II

(Valmistavat säädökset)

KOMISSIO

Ehdotus neuvoston päätökseksi 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen ja sen XI osan soveltamiseen liittyvän 28 päivänä heinäkuuta 1994 tehdyn sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta

(97/C 155/01)

KOM(97) 37 lopull. — 97/0038 (AVC)

(Komission esittämä 27 päivänä helmikuuta 1997)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 43 ja 113 artiklan sekä sen 130 s artiklan 1 kohdan yhdessä 228 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen ja 3 kohdan toisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin myönteisen lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo, että

Euroopan yhteisö on allekirjoittanut Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen, jäljempänä "yleissopimus", ja sen XI osan soveltamiseen liittyvän sopimuksen, jäljempänä 'sopimus',

edellä mainitut yleissopimus ja sopimus ovat tulleet voimaan, enemmistö Euroopan yhteisön jäsenvaltioista on sopimuspuolia, ja ratifiointimenettely on käynnissä muissa jäsenvaltioissa,

edellytykset sille, että Euroopan yhteisö tallettaa yleissopimuksen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa määrätyn virallista vahvistamista koskevan asiakirjansa, johon sopimuksessa viitataan, ovat täyttyneet,

Euroopan yhteisö on soveltanut väliaikaisesti sopimusta ja yleissopimuksen XI osaa 16 päivästä marraskuuta 1994 ja se on Kansainvälisen merenpohjajärjestön väliaikainen jäsen,

yleissopimus ja sopimus olisi hyväksyttävä, jotta Europan yhteisö voi liittyä niiden sopimuspuoleksi,

Euroopan yhteisön on virallista vahvistamista koskevan asiakirjan lisäksi talletettava julistus, jossa eritellään aiheet, joissa jäsenvaltiot siirtävät toimivaltansa yhteisölle, sekä yleissopimuksen 310 artiklan mukainen julistus,

Euroopan yhteisö ei valitse tässä vaiheessa erityistä riitojen ratkaisumenettelyä sellaisena kuin siitä määrätään yleissopimuksen 287 artiklassa, vaan kyseistä päätöstä tarkastellaan tietyssä määräajassa, ja

Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot osallistuvat Kansainvälisen merenpohjajärjestön tehtäviin, ja niiden on siksi yhteensovitettava kantansa kyseisessä järjestössä,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

1. Hyväksytään Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimus ja sen XI osan soveltamiseen liittyvä sopimus Euroopan yhteisön puolesta.

2. Yleissopimuksen ja sopimuksen tekstit [1] ovat liitteessä 1.

3. Euroopan yhteisön virallista vahvistamista koskeva asiakirja, joka on liitteessä 2, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan. Siihen sisältyy toimivaltaa koskeva julistus (liite 3) ja yleissopimuksen 310 artiklan mukainen julistus.

2 artikla

Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot yhteensovittavat kantansa Kansainvälisen merenpohjajärjestön toimielinten yhteydessä liitteessä 4 määrättyä menettelyä noudattaen.

3 artikla

Neuvoston puheenjohtajalla on oikeus nimetä henkilö, jolla on valtuudet tallettaa virallista vahvistamista koskeva asiakirja yhteisöä sitovasti.

---

[1] Sopimuksen teksti on julkaistu neuvoston päätöksen 94/562/EY liitteenä.

LIITE 1

YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN MERIOIKEUSYLEISSOPIMUKSEN JA SEN XI OSAN SOVELTAMISEEN LIITTYVÄN SOPIMUKSEN TÄYDELLISET TEKSTIT

YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN MERIOIKEUSYLEISSOPIMUS

TÄMÄN YLEISSOPIMUKSEN SOPIMUSPUOLINA OLEVAT VALTIOT,

JOITA ON KANNUSTANUT halu ratkaista kaikki merioikeuskysymykset keskinäisen ymmärryksen ja yhteistyön hengessä ja jotka ovat tietoisia tämän yleissopimuksen historiallisesta ja tärkeästä merkityksestä rauhan, oikeudenmukaisuuden ja kehityksen ylläpitämiselle kaikkien maailman kansojen kesken ja jotka,

TOTEAVAT, että vuonna 1958 ja 1960 Genevessä pidettyjen Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeuskonferenssien jälkeisessä kehityksessä on korostunut uuden ja yleisesti hyväksyttävän merioikeusyleissopimuksen tarve,

OVAT TIETOISIA siitä, että valtameriä koskevat ongelmat liittyvät läheisesti toisiinsa ja että niitä on käsiteltävä kokonaisuutena,

PITÄVÄT TAVOITELTAVANA perustaa tällä yleissopimuksella, kaikkien valtioiden täysivaltaisuutta kunnioittaen, meriä koskeva oikeusjärjestys helpottamaan kansainvälistä yhteydenpitoa sekä edistämään merten rauhanomaista käyttöä, niiden luonnonvarojen tasapuolista ja tehokasta hyödyntämistä, niiden elävien luonnonvarojen suojelua sekä meriympäristön tutkimusta, suojelua ja säilyttämistä,

PITÄVÄT MIELESSÄ, että näihin päämääriin pääseminen edistää sellaisen oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kansainvälisen talousjärjestyksen toteutumista, joka ottaa huomioon koko ihmiskunnan edut ja tarpeet sekä varsinkin kehitysmaiden erityisedut siitä riippumatta, onko kysymys ranta- vai sisämaavaltiosta,

HALUAVAT tällä yleissopimuksella kehittää Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 17 päivänä joulukuuta 1970 hyväksymään päätöslauselmaan 2749 (XXV) sisältyviä periaatteita, joissa muun muassa julistetaan juhlallisesti, että kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolella oleva merenpohja-alue ja sen sisusta sekä sen luonnonvarat ovat ihmiskunnan yhteistä perintöä, jota tulee tutkia ja käyttää koko ihmiskunnan hyväksi valtioiden maantieteellisestä sijainnista riippumatta,

USKOVAT, että tällä yleissopimuksella toteutettu merioikeuden koontaminen ja kehittäminen vahvistavat rauhaa, turvallisuutta, yhteistyötä ja ystävällisiä suhteita kaikkien kansojen välillä oikeudenmukaisuuden ja yhtäläisten oikeuksien periaatteiden mukaisesti sekä edistävät kaikkien maailman kansojen taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa ilmaistujen järjestön sääntöjen ja periaatteiden mukaisesti, ja

VAHVISTAVAT, että asioita, joista ei määrätä tässä yleissopimuksessa, säätelevät edelleen yleisen kansainvälisen oikeuden määräykset ja periaatteet,

OVAT SOPINEET seuraavasta:

I OSA

JOHDANTO

1 artikla

Määritelmät ja soveltamisala

1. Tässä yleissopimuksessa:

1) 'merenpohja-alue' tarkoittaa kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolella sijaitsevaa merenpohjaa sisustoineen;

2) 'merenpohjajärjestö' tarkoittaa Kansainvälistä merenpohjajärjestöä;

3) 'merenpohja-alueella harjoitettava toiminta' tarkoittaa kaikenlaista merenpohja-alueella sijaitsevien luonnonvarojen tutkimusta ja hyödyntämistä;

4) 'meriympäristön pilaantuminen' tarkoittaa ihmisen toimesta suoraan tai välillisesti tapahtuvaa aineiden

tai energian johtamista meriympäristöön, johon kuuluvat myös jokisuistot, niin että sen seurauksena joko tosiasiallisesti tai todennäköisesti elolliset luonnonvarat ja merellinen elämä vahingoittuisivat, ihmisten terveys vaarantuisi, merellä tapahtuva toiminta kuten kalastus ja muu oikeutettu meren käyttö vaikeutuisi, meriveden käyttöominaisuudet huonontuisivat, viihtyisyys vähenisi tai aiheutuisi muita vastaavia haittoja;

5) a) 'jätteen mereen laskeminen' tarkoittaa:

i) kaikkea tahallista jätteen tai muun aineen sijoittamista mereen aluksista, ilma-aluksista, alustoilta tai muilta merellä olevilta rakennelmilta;

ii) kaikkea tahallista aluksien, ilma-aluksien, alustojen tai muiden rakennelmien hylkäämistä merelle;

b) 'jätteen mereen laskemista' ei ole:

i) alusten, ilma-alusten, alustojen tai muiden merellä olevien rakennelmien ja niiden varusteiden tavanmukaiselle toiminnalle ominainen tai siitä johtuva jätteen tai muun aineen mereen sijoittaminen, paitsi jos kysymyksessä on jäte tai muu aine, jota kuljettavat tällaisen aineen poistamiseksi toimivat alukset, ilma-alukset, alustat tai muut merellä olevat rakennelmat tai jota kuljetetaan niille tai joka on peräisin jätteen tai muun aineen käsittelemisestä tällaisilla aluksilla, ilma-aluksilla, alustoilla tai rakennelmilla;

ii) muussa kuin pelkässä poistamistarkoituksessa tapahtuva aineen sijoittaminen, edellyttäen, että se ei ole tämän yleissopimuksen päämäärien vastaista.

2. 1) 'Sopimusvaltiot' tarkoittaa valtioita, jotka ovat suostuneet noudattamaan tätä yleissopimusta ja joiden osalta se on voimassa.

2) Tätä yleissopimusta sovelletaan vastaavasti 305 artiklan 1 kappaleen b, c, d, e ja f kohdassa tarkoitettuihin yhteisöihin, jotka tulevat tämän yleissopimuksen osapuoliksi niitä kutakin koskevien edellytysten mukaisesti. 'Sopimusvaltion' käsite tarkoittaa tällöin myös näitä yhteisöjä.

II OSA

ALUEMERI JA LISÄVYÖHYKE

1 OSASTO

YLEISTÄ MÄÄRÄYKSIÄ

2 artikla

Aluemeren, aluemeren yläpuolella olevan ilmatilan, aluemeren pohjan ja sen sisustan oikeudellinen asema

1. Rantavaltion täysivaltaisuus ulottuu sen maa-alueen ja sisäisten aluevesien edustalla sekä saaristovaltion kysymyksessä ollessa sen saaristovesien edustalla olevaan merialueeseen, jota nimitetään aluemereksi.

2. Tämä täysivaltaisuus ulottuu aluemeren yläpuolella olevaan ilmatilaan sekä aluemeren pohjaan sisustoineen.

3. Aluemerta koskevaa täysivaltaisuuttaa harjoitetaan tämän yleissopimuksen ja muiden kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti.

2 OSASTO

ALUEMEREN RAJAT

3 artikla

Aluemeren leveys

Jokaisella valtiolla on oikeus ulottaa aluemerensä enintään tämän yleissopimuksen mukaisesti määritellyistä perusviivoista mitattuun 12 meripeninkulman rajaan.

4 artikla

Aluemeren ulkoraja

Aluemeren ulkorajana on se viiva, jonka jokainen piste on aluemeren leveyden etäisyydellä lähimmästä perusviivan pisteestä.

5 artikla

Tavallinen perusiiva

Paitsi milloin tässä yleissopimuksessa toisin määrätään, aluemeren leveyden mittaamiseen käytettävä tavallinen perusviiva on se rannikkoa noudattava matalan veden viiva, joka on merkitty rantavaltion virallisesti tunnustamiin suurimittakaavaisiin karttoihin.

6 artikla

Riutat

Kun on kysymys atolleilla sijaitsevista tai riuttojen ympäröimistä saarista, aluemeren leveyden mittaamiseen käytettävä perusviiva on riutan meren puoleinen matalan veden viiva, joka on merkitty asianomaisella merkillä rantavaltion virallisesti tunnustamiin karttoihin.

7 artikla

Suorat perusviivat

1. Alueilla, joilla rantaviiva on syvien poukamien vuoksi mutkikas ja rikkinäinen tai rannikkoa reunustaa sen välittömässä läheisyydessä sijaitseva saarijono, voidaan käyttää sopivia pisteitä yhdistävien suorien perusviivojen menetelmää vedettäessä sitä perusviivaa, josta aluemeren leveys mitataan.

2. Missä rantaviiva suiston tai muiden luonnonolojen takia merkittävästi vaihtelee, sopivat pisteet voidaan valita matalan veden viivan uloimmista kohdista. Vaikka matalan veden viiva siirtyisi myöhemmin lähemmäksi rantaa, suorat perusviivat pysyvät voimassa, kunnes rantavaltio muuttaa niitä tämän yleissopimuksen mukaisesti.

3. Suoria perusviivoja vedettäessä ei saa sanottavasti poiketa rannikon yleisestä suunnasta, ja viivojen sisäpuolella olevien merialueiden tulee riittävän läheisesti liittyä maa-alueeseen, jotta niillä voidaan soveltaa sisäisten aluevesien järjestelyä.

4. Suoria perusviivoja ei saa vetää sellaisiin kohoumiin tai sellaisista kohoumista, jotka ovat näkyvissä vain laskuveden aikana, ellei niihin ole rakennettu majakoita tai muita samankaltaisia pysyvästi merenpinnan yläpuolella olevia laitteita tai perusviivojen vetämistä näihin pisteisiin tai näistä pisteistä ole kansainvälisesti yleisesti tunnustettu.

5. Milloin suorien perusviivojen menetelmää voidaan 1 kappaleen mukaisesti soveltaa, voidaan yksittäisiä perusviivoja määriteltäessä ottaa huomioon kyseisen alueen erityiset taloudelliset edut, joiden tosiasiallisen olemassaolon ja tärkeyden pitkäaikainen käytäntö on selvästi vahvistanut.

6. Valtio ei saa suorien perusviivojen menetelmää soveltaessaan eristää toisen valtion aluemerta aavasta merestä tai talousvyöhykkeestä.

8 artikla

Sisäiset aluevedet

1. Paitsi milloin IV osassa toisin määrätään, aluemeren perusviivan maanpuoleiset vedet muodostavat valtion sisäiset aluevedet.

2. Milloin suoran perusviivan määrittelemisestä 7 artiklassa määrätyllä menetelmällä seuraa, että sisäisiksi aluevesiksi jää alueita, joita ei ole ennen sellaisiksi katsottu, niillä sovelletaan tämän yleissopimuksen mukaista oikeutta viattomaan kauttakulkuun.

9 artikla

Jokisuut

Jos joki laskee suoraan mereen, perusviiva kulkee jokisuun poikki suorana viivana, joka yhdistää rannat matalan veden viivojen pisteiden välillä.

10 artikla

Lahdet

1. Tämä artikla koskee ainoastaan sellaisia lahtia, joiden rannat kuuluvat yhdelle valtiolle.

2. Tässä yleissopimuksessa lahdella tarkoitetaan selvästi erottuvaa poukamaa, jonka syvyys on sellaisessa suhteessa sen suun leveyteen, että poukama sisältää rantojen sulkeman vesialueen, joka ei ole vain pelkkä rannikon kaarre. Poukamaa ei kuitenkaan katsota lahdeksi, jollei sen vesialue ole yhtä laaja tai laajempi kuin poukaman suu halkaisijana piirretyn puoliympyrän muodostama alue.

3. Mittaamisessa katsotaan poukaman pinta-alaksi se alue, joka sijaitsee pitkin poukaman rantaa kulkevan matalan veden viivan ja poukaman luonnollisen suun kohdalla olevia matalan veden pisteitä yhdistävän viivan välissä. Jos poukaman suu jakaantuu siinä olevien saarien vuoksi useampiin osiin, piirretään puoliympyrä viivalle,

joka on yhtä pitkä kuin eri osien poikki vedettyjen viivojen yhteen laskettu pituus. Poukaman sisässä olevat saaret luetaan poukaman vesialueeseen.

4. Ellei lahden luonnollisessa suussa olevien matalan veden pisteiden välinen matka ole pitempi kuin 24 meripeninkulmaa, voidaan rajaviiva vetää näiden kahden matalan veden pisteen välille, jolloin sen rajoittamia vesiä pidetään sisäisinä aluevesinä.

5. Kun lahden luonnollisessa suussa olevien matalan veden pisteiden välimatka on pitempi kuin 24 meripeninkulmaa, on lahden sisäpuolelle piirrettävä 24 meripeninkulman pituinen suora perusviiva siten, että se rajoittaa niin suuren alan vettä kuin mahdollista tämän pituista viivaa käytettäessä.

6. Edellä olevia määräyksiä ei sovelleta niin sanottuihin historiallisiin lahtiin eikä milloinkaan sellaisissa tapauksissa, joissa sovelletaan 7 artiklan mukaista suorien perusviivojen menetelmää.

11 artikla

Satamat

Aluemerta määrättäessä katsotaan uloimmat erottamattomasti satamajärjestelmään kuuluvat pysyvät satamalaitteet rannikkoon kuuluviksi. Rannikon edustalla sijaitsevia laitteita ja tekosaaria ei katsota pysyviksi satamalaitteiksi.

12 artikla

Ulkosatamat

Ulkosatamat, joita yleisesti käytetään laivojen lastaukseen, purkamiseen ja ankkurointiin ja jotka muuten sijaitsisivat joko kokonaan tai osittain aluemeren ulkorajan ulkopuolella, luetaan aluemereen.

13 artikla

Laskuveden aikana näkyvät kohoumat

1. Laskuveden aikana näkyväksi kohoumaksi katsotaan luonnon muodostama maa-alue, joka laskuveden aikana kohoaa veden ympäröimänä pinnan yläpuolelle, mutta joka on veden alla nousuveden aikana. Milloin laskuveden aikana näkyvä kohouma sijaitsee kokonaan tai osaksi sellaisen välimatkan päässä mantereesta tai saaresta, joka ei ylitä aluemeren leveyttä, voidaan tähän kohoumaan liittyvää matalan veden viivaa käyttää perusviivana mitattaessa aluemeren leveyttä.

2. Milloin laskuveden aikana näkyvä kohouma sijaitsee kokonaisuudessaan aluemeren leveyttä pitemmän matkan päässä mantereesta tai saaresta, sillä ei ole omaa aluemerta.

14 artikla

Eri menetelmien käyttäminen perusviivojen määräämisessä

Rantavaltio voi käyttää perusviivojen määräämisessä valintansa mukaan kulloisiinkin oloihin sopivaa edellä mainituissa artikloissa esitettyä menetelmää.

15 artikla

Vastakkain tai vierekkäin sijaitsevien valtioiden aluemerten välisen rajan määrittäminen

Kun kahden valtion rannikot ovat vastakkain tai vierekkäin, kummallakaan valtiolla ei ole oikeutta, ellei niiden kesken ole toisin sovittu, ulottaa aluemertaan kauemmaksi sitä keskiviivaa, jonka jokainen piste on yhtä kaukana niiden perusviivojen lähimmistä pisteistä, joista valtioiden aluemerten leveys mitataan. Määräystä ei kuitenkaan sovelleta, milloin historiallisten oikeuksien tai muiden erityisten olosuhteiden vuoksi on välttämätöntä rajata valtioiden aluemeret siitä poikkeavalla tavalla.

16 artikla

Kartat ja luettelot maantieteellisistä koordinaateista

1. Yleissopimuksen 7, 9 ja 10 artiklan mukaisesti määrätyt aluemeren leveyden mittaamiseen käytettävät perusviivat tai niihin perustuvat rajat sekä 12 ja 15 artiklan mukaisesti vedetyt rajaviivat on merkittävä karttoihin, jotka ovat mittakaavaltaan riittävän suuria perusviivojen ja rajojen sijainnin havaitsemiseksi. Vaihtoehtoisesti voidaan kartta korvata maantieteelliset koordinaatit osoittavalla luettelolla, josta ilmenevät asianomaiset geodeettiset tiedot.

2. Rantavaltion tulee asianmukaisesti julkaista kartat tai rajapisteiden maantieteelliset koordinaatit osoittavat luettelot ja tallettaa niiden jäljennökset Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

3 OSASTO

VIATON KAUTTAKULKU ALUEMERELLÄ

Alaosasto A

Kaikkiin aluksiin sovellettavat säännökset

17 artikla

Oikeus viattomaan kauttakulkuun

Kaikkien sekä ranta- että sisämaavaltioiden aluksilla on oikeus viattomaan kauttakulkuun aluemerellä tämän sopimuksen mukaisesti.

18 artikla

Kauttakulun määritelmä

1. Kauttakululla tarkoitetaan purjehdusta aluemerellä tarkoituksena:

a) kulkea sen läpi käymättä sisäisillä aluevesillä tai sisäisten aluevesien ulkopuolella sijaitsevassa ulkosatamassa tai vastaavilla satamalaitteilla; tai

b) mennä sisäisille aluevesille tai poistua niiltä tai käydä ulkosatamassa tai vastaavilla satamalaitteilla.

2. Kauttakulun tulee tapahtua keskeytyksettä ja viivyttelemättä. Kauttakulku käsittää kuitenkin pysähtymisen ja ankkuroimisen, mutta vain siinä määrin kuin ne kuuluvat tavanomaiseen merenkulkuun tai ovat ylivoimaisen esteen tai hätätilan takia välttämättömiä tai kun tarkoituksena on vaaraan tai hätään joutuneiden ihmisten, alusten tai ilma-alusten auttaminen.

19 artikla

Viattoman kauttakulun määritelmä

1. Kauttakulku on viatonta niin kauan kuin se ei uhkaa rantavaltion rauhaa, yleistä järjestystä tai turvallisuutta. Tällaisen kauttakulun on tapahduttava tämän yleissopimuksen ja muiden kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti.

2. Ulkomaisen aluksen katsotaan uhkaavan rantavaltion rauhaa, yleistä järjestystä tai turvallisuutta, jos se ryhtyy aluemerellä johonkin seuraavista toimista:

a) rantavaltion täysivaltaisuuteen, alueelliseen koskemattomuuteen tai poliittiseen itsenäisyyteen kohdistuvan tai muutoin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan osoittamien kansainvälisen oikeuden periaatteiden vastaisen väkivallan käyttö tai sillä uhkaaminen;

b) aseilla harjoittelu tai niiden käyttö;

c) toiminta, joka tähtää rantavaltion puolustusta tai turvallisuutta vahingoittavien tietojen keräämiseen;

d) propagandatoiminta, jolla pyritään vaikuttamaan rantavaltion puolustukseen tai turvallisuuteen,

e) ilma-alusten nousu, laskeutuminen tai alukselle ottaminen;

f) sotilaslaitteiden laukaiseminen, laskeutuminen tai alukselle ottaminen;

g) sellainen hyödykkeiden, valuutan tai henkilöiden alukseen ottaminen tai siitä pois siirtäminen, joka on vastoin rantavaltion tulli-, vero-, maahanmuutto- tai terveydenhoitolakeja ja -määräyksiä;

h) tämän yleissopimuksen vastainen tahallinen ja vakava ympäristön pilaaminen;

i) kalstus;

j) tutkimusten tai mittausten tekeminen;

k) toiminta, jolla pyritään häiritsemään rantavaltion tietoliikennejärjestelmiä tai sen muita laitteita tai laitoksia;

l) muu toiminta, joka ei suoraan liity kauttakulkuun.

20 artikla

Sukellusveneet ja muut vedenalaiset kulkuvälineet

Sukellusveneiden ja muiden vedenalaisten kulkuvälineiden on aluemerellä purjehdittava pinta-asemassa ja pidettävä lippunsa näkyvissä.

21 artikla

Viatonta kauttakulkua koskevat rantavaltion lait ja määräykset

1. Rantavaltio voi hyväksyä tämän yleissopimuksen ja muiden kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat viatonta kauttakulkua aluemerellä ja jotka liittyvät johonkin tai kaikkiin seuraavista seikoista:

a) merenkulun turvallisuus ja meriliikenteen sääntely;

b) merenkulun apuvälineiden ja laitteistojen sekä muiden laitteistojen tai laitteiden suojeleminen;

c) kaapelien ja putkistojen suojeleminen;

d) meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen;

e) rantavaltion kalastuslakien ja -määräysten rikkomisten estäminen;

f) rantavaltion ympäristön suojelu sekä ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvonta,

g) meritieteellinen tutkimus ja hydrografiset mittaukset;

h) rantavaltion tulli-, vero-, maahanmuutto- ja terveydenhoitolakien ja -määräysten rikkomisen ehkäiseminen.

2. Tällaiset lait ja määräykset eivät voi koskea ulkomaisten alusten mallia, rakennetta, miehistöä tai varusteita, paitsi jos niillä saatetaan voimaan yleisesti hyväksyttyjä kansainvälisiä sääntöjä tai määräyksiä.

3. Rantavaltion tulee asianmukaisesti julkaista kaikki tällaiset lait ja määräykset.

4. Ulkomaisten alusten, jotka käyttävät oikeutta viattomaan kauttakulkuun aluemerellä, tulee noudattaa kaikkia tällaisia lakeja ja määräyksiä sekä kaikkia merellä tapahtuvien yhteentörmäysten ehkäisemiseksi koskevia yleisesti hyväksyttyjä kansainvälisiä määräyksiä.

22 artikla

Merireitit ja reittijakojärjestelyt aluemerellä

1. Miloin merenkulun turvallisuus sitä edellyttää, rantavaltio voi vaatia, että viattoman kauttakulun oikeutta käyttävät ulkomaiset alukset noudattavat sen aluemerellä niitä merireittejä ja reittijakojärjestelyjä, jotka se on osoittanut tai määrännyt alusten kauttakulun sääntelemiseksi.

2. Etenkin säiliöaluksia, ydinkäyttöisiä aluksia ja ydinaineita tai muita luonteeltaan vaarallisia tai haitallisia aineita kuljettavia aluksia voidaan vaatia pysymään tällaisilla merireiteillä.

3. Rantavaltion tulee merireittejä osoittaessaan ja reittijakojärjestelyjä määrätessään ottaa huomioon:

a) toimivaltaisen kansainvälisen järjestön suositukset;

b) kansainväliseen merenkulkuun tavanomaisesti käytetyt väylät;

c) yksittäisten alusten ja väylien erityispiirteet; sekä

d) liikennetiheys.

4. Rantavaltion on merkittävä merireitit ja reittijakojärjestelyt selvästi karttoihin, jotka on asianmukaisesti julkaistava.

23 artikla

Ulkomaiset ydinkäyttöiset alukset ja ydinaineita tai muita luonteeltaan vaarallisia tai haitallisa aineita kuljettavat alukset

Käyttäessään oikeutta viattomaan kauttakulkuun aluemerellä ulkomaisilla ydinkäyttöisillä aluksilla ja ydinaineita tai muita luonteeltaan vaarallisia tai haitallisia aineita kuljettavilla aluksilla tulee olla niille kansainvälisissä sopimuksissa määrätyt asiakirjat ja niiden tulee noudattaa niille näissä sopimuksissa määrättyjä varotoimia.

24 artikla

Rantavaltion velvollisuudet

1. Rantavaltio ei saa vaikeuttaa ulkomaisten alusten viatonta kauttakulkua aluemerellä muutoin kuin tämän yleissopimuksen mukaisesti. Varsinkaan ei rantavaltio saa tätä yleissopimusta tai sen mukaisesti hyväksyttyjä lakeja ja määräyksiä soveltaessaan:

a) asettaa ulkomaisille aluksille määräyksiä, jotka käytännössä johtavat viatonta kauttakulkua koskevan oikeuden kieltämiseen tai heikentämiseen;

b) syrjiä millään tavalla minkään valtion aluksia tai minkään valtion puolesta tai mihinkään valtioon tai mistään valtiosta lasteja kuljettavia aluksia.

2. Rantavaltion on asianmukaisesti ilmoitettava kaikista tiedossaan olevista merenkulun vaaroista aluemerellään.

25 artikla

Rantavaltion oikeus suojautua

1. Rantavaltio voi ryhtyä aluemerellään tarpeellisiin toimiin sellaisen kauttakulun estämiseksi, joka ei ole viatonta.

2. Kun alukset ovat menossa sisäisille aluevesille tai käyvät sisäisten aluevesien ulkopuolella sijaitsevilla satamalaitteilla, rantavaltiolla on myös oikeus ryhtyä tarvittaviin toimiin estääkseen niiden ehtojen rikkomisen, joiden mukaisesti aluksilla on lupa tulla sisäisille aluevesille tai käydä satamalaitteilla.

3. Rantavaltio voi, edellyttäen, että ei tehdä eroa ulkomaisten alusten välillä, tilapäisesti keskeyttää niiden viattoman kauttakulun joissakin aluemerensä osissa, jos keskeyttäminen on olennaisen tärkeää valtion turvallisuuden

suojelemiseksi, aseharjoituksiin ryhtyminen mukaan luettuna. Keskeyttäminen tulee voimaan vasta, kun siitä on asianmukaisesti ilmoitettu.

26 artikla

Ulkomaisten alusten maksettaviksi asetettavat maksut

1. Ulkomaisten alusten maksettaviksi ei saa asettaa maksuja vain siksi, että ne kulkevat aluemeren kautta.

2. Aluemeren kautta kulkevan ulkomaisen aluksen maksettavaksi voidaan asettaa maksuja vain erityisten alukselle tehtyjen palvelusten korvaamiseksi. Maksut on perittävä tekemättä eroa alusten välillä.

Alaosasto B

Kauppa-aluksiin ja kaupallisiin tarkoituksiin käytettäviin valtion aluksiin sovellettavat säännöt

27 artikla

Rikosoikeudellinen lainkäyttövalta ulkomaisessa aluksessa

1. Rantavaltio ei saa käyttää rikosoikeudellista lainkäyttövaltaansa sen aluemeren kautta kulkevassa ulkomaisessa aluksessa pidättääkseen henkilöitä tai tehdäkseen laivassa sen kauttakulun aikana tehtyyn rikokseen liittyviä tutkimuksia paitsi milloin:

a) rikoksen seuraukset ulottuvat rantavaltioon;

b) rikos on sen luonteinen, että se häiritsee rantavaltion rauhaa tai yleistä järjestystä aluemerellä;

c) aluksen päällikkö tai sen valtion diplomaattiedustaja tai konsuliviranomainen, jonka lipun alla alus purjehtii, on pyytänyt paikallisten viranomaisten apua, tai

d) tällaiset toimet ovat välttämättömiä huumausaineitten tai psykotrooppisten aineitten laittoman kaupan ehkäisemiseksi.

2. Edellä olevat määräykset eivät vaikuta rantavaltion oikeuksiin ryhtyä lakiensa oikeuttamiin pidätys- ja tutkimustoimiin ulkomaisessa aluksessa, joka kulkee sen aluemerellä sisäisiltä aluevesiltä lähdettyään.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa mainituissa tapauksissa rantavaltion tulee, jos aluksen päällikkö niin vaatii, antaa sen maan diplomaattiedustajalle tai konsuliviranomaiselle, jonka lipun alla alus purjehtii, asiasta tieto ennen kuin rantavaltio ryhtyy mihinkään toimiin, ja rantavaltion tulee helpottaa yhteydenpitoa tämän edustajan tai viranomaisen ja laivan miehistön välillä. Hätätilanteissa tämä tiedotus voidaan antaa samanaikaisesti kuin toimiin ryhdytään.

4. Harkitessaan, onko pidätys tehtävä ja miten sen tulee tapahtua, paikallisten viranomaisten on otettava merenkulun edut asianmukaisesti huomioon.

5. Jos alus on tulossa ulkomaisesta satamasta ja vain kulkee aluemeren kautta menemättä sisäisille aluevesille, rantavaltio ei saa ryhtyä mihinkään toimiin aluemerensä kautta kulkevassa ulkomaisessa aluksessa pidättääkseen henkilöitä tai tehdäkseen tutkimuksia rikoksen johdosta, joka on tehty ennen kuin alus saapui rantavaltion aluemerelle, paitsi milloin on kysymys XII osan määräyksistä tai V osan mukaisesti hyväksyttyjen lakien ja määräysten rikkomisesta.

28 artikla

Siviilioikeudellinen lainkäyttövalta ulkomaisten alusten suhteen

1. Rantavaltion ei pitäisi pysäyttää sen aluemeren läpi kulkevaa ulkomaista alusta eikä pakottaa sitä poikkeamaan reitiltään soveltaakseen siviilioikeudellista lainkäyttövaltaansa aluksessa olevaan henkilöön.

2. Rantavaltio ei saa kohdistaa pakkotäytäntöönpanotoimia alukseen eikä pidättää sitä siviilioikeudellisissa riitakysymyksissä, paitsi jos veloista tai velvoitteista on menty vastuuseen aluksen puolesta tai alus on joutunut niistä vastuuseen rantavaltion vesien kautta tekemänsä matkan aikana tai sen johdosta.

3. Toisen kappaleen määräykset eivät vaikuta rantavaltion oikeuteen kohdistaa lainsäädäntönsä mukaisesti ulkomaiseen alukseen pakkotäytäntöönpanotoimia tai pidättää se siviilioikeudellisessa riitakysymyksessä, jos alus on aluemerellä pysähdyksissä tai tulkee aluemerellä sisäisiltä aluevesiltä poistuttuaan.

Alaosasto C

Sota-aluksiin ja muihin ei-kaupallisiin tarkoituksiin käytettäviin valtion aluksiin sovellettavat säännöt

29 artikla

Sota-aluksen määritelmä

Tässä yleissopimuksessa sota-aluksella tarkoitetaan valtion asevoimille kuuluvaa alusta, jossa on selvät ulkoiset

kansallisuustunnukset ja joka on asiaankuuluvasta palvelusluettelosta tai vastaavasta ilmenevän, valtion asianmukaisesti tehtävään määräämän upseerin komennossa ja jonka miehistö on tavanomaisen sotilaskurin alainen.

30 artikla

Rantavaltion lakien ja määräysten noudattamatta jättäminen

Jos sota-alus ei noudata kauttakulkua aluemerellä koskevia rantavaltion lakeja ja määräyksiä ja jättää huomiotta sille esitetyn pyynnön noudattaa niitä, rantavaltio voi vaatia sitä heti poistumaan aluemereltä.

31 artikla

Lippuvaltion vastuu sota-aluksen tai muun ei-kaupallisiin tarkoituksiin käytettävän valtion aluksen aiheuttamasta vahingosta

Lippuvaltio on kansainvälisesti vastuussa kaikesta rantavaltiolle aiheutuneesta menetyksestä tai vahingosta, joka on johtunut siitä, että sota-alus tai muu ei-kaupallisiin tarkoituksiin käytettävä valtion alus ei ole noudattanut kauttakulkua aluemerellä koskevia rantavaltion lakeja ja määräyksiä tai tämän yleissopimuksen määräyksiä tai muita kansainvälisen oikeuden sääntöjä.

32 artikla

Sota-alusten ja muiden ei-kaupallisiin tarkoituksiin käytettävien valtion alusten koskemattomuus

Aloasastoon A sekä 30 ja 31 artiklaan sisältyviä poikkeuksia lukuun ottamatta tämä yleissopimus ei rajoita mitenkään sota-alusten ja muiden ei-kaupallisiin tarkoituksiin käytettävien valtion alusten koskemattomuutta.

4 OSASTO

LISÄVYÖHKYKE

33 artikla

Lisävyöhyke

1. Rantavaltio saa lisävyöhykkeeksi nimetyllä aluemereensä liittyvällä vyöhykkeellä harjoittaa tarpeellisia valvontatoimia:

a) estääkseen tulli-, vero-, maahanmuutto- ja terveydenhoitolakien ja -määräysten rikkomisen alueellaan tai aluemerellän;

b) rangaistakseen alueellaan tai aluemerellään tapahtuneen edellä mainittujen lakien ja määräysten rikkomisen.

2. Lisävyöhyke ei saa ulottua 24 meripeninkulmaa kauemmaksi niistä perusviivoista, joista aluemeren leveys mitataan.

III OSA

KANSAINVÄLISEEN MERKENKULKUUN KÄYTETTÄVÄT SALMET

1 OSASTO

YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

34 artikla

Kansainväliseen merkenkulkuun käytettäviksi salmiksi katsottavien vesialueiden oikeudellinen asema

1. Tässä osassa laadittu järjestely, joka koskee kauttakulkua kansainväliseen merenkulkuun käytettävissä salmissa, ei muutoin vaikuta tällaisiksi salmiksi katsottavien vesialueiden oikeudelliseen asemaan eikä salmiin rajautuvien valtioiden näitä vesialueita ja niiden ilmatilaa, merenpohjaa ja merenpohjan sisustaa koskevien täysivaltaisten oikeuksien tai lainkäyttövallan harjoittamiseen.

2. Salmiin rajautuvien valtioiden on harjoitettava täysivaltaisia oikeuksiaan ja lainkäyttövaltaansa tämän osan määräysten ja muiden kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti.

35 artikla

Tämän osan soveltamisalue

Mikään tämän osan määräyksistä ei vaikuta:

a) salmessa sijaitseviin sisäisiin aluevesiin, paitsi jos suoran perusviivan määrääminen 7 artiklan mukaisella

menetelmällä sisällyttää sisäisiin aluevesiin alueita, joita ei ole ennen sellaisiksi katsottu;

b) sellaisten vesialueiden oikeudelliseen asemaan talousvyöhykkeenä tai aavana merenä, jotka sijaitsevat salmiin rajoittuvien valtioiden aluemeren ulkopuolella; tai

c) sellaisten salmien oikeudelliseen järjestelyyn, joissa tapahtuvaa kauttakulkua kokonaan tai osaksi säännellään erityisesti tällaisia salmia koskevilla, voimassa olevilla pitkäaikaisilla kansainvälisillä sopimuksilla.

36 artikla

Kansainväliseen merkenkulkuun käytettävien salmien kautta kulkevat, aavalla merellä tai talousvyöhykkeellä sijaitsevat reitit

Tätä osaa ei sovelleta kansainväliseen merenkulkuun käytettävään salmeen, jos salmen läpi kulkee aavan meren tai talousvyöhykkeen alueella kulkeva reitti, joka on merenkulullisilta ja hydrografisilta olosuhteiltaan yhtä käyttökelpoinen. Näillä reiteillä sovelletaan muita tämän yleissopimuksen asianomaisia osia, joihin sisältyvät muun muassa merenkulun ja ylilennon vapautta koskevat määräykset.

2 OSASTO

ESTEETÖN KAUTTAKULKU

37 artikla

Tämän osaston soveltamisalue

Tätä osastoa sovelletaan salmiin, joita käytetään kansainväliseen merenkulkuun aavan meren tai talousvyöhykkeen osien välillä.

38 artikla

Oikeus esteettömään kauttakulkuun

1. Kaikilla aluksilla ja ilma-aluksilla on 37 artiklassa mainituissa salmissa kauttakulkuoikeus, jota ei saa estää. Poikkeuksena on salmi, joka muodostuu salmeen rajautuvalle valtiolle kuuluvasta saaresta ja mantereesta, jolloin oikeutta esteettömään kauttakulkuun ei ole, jos saaren edustalla meren puolella on aavan meren tai talousvyöhykkeen kautta kulkeva reitti, joka on merenkulullisilta ja hydrografisilta olosuhteiltaan yhtä käyttökelpoinen.

2. Oikeudella esteettömään kauttakuekuun tarkoitetaan tämän osan mukaista merenkulun ja ylilennon vapauden harjoittamista, jonka yksinomaisena tarkoituksena on keskeytymätön ja viivytyksetön kauttakulku aavan meren tai talousvyöhykkeen osien välillä. Keskeytymättömän ja viivytyksettömän kauttakulun vaatimus ei kuitenkaan estä sellaistakaan kauttakulkua salmessa, jonka tarkoituksena on salmeen rajautuvaan valtioon saapuminen tai sieltä lähteminen tai sellaisesta valtiosta takaisin palaaminen valtion maahansaapumisehtojen mukaisesti.

3. Toimintaa, jossa ei ole kysymys esteetöntä kauttakulkua koskevan oikeuden harjoittamisesta salmessa, koskevat muut tämän yleissopimuksen asianomaiset määräykset.

39 artikla

Alusten ja ilma-alusten velvollisuudet esteettömän kauttakulun aikana

1. Alusten ja ilma-alusten tulee esteetöntä kauttakulkua koskevaa oikeutta harjoittaessaan:

a) edetä viivytyksittä salmen läpi tai yli;

b) pidättyä salmiin rajoittuvien valtioiden täysivaltaisuuteen, alueelliseen koskemattomuuteen tai poliittiseen itsenäisyyteen kohdistuvan tai muutoin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan osoittamien kansainvälisen oikeuden periaatteiden vastaisen väkivallan käytöstä tai sillä uhkaamisesta;

c) pidättyä kaikesta muusta toiminnasta, joka ei liity niiden tavanomaiseen keskeytymättömään ja viivytyksettömään kauttakulkuun, ellei se ole välttämätöntä ylivoimaisen esteen tai hätätilan takia;

d) noudattaa muita tämän osan asianomaisia määräyksiä.

2. Esteettömässä kauttakulussa olevien alusten tulee:

a) noudattaa yleisesti hyväksyttyjä meriturvallisuutta koskevia kansainvälisiä määräyksiä ja menettelytapoja, muun muassa yhteentörmäyksien estämistä merellä koskevia kansainvälisiä sääntöjä;

b) noudattaa yleisesti hyväksyttyjä alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä, vähentämistä ja valvomista koskevia kansainvälisiä määräyksiä ja menettelytapoja.

3. Esteettömässä kauttakulussa olevien ilma-alusten tulee:

a) noudattaa Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön antamia ilmateiden sääntöjä siviili-ilma-alusten osalta; valtion ilma-alukset noudattavat yleensä näitä turvamääräyksiä ja ottavat aina toiminnassaan asianmukaisesti huomioon ilmailun turvallisuuden;

b) aina seurata toimivaltaisen, kansainvälisesti nimetyn ilmailuvalvontaviranomaisen määräämää radiotaa-

juutta tai asianmukaista kansainvälistä hätäkutsutaajuutta.

40 artikla

Tutkimukset ja mittaukset

Ulkomaiset alukset, merentutkimus- ja -mittausalukset mukaan luettuina, eivät saa kauttakulkumatkallaan tehdä tutkimuksia tai mittauksia ilman salmiin rajautuvien valtioiden etukäteen antamaa lupaa.

41 artikla

Merireitit ja reittijakojärjestelyt kansainväliseen merenkulkuun käytettävissä salmissa

1. Salmiin rajautuvat valtiot voivat yhdenmukaisesti tämän osan kanssa osoittaa merireittejä ja määrätä reittijakojärjestelyjä salmissa tapahtuvaa merenkulkua varten, milloin tämä on alusten turvallisen kauttakulun edistämiseksi tarpeellista.

2. Kyseiset valtiot voivat olosuhteiden vaatiessa ja siitä asianmukaisesti ilmoitettuaan vaihtaa aiemmat merireitit ja reittijakojärjestelyt toisiin.

3. Tällaisten merireittien ja reittijakojärjestelyjen tulee olla yleisesti hyväksyttyjen kansainvälisten määräysten mukaisia.

4. Ennen kuin salmiin rajautuvat valtiot osoittavat merireittejä tai vaihtavat niitä toisiin tai ennen kuin ne määräävät reittijakojärjestelyjä tai vaihtavat niitä toisiin, niiden tulee toimittaa asiaa koskevat ehdotukset toimivaltaisen kansainvälisen järjestön hyväksyttäväksi. Järjestö voi hyväksyä vain sellaiset merireitit ja reittijakojärjestelyt, joista on sovittu salmiin rajautuvien valtioiden kanssa, minkä jälkeen valtiot voivat toteuttaa ehdotuksensa niiden osoittamiseksi, määräämiseksi tai vaihtamiseksi.

5. Kun kysymyksessä on salmi, jonka merireittien ja reittijakojärjestelyjen ehdotetaan kulkevan kahden tai useamman salmeen rajoittuvan valtion vesialueiden kautta, valtioiden on laadittava ehdotukset yhteistyössä keskenään ja asianomaisen kansainvälisen järjestön kanssa neuvotellen.

6. Salmiin rajautuvien valtioiden on merkittävä osoittamansa merireitit ja määräämänsä reittijakojärjestelyt selvästi karttoihin, jotka niiden on asianmukaisesti julkaistava.

7. Esteettömässä kauttakulussa olevien alusten tulee noudattaa asianomaisia tämän artiklan mukaisesti määrättyjä merireittejä ja reittijakojärjestelyjä.

42 artikla

Esteetöntä kauttakulkua koskevat salmiin rajautuvien valtioiden lait ja määräykset

1. Salmiin rajautuvat valtiot voivat tämän osaston säännökset huomioon ottaen hyväksyä lakeja ja määräyksiä, jotka liittyvät esteettömään kauttakulkuun salmissa ja koskevat kaikkia tai joitakin seuraavista seikoista:

a) 41 artiklan mukaista merenkulun turvallisuutta ja meriliikenteen säätelyä;

b) pilaantumisen ehkäisemistä, vähentämistä ja valvontaa saattamalla voimaan asianomaisia öljyn, öljypitoisten jätteiden ja muiden haitallisten aineiden salmeen laskemista koskevia kansainvälisiä määräyksiä;

c) kalastusalusten osalta kalastuksen estämistä, kalastusvälineiden alukseen sijoittaminen mukaan lukien;

d) hyödykkeiden, valuutan tai henkilöiden alukseen ottamista tai siitä pois siirtämistä salmeen rajautuvan valtion tulli-, vero-, maahanmuutto- tai terveydenhoitolakien ja -määräysten vastaisesti.

2. Tällaiset lait ja määräykset eivät saa millään tavalla tehdä eroa ulkomaisten alusten välillä, eikä niiden soveltaminen saa käytännössä johtaa tässä osastossa määritellyn esteetöntä kauttakulkua koskevan oikeuden kieltämiseen, vaikeuttamiseen tai haittaamiseen.

3. Salmiin rajautuvien valtioiden tulee asianmukaisesti julkaista kaikki tällaiset lait ja määräykset.

4. Esteetöntä kauttakulkuoikeutta harjoittavien ulkomaisten alusten tulee noudattaa tällaisia lakeja ja määräyksiä.

5. Sellaisen aluksen lippuvaltio tai ilma-aluksen rekisteröintivaltio, jolla on oikeus täysivaltaiseen koskemattomuuteen ja joka toimii edellä mainittujen lakien ja määräysten tai muiden tämän osan säännösten vastaisesti, on kansainvälisesti vastuussa salmeen rajautuvalle valtiolle aiheutuneesta menetyksestä tai vahingosta.

43 artikla

Merenkulkua ja turvallisuutta edistävät laitteet ja muut parannukset sekä pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvonta

Salmea käyttävien ja salmeen rajautuvien valtioiden tulisi keskinäisin sopimuksin yhteistyössä:

a) sijoittaa salmeen ja siellä ylläpitää tarpeellisia kansainvälistä merenkulkua ja turvallisuutta edistäviä laitteita ja tehdä muita vastaavia parannuksia; sekä

b) toimia aluksista peräisin olevan pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi.

44 artikla

Salmiin rajautuvien valtioiden velvollisuudet

Salmiin rajautuvat valtiot eivät saa vaikeuttaa esteetöntä kauttakulkua, ja niiden on asianmukaisesti ilmoitettava kaikista tiedossaan olevista salmessa tai sen yläpuolella esiintyvistä merenkulkua tai ylilentoa vaarantavista seikoista. Esteetöntä kauttakulkua ei saa keskeyttää.

3 OSASTO

VIATON KAUTTAKULKU

45 artikla

Viaton kauttakulku

1. II osan 3 osaston mukaista viattoman kauttakulun järjestelyä sovelletaan sellaisissa kansainväliseen merenkulkuun käytettävissä salmissa:

a) joihin ei sovelleta 38 artiklan 1 kappaleen mukaista esteettömän kauttakulun järjestelyä, tai

b) jotka yhdistävät aavan meren tai talousvyöhykkeen osan vieraan valtion aluemereen.

2. Viatonta kauttakulkua ei saa tällaisissa salmissa keskeyttää.

IV OSA

SAARISTOVALTIOT

46 artikla

Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa:

a) "saaristovaltio" tarkoittaa valtiota, joka koostuu kokonaan yhdestä tai useammasta saaristosta ja johon voi sisältyä muitakin saaria;

b) "saaristo" tarkoittaa saariryhmää, saarten osat mukaan luettuina, saarten välisiä vesialueita ja muita luonnonmuodostumia, jotka yhdessä liittyvät niin kiinteästi toisiinsa, että sellaiset saaret, vesialueet ja muut luonnonmuodostumat muodostavat luontaisen maantieteellisen, taloudellisen ja poliittisen kokonaisuuden, tai joita on vanhastaan pidetty sellaisena.

47 artikla

Saaristovesien perusiivat

1. Saaristovaltio voi vetää suorat saaristovesien perusviivat yhdistämällä saariston uloimpien saarten ja vedenpinnan yläpuolelle jäävien riuttojen uloimmat pisteet edellyttäen, että perusviivojen sisään jäävät tärkeimmät saaret sekä alue, jolla vesipinta-alan suhde maapinta-alaan, atollit mukaan luettuina, on 1:1:n ja 9:1:n välillä.

2. Perusviivojen pituus ei saa pääsääntöisesti ylittää 100:aa meripeninkulmaa. Enintään 3 prosenttia saaristoa rajoittavien perusviivojen kokonaislukumäärästä saa kuitenkin ulottua 125 meripeninkulman enimmäispituuteen asti.

3. Suoria perusviivoja vedettäessä ei saa merkittävästi poiketa saariston yleisestä muodosta.

4. Suoria perusviivoja ei saa vetää sellaisiin kohoumiin tai sellaisista kohoumista, jotka ovat näkyvissä laskuveden aikana, ellei niille ole rakennettu majakoita tai muita samankaltaisia pysyvästi merenpinnan yläpuolella olevia laitteita tai ellei laskuveden aikana näkyvä kohouma sijaitse osaksi tai kokonaan aluemeren leveyttä lähempänä lähintä saarta.

5. Saaristovaltio ei saa soveltaa tällaisten perusviivojen järjestelmää siten, että toisen valtion aluemeren yhteys aavaan mereen tai talousvyöhykkeeseen katkeaa.

6. Jos osa saaristovaltion saaristovesistä on välittömästi sen naapurina sijaitsevan valtion kahden osan välissä, olemassa olevat oikeudet ja kaikki muut lailliset edut, joita viime mainittu valtio on perinteisesti harjoittanut näillä vesillä, sekä kaikki valtioiden keskenään sopimat muut oikeudet pysyvät voimassa, ja niitä tulee kunnioittaa.

7. Laskettaessa 1 kappaleen mukaista vesipinta-alan suhdetta maapinta-alaan voidaan maapinta-alaan sisällyttää vedet, jotka sijaitsevat saaria ja atolleja reunusta-

vien riuttojen sisäpuolella, mukaan luettuna se osa jyrkkäreunaista merenpohjatasankoa, jota ympäröi osaksi tai kokonaan tasangolla sijaitsevien kalkkikivisaarten ja vedenpinnan yläpuolelle jäävien riuttojen ketju.

8. Tämän artiklan mukaisesti vedetyt perusviivat on merkittävä mittakaavaltaan sellaisiin karttoihin, että perusviivojen sijainti voidaan niistä havaita. Vaihtoehtoisesti voidaan kartta korvata sellaisella asianomaiset maantieteelliset koordinaatit osoittavalla luettelolla, josta ilmenevät asianomaiset geodeettiset tiedot.

9. Saaristovaltion tulee asianmukaisesti julkaista kartat tai luettelot maantieteellisistä koordinaateista ja tallettaa niiden jäljenökset Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

48 artikla

Aluemeren, lisävyöhykkeen, talousvyöhykkeen ja mannerjalustan leveyden mittaaminen

Aluemeren, lisävyöhykkeen, talousvyöhykkeen ja mannerjalustan leveys mitataan 47 artiklan mukaisesti vedetyistä saaristovesien perusviivoista.

49 artikla

Saaristovesien, niiden yläpuolella olevan ilmatilan sekä niiden merenpohjan ja sen sisustan oikeudellinen asema

1. Saaristovaltion täysivaltaisuus ulottuu 47 artiklan mukaisesti vedettyjen saaristovesien perusviivojen sisäpuolelle jääviin vesiin, joita kutsutaan saaristovesiksi, riippumatta niiden syvyydestä tai etäisyydestä rannikosta.

2. Täysivaltaisuus ulottuu saaristovesien yläpuolella olevaan ilmatilaan sekä niiden merenpohjaan ja merenpohjan sisustaan ja sen luonnonvaroihin.

3. Täysivaltaisuutta harjoitettaessa otetaan huomioon tämän osan määräykset.

4. Tässä osassa perustettu kauttakulkua saaristovesien merireiteillä koskeva järjestely ei vaikuta muuten saaristovesien, merireitit mukaan luettuina, asemaan eikä saaristovaltion oikeuteen harjoittaa näitä vesialueita ja niiden ilmatilaa sekä niiden merenpohjaa ja merenpohjan sisustaa ja sen luonnonvaroja koskevaa täysivaltaisuutta.

50 artikla

Sisäisten aluevesien rajan määrääminen

Saaristovaltio voi saaristovesiensä piirissä määrittää sisäisten aluevesien ulkorajan 9, 10 ja 11 artiklan mukaisesti.

51 artikla

Nykyiset sopimukset, perinteiset kalastusoikeudet sekä nykyiset merenalaiset kaapelit

1. Siitä riippumatta, mitä 49 artiklassa määrätään, saaristovaltion tulee kunnioittaa nykyisiä muiden valtioiden kanssa tehtyjä sopimuksia sekä tunnustaa välittömästi naapureina sijaitsevien valtioiden perinteiset kalastusoikeudet sekä muu laillinen toiminta tietyillä saaristovesiin kuuluvilla alueilla. Tällaisten oikeuksien ja toiminnan ehdoista, mukaan luettuina niiden luonne, laajuus sekä alueet, joilla niitä sovelletaan, sovitaan maiden kesken kahdenvälisillä sopimuksilla jonkin asianomaisista maista niin pyytäessä. Tällaisia oikeuksia ei saa siirtää kolmansille valtioille tai niiden kansalaisille, eikä niitä saa jakaa näiden kanssa.

2. Saaristovaltion tulee sallia nykyiset, muiden valtioiden laskemat merenalaiset kaapelit, jotka kulkevat sen vesien kautta maa-alueelle ulottumatta. Saaristovaltion tulee sallia kaapeleiden huolto ja vaihto saatuaan asianmukaisen ilmoituksen niiden sijainnista ja aikomuksesta niiden korjaamiseksi tai vaihtamiseksi.

52 artikla

Oikeus viattomaan kauttakulkuun

1. Ottaen huomioon 53 artiklan määräykset ja heikentämättä 50 artiklan määräyksiä kaikkien valtioiden aluksilla on oikeus viattomaan kauttakulkuun saaristovesillä II osan 3 osaston mukaisesti.

2. Saaristovaltio voi, edellyttäen, että ei tehdä eroa ulkomaisten alusten välillä, tilapäisesti keskeyttää määrätyillä saaristovesiensä alueilla niiden viattoman kauttakulun, jos keskeyttäminen on olennaisen tärkeää valtion turvallisuuden suojelemiseksi. Keskeyttäminen tulee voimaan vasta, kun siitä on asianmukaisesti ilmoitettu.

53 artikla

Kauttakulkuoikeus saaristovesien merireiteillä

1. Saaristovaltio voi osoittaa merireittejä ja niiden yläpuolella kulkevia lentoreittejä, jotka soveltuvat ulkomaisten alusten ja ilma-alusten keskeytymättömään ja viivytyksettömään kauttakulkuun saaristovaltion saaristovesillä ja niihin liittyvällä aluemerellä tai näiden vesialueiden yläpuolella.

2. Kaikilla aluksilla ja ilma-aluksilla on kauttakulkuoikeus saaristovesien meri- ja ilmareiteillä.

3. Kauttakulkuoikeus saaristovesien merireiteillä tarkoittaa merenkulku- ja ylilento-oikeuksien harjoittamista tämän yleissopimuksen mukaisesti tavanomaiseen tapaan

siten, että sen yksinomaisena tarkoituksena on keskeytymätön, viivytyksetön ja esteetön kulku aavan meren tai talousvyöhykkeen osien välillä.

4. Tällaisten meri- ja lentoreittien tulee kulkea saaristovesien ja niihin liittyvän aluemeren poikki. Niiden tulee sisältää kaikki tavanomaiset kulkureitit, joita käytetään kansainväliseen merenkulkuun tai lentoon saaristovesien yläpuolella olevassa ilmatilassa tai sen kautta sekä alusten ollessa kysymyksessä kaikki näillä reiteillä sijaitsevat tavanomaiset purjehdusväylät sillä varauksella, että samojen päätepisteiden välillä ei kuitenkaan tarvitse pitää käytössä useampia keskenään yhtä käyttökelpoisia reittejä.

5. Tällaiset meri- ja lentoreitit määritetään kulkureittien päätepisteiden välille vedettävien janojen muodostamin viivoin. Alukset ja ilma-alukset, jotka kulkevat saaristovesien merireitillä, eivät saa poiketa yli kahtakymmentäviittä meripeninkulmaa sanotun viivan kummallekaan puolelle edellyttäen kuitenkin, että ne pysyvät sellaisella etäisyydellä rannikosta, joka on vähintään kymmenen prosenttia viivan ja merireittiä reunustavien saarten lähimpien pisteiden välisestä etäisyydestä.

6. Saaristovaltio, joka osoittaa tämän artiklan mukaisia merireittejä, voi myös määrätä reittijakojärjestelyistä, jotta alukset voivat kulkea turvallisesti merireiteillä sijaitsevilla kapeilla väylillä.

7. Saaristovaltio voi olosuhteiden niin vaatiessa ja asiasta ilmoitettuaan vaihtaa aikaisemman merireitin tai liikenteenjakojärjestelyn toiseen.

8. Tällaisten merireittien ja liikenteenjakojärjestelyjen tulee vastata yleisesti hyväksyttyjä kansainvälisiä määräyksiä.

9. Osoittaessaan tai vaihtaessaan merireittejä tai määrätessään tai vaihtaessaan reittijakojärjestelyjä saaristovaltion tulee toimittaa ehdotukset toimivaltaisen kansainvälisen järjestön hyväksyttäväksi. Järjestö voi hyväksyä vain sellaiset merireitit ja reittijakojärjestelyt, joista on sovittu saaristovaltion kanssa, minkä jälkeen saaristovaltio voi toteuttaa ehdotuksensa niiden osoittamiseksi, määräämiseksi tai vaihtamiseksi.

10. Saaristovaltion on merkittävä osoittamiensa merireittien kulkulinjat ja määräämänsä reittijakojärjestelyt selvästi karttoihin, jotka on asianmukaisesti julkaistava.

11. Alusten tulee kauttakulussa saaristovesien merireiteillä kunnioittaa tämän artiklan mukaisesti luotuja asianomaisia merireittejä ja reittijakojärjestelyjä.

12. Jos saaristovaltio ei osoita meri-tai ilmareittejä, kulkuoikeutta saaristovesien merireiteillä voidaan harjoittaa kansainväliseen merenkulkuun yleensä käytettävillä reiteillä.

54 artikla

Alusten ja ilma-alusten velvollisuudet kauttakulussa, tutkimus- ja mittaustoiminta, saaristovaltion velvollisuudet sekä saaristovesien merireiteillä tapahtuvaa kauttakulkua koskevat saaristovaltion lait ja määräykset

Artikloja 39, 40, 42 ja 44 sovelletaan vastaavasti myös kauttakulkuun saaristovesien merireiteillä.

V OSA

TALOUSVYÖHYKE

55 artikla

Talousvyöhykkeen oikeudellinen erityisjärjestely

Talousvyöhyke on aluemeren edustalla sijaitseva alue, johon sovelletaan tämän osan mukaista oikeudellista erityisjärjestelyä, jonka mukaan rantavaltion oikeuksia ja lainkäyttövaltaa sekä muiden valtioiden oikeuksia ja vapauksia sääntelevät tämän yleissopimuksen asianomaiset määräykset.

56 artikla

Rantavaltion oikeudet, lainkäyttövalta sekä velvollisuudet talousvyöhykkeellä

1. Rantavaltiolla on talousvyöhykkeellä:

a) täysivaltaiset oikeudet merenpohjan yläpuolisten vesien ja merenpohjan ja sen sisustan elolisten ja elottomien luonnonvarojen tutkimiseen, hyödyntämiseen,

säilyttämiseen ja hoitamiseen sekä muuhun toimintaan, jonka tarkoituksena on vyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen ja tutkiminen, kuten vedestä, merivirroista ja tuulista saatavan energian tuottaminen;

b) tämän yleissopimuksen asianomaisten määräysten mukainen lainkäyttövalta:

i) tekosaarten, laitteiden ja rakennelmien rakentamisen ja käytön osalta;

ii) meritieteellisen tutkimuksen osalta;

iii) meriympäristön suojelun ja säilyttämisen osalta;

c) muut tässä yleissopimuksessa määrätyt oikeudet ja velvollisuudet.

2. Harjoittaessaan talousvyöhykkeellä tämän yleissopimuksen mukaisia oikeuksiaan ja täyttäessään sen mukaisia velvollisuuksiaan rantavaltion tulee ottaa asianmukaisesti huomioon muiden valtioiden oikeudet ja velvollisuudet ja toimia sopusoinnussa tämän yleissopimuksen määräysten kanssa.

3. Tässä artiklassa määriteltyjä merenpohjaa ja sen sisustaa koskevia oikeuksia käytetään VI osan mukaisesti.

57 artikla

Talousvyöhykkeen leveys

Talousvyöhyke ei saa ulottua 200:aa meripeninkulmaa kauemmaksi niistä perusviivoista, joista aluemeren leveys mitataan.

58 artikla

Muiden valtioiden oikeudet ja velvollisuudet talousvyöhykkeellä

1. Kaikilla sekä ranta- että sisämaavaltioilla on tämän yleissopimuksen asianomaiset määräykset huomioon ottaen talousvyöhykkeellä 87 artiklassa mainitut merenkulun ja ylilennon vapaudet, vapaus laskea merenalaisia kaapeleita ja putkistoja sekä vapaus kaikkeen muuhun näihin vapauksiin liittyvään kansainvälisessä oikeudessa hyväksyttyyn meren käyttöön, joka esimerkiksi koskee alusten, ilma-alusten, merenalaisten kaapeleiden ja putkistojen toimintaa ja joka on sopusoinnussa tämän yleissopimuksen määräysten kanssa.

2. Talousvyöhykkeeseen sovelletaan 88–115 artiklaa sekä muita asianomaisia kansainvälisen oikeuden sääntöjä sikäli kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän osan kanssa.

3. Harjoittaessaan talousvyöhykkeellä tämän yleissopimuksen mukaisia oikeuksiaan ja täyttäessään sen mukaisia velvollisuuksiaan valtioiden tulee ottaa asianmukaisesti huomioon rantavaltion oikeudet ja velvollisuudet sekä noudattaa niitä lakeja ja määräyksiä, jotka rantavaltio on hyväksynyt tämän yleissopimuksen säännösten mukaisesti sekä muita kansainvälisen oikeuden sääntöjä sikäli kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän osan kanssa.

59 artikla

Talousvyöhykettä koskevien oikeuksien ja lainkäyttövallan määräytymiseen liittyvien ristiriitojen ratkaisuperuste

Milloin tämä yleissopimus ei osoita talousvyöhykettä koskevia oikeuksia tai lainkäyttövaltaa rantavaltiolle tai muille valtioille ja rantavaltion ja jonkun muun valtion tai muiden valtioiden etujen välille syntyy ristiriita, tämä tulisi ratkaista kohtuuden mukaan ja kaikkien asianhaarojen valossa siten, että otetaan huomioon kyseisten etujen tärkeys asianosaisille ja koko kansainväliselle yhteisölle.

60 artikla

Talousvyöhykkeellä sijaitsevat tekosaaret, laitteet ja rakennelmat

1. Rantavaltiolla on talousvyöhykkeellä yksinomainen oikeus rakentaa ja antaa lupa rakentaa ja käyttää:

a) tekosaaria;

b) 56 artiklassa mainittuihin ja muihin taloudellisiin tarkoituksiin käytettäviä laitteita ja rakennelmia;

c) laitteita ja rakennelmia, jotka saattavat haitata rantavaltion oikeuksien käyttämistä vyöhykkeellä; sekä säännellä näiden rakentamista ja käyttöä.

2. Rantavaltiolla on tällaisiin tekosaariin, laitteisiin ja rakennelmiin nähden yksinomainen lainkäyttövalta, joka käsittää muun muassa tulli-, vero-, terveydenhoito-, turvallisuus- ja maahanmuuttolakeja ja -määräyksiä koskevan lainkäyttövallan.

3. Tällaisten tekosaarten, laitteiden ja rakennelmien rakentamisesta on ilmoitettava asianmukaisesti ja niiden havaitsemisen helpottamiseksi on ylläpidettävä pysyvää varoitusjärjestelmää. Hylätyt tai käytöstä pois jääneet laitteet tai rakennelmat tulee merenkulun turvallisuuden takaamiseksi poistaa, ottaen huomioon kaikki toimivaltaisen kansainvälisen järjestön antamat yleisesti hyväksytyt kansainväliset määräykset. Tällöin on kiinnitettävä asianmukaista huomiota myös kalastukseen, meriympäristön suojeluun sekä muiden valtioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Kaikkien sellaisten laitteiden ja rakennelmien syvyydestä, sijainnista ja mitoista, joita ei ole poistettu kokonaan, on asianmukaisesti tiedotettava.

4. Rantavaltio voi tarvittaessa perustaa tekosaarten, laitteiden ja rakennelmien ympärille kohtuullisen kokoisen suojavyöhykkeen, jolla se voi ryhtyä asianmukaisiin toimiin sekä merenkulun että tekosaarten, laitteiden ja rakennelmien turvallisuuden takaamiseksi.

5. Rantavaltio määrää suojavyöhykkeiden leveyden ottaen huomioon asianomaiset kansainväliset määräykset. Vyöhykkeitä suunniteltaessa on varmistettava, että ne liittyvät kohtuullisella tavalla tekosaarten, laitteiden tai rakennelmien luonteeseen ja toimintaan, eivätkä ulotu yli 500 metrin etäisyydelle niiden ulkoreunan kustakin pisteestä mitattuna, paitsi milloin yleisesti hyväksytyissä kansainvälisissä määräyksissä toisin sallitaan tai milloin toimivaltainen kansainvälinen järjestö toisin suosittaa. Suojavyöhykkeiden laajuudesta on asianmukaisesti ilmoitettava.

6. Kaikkien alusten tulee kunnioittaa suojavyöhykkeitä sekä noudattaa yleisesti hyväksyttyjä kansainvälisiä määräyksiä, jotka koskevat merenkulkua tekosaarten, laitteiden, rakennelmien ja suojavyöhykkeiden läheisyydessä.

7. Tekosaaria, laitteita tai rakennelmia ei saa rakentaa eikä suojavyöhykkeitä niiden ympärille perustaa alueelle, jossa ne saattavat haitata yleisesti tunnustettujen, kansainväliselle merenkululle olennaisen tärkeiden merireittien käyttöä.

8. Tekosaarilla, laitteilla ja rakennelmilla ei ole samaa asemaa kuin saarilla. Niillä ei ole omaa aluemerta eikä niiden olemassaolo vaikuta aluemeren, talousvyöhykkeen tai mannerjalustan rajanmääritykseen.

61 artikla

Elollisten luonnonvarojen säilyttäminen

1. Rantavaltion tulee määritellä sen talousvyöhykkeellä elollisista luonnonvaroista sallittavan saaliin suuruus.

2. Rantavaltion tulee, ottaen huomioon parhaan käytettävissään olevan tieteellisen näytön, varmistaa asianmukaisilla säilyttämis- ja hoitotoimilla, että elollisten luonnonvarojen säilyminen talousvyöhykkeellä ei vaarannu liiallisen hyödyntämisen vuoksi. Rantavaltioiden ja toimivaltaisten kansainvälisten, joko yleismaailmallisten tai tiettyä aluetta tai sen osaa koskevien järjestöjen tulee toimia yhteistyössä tähän päämäärään pääsemiseksi.

3. Tällaisten toimien tulee myös olla omiaan pitämään hyödynnettävät kannat sellaisella tasolla tai palauttamaan ne sellaiselle tasolle, että ne pystyvät antamaan suurimman mahdollisen ylläpidettävissä olevan tuoton, jonka ympäristölliset ja taloudelliset seikat, muun muassa rannikolla sijaitsevien kalastusyhdyskuntien taloudelliset tarpeet ja kehitysmaiden erityisvaatimukset, suovat. Tässä yhteydessä otetaan huomioon kalastustavat, kantojen keskinäinen riippuvuus sekä yleiset suositukset kansainvälisiksi, joko yleismaailmallisiksi tai tiettyä aluetta tai sen osaa koskeviksi vähimmäisvaatimuksiksi.

4. Tällaisiin toimiin ryhtyessään rantavaltion tulee ottaa huomioon niiden vaikutukset hyödynnettäviin lajeihin liittyviin tai niistä riippuvaisiin lajeihin ja pyrkiä pitämään näiden kanta sellaisella tasolla tai palauttamaan se sellaiselle tasolle, että niiden lisääntyminen ei vakavasti vaarannu.

5. Kaikkien asianomaisten valtioiden, mukaan luettuina valtiot, joiden kansalaisilla on lupa kalastaa talousvyöhykkeellä, tulee tarpeen mukaan säännöllisesti antaa ja vaihtaa käytettävissään olevia tieteellisiä tietoja, saaliita ja kalastuksen laajuutta koskevia tilastoja sekä muita kalakantojen suojeluun liittyviä tietoja toimivaltaisten yleismaailmallisten tai tiettyä aluetta tai sen osaa koskevien kansainvälisten järjestöjen välityksellä.

62 artikla

Elollisten luonnonvarojen hyödyntäminen

1. Rantavaltion tulee pyrkiä siihen, että elollisia luonnonvaroja hyödynnetään talousvyöhykkeellä mahdollisimman täysimääräisesti 61 artiklan määräysten puitteissa.

2. Rantavaltion tulee määritellä, millaiset edellytykset sillä on pyytää talousvyöhykkeen elollisia luonnonvaroja. Silloin kun rantavaltiolla ei ole edellytyksiä pyytää sallittua saalista kokonaan, sen tulee sopimuksin tai muunlaisin järjestelyin sekä 4 kappaleessa mainittujen ehtojen, lakien ja määräysten mukaisesti päästää muut valtiot pyytämään sallitun saaliin ylijäämää. Tällöin tulee erityisesti ottaa huomioon 69 ja 70 artiklan määräykset, varsinkin niissä mainittujen kehitysmaiden osalta.

3. Päästäessään muita valtioita talousvyöhykkeelleen tämän artiklan mukaisesti rantavaltion tulee ottaa huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat, mukaan luettuina muun muassa alueen elollisten luonnonvarojen merkitys kyseisen rantavaltion taloudelle ja sen muille kansallisille eduille, 69 ja 70 artiklan määräykset, kyseisen alueen tai sen osan kehitysmaiden vaatimukset niiden pyytäessä osaa ylijäämästä sekä tarve vähentää sellaisten valtioiden taloudelle aiheutuvia haittavaikutuksia, joiden kansalaiset ovat vanhastaan kalastaneet vyöhykkeellä tai jotka ovat merkittävällä tavalla osallistuneet kantojen tutkimiseen ja tunnistamiseen.

4. Muiden valtioiden kansalaisten, jotka kalastavat talousvyöhykkeellä, tulee noudattaa kalavarojen säilyttämistoimia sekä muita rantavaltion laeissa ja määräyksissä asetettuja ehtoja. Näiden lakien ja määräysten tulee olla sopusoinnussa tämän yleissopimuksen kanssa, ja ne voivat koskea muun muassa seuraavia asioita:

a) luvan antamista kalastajille, kalastusaluksille ja -laitteille, mukaan luettuina maksut ja muut korvausmuodot, jotka kehitysmaihin kuuluvien rantavaltioiden kysymyksessä ollessa voivat koostua riittävistä kalastuselinkeinoa koskevaan rahoitukseen, laitteistoon ja tekniikkaan liittyvistä korvauksista;

b) niiden lajien määrittelyä, joita saa kalastaa, sekä saaliskiintiöiden määräämistä tietyille kannoille tai kantaryhmille, aluskohtaiselle saaliille tiettynä ajanjaksona tai jonkin valtion kansalaisten tiettynä aikana pyytämälle saaliille;

c) kalastuskausien ja -alueiden sekä sallittujen välineiden ja kalastusalusten tyypin, koon ja määrän sääntelyä,

d) niiden kalojen ja muiden lajien iän ja koon määräämistä, joita saa pyytää;

e) kalastusaluksilta vaadittavien tietojen määrittämistä, mukaan luettuina tilastotiedot saaliista ja kalastuksen määrästä sekä alusten sijainnista;

f) rantavaltion luvalla ja valvonnassa tehtävien, erikseen määriteltävien kalantutkimusohjelmien edellyttämistä sekä tällaisen tutkimuksen säätelyä, joka voi kohdistua muun muassa näytteidenottoon saaliista, näytteiden levitykseen ja tutkimustiedosta raportoimiseen,

g) rantavaltion tarkkailijoiden tai harjoittelijoiden sijoittamista tällaisille aluksille,

h) saaliin tai sen osan purkamista tällaisesta aluksesta rantavaltion satamiin;

i) yhteisyritysten ja muiden yhteistyöjärjestelyjen ehtoja;

j) henkilöstön koulutusta ja kalastustekniikan siirtoa koskevia vaatimuksia esimerkiksi rantavaltion kalantutkimusmahdollisuuksien parantamiseksi;

k) täytäntöönpanomenettelyjä.

5. Rantavaltioiden tulee asianmukaisesti ilmoittaa kalavarojen säilyttämistä ja hoitoa koskevasta lainsäädännöstään ja muista määräyksistään.

63 artikla

Kahden tai useamman rantavaltion talousvyöhykkeellä tai sekä talousvyöhykkeellä että siihen liittyvällä sen ulkopuolisella alueella esiintyvät kannat

1. Silloin kun samaa kantaa tai läheisten lajien kantoja esiintyy kahden tai useamman rantavaltion talousvyöhykkeellä, näiden valtioiden tulee pyrkiä, ilman että sillä olisi vaikutusta tämän osan muihin määräyksiin, joko suoraan tai asianomaisten, aluetta tai sen osaa koskevien järjestöjen välityksellä sopimaan kantojen säilyttämisen ja kehittymisen koordinoimiseksi ja varmistamiseksi tarpeellisista toimista.

2. Silloin kun samaa kantaa tai läheisten lajien kantoja esiintyy sekä talousvyöhykkeellä että siihen liittyvällä sen ulkopuolisella alueella, rantavaltion ja näitä kantoja tällä alueella pyytävien valtioiden tulee pyrkiä joko suoraan tai asianomaisten, aluetta tai sen osaa koskevien järjestöjen välityksellä sopimaan toimista, jotka ovat tarpeellisia kantojen säilyttämiseksi talousvyöhykkeeseen liittyvällä alueella.

64 artikla

Laajalti vaeltavat lajit

1. Rantavaltion ja muiden valtioiden, joiden kansalaiset pyytävät I liitteessä lueteltuja, laajalti vaeltavia lajeja tietyllä alueella, tulee toimia suoraan tai asianomaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä yhteistyössä, jotta lajien säilyminen turvataan ja lajit tulevat hyödynnetyiksi täysimääräisesti alueen eri puolilla, sekä talousvyöhykkeellä että sen ulkopuolella. Alueilla, joilla ei ole tällaista kansainvälistä järjestöä, rantavaltioiden ja muiden valtioiden, joiden kansalaiset pyytävät niillä kyseisiä lajeja, tulee yhteistoimin perustaa tällainen järjestö sekä osallistua sen toimintaan.

2. 1 kappaleen määräyksiä sovelletaan muiden tämän osan määräysten ohella.

65 artikla

Merinisäkkäät

Mikään tämän osan määräys ei rajoita rantavaltion oikeutta tai kansainvälisen järjestön toimivaltaa kieltää, rajoittaa tai säännellä tarpeen mukaan merinisäkkäiden hyödyntämistä tiukemmin kuin tässä osassa määrätään. Valtioiden tulee toimia yhteistyössä merinisäkkäiden säilyttämiseksi. Valaiden kysymyksessä ollessa valtioiden tulee erityisesti työskennellä asianomaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä niiden suojelemiseksi, hoitamiseksi ja tutkimiseksi.

66 artikla

Anadromiset kannat

1. Valtioiden, joiden joissa anadromiset kannat lisääntyvät, on katsottava olevan niistä lähimmin kiinnostuneita, ja niillä on niistä päävastuu.

2. Valtion, jossa anadromiset kannat lisääntyvät, tulee huolehtia niiden säilymisestä asianmukaisilla sääntelytoimilla, jotka koskevat kalastusta kaikilla sen talousvyöhykkeen ulkorajan sisäpuolella sijaitsevilla vesillä ja kalastusta, josta säädetään 3 kappaleen b kohdassa. Valtio voi neuvoteltuaan muiden 3 ja 4 kappaleessa mainittujen näitä kantoja pyytävien valtioiden kanssa määrätä sen joissa lisääntyviä kantoja koskevan suurimman sallitun kokonaissaaliin.

3. a) Anadromisia kantoja saa pyytää vain talousvyöhykkeiden ulkorajan sisäpuolella sijaitsevilla vesillä, paitsi jos tämä määräys aiheuttaisi taloudellista haitta muulle kuin alkuperävaltiolle. Kun on kysymys näiden lajien pyytämisestä talousvyöhykkeen ulkorajan ulkopuolella, asianomaisten valtioiden tulee käydä neuvotteluja, joissa sovitaan pyynnin ehdoista ottaen asianmukaisesti huomioon kantojen säilyttämistä koskevat vaatimukset ja alkuperävaltion tarpeet näiden kantojen osalta.

b) Alkuperävaltion tulee tehdä yhteistyötä muille näitä kantoja kalastaville valtioille aiheutuvan taloudellisen haitan vähentämiseksi, ottaen huomioon näiden valtioiden tavanomaisen saaliin ja toimintatavat sekä kaikki alueet, joilla näitä kantoja on pyydetty.

c) Alkuperävaltion tulee ottaa joissaan lisääntyvien kantojen pyytämisessä erityisesti huomioon b kohdassa mainitut valtiot, jotka sopimusten perusteella osallistuvat erityisesti rahoitusjärjestelyin alkuperävaltion kanssa kantojen elvyttämiseen.

d) Alkuperävaltio ja muut asianomaiset valtiot sopivat keskenään talousvyöhykkeen ulkopuolella sijaitsevia anadromisia kantoja koskevien määräysten täytäntöönpanosta.

4. Tapauksissa, joissa anadromisia kantoja vaeltaa muun kuin alkuperävaltion talousvyöhykkeen ulkorajan sisäpuolella sijaitseville vesille tai niiden kautta, tulee kyseisen valtion toimia yhteistyössä alkuperävaltion kanssa näiden kantojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi.

5. Anadromisten kantojen alkuperävaltion ja muiden näitä kantoja pyytävien valtioiden tulee ryhtyä järjestelyihin tämän artiklan määräysten toimeenpanemiseksi, tarpeen mukaan alueellisten järjestöjen välityksellä.

67 artikla

Katadromiset lajit

1. Rantavaltio, jonka vesissä katadromiset lajit viettävät suurimman osan elinajastaan, on vastuussa niiden hoidosta. Sen tulee huolehtia vaeltavien kalojen pääsystä vesilleen ja niiltä pois.

2. Katadromisia lajeja saa pyytää vain talousvyöhykkeiden ulkorajan sisäpuolella sijaitsevilla vesillä. Talousvyöhykkeellä tapahtuvassa pyynnissä on noudatettava tätä artiklaa ja muita tämän yleissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat kalaustusta näillä vyöhykkeillä.

3. Jos katadromiset kalat vaeltavat joko nuorina yksilöinä tai kutuvaelluksella toisen valtion talousvyöhykkeen kautta, näiden kalojen hoitoa, pyynti mukaan luettuna, säännellään 1 kappaleessa mainitun valtion ja kyseisen toisen valtion välisellä sopimuksella. Sopimuksen tulee turvata lajin järkevä hoito, ja siinä tulee ottaa huomioon 1 kappaleessa mainitun valtion velvollisuudet näiden lajien ylläpitämiseksi.

68 artikla

Pohjalajit

Tätä osaa ei sovelleta 77 artiklan 4 kappaleessa määriteltyihin pohjalajeihin.

69 artikla

Sisämaavaltioiden oikeudet

1. Sisämaavaltioilla on oikeus osaltaan kohtuullisesti hyödyntää sopivaksi katsottavaa määrää samalla alueella tai sen osassa sijaitsevien rantavaltioiden talousvyöhykkeiden elollisten luonnonvarojen ylijäämästä tämän artiklan ja 61 ja 62 artiklan määräysten mukaisesti, ottaen huomioon asiaan vaikuttavat kyseisiä valtioita koskevat taloudelliset ja maantieteelliset seikat.

2. Asianomaiset valtiot sopivat hyödyntämiseen osallistumisen ehdoista ja erityispiirteistä kahdenvälisillä, alueellisilla tai alueen osaa koskevilla sopimuksilla, joissa otetaan muun muassa huomioon:

a) tarve välttää aiheuttamasta haittaa rantavaltion kalastusyhdyskunnille ja kalastuselinkeinolle;

b) missä määrin sisämaavaltio tämän artiklan määräysten mukaisesti osallistuu tai saa osallistua olemassa

olevien kahdenvälisten, alueellisten tai alueen osaa koskevien sopimusten perusteella muiden rantavaltioiden talousvyöhykkeiden elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen;

c) missä määrin muut sisämaavaltiot ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevat valtiot osallistuvat rantavaltion talousvyöhykkeen elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä tästä aiheutuva tarve välttää erityisesti rasittamasta yhtä rantavaltiota tai osaa siitä;

d) kyseisten valtioiden väestön ravitsemustarpeet.

3. Kun rantavaltion pyyntimahdollisuudet alkavat olla sellaiset, että se voisi pyytää talousvyöhykkeensä elollisia luonnonvaroja koskevan sallitun saaliin kokonaan, rantavaltion ja muiden asianomaisten valtioiden tulee yhteistyössä sopia sellaisista kohtuullisista järjestelyistä kahdenvälisesti, alueellisesti tai alueen osan puitteissa, joiden perusteella samalla alueella tai sen osassa sijaitsevat kehitysmaihin kuuluvat sisämaavaltiot voivat osallistua alueen tai sen osan rantavaltioiden talousvyöhykkeillä sijaitsevien elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaisella tavalla ja kaikkia osapuolia tyydyttävillä ehdoilla. Tämän määräyksen toimeenpanossa on otettava huomioon myös 2 kappaleessa mainitut seikat.

4. Kehittyneet sisämaavaltiot saavat tämän artiklan määräysten mukaisesti osallistua vain samalla alueella tai sen osassa sijaitsevien kehittyneiden rantavaltioiden talousvyöhykkeellä olevien elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen. Tällöin tulee ottaa huomioon, missä määrin rantavaltio on päästäessään muita valtioita hyödyntämään talousvyöhykkeensä elollisia luonnonvaroja kiinnittänyt huomiota tarpeeseen vähentää mahdollisimman tehokkaasti kalastusyhdyskunnille aiheutuvia haittoja sekä taloudellista vahinkoa sellaisissa valtioissa, joiden kansalaiset ovat vanhastaan kalastaneet vyöhykkeellä.

5. Edellä esitetyt määräykset eivät vaikuta järjestelyihin, joista on sovittu alueella tai sen osassa, jolla rantavaltiot voivat antaa saman alueen tai sen osan sisämaavaltioille tasavertaiset tai suosituimmuusoikeudet talousvyöhykkeillä sijaitsevien elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen.

70 artikla

Maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevien valtioiden oikeudet

1. Maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevilla valtioilla on oikeus osaltaan kohtuullisesti hyödyntää sopivaksi katsottavaa määrää samalla alueella tai sen osassa sijaitsevien rantavaltioiden talousvyöhykkeiden elollisten luonnonvarojen ylijäämästä tämän artiklan ja 61 ja 62 artiklan määräysten mukaisesti, ottaen huomioon asiaan vaikuttavat näitä valtioita koskevat taloudelliset ja maantieteelliset seikat.

2. Tässä osassa 'maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevilla valtioilla' tarkoitetaan rantavaltioita, mukaan luettuina osaksi tai kokonaan suljettuihin meriin rajautuvat valtiot, joiden maantieteellisestä sijainnista johtuu, että ne ovat riippuvaisia alueella tai sen osassa sijaitsevien muiden valtioiden talousvyöhykkeen elollisten luonnonvarojen hyödyntämisestä turvatakseen väestönsä tai jonkin väestönosan ravitsemustarpeita vastaavan kalansaannin, sekä rantavaltioita, jotka eivät voi vaatia itselleen omaa talousvyöhykettä.

3. Asianomaiset valtiot sopivat hyödyntämiseen osallistumisen ehdoista ja erityispiirteistä kahdenvälisillä, alueellisilla tai alueen osaa koskevilla sopimuksilla, joissa otetaan muun muassa huomioon:

a) tarve välttää aiheuttamasta haittaa rantavaltion kalastusyhdyskunnille ja kalastuselinkeinolle;

b) missä määrin maantieteellisesti epäedullisessa asemassa oleva valtio tämän artiklan määräysten mukaisesti osallistuu tai saa osallistua olemassa olevien kahdenvälisten, alueellisten tai alueen osaa koskevien sopimusten perusteella muiden rantavaltioiden talousvyöhykkeiden elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen.

c) missä määrin muut maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevat valtiot ja sisämaavaltiot osallistuvat rantavaltion talousvyöhykkeen elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä tästä aiheutuva tarve välttää erityisesti rasittamasta yhtä rantavaltiota tai osaa siitä;

d) kyseisten valtioiden väestön ravitsemustarpeet.

4. Kun rantavaltion pyyntimahdollisuudet alkavat olla sellaiset, että se voisi pyytää talousvyöhykkeensä elollisia luonnonvaroja koskevan sallitun saaliin kokonaisuudessaan, rantavaltion ja muiden asianomaisten valtioiden tulee yhteistyössä luoda kohtuulliset järjestelyt kahdenväliseltä, alueelliselta tai alueen osaa koskevalta pohjalta, jotta samalla alueella tai sen osassa sijaitsevat maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevat kehitysmaat voivat osallistua alueen tai sen osan rantavaltioiden talousvyöhykkeellä sijaitsevien elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaisesti ja kaikkia osapuolia tyydyttävillä ehdoilla. Tämän määräyksen toimeenpanossa on otettava huomioon myös 3 kappaleessa mainitut seikat.

5. Kehittyneet maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevat valtiot saavat tämän artiklan määräysten mukaisesti osallistua vain samalla alueella tai sen osassa sijaitsevien kehittyneiden rantavaltioiden talousvyöhykkeellä olevien elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen. Tällöin

tulee ottaa huomioon, missä määrin rantavaltio on päästäessään muita valtioita hyödyntämään talousvyöhykkeensä elollisia luonnonvaroja kiinnittänyt huomiota tarpeeseen vähentää mahdollisimman tehokkaasti kalastusyhdyskunnille aiheutuvia haittoja sekä taloudellista vahinkoa valtioissa, joiden kansalaiset ovat vanhastaan kalastaneet alueella.

6. Edellä esitetyt määräykset eivät vaikuta järjestelyihin, joista on sovittu alueella tai sen osassa, jolla rantavaltiot voivat antaa saman alueen tai sen osan maantieteellisesti epäedullisessa asemassa oleville valtioille tasavertaiset tai suosituimmuusoikeudet talousvyöhykkeillä sijaitsevien elollisten luonnonvarojen hyödyntämiseen.

71 artikla

69 ja 70 artiklan soveltamatta jättäminen

69 ja 70 artiklan määräyksiä ei sovelleta silloin, kun on kysymys rantavaltiosta, jonka talous on ratkaisevasti riippuvainen valtion talousvyöhykkeen elollisten luonnonvarojen hyödyntämisestä.

72 artikla

Oikeuksien siirtoa koskevat rajoitukset

1. 69 ja 70 artiklan mukaisia elollisten luonnonvarojen hyödyntämistä koskevia oikeuksia ei saa suoraan tai epäsuorasti siirtää kolmansille valtioille tai niiden kansalaisille vuokrasopimuksella tai lisenssillä, perustamalla yhteisyrityksiä tai millään muullakaan tavalla, joka käytännössä tarkoittaisi tällaista siirtoa, paitsi jos asiasta on asianomaisten valtioiden kesken toisin sovittu.

2. Edellinen määräys ei estä asianomaisia valtioita hankkimasta kolmansilta valtioilta tai kansainvälisiltä järjestöiltä teknistä tai taloudellista apua 69 ja 70 artiklan mukaisten oikeuksien käyttämisen helpottamiseksi edellyttäen, että tästä ei aiheudu 1 kappaleessa mainittua vaikutusta.

73 artikla

Rantavaltion lakien ja määräysten täytäntöönpano

1. Rantavaltio voi talousvyöhykkeen elollisten luonnonvarojen tutkimista, hyödyntämistä, säilyttämistä ja hoitoa koskevia täysivaltaisia oikeuksiaan käyttäessään ryhtyä tarpeellisiin toimiin, joilla varmistetaan, että tämän yleissopimuksen mukaisesti hyväksyttyjä lakeja ja määräyksiä noudatetaan. Tällaisissa toimissa voi olla kysymys esimerkiksi alukseen nousemisesta, tarkastusten ja pidätysten toimittamisesta sekä oikeudellisiin toimin ryhtymisestä.

2. Pidätetyt alukset ja niiden miehistö on vapautettava heti kun kohtuullinen takuu tai muu vakuus on asetettu.

3. Rangaistukset, joita rantavaltio määrää kalastuslakien ja -määräysten rikkomisesta, joka on tapahtunut talousvyöhykkeellä, eivät saa sisältää vankeutta, elleivät asianomaiset valtiot ole toisin sopineet, eivätkä muitakaan ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvia rangaistuksia.

4. Jos rantavaltio on pidättänyt ulkomaisen aluksen, sen tulee ilmoittaa viipymättä asianmukaisella tavalla lippuvaltiolle, mihin toimiin se on ryhtynyt ja mitä rangaistuksia se on sittemmin määrännyt.

74 artikla

Vastakkain tai vierekkäin sijaitsevien valtioiden talousvyöhykkeiden välisen rajan määrittäminen

1. Talousvyöhykkeen rajat sellaisten valtioiden välillä, joiden rannikot sijaitsevat vastakkain tai vierekkäin, määritetään kohtuulliseen ratkaisuun pääsemiseksi sopimuksella Kansainvälisen tuomioistuimen perussäännön 38 artiklan mukaisesti sovellettavan kansainvälisen oikeuden pohjalta.

2. Jos sopimukseen ei päästä kohtuullisessa ajassa, asianomaisten valtioiden tulee turvautua XV osassa määrättyihin menettelyihin.

3. Kun 1 kappaleessa määrättyä sopimusta ei ole vielä tehty, asianomaisten valtioiden tulee keskinäisen ymmärryksen ja yhteistyön hengessä pyrkiä kaikin keinoin väliaikaisiin käytännön järjestelyihin ja pyrkiä tässä välivaiheessa olemaan vaarantamatta tai haittaamatta lopulliseen sopimuksen pääsyä. Tällaiset järjestelyt eivät vaikuta rajojen lopulliseen määräämiseen.

4. Kun asianomaisten valtioiden välillä on voimassa sopimus, kysymykset talousvyöhykkeiden välisten rajojen määräämisestä ratkaistaan sen määräysten mukaisesti.

75 artikla

Kartat ja luettelot maantieteellisistä koordinaateista

1. Tämän osan määräykset huomioon ottaen talousvyöhykkeen ulkorajat ja 74 artiklan mukaisesti vedetyt rajaviivat on merkittävä karttoihin, jotka ovat mittakaavaltaan riittävän suuria rajojen sijainnin havaitsemiseksi. Milloin tarkoituksenmukaista, rajalinjat voidaan korvata rajapisteiden maantieteelliset koordinaatit osoittavalla luettelolla, josta ilmenevät myös asianomaiset geodeettiset tiedot.

2. Rantavaltion tulee asianmukaisesti julkaista kartat tai rajapisteiden maantieteelliset koordinaatit osoittavat luettelot ja tallettaa niiden jäljennökset Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

VI OSA

MANNERJALUSTA

76 artikla

Mannerjaslustan määritelmä

1. Rantavaltion mannerjalusta käsittää sellaisten vedenalaisten alueiden merenpohjan ja sen sisustan, jotka ulottuvat rantavaltion aluemeren ulkopuolella sen maa-alueen luonnollisena jatkeena mannerreunuksen ulkoreunaan tai 200 meripeninkulman päähän perusviivoista, joista aluemeren leveys mitataan, jos mannerreunus ei ulotu näin kauas.

2. Rantavaltion mannerjalusta ei saa ulottua 4–6 kappaleessa määrättyjen rajojen ulkopuolelle.

3. Mannerreunus käsittää rantavaltion maa-alueen merenalaisen jatkeen ja koostuu jalustan pohjasta sisustoineen, mannerrinteestä ja mannernoususta. Se ei sisällä syvänmerenpohjaa merenalaisine vuorijonoineen eikä sen sisustaa.

4. a) Silloin kun mannerreunus ulottuu 200 meripeninkulmaa kauemmaksi perusviivoista, joista aluemeren leveys mitataan, rantavaltio määrittää tämän yleissopimuksen tarkoitusperiä varten mannerreunuksen ulkorajan joko:

   i) vetämällä 7 kappaleen mukaisesti viivan niiden uloimpien kiinteiden pisteiden kautta, joissa jokaisessa pohjan sedimenttikerroksen paksuus on vähintään 1 prosentti tällaisen pisteen lyhimmästä etäisyydesta mannerrinteen alareunaan; tai

   ii) vetämällä 78 kappaleen mukaisesti viivan enintään 60 meripeninkulman päässä mannerrinteen alareunasta sijaitsevien kiinteiden pisteiden kautta.

   b) Ellei toisin osoiteta, mannerrinteen alareuna määritellään kohdaksi, jossa merenpohjan kaltevuus mannerrinteen juurella muuttuu eniten.

5. Kiinteiden pisteiden kautta 4 kappaleen a kohdan i ja ii alakohdan mukaisesti vedetty viiva, joka muodostaa mannerjalustan ulkorajan merenpohjassa, ei saa ulottua joko 350:tä meripeninkulmaa kauemmaksi niistä perusviivoista, joista aluemeren leveys mitataan, tai 100:aa meripeninkulmaa kauemmaksi 2 500 metrin syvyyskäyrästä.

6. Tämän artiklan 5 kappaleen määräyksistä huolimatta mannerjalustan ulkoraja ei saa merenalaisilla vuorijonoilla ulottua 350:tä meripeninkulmaa kauemmas niistä perusviivoista, joista aluemeren leveys mitataan. Tätä, kappaletta ei sovelleta merenalaisiin kohoumiin, kuten mannerreunuksen ylätasankoihin, harjanteisiin, vuorenhuippuihin tai töyräisiin, jotka luonnostaan liittyvät siihen.

7. Silloin kun mannerjalusta ulottuu 200 meripeninkulmaa kauemmaksi niistä pisteistä, joista aluemeren leveys lasketaan, rantavaltio määrittää mannerjalustansa ulkorajoiksi suorat viivat, jotka kulkevat pituus- ja leveyspiirien mukaisin koordinaatein määriteltyjen kiinteiden pisteiden kautta ja jotka saavat olla pituudeltaan enintään 60 meripeninkulmaa.

8. Kun mannerjalusta ulottuu yli 200 meripeninkulman päähän niistä perusviivoista, joista aluemeren leveys mitataan, rantavaltio toimittaa tiedot mannerjalustan rajoista mannerjalustan rajaamista käsittelevälle toimikunnalle, joka perustetaan II liitteen mukaisesti tasapuolisen maantieteellisen edustuksen pohjalta. Toimikunta esittää rantavaltioille suosituksia niiden mannerjalustan ulkorajojen määrittämiseen liittyvistä asioista Jalustan rajat, jotka rantavaltio näiden suositusten pohjalta määrää, ovat lopulliset ja sitovat.

9. Rantavaltio tallettaa Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan kartat ja asiaan liittyvät geodeettiset ja muut tiedot, jotka osoittavat pysyvästi sen mannerjalustan ulkorajat. Pääsihteeri julkaisee asianmukaisella tavalla kyseiset kartat ja tiedot.

10. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta mannerjalustan rajojen määräämiseen sellaisten valtioiden kesken, joiden rannikot sijaitsevat vastakkain tai vierekkäin.

77 artikla

Mannerjalustaan kohdistuvat rantavaltion oikeudet

1. Rantavaltiolla on mannerjalustaan kohdistuvat täysivaltaiset oikeudet sen tutkimiseksi ja sen luonnonvarojen hyödyntämiseksi.

2. 1 kappaleessa mainitut oikeudet ovat yksinomaiset sikäli, että vaikka rantavaltio ei tutki mannerjalustaa tai hyödynnä sen luonnonvaroja, kukaan ei saa ryhtyä näihin toimiin ilman rantavaltion nimenomaista suostumusta.

3. Mannerjalustaan kohdistuvat rantavaltion oikeudet eivät ole riippuvaisia tosiasiallisesta tai nimellisestä valtauksesta eivätkä myöskään nimenomaisesta asiaa koskevasta julistuksesta.

4. Tämän osan tarkoittamat luonnonvarat käsittävät merenpohjan ja sen sisustan mineraalivarat ja muut elottomat luonnonvarat sekä pohjalajeihin kuuluvat elävät organismit eli organismit, jotka ovat pyynti-ikäisinä joko liikkumattomina merenpohjassa tai sen sisustassa tai kyvyttömiä liikkumaan muuten kuin ollessaan jatkuvasti kiinteässä kosketuksessa merenpohjaan tai sen sisustaan.

78 artikla

Mannerjalustan yläpuolella sijaitsevien vesien ja ilmatilan oikeudellinen asema ja muiden valtioiden oikeudet ja vapaudet

1. Mannerjalustaan kohdistuvat rantavaltion oikeudet eivät vaikuta mannerjalustan yläpuolella sijaitsevien vesien tai näiden yläpuolella olevan ilmatilan oikeudelliseen asemaan.

2. Rantavaltio ei saa mannerjalustaa koskevia oikeuksia käyttäessään haitata aiheettomasti merenkulkua eikä heikentää muille valtioille tässä yleissopimuksessa määrättyjä oikeuksia ja vapauksia.

79 artikla

Mannerjalustalla sijaitsevat merenalaiset kaapelit ja putkistot

1. Kaikilla valtioilla on oikeus laskea mannerjalustalle merenalaisia kaapeleita ja putkistoja tämän artiklan määräysten mukaisesti.

2. Rantavaltio ei saa haitata kaapeleiden tai putkistojen laskemista tai huoltoa, ottaen kuitenkin huomioon, että sillä on oikeus ryhtyä kohtuullisiksi katsottaviin toimiin mannerjalustan tutkimiseksi, mannerjalustan luonnonvarojen hyödyntämiseksi sekä putkistojen aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi.

3. Mannerjalustalle laskettavien putkistojen kulureitin määrittämiseen tarvitaan rantavaltion hyväksyminen.

4. Mikään tämän osan määräys ei vaikuta rantavaltion oikeuteen asettaa ehtoja sen alueelle tai aluemerelle johtaville kaapeleille tai putkistoille, eikä siihen lainkäyttövaltaan, joka rantavaltioilla on mannerjalustansa tutkimisen tai mannerjalustan luonnonvarojen hyödyntämisen tai valtion lainkäyttövaltaan kuuluvien tekosaarten, laitteiden ja rakennelmien toiminnan yhteydessä asennettavien tai käytettävien kaapelien tai putkistojen suhteen.

5. Laskiessaan merenalaisia kaapeleita tai putkistoja valtioiden tulee ottaa asianmukaisesti huomioon jo paikoillaan olevat kaapelit tai putkistot. Etenkään ei saa vaikeuttaa nykyisten kaapeleiden tai putkistojen korjaamista.

80 artikla

Mannerjalustalla sijaitsevat tekosaaret, laitteet ja rakennelmat

60 artiklaa sovelletaan vastaavasti mannerjalustalla sijaitseviin tekosaariin, laitteisiin ja rakennelmiin.

81 artikla

Poraukset mannerjalustalla

Rantavaltiolla on yksinomainen oikeus antaa lupa kaikkeen mannerjalustalla tapahtuvaan poraukseen ja säännellä sitä.

82 artikla

Maksut ja muut vastaavat korvaukset 200 meripeninkulmaa kauemmaksi ulottuvan mannerjalustan hyödyntämisestä

1. Rantavaltio suorittaa maksun tai muun vastaavan korvauksen siitä, että se hyödyntää mannerjalustan elottomia luonnonvaroja 200 meripeninkulmaa kauempana niistä perusviivoista, joista aluemeren leveys mitataan.

2. Maksut ja muut vastaavat korvasukset suoritetaan kustakin paikasta saadusta tuotannosta vuosittain siitä lähtien, kun tuotantoa on kyseisessä paikassa harjoitettu viisi vuotta. Kuudennelta vuodelta maksu tai muu korvaus on 1 prosentti kyseisestä paikasta saadun tuotannon arvosta tai määrästä. Korvaus nousee 1 prosenttina. Tuotantoon ei lasketa hyödyntämisen yhteydessä käytettyjä varoja.

3. Kehitysmaa, joka on sellaisen mineraalin nettotuoja, jota tuotetaan myös sen mannerjalustalta, vapautetaan suorittamasta tätä mineraalia koskevaa maksua tai korvausta.

4. Maksut ja muut korvaukset suoritetaan merenpohjajärjestön välityksellä. Järjestö jakaa ne tämän yleissopimuksen sopimusvaltioille kohtuullisiksi katsottavin jakoperustein ja ottaen huomioon kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden ja sisämaavaltioiden edut ja tarpeet.

83 artikla

Vastakkain tai vierekkäin sijaitsevien valtioiden mannerjalustojen välisen rajan määrittäminen

1. Mannerjalustojen rajat sellaisten valtioiden välillä, joiden rannikot sijaitsevat vastakkain tai vierekkäin, määritetään, kohtuulliseen ratkaisuun pääsemiseksi sopimuksella Kansainvälisen tuomioistuimen perussäännön 38 artiklan mukaisesti sovellettavan kansainvälisen oikeuden pohjalta.

2. Jos sopimukseen ei päästä kohtuullisessa ajassa, asianomaisten valtioiden tulee turvautua XV osassa määrättyihin menettelyihin.

3. Kun 1 kappaleessa määrättyä sopimusta ei ole vielä tehty aisanomaisten valtioiden tulee keskinäisen ymmärryksen ja yhteistyön hengessä pyrkijä kaikin keinoin väliaikaisiin käytännön järjestelyihin ja pyrkiä tässä välivaiheessa olemaan vaarantamatta tai haittaamatta lopulliseen sopimukseen pääsyä. Tällaiset järjestelyt eivät vaikuta rajojen lopulliseen määräämiseen.

4. Kun asianomaisten valtioiden välillä on voimassa sopimus, kysymykset mannerjalustojen välisten rajojen määräämisestä ratkaistaan sen määräysten mukaisesti.

84 artikla

Kartat ja luettelot maantieteellisistä koordinaateista

1. Tämän osan määräykset huomioon ottaen mannerjalustan ulkorajat ja 83 artiklan mukaisesti vedetyt rajaviivat on merkittävä karttoihin, jotka ovat mittakaavaltaan riittävän suuria rajojen sijainnin havaitsemiseksi. Milloin se on tarkoituksenmukaista, rajalinjat voidaan korvata rajapisteiden maantieteelliset koordinaatit osoittavalla luettelolla, josta ilmenevät myös asianomaiset geodeettiset tiedot.

2. Rantavaltion tulee asianmukaisesti julkaista kartat tai rajapisteiden maantieteelliset koordinaatit osoittavat luettelot ja tallettaa niiden jäljennökset Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan sekä mannerjalustan ulkorajoja osoittavat kartat tai luettelot myös merenpohjajärjestön pääsihteerin huostaan.

85 artikla

Tunneleiden rakentaminen

Tämän osan määräykset eivät vaikuta rantavaltion oikeuteen hyödyntää merenpohjan sisustaa veden syvyydestä riippumatta tunnelia käyttäen.

VII OSA

AAVA MERI

1 OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

86 artikla

Tämän osan määräysten soveltaminen

Tämän osan määräyksiä sovelletaan kaikkiin meren osiin, jotka eivät kuulu talousvyöhykkeeseen, aluemereen tai valtion sisäisiin aluevesiin tai saaristovaltion saaristovesiin. Tämä artikla ei mitenkään rajoita vapauksia, joita kaikilla valtioilla on talouvyöhykkeellä 58 artiklan mukaisesti.

87 artikla

Aavan meren vapaus

1. Aava meri on avoin kaikille sekä ranta- että sisämaavaltioille. Aavan meren vapautta käytetään tämän yleissopimuksen ja muiden kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisin ehdoin. Se käsittää sekä ranta- että sisämaavaltioiden osalta muun muassa:

a) merenkulun vapauden;

b) ylilentovapauden;

c) vapauden laskea merenalaisia kaapeleita ja putkistoja, jollei VI osassa toisin määrätä;

d) vapauden rakentaa tekosaaria ja muita kansainvälisen oikeuden sallimia laitteita sikäli kuin VI osassa ei toisin määrätä;

e) kalastuksen vapauden sikäli kuin 2 osaston mukaisissa ehdoissa ei toisin määrätä;

f) meritieteellisen tutkimuksen vapauden sikäli kuin VI ja XIII osassa ei toisin määrätä.

2. Kaikkien valtioiden tulee käyttää näitä vapauksia ottaen asianmukaisesti huomioon muiden valtioiden edut niiden käyttäessä aavan meren vapauksia ja myös tämän yleissopimuksen mukaiset oikeudet, jotka koskevat merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa.

88 artikla

Aavan meren varaaminen rauhanomaisiin tarkoituksiin

Aava meri varataan rauhanomaisiin tarkoituksiin.

89 artikla

Aavaa merta koskevien täysivaltaisuusvaatimusten pätemättömyys

Mikään valtio ei voi pätevin perustein esittää minkään aavan meren osan kuuluvan täysivaltaisuutensa piiriin.

90 artikla

Merenkulun oikeus

Jokaisella ranta- ja sisämaavaltiolla on oikeus harjoittaa merenkulkua aavalla merellä sen lippua käyttävillä aluksilla.

91 artikla

Alusten kansallisuus

1. Jokaisen valtion tulee määrätä ne ehdot, joilla alukset saavat sen kansallisuuden, joilla ne rekisteröidään sen alueella ja joilla niillä on oikeus käyttää sen lippua. Aluksilla on sen valtion kansallisuus, jonka lippua niillä on oikeus käyttää. Valtion ja aluksen välillä tulee olla todellinen yhteys.

2. Jokaisen valtion tulee antaa aluksille, joille se on myöntänyt oikeuden käyttää lippuaan, tätä osoittavat asiakirjat.

92 artikla

Alusten asema

1. Alukset saavat käyttää vain yhden valtion lippua ja lukuun ottamatta kansainvälisissä sopimuksissa tai tässä yleissopimuksessa mainittuja poikkeustapauksia kuuluvat aavalla merellä sen yksinomaiseen lainkäyttövaltaan. Alus ei saa vaihtaa lippua matkansa aikana tai käyntisatamassa, paitsi milloin sen omistussuhteissa tai rekisteröinnissä tapahtuu todellinen muutos.

2. Alus, joka käyttää kahden tai useamman valtion lippua siten kuin sille sopii, ei voi vedota mihinkään näistä kansallisuuksista muihin valtioihin nähden, ja sitä voidaan pitää kansallisuudettomana aluksena.

93 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien, sen erityisjärjestöjen ja Kansainvälisen atomienergiajärjestön lippua käyttävät alukset

Edellä olevat artiklat eivät vaikuta niiden alusten asemaan, joita käytetään Yhdistyneiden Kansakuntien, sen erityisjärjestöjen tai Kansainvälisen atomienergiajärjestön viralliseen toimintaan ja jotka käyttävät asianomaisen järjestön lippua.

94 artikla

Lippuvaltion valvollisuudet

1. Jokaisen valtion tulee tehokkaasti käyttää lainkäyttöja valvontavaltaansa hallinnollisissa, teknisissä ja sosiaalisissa kysymyksissä sellaisiin aluksiin nähden, jotka käyttävät sen lippua.

2. Jokaisen valtion tulee erityisesti:

a) pitää alusrekisteriä, joka sisältää sen lippua käyttävien alusten nimet ja muut tiedot, sellaisia aluksia lukuun ottamatta, joita yleisesti hyväksytyt kansainväliset määräykset eivät alusten pienen koon vuoksi koske; ja

b) harjoittaa sisäisen lainsäädäntönsä mukaista lainkäyttövaltaa jokaiseen sen lippua käyttävään alukseen, sen päällikköön, muuhun päällystöön ja miehistöön nähden alusta koskevissa hallinnollisissa, teknisissä ja sosiaalisissa asioissa.

3. Jokaisen valtion tulee ryhtyä sen lippua käyttävien aluksien suhteen sellaisiin tarpeellisiin toimiin, joilla taataan turvallisuus merellä muun muassa:

a) alusten rakenteen, varusteiden ja merikelpoisuuden osalta;

b) alusten miehistön kokoonpanon, työolojen ja koulutuksen osalta, ottaen huomioon asianomaiset kansainväliset asiakirjat;

c) merkinantolaitteiden käytön, viestiyhteyksien ylläpitämisen ja yhteentörmäysten estämisen osalta.

4. Kyseisillä toimilla tulee muun muassa varmistaa:

a) että pätevä katsastaja katsastaa jokaisen aluksen ennen sen rekisteröimistä ja tämän jälkeen sopivin väliajoin ja että aluksella on sellaiset kartat ja merenkulkua koskevat julkaisut, varusteet ja kojeet, joita sen turvalliseen merenkulkuun tarvitaan;

b) että jokainen alus on sellaisen päällikön ja päällystön valvonnassa, jolla on asianmukainen pätevyys varsinkin merimiestaidoissa, merenkulussa, viestiyhteyksien hoidossa ja koneenkäytössä ja että miehistön pätevyys ja lukumäärä vastaavat aluksen tyyppiä, kokoa, koneita ja varusteita;

c) että päällikkö, päällystö ja asianmukaisessa määrin miehistö tuntevat täysin asianomaiset ihmishengen turvallisuutta merellä, yhteentörmäysten estämistä, meriympäristön pilaantumisen ehkäisemistä, vähentämistä ja valvontaa sekä radioyhteyksien ylläpitoa koskevat kansainväliset määräykset ja että heitä vaaditaan noudattamaan niitä.

5. Ryhtyessään 3 ja 4 kappaleen edellyttämiin toimiin jokaisen valtion tulee noudattaa yleisesti hyväksyttyjä kansainvälisiä määräyksiä, menettelyjä ja käytäntöä sekä kaikin tarvittavin tavoin varmistaa, että ne otetaan huomioon.

6. Valtio, jolla on perusteltua syytä uskoa, että johonkin alukseen nähden ei ole käytetty asianmukaista lainkäyttövaltaa tai valvontaa, voi ilmoittaa asiasta lippuvaltiolle. Saatuaan ilmoituksen lippuvaltio tutkii asian ja ryhtyy tarvittaessa tilanteen vaatimiin toimiin sen korjaamiseksi.

7. Jokainen valtio tutkituttaa asianmukaisen pätevyyden omaavalla henkilöllä tai henkilöillä kaikki aavalla merellä tapahtuneet merivahingot tai merenkulkuonnettomuudet, joissa sen lippua käyttävä alus on ollut osallisena ja joissa toisen valtion kansalaiset ovat menettäneet henkensä tai loukkaantuneet vakavasti tai toisen valtion alukset tai laitteet ovat vaurioituneet vakavasti tai on aiheutunut vakavaa vahinkoa meriympäristölle. Lippuvaltio ja kyseinen toinen valtio toimivat yhteistyössä jälkimmäisen toimeenpanemassa merivahingon tai merenkulkuonnettomuuden tutkinnassa.

95 artikla

Sota-alusten koskemattomuus aavalla merellä

Sota-alukset kuuluvat aavalla merellä yksinomaan sen valtion lainkäyttövaltaan, jonka lippua ne käyttävät.

96 artikla

Pelkästään ei-kaupallisiin tarkoituksiin käytettävien valtion alusten koskemattomuus

Valtion omistamat tai sen hallinnassa olevat alukset, joita valtio käyttää yksinomaan muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin, kuuluvat aavalla merellä vain sen valtion lainkäyttövaltaan, jonka lippua ne käyttävät.

97 artikla

Rikosoikeudellinen lainkäyttövalta yhteentörmäyksiä tai muita merenkulkuonnettomuuksia koskevissa asioissa

1. Yhteentörmäyksessä tai muussa merenkulkuonnettomuudessa, johon alus joutuu aavalla merellä ja joka asettaa aluksen päällikön tai muun aluksen palveluksessa olevan henkilön rikosoikeudellisesti tai kurinpidollisesti vastuuseen, rikosoikeudelliseen tai kurinpidolliseen menettelyyn tällaista henkilöä vastaan saa ryhtyä vain lippuvaltion tai sen valtion, jonka kansalainen hän on, oikeus- tai hallintoviranomaisten edessä.

2. Kurinpitoasiassa vain sillä valtiolla, joka on antanut kapteenikirjan, pätevyyskirjan tai lupatodistuksen, on oikeus asianmukaisen oikeuskäsittelyn jälkeen peruuttaa tällaiset todistukset ja luvat siinäkin tapauksessa, että todistuksen tai luvan haltija ei ole sen kansalainen.

3. Minkään muun kuin lippuvaltion viranomaiset eivät saa määrätä alusta pidätettäväksi edes tutkimuksia varten.

98 artikla

Avunantovelvollisuus

1. Jokaisen valtion on velvoitettava sen lippua käyttävän aluksen päällikkö, siinä määrin kuin se on mahdollista vaarantamatta vakavasti alusta, sen miehistöä tai matkustajia:

a) antamaan apua jokaiselle henkilölle, joka tavataan merellä hukkumisvaarassa;

b) rientämään mahdollisimman nopeasti pelastamaan hätään joutuneita henkilöitä, jos hänelle on ilmoitettu heidän avuntarpeestaan, ja avunantoa voidaan kohtuudella häneltä vaatia;

c) yhteentörmäyksen tapahduttua antamaan apua toiselle alukselle, sen miehistölle ja matkustajille sekä, milloin se on mahdollista, ilmoittamaan toiselle alukselle oman aluksensa nimen, rekisteröintisataman ja lähimmän sataman, johon se aikoo poiketa.

2. Jokaisen rantavaltion tulee edistää riittävän ja tehokkaan etsintä- ja pelastuspalvelun perustamista, käyttöä ja ylläpitoa turvallisuuden takaamiseksi merellä ja ilmatilassa sekä, milloin olosuhteet niin vaativat, olla yhteistoiminnassa tämän tarkoituksen toteuttamiseksi ryhtymällä alueellisiin järjestelyihin naapurivaltioiden kanssa.

99 artikla

Orjien kuljetuksen kieltäminen

Jokaisen valtion on ryhdyttävä tehokkaisiin toimiin estääkseen ja rangaistakseen orjien kuljetuksen aluksissa, joilla on oikeus käyttää sen lippua, sekä estääkseen

lippunsa laittoman käytön tähän tarkoitukseen. Orja, joka pakenee johonkin alukseen, on sen lipusta riippumatta tämän johdosta vapaa.

100 artikla

Velvollisuus olla yhteistyössä merirosvouden estämiseksi

Kaikkien valtioiden on mahdollisimman laajalti toimittava yhteistyössä merirosvouden estämiseksi aavalla merellä ja kaikkialla muualla valtioiden lainkäyttövallan ulkopuolella.

101 artikla

Merirosvouden määritelmä

Merirosvoudeksi luetaan kaikki seuraavat teot:

a) Jokainen yksityisen aluksen tai ilma-aluksen miehistön tai matkustajien tekemä laiton väkivallan teko, vapaudenriisto tai ryöstö, joka on tehty yksityistä etua silmällä pitäen ja joka kohdistuu:

   i) aavalla merellä toista alusta tai ilma-alusta tai tällaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa olevaa henkilöä tai omaisuutta vastaan;

   ii) alusta, ilma-alusta, henkilöitä tai omaisuutta vastaan, jotka ovat alueella, johon minkään valtion lainkäyttövalta ei ulotu.

b) Vapaaehtoinen osallistuminen aluksen tai ilma-aluksen toimintaan tietoisena seikoista, jotka tekevät siitä merirosvoaluksen tai ilmarosvoaluksen.

c) Yllytys tai tahallinen avunanto tämän artikla a ja b kohdan tarkoittamiin tekoihin.

102 artikla

Sellaisen sota-aluksen, valtion aluksen tai valtion ilma-aluksen harjoittama merirosvous, jonka miehistö on noussut kapinaan

Sellaisen sota-aluksen, valtion aluksen tai valtion ilma-aluksen, jonka miehistö on noussut kapinaan ja ottanut aluksen tai ilma-aluksen valvontaansa, tekemät 101 artiklassa määritellyt merirosvoteot rinnastetaan yksityisen aluksen tai ilma-aluksen suorittamiin vastaaviin tekoihin.

103 artikla

Merirosvoaluksen tai ilmarosvoaluksen määritelmä

Alusta tai ilma-alusta pidetään merirosvoaluksena tai ilmarosvoaluksena, jos siitä määräävien henkilöiden tarkoituksena on käyttää sitä jonkin 101 artiklassa tarkoitetun teon tekemiseen. Sama koskee tällaiseen tekoon käytettyä alusta ja ilma-alusta niin kauan kuin se on siihen syyllistyneen henkilön valvonnassa.

104 artikla

Merirosvoaluksen tai ilmarosvoaluksen kansallisuuden säilyttäminen tai menettäminen

Alus tai ilma-alus voi säilyttää kansallisuutensa, vaikka siitä on tullut merirosvoalus tai ilmarosvoalus. Kansallisuuden säilyminen tai menetys määräytyy sen valtion lain mukaan, jonka kansallisuudesta on kysymys.

105 artikla

Merirosvoaluksen tai ilmarosvoaluksen haltuunotto

Jokainen valtio voi aavalla merellä tai muilla valtioiden lainkäyttövallan ulkopuolella sijaitsevilla alueilla ottaa haltuunsa merirosvoaluksen tai ilmarosvoaluksen tai merirosvoudella vallatun aluksen tai ilma-aluksen, joka on merirosvojen valvonnassa, pidättää asianomaiset henkilöt ja takavarikoida aluksessa olevan omaisuuden. Haltuunoton toimittaneen valtion tuomioistuimella on oikeus määrätä langetettavista rangaistuksista samoin kuin niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä alukseen, ilma-alukseen tai omaisuuteen nähden hyvässä uskossa olevan kolmannen osapuolen oikeuksien huomioon ottamiseksi.

106 artikla

Korvausvelvollisuus ilman riittäviä perusteita tapahtuneesta haltuunotosta

Silloin kun merirosvoudesta epäillyn aluksen tai ilma-aluksen haltuunotto on tapahtunut ilman riittäviä perusteita, haltuunoton suorittanut valtio on vastuussa siitä aiheutuneesta menetyksestä ja vahingosta valtiolle, jonka kansallisuus aluksella tai ilma-aluksella on.

107 artikla

Alukset ja ilma-alukset, joilla on oikeus ryhtyä pidätystoimiin merirosvouden johdosta

Ainoastaan sota-alukset, sotilasilma-alukset tai muut alukset tai ilma-alukset, jotka ovat selvästi merkittyinä tunnistettavissa valtion tehtävissä oleviksi ja niihin valtuutetuiksi, voivat ryhtyä pidätystoimiin merirosvouden johdosta.

108 artikla

Huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden laiton kauppa

1. Kaikkien valtioiden tulee toimia yhteistyössä estääkseen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman kaupan, jota alukset harjoittavat aavalla merellä kansainvälisten sopimusten vastaisesti.

2. Valtio, jolla on pätevää aihetta uskoa, että sen lippua käyttävä alus käy laitonta kauppaa huumausaineilla tai psykotrooppisilla aineilla, voi pyytää muita valtioita yhteistoimintaan kaupankäynnin lopettamiseksi.

109 artikla

Luvattomat radiolähetykset aavalta mereltä

1. Kaikkien valtioiden tulee toimia yhteistyössä aavalta mereltä tapahtuvien luvattomien radiolähetysten lopettamiseksi.

2. Tässä yleissopimuksessa 'luvattomalla radiolähetyksellä' tarkoitetaan sellaisten ääniradio tai televisiolähetysten lähettämistä aavalla merellä olevasta aluksesta tai laitoksesta, jotka on tarkoitettu yleisesti vastaanotettaviksi kansainvälisten määräysten vastaisesti ja jotka eivät ole hätäkutsujen lähettämistä.

3. Luvattomia radiolähetyksiä lähettänyttä henkilöä voidaan syyttää:

a) aluksen lippuvaltion tuomioistuimessa;

b) sen valtion tuomioistuimessa, jossa kyseinen laitos on rekisteröity;

c) sen valtion tuomioistuimessa, jonka kansalainen henkilö on;

d) minkä hyvänsä sellaisen valtion tuomioistuimessa, jossa lähetys on vastaanotettavissa; tai

e) minkä hyvänsä sellaisen valtion tuomioistuimessa, jossa lähetys häiritsee luvallista radioyhteyttä.

4. Edellä 3 kappaleen perusteella toimivaltainen valtio voi 110 artiklan mukaisesti pidättää aavalla merellä henkilön tai aluksen, joka lähettää luvattomia radiolähetyksiä, ja takavarikoida lähettimen.

110 artikla

Tarkastusoikeus

1. Sota-alus, joka aavalla merellä kohtaa muun kuin sellaisen ulkomaisen aluksen, joka nauttii 95 ja 96 artiklan mukaisesti täydellistä koskemattomuuta, voi pysäyttää sen milloin tämä perustuu sopimuksen suomaan oikeuteen tai on pätevää aihetta epäillä, että:

a) alus harjoittaa merirosvoutta;

b) alus harjoittaa orjakauppaa;

c) alus lähettää luvattomia radiolähetyksiä ja sota-aluksen lippuvaltio on 109 artiklan mukaan toimivaltainen;

d) alus on vailla kansallisuuta;

tai

e) vaikka alus käyttää vierasta lippua tai kieltäytyy näyttämästä lippuaan, se on tosiasiassa samaa kansallisuutta kuin sota-alus.

2. 1 kappaleessa edellytetyissä tapauksissa sota-alus saa tarkastaa, onko aluksella oikeus siihen lippuun, jota se käyttää. Tätä tarkoitusta varten se voi lähettää upseerin komennossa olevan veneen epäillyn aluksen luo. Jos epäilykset jatkuvat asiakirjojen tarkastuksen jälkeen, tarkastusta voidaan jatkaa itse aluksessa. Tarkastus on toimitettava mahdollisimman suurella harkinnalla.

3. Jos epäilykset osoittautuvat perusteettomiksi ja jos alus, johon on noustu ei ole tehnyt mitään sellaista, mikä olisi oikeuttanut tarkastukseen, kaikki sen kärsimät menetykset ja vahingot on korvattava sille.

4. Näitä määräyksiä sovelletaan vastaavasti sotilasilma-aluksiin.

5. Nämä määräykset soveltuvat myös muihin asianmukaisesti valtuutettuihin aluksiin tai ilma-aluksiin, jotka ovat selvästi merkittyinä tunnistettavissa valtion tehtävissä oleviksi.

111 artikla

Oikeus välittömään takaa-ajoon

1. Ulkomaisen aluksen välittömään takaa-ajoon voidaan ryhtyä silloin, kun rantavaltion toimivaltaisella viranomaisella on pätevät syyt epäillä aluksen rikkoneen valtion lakeja ja määräyksiä. Tällaiseen takaa-ajoon on ryhdyttävä sinä aikana, kun vieras alus tai jokin sen laivaveneistä on takaa-ajavan valtion sisäisillä aluevesillä, saaristovesillä, aluemerellä tai lisävyöhykkeellä, ja takaa-ajoa voidaan jatkaa aluemeren tai lisävyöhykkeen ulkopuolella vain, jos takaa-ajo ei ole välillä keskeytynyt. Pysähtymiskehotuksen antavan aluksen ei tarvitse itse olla sillä hetkellä, kun vieras alus aluemerellä tai lisävyöhykkeellä vastaanottaa pysähtymiskehotuksen, aluemerellä tai lisävyöhykkeellä. Jos vieras alus on 33 artiklassa määritellyllä lisävyöhykkeellä, takaa-ajoon voidaan ryhtyä vain, jos niitä oikeuksia, joiden suojelemiseksi lisävyöhyke on perustettu, on loukattu.

2. Oikeutta välittömään takaa-ajoon sovelletaan vastaavasti, jos rantavaltion lakeja ja määräyksiä, joita sovelletaan tämän yleissopimuksen mukaisesti talousvyöhykkeeseen tai mannerjalustaan, sen suojavyöhykkeet mukaan luettuina, on rikottu talousvyöhykkeellä tai mannerjalustalla suojavyöhykkeineen.

3. Oikeus välittömään takaa-ajoon lakkaa heti kun takaa-ajettu alus saapuu oman maansa tai kolmannen valtion aluemerelle.

4. Välittömän takaa-ajon ei katsota alkaneen, ellei takaa-ajava alus ole sopivin käytettävissä olevin keinoin todennut, että takaa-ajettava alus tai sen vene tai muu apuna toimiva ja takaa-ajettavaa alusta emälaivanaan käyttävä alus on aluemeren rajojen sisäpuolella tai vastaavasti lisävyöhykkeellä, tai talousvyöhykkeellä tai mannerjalustan yläpuolella. Takaa-ajo voidaan aloittaa vasta sen jälkeen, kun pysähtymistä tarkoittava näkö- tai äänimerkki on annettu sellaisen etäisyyden päästä, että vieraan aluksen on ollut mahdollista nähdä tai kuulla se.

5. Välittömään takaa-ajoon voivat ryhtyä ainoastaan sota-alukset tai sotilasilma-alukset tai muut alukset tai ilma-alukset, jotka ovat selvästi merkittyinä tunnistettavissa valtion tehtävissä oleviksi ja niihin valtuutetuiksi.

6. Silloin kun välittömän takaa-ajon suorittajana on ilma-alus

a) noudatetaan vastaavasti 1–4 kappaleen määräyksiä;

b) jos pysähtymismääräyksen antava ilma-alus ei pysty pysäyttämään alusta, sen tulee itse tehokkaasti ajaa sitä takaa, kunnes rantavaltion alus tai toinen ilma-alus, jonka ensin mainittu on kutsunut paikalle, saapuu jatkamaan takaa-ajoa. Aluemeren ulkopuolella ei pidätystä tee lailliseksi vielä se, että ilma-alus on vain havainnut aluksen syyllistyneen loukkaukseen tai että sitä epäillään tällaisesta teosta, jollei ilma-alus itse ole sekä käskenyt sitä pysähtymään että ajanut sitä takaa, tai jolleivät tätä ole tehneet muut ilma-alukset tai alukset, jotka jatkavat keskeytyksettä takaa-ajoa.

7. Sellaisen jonkin valtion lainkäyttövallan piirissä pidätetyn aluksen, joka on viety sen satamaan toimivaltaisen viranomaisen tutkimuksia varten, vapauttamista ei voida vaatia yksinomaan sillä perusteella, että alus on matkansa aikana kuljetettu talousvyöhykkeen tai aavan meren osan kautta, jos tämä on olosuhteiden johdosta ollut välttämätöntä.

8. Silloin kun alus on pysäytetty tai pidätetty aluemeren ulkopuolella olosuhteissa, jotka eivät oikeuta välittömään takaa-ajoon, sille on korvattava kaikki tästä mahdollisesti aiheutuneet vahingot tai menetykset.

112 artikla

Oikeus merenalaisten kaapeleiden ja putkistojen laskemiseen

1. Jokaisella valtiolla on oikeus laskea merenalaisia kaapeleita ja putkistoja mannerjalustan ulkopuolella olevalle aavan meren pohjalle.

2. Kaapeleihin ja putkistoihin sovelletaan 79 artiklan 5 kappaletta.

113 artikla

Merenalaisen kaapelin tai putken katkeaminen tai vahingoittuminen

Jokaisen valtion on laadittava tarpeelliset lait ja määräykset, joilla määrätään rangaistavaksi sellainen tahallinen teko tai tuottamuksellinen laiminlyönti, jolla sen lippua käyttävä alus tai sen lainkäyttövaltaan kuuluva henkilö on katkaissut aavalla merellä olevan merenalaisen kaapelin tai vahingoittanut sitä siten, että siitä seuraa lennätin- tai puhelinyhteyksien katkeaminen tai häiriintyminen, tai vastaavasti katkaissut merenalaisen putken tai suurjännitekaapelin tai vahingoittanut sitä. Määräystä sovelletaan myös tekoon, jolla on aiottu aiheuttaa tai josta todennäköisesti aiheutuu tällainen katkeaminen tai vahingoittuminen. Näitä määräyksiä ei kuitenkaan sovelleta sellaisiin henkilöihin, jotka ovat ryhdyttyään ensin kaikkiin tarpeellisiin varotoimiin katkeamisen tai vahingoittumisen estämiseksi aiheuttaneet sen pelkästään oikeutetussa tarkoituksessa henkensä tai aluksensa pelastamiseksi.

114 artikla

Merenalaisen kaapelin tai putken omistajan aiheuttama toisen merenalaisen kaapelin tai putken katkeaminen tai vahingoittuminen

Jokaisen valtion on laadittava tarpeelliset lait ja määräykset siitä, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien henkilöiden, jotka omistavat aavan meren pohjalla kulkevan merenalaisen kaapelin tai putken, tulee vastata korjauskuluista, jos he aiheuttavat toisen kaapelin tai putken katkeamisen tai vahingoittumisen laskiessaan tai korjatessaan omaa kaapeliaan tai putkijohtoaan.

115 artikla

Korvaukset merenalaisen kaapelin tai putken vahingoittumisen välttämisestä aiheutuneesta menetyksestä

Jokaisen valtion on laadittava tarpeelliset lait ja määräykset, jotta laivanomistajat, jotka voivat todistaa, että he ovat menettäneet ankkurin, verkon tai muun kalastusvälineen välttääkseen vahingoittamasta merenalaista kaapelia tai putkea, saavat korvauksen kaapelin tai putken omista-

jalta edellyttäen, että laivanomistaja on edeltäkäsin ryhtynyt kaikkiin kohtuullisiin varotoimiin.

2 OSASTO

AAVAN MEREN ELOLLISTEN LUONNONVAROJEN SÄILYTTÄMINEN JA HOITO

116 artikla

Oikeus kalastaa aavalla merellä

Kaikilla valtioilla on oikeus antaa kansalaistensa kalastaa aavalla merellä ottaen huomioon:

a) niiden sopimusvelvoitteet;

b) rantavaltioiden oikeudet, velvollisuudet ja edut, joista määrätään muun muassa 63 artiklan 2 kappaleessa ja 64–67 artiklassa; sekä

c) tämän osaston määräykset.

117 artikla

Valtioiden velvollisuus ryhtyä kansalaisiaan koskeviin toimiin aavan meren elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi

Kaikki valtiot ovat velvollisia ryhtymään yksin tai yhteistyössä muiden valtioiden kanssa tarpeellisiin kansalaisiaan koskeviin toimiin aavan meren elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi.

118 artikla

Valtioiden yhteistyö elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi

Valtioiden tulee toimia yhteistyössä aavan meren alueiden elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi. Valtioiden, joiden kansalaiset hyödyntävät samoja tai saman alueen erilaisia elollisia luonnonvaroja, tulee neuvotella tarpeellisista toimista tällaisten luonnonvarojen säilyttämiseksi. Tätä tarkoitusta varten niiden tulee tarpeen mukaan toimia yhteistyössä alueellisten tai alueen osaa koskevien kalastusjärjestöjen perustamiseksi.

119 artikla

Aavan meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen

1. Määrittäessään sallittua saalista ja määrätessään muista aavan meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä koskevista toimista, valtioiden tulee:

a) ryhtyä toimiin, joiden tarkoituksena on valtioiden käytettävissä olevien parhaimpien mahdollisten tieteellisten näyttöjen perusteella pitää hyödynnettävät kannat sen suuruisina tai palauttaa ne sellaisiksi, että ne pystyvät jatkuvasti antamaan suurimman tuoton, jonka ympäristölliset ja taloudelliset seikat, esimerkiksi kehitysmaiden erityisvaatimukset, sallivat ja ottaen huomioon kalastustavat, kantojen keskinäisen riippuvuuden sekä yleisesti suositetut yleismaailmalliset, alueelliset tai alueen osaa koskevat kansainväliset vähimmäisvaatimukset;

b) ottaa huomioon vaikutukset hyödynnettäviin lajeihin liittyviin tai niistä riippuvaisiin lajeihin, jotta nämä voidaan säilyttää sen suuruisina tai palauttaa sellaisiksi, että niiden lisääntyminen ei vakavasti vaarannu.

2. Kaikkien asianomaisten valtioiden tulee säännöllisesti tarpeen mukaan antaa ja vaihtaa käytettävissään olevaa tutkimustietoa, saaliita ja kalastuksen laajuutta koskevia tilastotietoja sekä muita kalakantojen säilyttämistä koskevia tietoja toimivaltaisten yleismaailmallisten, alueellisten tai alueen osaa koskevien kansainvälisten järjestöjen välityksellä.

3. Asianomaisten valtioiden tulee huolehtia siitä, että säilyttämistoimissa ei millään tavoin syrjitä minkään valtion kalastajia.

120 artikla

Merinisäkkäät

65 artiklaa sovelletaan merinisäkkäiden säilyttämiseen ja hoitoon myös aavalla merellä.

VIII OSA

SAARIA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

121 artikla

Saaria koskevat määräykset

1. Saareksi katsotaan luonnon muodostama veden ympäröimä maa-alue, joka on vedenpinnan yläpuolella nousuveden aikana.

2. Paitsi milloin 3 kappaleessa toisin määrätään, saaren aluemeri, lisävyöhyke, talousvyöhyke ja mannerjalusta määräytyvät niiden tämän yleissopimuksen säännösten mukaan, joita sovelletaan muuhunkin maa-alueeseen.

3. Luodoilla, jotka eivät sovellu ihmisasutukseen tai oman taloudellisen toiminnan harjoittamiseen, ei ole talousvyöhykettä eikä mannerjalustaa.

IX OSA

SULJETUT TAI PUOLISULJETUT MERIALUEET

122 artikla

Määritelmä

Tässä yleissopimuksessa 'suljettu tai puolisuljettu merialue' tarkoittaa lahtea, allasta tai merta, jota ympäröi kaksi tai useampia valtioita ja jota yhdistää kapeikko toiseen merialueeseen tai valtamereen tai joka muodostuu kokonaan tai pääasiassa kahden tai useamman rantavaltion aluemerestä ja talousvyöhykkeestä.

123 artikla

Suljettuihin tai puolisuljettuihin merialueisiin rajautuvien valtioiden yhteistyö

Suljettuihin tai puolisuljettuihin merialueisiin rajautuvien valtioiden tulee toimia yhteistyössä käyttäessään tämän yleissopimuksen mukaisia oikeuksiaan ja täyttäessään sen mukaisia velvollisuuksiaan. Tätä varten ne pyrkivät suoraan tai asianomaisten alueellisten järjestöjen välityksellä:

a) koordinoimaan meren elollisten luonnonvarojen hoitoa, säilyttämistä, tutkimusta ja hyödyntämistä;

b) koordinoimaan meriympäristön suojeluun ja säilyttämiseen liittyvien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa täytäntöönpanoa;

c) koordinoimaan tieteellisiä tutkimustavoitteitaan ja toteuttamaan, milloin se on tarkoituksenmukaista, yhteisiä tutkimusohjelmia alueella;

d) kutsumaan, milloin se on tarkoituksenmukaista, muita aisasta kiinnostuneita valtioita tai kansainvälisiä järjestöjä yhteistyöhön kanssaan tämän artiklan määräysten edistämiseksi.

X OSA

SISÄMAAVALTIOIDEN OIKEUS PÄÄSTÄ MERELLE JA POIS MERELTÄ SEKÄ KAUTTAKULUN VAPAUS

124 artikla

Määritelmät

1. Tässä yleissopimuksessa:

a) 'sisämaavaltio' tarkoittaa valtioita, jolla ei ole merenrantaa;

b) 'kauttakulkuvaltio' tarkoittaa joko rantavaltiota tai muuta valtiota, joka sijaitsee sisämaavaltion ja meren välissä ja jonka alueen läpi kauttakulku tapahtuu;

c) 'kauttakulkuliikenne' tarkoittaa henkilöiden, matka- ja rahtitavaran sekä kuluvälineiden liikkumista yhden tai useamman kauttakulkuvaltion alueen läpi siten,

että siitä riippumatta, liittyykö matkaan tällaisen alueen läpi uudelleenlastausta, varastointia, irtolastin purkamista tai kuljetustavan, muutoksia, kysymyksessä on vain osa koko matkasta, joka alkaa sisämaavaltion alueelta tai päättyy sinne;

d) 'kulkuväline' tarkoittaa:

i) liikkuvaa rautatiekalustoa, meri-, järvi- ja jokialuksia sekä maantiekulkuneuvoja;

ii) kantajia ja vetojuhtia, missä paikalliset olot niin vaativat.

2. Sisämaavaltiot ja kauttakulkuvaltiot voivat sopia siitä, että kuljetusvälineisiin luetaan myös putkistot ja kaasuputket sekä muitakin sellaisia kuljetusvälineitä, joita ei mainita 1 kappaleessa.

125 artikla

Oikeus päästä merelle ja mereltä pois sekä kauttakulun vapaus

1. Sisämaavaltioilla on oikeus päästä merelle ja pois mereltä käyttääkseen tämän yleissopimuksen mukaisia oikeuksiaan, joihin sisältyvät muun muassa aavan meren vapauteen ja ihmiskunnan yhteiseen perintöön liittyvät oikeudet. Tätä varten sisämaavaltioilla on kulkuvapaus kauttakulkuvaltion alueen kautta kaikilla kulkuvälineillä.

2. Kauttakulun vapauden ehdoista ja erityispiirteistä sovitaan asianomaisten sisämaavaltioiden ja kauttakulkuvaltioiden kesken kahdenvälisillä tai alueellisilla tai alueen osaa koskevilla sopimuksilla.

3. Kauttakulkuvaltioilla on aluettaan koskevaa täysivaltaisuutta harjoittaessaan oikeus ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimiin, joilla taataan, että sisämaavaltioille tässä osassa määrätyt oikeudet ja helpotukset eivät mitenkään loukkaa niiden laillisia etuja.

126 artikla

Suosituimmuuslausekkeen soveltamatta jättäminen

Suosituimmuuslauseketta ei sovelleta tämän yleissopimuksen määräyksiin eikä merelle ja mereltä pois pääsyä koskeviin erityissopimuksiin, joihin sisältyy määräyksiä sisämaavaltion erityiseen maantieteelliseen asemaan perustuvista oikeuksista ja helpotuksista.

127 artikla

Tullit, verot ja muut maksut

1. Kauttakulkuliikenteestä ei peritä tullia, veroja eikä muitakaan kuin liikenteen yhteydessä annettavista erityispalveluista perittäviä maksuja.

2. Kauttakulkuliikenteessä käytettävistä kulku- tai muista välineistä, jotka ovat sisämaavaltioista peräisin ja joita ne käyttävät, ei peritä suurempia veroja tai maksuja kuin kauttakulkuvaltion kulkuvälineiden käytöstä.

128 artikla

Tullittomat alueet ja muut tullausjärjestelyt

Kauttakulkuvaltioiden tulo- ja lähtösatamiin voidaan kauttakulkuliikenteen helpottamiseksi osoittaa kauttakulkuvaltioiden, ja sisämaavaltioiden välisellä sopimuksella tullittomia alueita ja muita tullausjärjestelyjä.

129 artikla

Yhteistyö kulkuvälineiden rakentamiseksi ja parantamiseksi

Silloin kun kauttakulkuvaltioilla ei ole kulkuvälineitä kauttakulkuvapauden toteuttamiseksi tai kun olemassa olevat välineet, esimerkiksi satamalaitteet ja -varusteet, ovat jossain suhteessa riittämättömiä, asianomaiset kauttakulku- ja sisämaavaltiot voivat yhteistyössä rakentaa tai parantaa niitä.

130 artikla

Toimet kauttakulkuliikenteen käytännön viivytysten tai muiden vaikeuksien välttämiseksi tai poistamiseksi

1. Kauttakulkuvaltioiden tulee ryhtyä kaikkiin asianmukaisiin toimiin kauttakulkuliikenteen teknisluonteisten viivytysten tai muiden vaikeuksien välttämiseksi.

2. Jos viivytyksiä tai vaikeuksia ilmenee, asianomaisten kauttakulku- ja sisämaavaltioiden viranomaisten tulee pyrkiä yhteistyössä poistamaan ne viipymättä.

131 artikla

Yhtäläinen kohtelu merisatamissa

Sisämaavaltion lippua käyttäville aluksille kuuluu merisatamissa samanlainen kohtelu kuin muille ulkomaisille aluksille.

132 artikla

Parempien kauttakulkumahdollisuuksien myöntäminen

Tämä yleissopimus ei millään tavoin merkitse sellaisten sen edellyttämiä parempien kauttakulkumahdollisuuksien peruuttamista, joista sen sopimusvaltiot ovat sopineet tai jotka sen sopimusvaltio on myöntänyt. Tämä yleissopimus ei myöskään estä myöntämästä parempia kauttakulkumahdollisuuksia tulevaisuudessa.

XI OSA

MERENPOHJA-ALUE

1 OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

133 artikla

Määritelmät

Tässä osassa:

a) 'Luonnonvarat' tarkoittavat kaikkia kiinteitä, nestemäisiä tai kaasumaisia mineraalivaroja, monimetallinoduulit mukaan luettuina, jotka sijaitsevat merenpohja-alueella joko merenpohjalla tai sen sisustassa;

b) Merenpohja-alueelta nostettuja luonnonvaroja kutsutaan 'mineraaleiksi'.

134 artikla

Tämän osan soveltamisalue

1. Tätä osaa sovelletaan merenpohja-alueeseen.

2. Merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa säännellään tämän osan määräyksillä.

3. 1 artiklan 1 kappaleen 1 kohdassa mainitut rajat osoittavien karttojen tai maantieteellisten koordinaattien luetteloiden tallettamisesta ja julkaisemisesta määrätään VI osassa.

4. Tämän artiklan määräykset eivät mitenkään vaikuta mannerjalustan ulkorajan määräämiseen VI osan mukaisesti eivätkä sellaisten sopimusten pätevyyteen, jotka koskevat rajojen määräämistä vastakkain tai vierekkäin sijaitsevien valtioiden välillä.

135 artikla

Merenpohja-alueen yläpuolella sijaitsevien vesien ja ilmatilan oikeudellinen asema

Mitkään tämän osan määräykset tai niiden perusteella myönnetyt tai harjoitetut oikeudet eivät vaikuta merenpohja-alueen yläpuolella olevien vesien tai näiden yläpuolella olevan ilmatilan oikeudelliseen asemaan.

2 OSASTO

MERENPOHJA-ALUETTA SÄÄTELEVÄT PERIAATTEET

136 artikla

Ihmiskunnan yhteinen perintö

Merenpohja-alue luonnonvaroineen on ihmiskunnan yhteistä perintöä.

137 artikla

Merenpohja-alueen ja sen luonnonvarojen oikeudellinen asema

1. Mikään valtio ei saa vaatia itselleen tai harjoittaa täysivaltaisuutta tai täysivaltaisia oikeuksia merenpohja-alueen minkään osan tai sen luonnonvarojen suhteen eikä mikään valtio, luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö saa ottaa haltuunsa merenpohja-alueen mitään osaa. Mitään tällaista vaatimusta, täysivaltaisuuden tai täysivaltaisten oikeuksien harjoittamista tai sanotunlaista haltuunottoa ei tunnusteta.

2. Kaikki oikeudet merenpohja-alueen luonnonvaroihin kuuluvat koko ihmiskunnalle, jonka puolesta merenpohjajärjestö toimii. Omistusoikeutta näihin luonnonvaroihin ei voida siirtää. Omistusoikeus merenpohja-alueelta nostettuihin mineraaleihin voidaan kuitenkin siirtää, mutta vain tämän osan sekä järjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti.

3. Mikään valtio, luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ei saa vaatia tai hankkia itselleen eikä harjoittaa merenpohja-alueelta nostettuja mineraaleja koskevia oikeuksia muuten kuin tämän osan määräysten mukaisesti. Muutoin tällaisia oikeuksia koskevia vaatimuksia tai tällaisten oikeuksien hankkimista tai harjoittamista ei tunnusteta.

138 artikla

Valtioiden yleinen toiminta merenpohja-aluetta koskevissa asioissa

Valtioiden tulee yleensä merenpohja-aluetta koskevissa asioissa toimia tämän osan säännösten, Yhdistyneiden

Kansakuntien peruskirjan periaatteiden ja muiden kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja kansainvälisen yhteistyön ja keskinäisen yhteisymmärryksen edistämiseksi.

139 artikla

Velvollisuus huolehtia määräysten noudattamisesta ja vahingonkorvausvastuu

1. Sopimusvaltioiden velvollisuutena on huolehtia siitä, että sopimusvaltioiden, niiden valtionyhtiöiden tai niiden kansallisuutta olevien tai niiden tai niiden kansalaisten tehokkaasti valvomien luonnollisten tai oikeushenkilöiden merenpohja-alueella harjoittama toiminta on sopusoinnussa tämän osan määräysten kanssa. Sama velvollisuus koskee kansainvälisiä järjestöjä näiden merenpohja-alueella harjoittamaan toimintaan nähden.

2. Heikentämättä kansainvälisen oikeuden ja III liitteen 22 artiklan määräyksiä, vahinkoon, joka aiheutuu siitä, että sopimusvaltio tai kansainvälinen järjestö laiminlyö tämän, osan mukaiset velvollisuutensa, liittyy korvausvastuu; sopimusvaltiot tai kansainväliset järjestöt, jotka toimivat yhdessä, ovat solidaarisessa korvausvastuussa. Sopimusvaltio ei kuitenkaan ole vastuussa vahingosta, joka on aiheutunut siitä, että henkilö, jonka takaajana sopimusvaltio on toiminut 153 artiklan 2 kappaleen b kohdan mukaisesti, ei ole noudattanut tämän osan määräyksiä, jos sopimusvaltio on ryhtynyt kaikkiin tarpeellisiin ja asianmukaisiin toimiin varmistaakseen 153 artiklan 4 kappaleen ja III liitteen 4 artiklan 4 kappaleen määräysten tehokkaan noudattamisen.

3. Kansainvälisten järjestöjen jäseninä olevien sopimusvaltioiden tulee ryhtyä asianmukaisiin toimiin tämän artiklan määräysten täytäntöönpanemiseksi järjestöjen osalta.

140 artikla

Toimiminen ihmiskunnan hyödyksi

1. Kuten tässä osassa nimenomaisesti määrätään, tulee toimintaa merenpohja-alueella harjoittaa ranta- tai sisämaavaltioiden maantieteellisestä sijainnista riippumatta koko ihmiskunnan hyödyksi sekä ottaen erityisesti huomioon kehitysmaiden ja sellaisten kansojen edut ja tarpeet, jotka eivät ole vielä saavuttaneet täyttä itsenäisyyttä tai muunlaista itsehallintoa, jonka Yhdistyneet Kansakunnat tunnustaa yleiskokouksen päätöslauselman 1514 (XV) ja sen muiden asianomaisten päätöslauselmien mukaisesti.

2. Merenpohjajärjestö määrää sopivalla menettelyllä ja ketään syrjimättä merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta saatavan rahallisen ja muun taloudellisen hyödyn kohtuudenmukaisesta jaosta 160 artiklan 2 kappaleen f kohdan i alakohdan mukaisesti.

141 artikla

Merenpohja-alueen käyttö yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin

Kaikki sekä ranta- että sisämaavaltiot saavat erotuksetta ja tämän osan muita määräyksiä heikentämättä käyttää merenpohja-aluetta yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin.

142 artikla

Rantavaltion oikeudet ja lailliset edut

1. Merenpohja-alueella harjoitettavassa, toiminnassa, joka koskee kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolella sijaitsevia luonnonvaraesiintymiä, tulee ottaa asianmukaisesti huomioon sen rantavaltion oikeudet ja lailliset edut, jonka lainkäyttövallan ulkopuolelle esiintymät ulottuvat.

2. Asianomaisen valtion kanssa neuvotellaan ja noudatetaan myös ennakkoilmoitusmenettelya, jotta vältytään loukkaamasta sen oikeuksia ja etuja. Milloin merenpohja-alueella harjoitettava toiminta saattaa johtaa kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvien luonnonvarojen hyödyntämiseen, tarvitaan tähän rantavaltion suostumus etukäteen.

3. Tämän osan määräykset tai niidenmukaisesti myönnettävät tai käytettävät oikeudet eivät vaikuta rantavaltioiden oikeuksiin ryhtyä XII osan asianomaisten määräysten kanssa sopusoinnussa oleviin toimiin, jotka ovat välttämättömiä estämään, lieventämään tai poistamaan niiden rantaviivaan tai siihen liittyviin muihin etuihin kohdistuvaa vakavaa ja välitöntä vaaraa, joka johtuu merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta aiheutuvasta pilaantumisesta, sen uhasta tai muusta vaaratilanteesta.

143 artikla

Meritieteellinen tutkimus

1. Meritieteellistä tutkimusta harjoitetaan merenpohja-alueella yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin ja koko ihmiskunnan hyödyksi XIII osan määräysten mukaisesti.

2. Merenpohjajärjestö voi harjoittaa merenpohja-aluetta ja sen luonnonvaroja koskevaa meritieteellistä tutkimusta ja tehdä tätä varten toimintasopimuksia. Järjestö edistää ja rohkaisee merenpohja-alueen meritieteellistä tutki-

musta sekä koordinoi saatavilla olevia tutkimus- ja analyysituloksia ja levittää niistä tietoja.

3. Sopimusvaltiot voivat harjoittaa meritieteellistä tutkimusta merenpohja-alueella. Sopimusvaltiot edistävät kansainvälistä yhteistyötä merenpohja-alueella tehtävässä meritieteellisessä tutkimuksessa:

a) osallistumalla kansainvälisiin ohjelmiin ja rohkaisemalla eri maiden ja merenpohjajärjestön henkilöstön yhteistyötä meritieteellisen tutkimuksen harjoittamiseksi;

b) huolehtimalla siitä, että merenpohjajärjestön tai muiden kansainvälisten järjestöjen välityksellä kehitetään ohjelmia kehitysmaiden ja teknologialtaan vähemmän kehittyneiden valtioiden hyödyksi, minkä tarkoituksena on:

   i) niiden tutkimusmahdollisuuksien vahvistaminen

   ii) tutkimusmenetelmien ja -sovellutusten opettaminen niiden henkilöstölle ja merenpohjajärjestön henkilöstölle;

   iii) niiden pätevän henkilöstön käytön edistäminen merenpohja-alueella tehtävässä tutkimuksessa;

c) saatavilla olevien tutkimus- ja analyysitulosten tehokas levittäminen merenpohjajärjestön välityksellä tai tarvittaessa muita kansainvälisiä väyliä hyväksikäyttäen.

144 artikla

Teknologian siirtäminen

1. Merenpohjajärjestö ryhtyy tämän yleissopimuksen mukaisesti toimiin:

a) hankkiakseen merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan liittyvää teknologiaa ja tutkimustietoa; sekä

b) edistääkseen ja rohkaistakseen tällaisen teknologian ja tutkimustiedon siirtämistä kehitysmaille, jotta kaikki sopimusvaltiot voivat niistä hyötyä.

2. Tätä varten merenpohjajärjestö ja sopimusvaltiot toimivat yhteistyössä merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan liittyvän teknologian ja tutkimustiedon siirtämisen edistämiseksi, jotta merenpohjajärjestön yritys ja kaikki sopimusvaltiot pääsevät hyötymään tästä teknologiasta ja tiedosta. Erityisesti ne käynnistävät ja edistävät:

a) ohjelmia merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaa liittyvän teknologian siirtämiseksi merenpohjajärjestön yritykselle ja kehitysmaille. Tällöin muun muassa helpotetaan yrityksen ja kehitysmaiden mahdollisuuksia asianomaisen teknologian hankkimiseksi tasapuolisilla ja kohtuullisilla ehdoilla;

b) toimia merenpohjajärjestön yrityksen teknologian ja kehitysmaiden kansallisen teknologian kehittämiseksi etenkin tarjoamalla näiden henkilöstölle mahdollisuuksia opiskella meritieteitä ja -teknologiaa ja osallistua kaikin tavoin merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan.

145 artikla

Meriympäristön suojelu

Merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan nähden on ryhdyttävä tarpeellisiin tämän yleissopimuksen mukaisiin toimiin, joilla varmistetaan meriympäristön tehokas suojelu toiminnan mahdollisesti aiheuttamilta haitoilta. Tätä varten merenpohjajärjestö hyväksyy asianmukaiset säännöt, määräykset ja menettelytavat muun muassa:

a) pilaantumisen sekä meriympäristölle, muun muassa rantaviivalle, aiheutuvien muiden vaarojen samoin kuin meriympäristön ekologisen tasapainon häiritytymisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi siten, että kiinniteteään erityistä huomiota tarpeeseen suojautua sellaisilta haitoilta, jotka aiheutuvat esimerkiksi porauksista, ruoppauksesta, louhinnasta, jätteiden sijoittamisesta sekä rakennelmien, putkistojen ja muiden sanotunlaiseen toimintaan liittyvien laitteiden rakentamisesta, käytösta tai huollosta;

b) merenpohja-alueen luonnovarojen suojelemiseksi ja säilyttämiseksi sekä meriympäristön kasvistolle ja eläimistölle aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi.

146 artikla

Ihmishengen suojeleminen

Merenpohja-alueella harjoitettavassa toiminnassa on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin ihmishengen tehokkaaksi suojelemiseksi. Tätä varten merenpohjajärjestö hyväksyy asianmukaiset säännöt, määräykset ja menettelytavat asianomaisiin sopimuksiin sisältyvän voimassa olevan kansainvälisen oikeuden täydentämiseksi.

147 artikla

Merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan mukauttaminen muuhun toimintaan meriympäristössä

1. Merenpohja-alueella harjoitettavassa toiminnassa tulee ottaa kohtuullisessa määrin huomioon muu meriympäristössä harjoitettava toiminta.

2. Merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan käytettäviin rakennelmiin sovelletaan seuraavia ehtoja:

a) rakennelmia saa pystyttää, sijoittaa ja poistaa vain tämän osan ja merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti. Rakennelmien

pystyttämisestä, sijoittamisesta ja poistamisesta on ilmoitettava asianmukaisesti, ja niistä varoittamiseksi tulee olla käytössä pysyvä menettely;

b) rakennelmia ei saa pystyttää paikkoihin, joissa ne voivat häiritä hyväksyttyjen, kansainväliselle merenkululle keskeisten merireittien käyttöä eikä alueille, joilla harjoitetaan paljon kalastusta;

c) rakennelmien ympärille tulee perustaa asianmukaisesti merkitty suojavyöhyke, jolla taataan sekä merenkulun että rakennelmien turvallisuus. Suojavyöhyke ei saa olla muodoltaan tai sijainniltaan sellainen, että se haittaa laivaliikenteen lainmukaista pääsyä tietyille merivyöhykkeille tai merenkulkua kansainvälisillä merireiteillä;

d) rakennelmia käytetään vain rauhanomaisiin tarkoituksiin;

e) rakennelmilla ei ole saarten asemaa. Niillä ei ole omaa aluemerta eivätkä ne vaikuta aluemeren, talousvyöhykkeen tai mannerjalustan rajojen määrittämiseen.

3. Meriympäristössä harjoitettavassa muussa toiminnassa otetaan kohtuullisessa määrin huomioon merenpohja-alueella harjoitettava toiminta.

148 artikla

Kehitysmaiden osallistumien merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan

Kehitysmaiden tehokasta osallistumista merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan edistetään siten kuin tässä osassa erityisesti määrätään ja ottaen huomioon kehitysmaiden erityisedut ja -tarpeet sekä etenkin kehitysmaihin kuuluvien sisämaavaltioiden ja epäedullisessa maantieteellisessä asemassa olevien valtioiden erityistarve voittaa vaikeudet, jotka johtuvat niiden epäedullisesta sijainnista, esimerkiksi pitkästä etäisyydestä merenpohja-alueelle ja vaikeuksista päästä sinne ja sieltä pois.

149 artikla

Arkeologiset ja historialliset esineet

Kaikkia merenpohja-alueelta löydettyjä arkeologisia ja historiallisia esineitä tulee säilyttää tai luovuttaa koko ihmiskunnan etua silmällä pitäen. Tällöin otetaan myös erityisesti huomioon alkuperämaalle tai -valtiolle tai sille valtiolle, jossa esineellä on kulttuurinen tai historiallinen ja arkeologinen alkuperänsä, kuuluvat etuoikeudet.

3 OSASTO

MERENPOHJA-ALUEEN LUONNONVAROJEN KEHITTÄMINEN

150 artikla

Merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevat periaatteet

Toimintaa merenpohja-alueella harjoitetaan, kuten tässä osassa erityisesti määrätään, siten että se on omiaan edistämään tervettä maailmantalouden kehitystä, maailmankaupan tasapainoista kasvua sekä kansainvälistä yhteistäyötä kaikkien maiden ja varsinkin kehitysmaiden yleisen kehityksen hyväksi ja että huolehditaan

a) merenpohja-alueen luonnonvarojen kehittämisestä;

b) merenpohja-alueen luonnonvarojen järjestelmällisestä, turvallisesta ja järkiperäisestä hoidosta, muun muassa merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan tehokkuudesta, sekä terveitä luonnonsuojeluperiaatteita noudattaen tarpeettoman tuhlauksen estämisestä;

c) siitä, että mahdollisuudet osallistua tällaiseen toimintaan etenkin 144 ja 148 artiklan mukaisesti laajenevat;

d) siitä, että merenpohjajärjestö saa osuuden tuloista ja että merenpohjajärjestön yritykselle ja kehitysmaille siirretään teknologiaa tämän yleissopimuksen mukaisesti;

e) merenpohja-alueelta nostettujen muista lähteistä saatujen mineraalien ohella tarpeellisten mineraalien paremmasta saatavuudesta, jotta niiden tarjonta kuluttajille varmistetaan;

f) oikeudenmukaisen ja vakaan, merenpohja-alueelta ja muista lähteistä saatujen mineraalien tuottajille kannattavan ja kuluttajille kohtuullisen hintakehityksen sekä kysynnän ja tarjonnan tasapainon edistämisestä pitkällä aikavälillä;

g) sopimusvaltioiden yhteiskunnallisesta tai talousjärjestelmästä tai maantieteellisestä sijainnista riippumatta siitä, että niiden mahdollisuudet osallistua merenpohja-alueen luonnonvarojen kehittämiseen paranevat samoin kuin merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan monopolisoitumisen estämisestä;

h) kehitysmaiden suojelemisesta siltä, että niiden talouselämä tai vientitulot kärsisivät kyseisen mineraalin hinnan laskusta tai viennin vähenemisestä sikäli kuin tämä johtuisi merenpohja-alueella 151 artiklan mukaisesti harjoitettavasta toiminnasta;

i) ihmiskunnan yhteisen perinnön kehittämisestä koko ihmiskunnan hyväksi; sekä

j) siitä, että maahan tuotavien merenpohja-alueen luonnonvaroista saatujen mineraalien sekä niistä tuotettujen hyödykkeiden markkinoille pääsyn ehdot eivät ole suotuisampia kuin suotuisimmat ehdot, jotka koskevat maahan tuotavia muista lähteistä saatuja mineraaleja tai hyödykkeitä.

151 artikla

Tuotantoperiaatteet

1. a) Merenpohjajärjestö ryhtyy 150 artiklassa esitettyjen tavoitteiden pohjalta artiklan h kohdan täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimiin jo olemassa olevien kanavien tai sellaisten uusien tarkoituksenmukaisten järjestelyjen tai sopimusten avulla, joihin kaikki asiasta kiinnostuneet osapuolet, sekä tuottajat että kuluttajat, osallistuvat. Toimien tulee edistää merenpohja-alueelta saaduista mineraaleista tuotettujen hyödykkeiden markkinoiden kasvua, tehokkuutta ja vakautta siten, että hinnat ovat kannattavia tuottajille ja kohtuullisia kuluttajille. Kaikki sopimusvaltiot toimivat yhteistyössä tähän tavoitteeseen pääsemiseksi.

b) Merenpohjajärjestöllä on oikeus osallistua tällaisia hyödykkeitä käsitteleviin konferensseihin, joihin osallistuvat kaikki asiasta kiinnostuneet osapuolet, sekä tuottajat että kuluttajat. Järjestöllä on oikeus tulla tällaisten konferenssien tuloksena tehtävien järjestelyjen tai sopimusten osapuoleksi. Järjestön osallistumisen näiden järjestelyjen tai sopimusten mukaisesti perustettavien elinten toimintaan tulee koskea merenpohja-alueella tapahtuvaa tuotantoa ja siinä tulee noudattaa näiden elinten asianomaisia sääntöjä.

c) Merenpohjajärjestö täyttää tässä kappaleessa mainittujen järjestelyjen tai sopimusten mukaiset velvollisuutensa siten, että kaikessa kyseisten mineraalien merenpohja-alueella tapahtuvassa tuotannossa toimitaan yhteneväisesti ja ketään syrjimättä. Tällöin merenpohjajärjestön tulee toimia alemassa olevien toimintasopimusten ja merenpohjajärjestön yrityksen hyväksyttyjen toimintasuunnitelmien ehtojen mukaisesti.

2. a) Kaupalliseen toimintaan ei saa hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaisesti ryhtyä 3 kappaleessa mainitun siirtymäkauden aikana, ennen kuin yrittäjä on anonut tuotantolupaa merenpohjajärjestöltä ja saanut sen. Tuotantolupia saa hakea ja myöntää aikaisintaan viittä vuotta ennen toimintasuunnitelman mukaista kaupallisen tuotannon suunniteltua alkamista, jollei järjestön säännöissä, määräyksissä tai menettelytavoissa hankkeen kehittämisen luonteen tai ajankohdan huomioon ottaen määrätä muunlaista aikaa.

b) Yrittäjän tulee tuotantolupaa hakiessaan ilmoittaa, miten paljon nikkeliä arvioidaan hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaisesti louhittavan vuodessa. Hakemuksesta tulee ilmetä aikataulu maksuista, jotka yrittäjä luvan saatuaan maksaa ja jotka on laskettu kohtuullisiksi siten, että hän pystyy aloittamaan kaupallisen tuotannon suunniteltuna ajankohtana.

c) Merenpohjajärjestö määrittä a ja b kohdan tarkoitusperien täyttämiseksi III liitteen 17 artiklan mukaiset toimintavaatimukset.

d) Merenpohjajärjestö myöntää tuotantoluvan haetulle tuotantomäärälle, jolleivät haettu määrä ja jo hyväksytyt määrät yhteen laskettuina ylitä minään siirtymäkauteen kuuluvana suunnitellun tuotannon vuonna 4 kappaleen mukaisesti luvanantovuonna laskettua nikkelintuotannon ylärajaa.

e) Kun tuotantolupa on myönnetty ja hakemus hyväksytty, niistä tulee osa hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa.

f) Jos yrittäjän tuotantolupahakemus evätään d kohdan mukaisesti, yrittäjä voi esittää merenpohjajärjestölle uuden hakemuksen milloin hyvänsä.

3. Siirtymäkausi alkaa viisi vuotta ennen sen vuoden tammikuun 1 päivää, jolloin kaupallisen tuotannon on hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaan suunniteltu aikaisintaan alkavan. Jos aikaisin alkamisajankohta siirtyy yli suunnitellun vuoden, siirtymäkauden alkamista ja alkuperäisten laskelmien mukaista tuotannon ylärajaa muutetaan vastaavasti. Sen mukaan mikä ajankohta on aikaisin, siirtymäkausi kestää kaksikymmentäviisi vuotta tai 155 artiklassa mainitun tarkistuskonferenssin päättymiseen saakka tai siihen saakka, kun 1 kappaleessa mainitut uudet järjestelyt tai sopimukset tulevat voimaan. Tämän artiklan mukaiset valtuudet siirtyvät merenpohjajärjestölle siirtymäkauden loppuajaksi, jos mainitut järjestelyt tai sopimukset jostakin syystä raukeavat tai niitä ei muutoin voida soveltaa.

4. a) Siirtymäkautena tuotannon yläraja yhtenä vuonna saadaan laskemalla yhteen:

i) erotus, joka muodostuu b kohdan mukaisesti laskettujen kaupallisen tuotannon aikaisinta aloitusvuotta välittömästi edeltävän vuoden ja siirtymäkauden alkamista välittömästi edeltä-

vän vuoden nikkelinkulutuksen kehitystä kuvaavien arvojen välille; ja

ii) kuusikymmentä prosenttia erotuksesta, joka muodostuu kahden b kohdan mukaisesti lasketun arvon välille, joista toinen kuvaa sen vuoden nikkelinkulutuksen kehitystä, jolle tuotantolupaa haetaan, ja toinen kaupallisen tuotannon aikaisinta aloitusvuotta välittömästi edeltäneen vuoden nikkelinkulutuksen kehitystä.

b) a kohdassa:

i) nikkelintuotannon ylärajan laskemiseen käytettävinä kehitystä kuvaavina arvoina ovat tuotantoluvan antovuonna lasketusta kehityskäyrästä näkyvät vuotuista nikkelin kulutusta osoittavat arvot. Kehityskäyrä saadaan niiden viimeisten viidentoista vuoden, joilta tietoja on käytettävissä, todellisen nikkelin kulutuksen logaritmien lineaarisesta sovituskäyrästä siten, että aika on riippumattomana muuttujana. Tätä kehityskäyrää pidetään alkuperäisenä kehityskäyränä.

ii) jos vuotuinen kasvunopeus on verrattuna alkuperäiseen kehityskäyrään alle kolme prosenttia, käytetään a kohdan määrien laskemiseen alkuperäisen käyrän asianomaisen viisitoistavuotisjakson ensimmäisen vuoden arvoa osoittavan pisteen kautta kulkevaa käyrää, joka osoittaa kolmen prosentin vuotuista kasvua. Millekään siirtymäkauden vuodelle määrätty tuotannon yläraja ei saa kuitenkaan ylittää erotusta, joka muodostuu kyseisen vuoden alkuperäisen kehityskäyrän arvon ja siirtymäkautta välittömästi edeltävän vuoden alkuperäisen arvon välille.

5. Merenpohjajärjestö varaa yrityksensä alkutuotantoon 38 000 tonnia nikkeliä 4 kappaleen mukaisesti lasketusta käytettävissä olevan nikkelintuotannon ylärajasta.

6. a) Yrittäjä voi vuodessa tuottaa enintään kahdeksan prosenttia yli tuotantolupansa mukaisen monimetallinoduuleista saatavien mineraalien vuosituotannon edellyttäen, että kokoanistuotanto ei ylitä luvan mukaista määrää. Jokaisesta kahdeksan prosentin vuotuisesta ylityksestä kahteenkymmeneen prosenttiin asti samoin kuin kahden perättäisen ylituotantovuoden jälkeisen ensimmäisen ja sitä seuraavien vuosien ylituotannosta on neuvoteltava merenpohjajärjestön kanssa, joka voi vaatia yrittäjää hankkimaan lisätuotannolle lisäluvan.

b) Merenpohjajärjestö käsittelee lisätuotantoa koskevat hakemukset vasta kun kaikki sellaisten yrittäjien vireillä olevat hakemukset, jotka eivät ole vielä saaneet tuotantolupaa, on ratkaistu ja muut todennäköiset hakijat on asianmukaisesti otettu huomioon. Järjestön tulee soveltaa periaatetta, jonka mukaan minään siirtymäkauden vuotena sallittua tuotannon ylärajaa ei saa ylittää. Järjestön ei saa antaa lupaa minkään toimintasuunnitelman mukaiselle tuotannolle, joka ylittää 46 500 tonnia nikkeliä vuodessa.

7. Tuotantoluvan mukaisesti saaduista monimetallinoduuleista erotettujen muiden metallien, kuten kuparin, koboltin ja mangaanin, tuotantomäärien ei pitäisi ylittää sitä määrää, joka olisi tuotettu, jos yrittäjä olisi tuottanut noduuleista tämän artiklan mukaisen suurimman sallitun nikkelimäärän. Merenpohjajärjestö päättää III liitteen 17 artiklan mukaisesti säännöistä, määräyksistä ja menettelytavoista tämän kappaleen täytäntöönpanemiseksi.

8. Merenpohja-alueen mineraalien tutkimuksessa ja hyödyntämisessä sovelletaan asianomaisten monenvälisten kauppasopimusten määräyksiä vilpillisiin kauppatapoihin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Tästä määräyksestä johtuvia riitoja ratkaistessaan tämän yleissopimuksen sopimusvaltioiden, jotka ovat sellaisten kauppasopimusten osapuolia, tulee voida turvautua näiden sopimusten riitojenratkaisumenettelyihin.

9. Merenpohjajärjestöllä on valtuudet rajoittaa muiden kuin monimetallinoduuleista saatavien merenpohja-alueen mineraalien tuotantomääriä sopiviksi katsomillaan ehdoilla ja menetelmillä hyväksymällä 161 artiklan 8 kappaleen mukaisia määräyksiä.

10. Yleiskokous perustaa taloudellisen suunnittelutoimikunnan lausuntoon perustuvasta neuvoston suosituksesta korvausjärjestelmän tai ryhtyy muihin toimiin talouselämän sopeutumisen helpottamiseksi, muun muassa yhteistyössä erityisjärjestöjen ja muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotta voidaan auttaa sellaisia kehitysmaita, joiden vientituloille ja talouselämälle aiheutuu vakavia haittoja kyseisen mineraalin hinnan halpenemisesta tai viennin vähenemisestä, siinä määrin kuin tällainen halpeneminen tai väheneminen johtuu merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta. Merenpohjajärjestö ryhtyy pyydettäessä tutkimaan sellaisten valtioiden ongelmia, joihin tällaiset vaikutukset todennäköisesti vakavimmin kohdistuvat, jotta niiden vaikeudet voitaisiin supistaa mahdollisimman vähiin ja niiden talouselämä voitaisiin auttaa sopeutumaan tapahtuviin muutoksiin.

152 artikla

Merenpohjajärjestön toimintaperiaatteet valtuuksiensa käyttämisessä ja tehtäviensä hoitamisessa

1. Merenpohjajärjestön tulee toiminnassaan ja valtuuksiaan käyttäessään välttää syrjintää. Tämä koskee muun muassa mahdollisuuksien myöntämistä merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan.

2. Merenpohjajärjestö voi kuitenkin tämän osan nimenomaisten määräysten perusteella suoda erityishuomiota kehitysmaille ja varsinkin kehitysmaihin kuuluville sisämaavaltioille ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa oleville valtioille.

153 artikla

Tutkimus- ja hyödyntämisjärjestelmä

1. Merenpohjajärjestö järjestää, harjoittaa ja valvoo toimintaa merenpohja-alueella koko ihmiskunnan puolesta tämän artiklan, muiden tämän osan ja liitteiden asianomaisten määräysten sekä merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti.

2. Toimintaa merenpohja-alueella harjoittavat 3 kappaleen määräysten mukaisesti.

a) merenpohjajärjestön yritys; ja

b) yhteistoiminnassa merenpohjajärjestön kanssa sopimusvaltiot tai valtion yritykset tai luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka ovat sopimusvaltioiden kansallisuutta tai joita tällaiset valtiot tai niiden kansalaiset valvovat valtioiden toimiessa niiden takaajina, tai mistä tahansa, edellä mainituista koostuva ryhmä, joka täyttää tämän osan ja III liitteen vaatimukset.

3. Toimintaa merenpohja-alueella harjoitetaan III liitteen mukaisesti tehdyn virallisen kirjallisen toimintasuunnitelman mukaisesti, jonka neuvosto on oikeudellisten ja teknisten asiain toimikunnan tekemän tarkistuksen jälkeen hyväksynyt. Jos 2 kappaleen b kohdassa mainitut toimijat harjoittavat merenpohjajärjestön luvalla toimintaa merenpohja-alueella, tulee toimintasuunnitelman olla III liitteen 3 artiklan mukaisesti sopimuksen muodossa. Tällaisissa sopimuksissa voidaan määrätä III liitteen 11 artiklan mukaisista yhteishankkeista.

4. Merenpohjajärjestö valvoo merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa tämän osan ja sitä koskevien liitteiden asianomaisten määräysten, järjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen sekä 3 kappaleen mukaisesti hyväksyttyjen toimintasuunnitelmien noudattamiseksi. Sopimusvaltiot avustavat järjestöä ryhtymällä tässä suhteessa kaikkiin tarvittaviin toimiin 139 artiklan mukaisesti.

5. Merenpohjajärjestöllä on oikeus ryhtyä milloin hyvänsä tämän osan mukaisiin toimiin, joilla huolehditaan sen määräysten noudattamisesta ja sen tai tehtyjen toimintasopimusten mukaisesta valvonnasta ja sääntelystä. Järjestöllä on oikeus tarkastaa kaikki merenpohja-alueella harjoitettavassa toiminnassa käytettävät laitokset.

6. 3 kappaleen mukaisen toimintasopimuksen tulee turvata asianomainen toimintaoikeus. Näin ollen sopimusta ei saa muuttaa, sen soveltamista keskeyttää tai sitä sanoa irti muutoin kun III liitteen 18 ja 19 artiklan mukaisesti.

154 artikla

Määräaikaistarkistus

Yleiskokous tekee viiden vuoden välein tämän yleissopimuksen voimaantulosta järjestelmällisen yleistarkistuksen yleissopimuksella luodun merenpohja-aluetta koskevan kansainvälisen järjestelmän koskevien liitteiden määräysten ja menettelytapojen mukaisiin toimiin, jotka parantavat järjestelmän toimintaa, tai suosittaa, että muut elimet ryhtyvät niihin.

155 artikla

Tarkistuskonferenssi

1. Yleiskokous kutsuu viidentoista vuoden kuluttua sen vuoden tammikuun 1 päivästä, jolloin on ensimmäistä kertaa ryhdytty hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaiseen kaupalliseen tuotantoon, koolle konferenssin tarkastelemaan niitä tämän osan ja asianomaisten liitteiden määräyksiä, jotka sääntelevät merenpohja-alueen luonnonvarojen tutkimus- ja hyödyntämisjärjestelmää. Tarkistuskonferenssissa tarkastellaan yksityiskohtaisesti kuluneena aikana saatujen kokemusten perusteella:

a) ovatko tämän osan määräykset, jotka sääntelevät merenpohja-alueen luonnonvarojen tutkimus- ja hyödyntämisjärjestelmää, saavuttaneet joka suhteessa tavoitteensa, muun muassa hyödyttäneet koko ihmiskuntaa;

b) onko varattuja alueita hyödynnetty viisitoistavuotiskautena tehokkaasti ja tasapainoisesti varaamattomiin alueisiin verrattuna;

c) onko merenpohja-aluetta ja sen luonnonvaroja kehitetty ja käytetty tavalla, joka edistää maailmantalouden tervettä kehitystä ja kansainvälisen kaupan tasapainoista kasvua;

d) onko merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan monopolisoituminen kyetty estämään;

e) ovatko 150 ja 151 artiklassa esitetyt periaatteet toteutuneet;

f) onko järjestelmä johtanut merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta saatavan hyödyn tasapuoliseen jakautumiseen erityisesti siten, että kehitysmaiden edut ja tarpeet on otettu huomioon.

2. Tarkistuskonferenssi huolehtii siitä, että periaatetta koko ihmiskunnan yhteisestä perinnöstä noudatetaan ja että ylläpidetään kansainvälistä järjestelmää, jonka tarkoituksena on varmistaa merenpohja-alueen luonnonvarojen tasapuolinen hyödyntäminen kaikkien maiden ja varsinkin kehitysmaiden hyödyksi, ja merenpohjajärjestöä, joka organisoi, johtaa ja valvoo alueella harjoitettavaa toimintaa. Tarkistuskonferenssi huolehtii myös siitä, että niitä tämän osan periaatteita noudatetaan, jotka kieltävät mihinkään merenpohja-alueen osaan kohdistuvat täysivaltaisuusvaatimukset ja täysivaltaisuuden harjoittamisen millään alueen osalla tai koskevat alueeseen liittyviä valtioiden oikeuksia ja yleisiä toimintatapoja, valtioiden osallistumista alueella harjoitettavaan toimintaan tämän yleissopimuksen rauhanomaisiin tarkoituksiin, alueella harjoitettavan toiminnan taloudellisia näkökohtia, meritieteellistä tutkimusta, teknologian siirtoa, meriympäristön suojelua, ihmiselämän suojelua, rantavaltioiden oikeuksia, alueen yläpuolella olevien vesien oikeudellista asemaa ja tällaisten vesien yläpuolella olevan ilmatilan oikeudellista asemaa sekä alueella harjoitettavan toiminnan ja muun meriympäristössä harjoitettavan toiminnan yhteensovittamista.

3. Tarkistuskonferenssissa sovelletaan samaa päätöksentekomenettelyä kuin Yhdistyneiden Kansakuntien III merioikeuskonferenssissa. Konferenssissa pyritään kaikin keinoin sopimaan muutoksista konsensuksella; niistä ei pitäisi äänestää ennen kuin kaikki keinot konsensukseen pääsemiseksi on käytetty.

4. Jos tarkistuskonferenssi ei ole viiden vuoden kuluttua työnsä alkamisesta päässyt yksimielisyyteen merenpohja-alueen luonnonvarojen tutkimus- ja hyödyntämisjärjestelmästä, se voi hyväksyä seuraavien kahdentoista kuukauden aikana sopimusvaltioiden kolmen neljänneksen enemmistöllä järjestelmään tarpeellisiksi ja tarkoituksenmukaiseksi katsomansa muutokset ja osoittaa ne sopimusvaltioille ratifiointia tai liittymistä varten. Muutokset tulevat voimaan kaikkien sopimusvaltioiden osalta kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun kolme neljännestä sopimusvaltioista on tallettanut ratifioismis- tai liittymiskirjansa.

5. Muutokset, jotka tarkistuskonferenssi on hyväksynyt tämän artiklan mukaisesti, eivät vaikuta jo olemassa olevien toimintasopimusten nojalla saatuihin oikeuksiin.

4 OSASTO

MERENPOHJAJÄRJESTÖ

Alaosasto A

Yleiset määräykset

156 artikla

Merenpohjajärjestön perustaminen

1. Täten perustetaan Kansainvälinen merenpohjajärjestö, joka toimii tämän osan määräysten mukaisesti.

2. Kaikki sopimusvaltiot ovat samalla merenpohjajärjestön jäseniä.

3. Yhdistyneiden Kansakuntien III merioikeuskonferenssiin osallistuneilla tarkkailijoilla, jotka ovat allekirjoittaneet konferenssin päätösasiakirjan ja joita ei mainita 305 artiklan 1 kappaleen c, d, e tai f kohdassa, on oikeus osallistua tarkkailijoina merenpohjajärjestön toimintaan sen sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti.

4. Merenpohjajärjestön toimipaikka sijaitsee Jamaikassa.

5. Merenpohjajärjestö voi perustaa alueellisia keskuksia tai toimistoja sen mukaan kuin se katsoo toimintansa edellyttävän.

157 artikla

Merenpohjajärjestön luonne ja perusperiaatteet

1. Merenpohjajärjestön kautta sopimusvaltiot järjestävät ja valvovat tämän osan määräysten mukaisesti merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa varsinkin alueen luonnonvarojen käyttöä silmällä pitäen.

2. Merenpohjajärjestöllä on sille tässä yleissopimuksessa nimenomaisesti annetut valtuudet ja tehtävät. Järjestöllä on sellaiset tämän yleissopimuksen mukaiset lisävaltuudet kuin merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan liittyvien valtuuksien käyttö ja tehtävien harjoittaminen välttämättä edellyttää.

3. Merenpohjajärjestö perustuu kaikkien jäsentensä täysivaltaisen yhdenvertaisuuden periaatteelle.

4. Saadakseen jäsenyydestä johtuvat edut ja oikeudet kaikki merenpohjajärjestön jäsenet täyttävät vilpittömässä mielessä niille tämän osan määräysten mukaisesti kuuluvat velvollisuudet.

158 artikla

Merenpohjajärjestön toimielimet

1. Täten perustetaan merenpohjajärjestön pääelimiksi yleiskokous, neuvosto ja sihteeristö.

2. Täten perustetaan merenpohjajärjestön yritys, jonka välityksellä järjestö suorittaa 170 artiklan 1 kappaleessa mainitut tehtävät.

3. Tämän osan määräysten mukaisesti voidaan myös perustaa tarpeellisia lisäelimiä.

4. Merenpohjajärjestön jokaisen pääelimen sekä sen yrityksen velvollisuutena on käyttää niitä valtuuksia ja täyttää ne tehtävät, jotka niille on annettu. Tällaisia valtuuksia käyttäessään ja tehtäviä täyttäessään jokaisen elimen tulee välttää ryhtymästä mihinkään, mikä voi heikentää tai haitata jonkin toisen elimen nimenomaisten valtuuksien käyttämistä tai tehtävien täyttämistä.

Alaosasto B

Yleiskokous

159 artikla

Kokoonpano, työmenetelmät ja äänestäminen

1. Yleiskokous koostuu kaikista merenpohjajärjestön jäsenistä. Jokaisella jäsenellä saa olla yleiskokouksessa yksi edustaja, jolla voi olla mukanaan varaedustajia ja asiantuntijoita.

2. Yleiskokous kokoontuu vuosittain säännönmukaiseen istuntoon ja erityisistuntoihin silloin, kun se niin päättää tai kun pääsihteeri kutsuu sen koolle neuvoston pyynnöstä tai merenpohjajärjestön jäsenistön enemmistön pyynnöstä.

3. Istunnot pidetään merenpohjajärjestön toimipaikassa, mikäli yleiskokous ei toisin päätä.

4. Yleiskokous hyväksyy itselleen menettelytapasäännöt. Se valitsee jokaisen säännönmukaisen istunnon alussa itselleen puheenjohtajan ja muut tarvitsemansa toimihenkilöt, Heidän toimikautensa jatkuu, kunnes seuraavassa säännönmukaisessa istunnossa valitaan uusi puheenjohtaja ja muut toimihenkilöt.

5. Päätösvaltaisuuteen tarvitaan yleiskokouksen jäsenten enemmistö.

6. Jokaisella yleiskokouksen jäsenellä on yksi ääni.

7. Päätökset menettelytapakysymyksistä, muun muassa yleiskokouksen kutsumisesta erityisistuntoihin, tehdään läsnä olevien ja äänestävien jäsenten ääntenenemmistöllä.

8. Päätökset asiakysymyksistä tehdään läsnä olevien ja äänestävien jäsenten kahden kolmanneksen ääntenenemmistöllä edellyttäen, että tähän enemmistöön sisältyy istuntoon osallistuvien jäsenten enemmistö. Kun on ratkaistava, onko jokin kysymys asiakysymys vai ei, sitä käsitellään asiakysymyksenä, mikäli yleiskokous ei asiakysymysten edellyttämällä ääntenenemmistöllä toisin päätä.

9. Kun asiakysymys tulee äänestykseen ensimmäistä kertaa, puheenjohtaja voi lykätä siitä äänestämistä enintään viisi vuorokautta. Hänen tulee menetellä näin aina, kun vähintään viidennes yleiskokouksen jäsenistä sitä vaatii. Tätä säännöstä saa soveltaa vain kerran kuhunkin kysymykseen eikä lainkaan, jos se merkitsee kysymyksen lykkäämistä istunnon yli.

10. Kun vähintään neljännes merenpohjajärjestön jäsenistä esittää puheenjohtajalle kirjallisen pyynnön neuvoa-antavan lausunnon pyytämiseksi siitä, onko jokin yleiskokouksen käsiteltävänä oleva ehdotus tämän yleissopimuksen mukainen, yleiskokous pyytää Kansainvälisen merioikeustuomioistuimen merenpohjariitoja käsittelevältä jaostolta neuvoa-antavaa lausuntoa asiasta ja lykkää äänestämisen ehdotuksesta, kunnes jaosto on antanut lausuntonsa. Jos jaosto ei anna neuvoa-antavaa lausuntoa ennen sen istunnon viimeistä viikkoa, jossa sitä on pyydetty, yleiskokous päättää, milloin se kokoontuu äänestämään lykätystä ehdotuksesta.

160 artikla

Valtuudet ja tehtävät

1. Yleiskokousta, joka on ainoa merenpohjajärjestön elin, johon kaikki jäsenet kuuluvat, pidetään järjestön ylimpänä toimielimenä, jolle muut pääelimet ovat selvitysvelvollisia siten, kuin tässä yleissopimuksessa erityisesti määrätään. Yleiskokouksella on valtuudet hyväksyä tämän yleissopimuksen asianomaisten määräysten mukaisesti yleiset toimintaperiaatteet kaikista merenpohjajärjestön toimivaltaan kuuluvista kysymyksistä tai asioista.

2. Lisäksi yleiskokouksella on seuraavat valtuudet ja tehtävät:

a) valita neuvoston jäsenet 161 artiklan mukaisesti;

b) valita pääsihteeri neuvoston asettamista ehdokkaista;

c) valita neuvoston suosituksesta merenpohjajärjestön yrityksen johtokunnan jäsenet ja pääjohtaja;

d) perustaa lisäelimiä, jotka se katsoo tarpeellisiksi, jotta se voi täyttää tehtävänsä tämän osan määräysten mukaisesti. Lisäelinten jäseniä valittaessa on otettava asianmukaisesti huomioon maantieteellisen tasapuolisuuden periaate, asiaan liittyvät erityisedut ja elinten toimialaan kuuluviin kysymyksiin perehtyneiden pätevien jäsenten tarve;

e) määrätä jäsenten maksuosuudet merenpohjajärjestön hallinnollisesta tulo- ja menoarviosta sellaisen hyväksytyn taulukon mukaisesti, joka perustuu Yhdistyneiden Kansakuntien varsinaista tuloja menoarviota varten käytettävään maksutaulukkoon, kunnes järjestö pystyy maksamaan hallintomenonsa muista lähteistä saatavilla tuloilla;

f) i) käsitellä ja hyväksyä neuvoston suosituksesta säännöt, määräykset ja menettelytavat, jotka koskevat merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta saatavan rahallisen tai muun taloudellisen hyödyn ja 82 artiklan mukaisesti maksettavien maksujen tasapuolista jakamista, ottaen erityisesti huomioon kehitysmaiden ja sellaisten kansojen edut ja tarpeet, jotka eivät ole saavuttaneet täyttä itsenäisyyttä tai muuta itsehallintoasemaa. Jos yleiskokous ei hyväksy neuvoston suosituksia, se palauttaa ne neuvostoon uudelleen käsiteltäväksi yleiskokouksen esittämien näkemysten pohjalta;

ii) käsitellä ja hyväksyä merenpohjajärjestöä koskevat säännöt, määräykset ja menettelytavat sekä niiden muutokset, jotka neuvosto on väliaikaisesti hyväksynyt 162 artiklan 2 kappaleen o kohdan ii alakohdan mukaisesti. Nämä säännöt, määräykset ja menettelytavat koskevat luonnonvarojen etsintää, tutkimusta ja hyödyntämistä merenpohja-alueella, järjestön talouden hoitoa ja sisäistä hallintoa sekä merenpohjajärjestön yrityksen johtokunnan suosituksesta tapahtuvaa varojen siirtoa yritykseltä järjestölle;

g) päättää merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta saatavan rahallisen tai muun taloudellisen hyödyn jakamisesta tasapuolisesti tämän yleissopimuksen sekä merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti;

h) käsitellä ja hyväksyä neuvoston ehdotus merenpohjajärjestön vuotuiseksi tulo- ja menoarvioksi;

i) tarkastella neuvoston ja merenpohjajärjestön yrityksen määräajoin antamia raportteja sekä neuvostolta tai muilta järjestön toimielimiltä pyydettyjä erityisselvityksiä;

j) käynnistää tutkimuksia ja esittää suosituksia merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan liittyvän kansainvälisen yhteistyön ja asiaa koskevan kansainvälisen oikeuden jatkuvan kehittämisen ja sen koontamisen edistämiseksi;

k) käsitellä yleisiä ongelmia, joita merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta aiheutuu varsinkin kehitysmaille samoin kuin ongelmia, joita siitä aiheutuu valtioille niiden maantieteellisen sijainnin vuoksi, erityisesti sisämaavaltiot ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevat valtiot huomioon ottaen;

l) perustaa taloudellisen suunnittelutoimikunnan lausuntoon perustuvasta neuvoston suosituksesta korvausjärjestelmä tai kehittää muita talouselämän sopeutumista edistäviä toimia siten kuin 151 artiklan 10 kappaleessa määrätään;

m) keskeyttää jäsenyyden suomien oikeuksien ja erioikeuksien käyttö 185 artiklan mukaisesti;

n) keskustella merenpohjajärjestön toimivaltaan kuuluvista kysymyksistä tai asioista ja päättää järjestön toimielinten välisten valtuuksien ja tehtäväjaon mukaisesti, minkä toimielimen käsiteltäväksi kuuluvat sellaiset kysymykset tai asiat, joita ei ole nimenomaisesti määrätty millekään toimielimelle.

Alaosasto C

Neuvosto

161 artikla

Kokoonpano, työmenetelmät ja äänestäminen

1. Neuvosto koostuu 36:sta merenpohjajärjestön jäsenestä, jotka yleiskokous valitsee seuraavasti:

a) neljä jäsentä niistä sopimusvaltioista, jotka ovat viiden edellisen tilastointivuoden aikana joko kuluttaneet yli 2 prosenttia merenpohja-alueelta saatavista mineraalilajeista tuotettujen hyödykkeiden kokonaiskulutuksesta maailmassa tai joiden nettotuonti on yli 2 prosenttia tällaisten hyödykkeiden kokonaistuonnista maailmassa, ja aina yksi Itä-Euroopan (sosialistisen) alueen valtio sekä suurin kuluttajavaltio;

b) neljä jäsentä niistä kahdeksasta sopimusvaltiosta, jotka ovat sijoittaneet eniten merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan valmisteluihin ja itse toimintaan joko suoraan tai kansalaistensa kautta, mukaan luettuna vähintään yksi Itä-Euroopan (sosialistisen) alueen valtio;

c) neljä jäsentä sopimusvaltioista, jotka ovat niiden lainkäyttövaltaan kuuluvilla alueilla tapahtuvan tuotannon perusteella suurimpia merenpohja-alueelta saatavien mineraalilajien nettoviejiä mukaan luettuna vähintään kaksi kehitysmaata, joiden talouselämään tällaisten mineraalien vienti vaikuttaa merkittävästi;

d) kuusi jäsentä erityisetuja edustavista kehitysmaihin kuuluvista sopimusvaltioista. Kysymykseen tulevat muun muassa asukasluvultaan suurien valtioiden, sisämaavaltioiden tai epäedullisessa maantieteellisessä asemassa olevien valtioiden, merenpohja-alueelta saatavien mineraalilajien huomattavien tuojavaltioiden, mahdollisten tuottajavaltioiden ja vähiten kehittyneiden valtioiden erityisedut;

e) kahdeksantoista jäsentä, jotka valitaan siten, että neuvoston paikkojen jakautumisessa varmistetaan tasapuolinen maantieteellinen jakautuminen. Kultakin maantieteelliseltä alueelta tulee tämän kohdan perusteella valita vähintään yksi jäsen. Maantieteellisillä alueilla tarkoitetaan tässä Afrikkaa, Aasiaa, (sosialistista) Itä-Eurooppaa, Latinalaista Amerikkaa sekä Länsi-Eurooppaa ja muita siihen liittyviä valtioita.

2. Valtiessaan neuvoston jäseniä 1 kappaleen mukaisesti yleiskokouksen tulee huolehtia siitä, että:

a) sisämaavaltioiden ja epäedullisessa maantieteellisessä asemassa olevien valtioiden edustus vastaa kohtuullisessa suhteessa niiden edustusta yleiskokouksessa;

b) niiden varsinkin kehitysmaihin kuuluvien rantavaltioiden edustus, joihin ei voida soveltaa 1 kappaleen a, b, c tai d kohtaa, vastaa kohtuullisessa suhteessa niiden edustusta yleiskokouksessa;

c) jokaista sopimusvaltioryhmää, joka voi olla edustettuna neuvostossa, edustavat ne jäsenet, jotka ryhmä on ehkä nimennyt edustajikseen.

3. Vaalit pidetään yleiskokouksen säännönmukaisissa istunnoissa. Jokainen neuvoston jäsen valitaan neljäksi vuodeksi. Puolet kuhunkin 1 kappaleessa mainittuun ryhmään kuuluvista jäsenistä valitaan ensimmäisissä vaaleissa kuitenkin vain kahdeksi vuodeksi.

4. Neuvoston jäsenet voidaan valita uudelleen, mutta huomoita on kiinnitettävä siihen, että jäsenyyden kiertäminen olisi toivottavaa.

5. Neuvosto toimii merenpohjajärjestön toimipaikassa ja kokoontuu niin usein kuin järjestön asiat vaativat, kuitenkin vähintään kolmesti vuodessa.

6. Päätösvaltaisuuteen tarvitaan neuvoston jäsenten enemmistö.

7. Jokaisella neuvoston jäsenellä on yksi ääni.

8. a) Päätökset menettelytapakysymyksistä tehdään läsnä olevien ja äänestävien jäsenten enemmistöllä.

b) Päätökset seuraaviin määräyksiin liittyvistä asiakysymyksistä tehdään läsnäolevien ja äänestävien jäsenten kahden kolmanneksen ääntenenemmistöllä edellyttäen, että tähän enemmistöön sisältyy neuvoston jäsenten enemmistö: 162 artiklan 2 kappaleen f, g, h, i, n, p ja v kohta; 191 artikla.

c) Päätökset seuraaviin määräyksiin liittyvistä asiakysymyksistä tehdään läsnä olevien ja äänestävien jäsenten kolmen neljänneksen ääntenenemmistöllä edellyttäen, että tähän enemmistöön sisältyy neuvoston jäsenten enemmistö: 162 artiklan 1 kappale; 162 artiklan 2 kappaleen a, b, c, d, e, l, q, r, s ja t kohta; u kohta, kun on kysymys siitä, että yrittäjä tai takaaja on jättänyt noudattamatta asianomaiset määräykset; w kohta edellyttäen, että sen perusteella annetut määräykset voivat olla sitovia enintään kolmenkymmenen päivän ajan, ellei niitä ole vahvistettu d kohdan mukaisesti tehdyllä päätöksellä; 162 artiklan 2 kappaleen x, y ja z kohta; 163 artiklan 2 kappale; 174 artiklan 3 kappale; IV liitteen 11 artikla.

d) Päätökset seuraaviin määräyksiin liittyvistä asiakysymyksistä tehdään konsensuksella: 162 artiklan 2 kappaleen m ja o kohta; XI osan muutosten hyväksyminen.

e) Tämän artiklan d, f ja g kohdassa tarkoitetaan konsensuksella sitä, että asiaa ei ole virallisesti vastustettu. Neuvoston puheenjohtajan tulee neljäntoista vuorokauden kuluessa ehdotuksen tekemisestä neuvostolle todeta, tultaisiinko ehdotusta virallisesti vastustamaan. Jos puheenjohtaja katsoo, että ehdotusta tultaisiin vastustamaan, hänen tulee kolmen päivän kuluessa tämän toteamisesta perustaa ja kutsua koolle sovittelukomitea, johon kuuluu enintään yhdeksän neuvoston jäsentä ja puheenjohtajana neuvoston puheenjohtaja ja jonka tehtävänä on syntyneiden erimielisyyksien sovittelu ja sellaisen ehdotuksen tekeminen, joka voidaan hyväksyä konsensuksella. Komitean tulee työskennellä ripeästi ja antaa neuvostolle raportti neljäntoista vuorokauden kuluessa sen asettamisesta. Jos komitea ei pysty tekemään ehdotusta, joka voitaisiin hyväksyä konsensuksella, sen tulee selvityksessään perustella, miksi ehdotusta vastustetaan.

f) Päätökset sellaisista muista kuin edellä luetelluista kysymyksistä, joista neuvostolla on merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapo-

jen perusteella tai muuten valtuudet päättää, tehdään säännöissä, määräyksissä ja menettelytavoissa mainittujen tämän kappaleen kohtien mukaisesti, tai jos niissä ei mainita mitään kohtaa, neuvoston mahdollisuuksien mukaan jo etukäteen konsensuksella päättämän kohdan mukaisesti.

g) Jos on epäselvää, kuuluuko jokin kysymys a, b, c vai d kohtaan, se käsitellään sen kohdan mukaisesti, joka edellyttää suurempaa tai suurinta äänestenenemmistöä tai konsensusta, mikäli neuvosto ei mainitulla enemmistöllä tai konsensuksella toisin päätä.

9. Neuvoston tulee luoda menettely, jolla merenpohjajärjestön jäsen, joka ei ole edustettuna neuvostossa, voi lähettää edustajan neuvoston kokoukseen, milloin kyseinen jäsen sitä pyytää tai kun käsitellään jäsentä erityisesti koskevaa asiaa. Edustajalla on oikeus osallistua keskusteluihin mutta ei äänioikeutta.

162 artikla

Valtuudet ja tehtävät

1. Neuvosto on merenpohjajärjestön toimeenpanoelin. Neuvostolla on valtuudet hyväksyä tämän yleissopimuksen ja yleiskokouksen hyväksymien yleisten toimintaperiaatteiden mukaisesti järjestön toimialaan kuuluvia kysymyksiä ja asioita koskevat erityiset toimintaperiaatteet.

2. Lisäksi neuvosto:

a) valvoo ja koordinoi tämän osan määräyksien noudattamista kaikissa merenpohjajärjestön toimialaan kuuluvissa kysymyksissä ja asioissa ja pyytää yleiskokousta kiinnittämään, huomiota määräysten noudattamatta jättämiseen;

b) esittää yleiskokoukselle ehdokasluettelon pääsihteerin vaalia varten;

c) suosittaa yleiskokoukselle ehdokkaita merenpohjajärjestön yrityksen johtokunnan jäseniksi ja yrityksen pääjohtajaksi;

d) perustaa, sikäli kuin asianmukaista ja ottaen huomioon talous- ja tehokkuusnäkökohdat, tarpeellisiksi katsomiaan lisäelimiä, jotta se voi täyttää tehtävänsä tämän osan määräysten mukaisesti. Lisäelimien jäseniä valittaessa on päähuomio kiinnitettävä elinten toimialaan kuuluviin kysymyksiin perehtyneiden pätevien jäsenten tarpeeseen edellyttäen, että maantieteellisen tasapuolisuuden periaate ja asiaan liittyvät erityisedut otetaan asianmukaisesti huomioon;

e) hyväksyy itselleen menettelytapasäännöt, jotka koskevat muun muassa menettelyä puheenjohtajan valitsemiseksi;

f) tekee Yhdistyneiden Kansakuntien tai muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa merenpohjajärjestön puolesta sen toimialaan kuuluvista asioista sopimuksia, jotka kuitenkin edellyttävät yleiskokouksen hyväksymistä;

g) käsittelee merenpohjajärjestön yrityksen raportit ja toimittaa ne esittämiensä suositusten kanssa yleiskokoukselle;

h) antaa yleiskokoukselle vuosiraportit ja yleiskokouksen mahdollisesti pyytämät erityisselvitykset;

i) antaa merenpohjajärjestön yritykselle määräyksiä 170 artiklan mukaisesti;

j) hyväksyy toimintasuunnitelmat III liitteen 6 artiklan mukaisesti. Neuvosto päättää toimintasuunnitelmasta kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunta on antanut sen neuvoston istunnon käsiteltäväksi. Tällöin noudatetaan seuraavaa menettelyä:

   i) jos toimikunta suosittaa toimintasuunnitelman hyväksymistä, neuvoston katsotaan hyväksyneen sen, mikäli yksikään neuvoston jäsen ei ole neljäntoista vuorokauden kuluessa esittänyt puheenjohtajalle nimenomaista kirjallista vastalausetta, jossa katsotaan, että III liitteen 6 artiklan vaatimuksia ei ole noudatettu. Jos tällainen vastalause on esitetty, sovelletaan 161 artiklan 8 kappaleen e kohdan sovittelumenettelyä. Jos sovittelun päätyttyä vastalause pidetään edelleen voimassa, neuvoston katsotaan hyväksyneen toimintasuunnitelman, mikäli neuvoston jäsenet, joihin ei sisälly hakemuksen esittäneitä tai hakijaa takaavia valtioita, eivät hylkää sitä konsensuksella;

   ii) jos toimikunta suosittaa, että toimintasuunnitelma hylätään, tai ei lainkaan esitä suositusta, neuvosto voi hyväksyä toimintasuunnitelman läsnä olevien ja äänestävien jäsenten kolmen neljänneksen äänestenenemmistöllä edellyttäen, että tähän enemmistöön sisältyy istuntoon osallistuvien jäsenten enemmistö;

k) hyväksyy merenpohjajärjestön yrityksen esittämät toimintasuunnitelmat IV liitteen 12 artiklan mukaisesti soveltamalla vastaavasti j kohdan mukaisia menettelytapoja;

l) valvoo merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa 153 artiklan 4 kappaleen sekä merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti;

m) ryhtyy taloudellisen suunnittelutoimikunnan suosituksesta 150 artiklan h kohdan mukaisiin tarpeellisiin ja tarkoituksenmukaisiin toimiin siinä mainituilta taloudellisilta haitoilta suojautumiseksi;

n) tekee yleiskokoukselle suosituksia taloudellisen suunnittelutoimikunnan ohjeiden perusteella korvausjärjestelmästä tai muista talouselämän sopeutumista edistävistä toimista, joista määrätään 151 artiklan 10 kappaleessa;

o) i) suosittaa yleiskokoukselle sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta saatavan rahallisen tai muun taloudellisen hyödyn sekä 82 artiklan mukaisesti maksettavien maksujen tasapuolisesta jakamisesta siten, että otetaan erityisesti huomioon kehitysmaiden ja sellaisten kansojen edut ja tarpeet, jotka eivät ole saavuttaneet täyttä itsenäisyyttä tai muuta itsehallintoasemaa;

ii) ottaen huomioon oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunnan tai muun alaelimen suositukset hyväksyy merenpohjajärjestön säännöt, määräykset ja menettelytavat sekä niiden muutokset ja myös väliaikaisesti soveltaa niitä ennen yleiskokouksen hyväksymistä. Sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen tulee koskea merenpohja-alueella tapahtuvaa luonnonvarojen etsintää, tutkimusta ja hyödyntämistä sekä järjestön raha-asioiden hoitoa ja sisäistä hallintoa. Etusija on annettava monimetallinoduulien tutkimusta ja hyödyntämistä koskevien sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen hyväksymiselle. Muiden luonnonvarojen kuin monimetallinoduulien tutkimusta ja hyödyntämistä koskevat säännöt, määräykset ja menettelytavat on hyväksyttävä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun jokin järjestön jäsen on esittänyt sille niiden hyväksymistä. Kaikki säännöt, määräykset ja menettelytavat ovat voimassa väliaikaisesti, kunnes yleiskokous on ne hyväksynyt tai kunnes neuvosto on muuttanut niitä yleiskokouksen esittämien näkemysten perusteella;

p) seuraa merenpohjajärjestölle tulevia tai järjestöltä lähteviä maksusuorituksia, jotka liittyvät tämän osa mukaiseen toimintaan;

q) valitsee tuotantolupien saajat hakijoista III liitteen 7 artiklan mukaisesti, kun kyseisessä määräyksessä edellytetään valintaa;

r) antaa yleiskokouksen hyväksyttäväksi esityksen merenpohjajärjestön vuotuiseksi tulo- ja menoarvioksi;

s) tekee yleiskokoukselle suosituksia toimintaperiaatteiksi merenpohjajärjestön toimialaan kuuluvissa kysymyksissä ja asioissa;

t) tekee yleiskokoukselle suosituksia jäsenyyteen liittyvien oikeuksien ja erivapauksien soveltamisen keskeyttämiseksi 185 artiklan mukaisesti;

u) saattaa merenpohjajärjestön puolesta asian merioikeustuomioistuimen merenpohjariitoja käsittelevän jaoston ratkaistavaksi silloin, kun määräykset on jätetty noudattamatta;

v) ilmoittaa yleiskokoukselle merenpohjariitoja käsittelevän jaoston päätöksestä asiassa, joka on saatettu jaoston ratkaistavaksi u kohdan nojalla, sekä tehdä suosituksia asianomaisiksi toimiksi, joihin ryhtymistä se pitää tarkoituksenmukaisena:

w) antaa hätätilanteissa määräyksiä, jotka voivat muun muassa koskea merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan keskeyttämistä tai muuttamista toiminnasta meriympäristölle aiheutuvan vakavan haitan välttämiseksi;

x) kieltää yrittäjiä tai merenpohjajärjestön yritystä ryhtymästä hyödyntämään alueita, joiden suhteen on selvää näyttöä siitä, että toiminnasta aiheutuisi meriympäristölle vakavaa haittaa;

y) perustaa lisäelimen, jonka tulee laatia luonnos raha-asioita koskeviksi säännöiksi, määräyksiksi ja menettelytavoiksi, jotka koskevat:

i) raha-asioiden hoitoa 171–175 artiklan määräysten mukaisesti; sekä

ii) rahoitusjärjestelyjä III liitteen 13 artiklan ja 17 artiklan 1 kappaleen c kohdan mukaisesti;

z) luo sopivat menetelmät, joilla johdetaan ja valvotaan tarkastajia, joiden tehtävänä on valvoa, että merenpohja-alueella harjoitettavassa toiminnassa noudatetaan tämän osan säännöksiä, merenpohjajärjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja sekä järjestön kanssa tehtyjen toimintasopimusten ehtoja.

163 artikla

Neuvoston elimet

1. Täten perustetaan neuvostoon seuraavat elimet:

a) taloussuunnittelutoimikunta;

b) oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunta.

2. Kumpikin toimikunta koostuu viidestätoista jäsenestä, jotka neuvosto valitsee sopimusvaltioiden asettamista ehdokkaista. Neuvosto voi kuitenkin tarpeen vaatiessa lisätä toimikuntien kokoonpanoa talous- ja tehokkuusnäkökohdat asianmukaisesti huomioon ottaen.

3. Toimikunnan jäsenillä tulee olla asianmukainen pätevyys sen toimialalla. Sopimusvaltioiden tulee esittää toimikuntiin mahdollisimman asiantuntevia ja moitteettomia ehdokkaita, jotka ovat päteviä asianomaisilla aloilla, jotta toimikuntien tehtävät tulevat tehokkaasti täytetyiksi.

4. Toimikuntien jäseniä valittaessa on kiinnitettävä asianmukaista huomiota maantieteelliseen tasapuolisuuteen ja erityisetujen edustukseen.

5. Sopimusvaltio saa asettaa kumpaankin toimikuntaan vain yhden ehdokkaan. Samaa henkilöä ei saa valita molempiin toimikuntiin.

6. Toimikuntien jäsenten toimikausi on viisi vuotta. Heidät voidaan valita kerran uudelleen.

7. Jos toimikunnan jäsen kuolee, estyy hoitamasta tehtäviään tai eroaa ennen toimikautensa loppua, neuvosto valitsee loppukaudeksi uuden jäsenen, joka kuuluu samaan maantieteelliseen alueeseen tai edustaa samoja etuja.

8. Toimikuntien jäsenillä ei saa olla taloudellisia etuja, jotka liittyvät tutkimusta tai hyödyntämistä koskevaan toimintaan merenpohja-alueella. Jäsenet eivät saa toimikautensa päätyttyäkään paljastaa teollisuussalaisuuksia, III liitteen 14 artiklan mukaisesti merenpohjajärjestölle siirrettyjä omistusoikeustietoja eivätkä muita luottamuksellisia tietoja, joita he saavat tietoonsa järjestöön liittyvien tehtäviensä johdosta. Tämä ei kuitenkaan vaikuta heidän velvollisuuksiinsa siinä toimikunnassa, jossa he toimivat.

9. Kumpikin toimikunta hoitaa tehtäviään neuvoston hyväksymien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

10. Kumpikin toimikunta laatii neuvoston hyväksyttäväksi säännöt ja määräykset, joita sen tehtävien tehokas hoitaminen edellyttää.

11. Toimikuntien päätöksenteosta määrätään merenpohjajärjestön säännöissä, määräyksissä ja menettelytavoissa. Neuvostolle annettaviin suosituksiin tulee tarvittaessa liittää yhteenveto toimikunnassa esitetyistä erilaisista mielipiteistä.

12. Kumpikin toimikunta työskentelee tavallisesti merenpohjajärjestön toimipaikassa ja kokoontuu niin usein kuin sen tehtävien tehokas hoitaminen vaatii.

13. Tehtäviään hoitaessaan toimikunnat voivat tarpeen vaatiessa neuvotella sekä toistensa että Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen toimivaltaisten elimien ja muiden sellaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa, joilla on asiantuntemusta asiassa.

164 artikla

Taloussuunnittelutoimikunta

1. Taloussuunnittelutoimikunnan jäsenillä tulee olla asianmukainen pätevyys esimerkiksi kaivosteollisuuden, mineraalivarojen hoidon, kansainvälisen kaupan tai kansainvälisen talouden alalla. Neuvoston tulee pyrkiä huolehtimaan siitä, että toimikunnan jäsenistöllä on kaikki kyseiset alat kattava pätevyys. Toimikuntaan tulee kuulua vähintään kaksi jäsentä kehitysmaista, joiden talouselämälle sellaisten mineraalilajien viennillä, joita saadaan merenpohja-alueelta, on huomattava merkitys.

2. Toimikunta:

a) ehdottaa neuvoston pyynnöstä toimia tämän yleissopimuksen mukaisten merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevien päätösten täytäntöönpanemiseksi,

b) tarkastelee miten merenpohja-alueelta saatavien mineraalien kysyntä, tarjonta ja hinnat kehittyvät ja mitkä tekijät niihin vaikuttavat, ottaen huomioon sekä viejä, että tuojamaiden edut ja varsinkin niihin kuuluvien kehitysmaiden edut,

c) tutkii tilanteita, jotka saattavat aiheuttaa 150 artiklan h kohdassa mainittuja haittoja ja joihin asianomainen sopimusvaltio tai -valtiot ovat pyytäneet sitä kiinnittämään huomiota, sekä tekee asianmukaisia suosituksia neuvostolle,

d) ehdottaa neuvostolle 151 artiklan 10 kappaleen mukaisesti yleiskokoukselle esitettäväksi korvausjärjestelmää tai muita toimia sellaisten kehitysmaiden talouselämän sopeutumisen helpottamiseksi, jotka kärsivät merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan taitoista. Toimikunta esittää neuvostolle suosituksia siitä, miten yleiskokouksen hyväksymää järjestelmää tai muita toimia tulisi soveltaa kussakin tapauksessa.

165 artikla

Oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunta

1. Oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunnan jäsenillä tulee olla asianmukainen pätevyys esimerkiksi mineraalivarojen etsinnässä, hyödyntämisessä ja jalostamisessa, valtameritutkimuksessa, meriympäristön suojelussa tai merellä tapahtuvaan kaivostoimintaan ja vastaaviin

erikoisaloihin liittyvissä taloudellisissa tai oikeudellisissa asioissa. Neuvoston tulee pyrkiä huolehtimaan siitä, että toimikunnan jäsenistöllä on kaikki kyseiset alat kattava pätevyys.

2. Toimikunta:

a) tekee neuvoston pyynnöstä suosituksia, jotka koskevat merenpohjajärjestön tehtävien täyttämistä;

b) tarkastelee merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevia virallisia kirjallisia suunnitelmia 153 artiklan 3 kappaleen mukaisesti ja esittää asianmukaisia suosituksia neuvostolle. Toimikunta tekee suosituksensa yksinomaan III liitteessä esitetyillä perusteilla ja antaa niistä neuvostolle täydellisen selvityksen;

c) valvoo neuvoston pyynnöstä merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa tarpeen vaatiessa neuvottelemalla ja olemalla yhteistyössä toimintaa harjoittavien toimijoiden tai asianomaisten valtioiden kanssa, ja antaa selontekoja asiasta neuvostolle;

d) arvioi merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan vaikutuksia ympäristöön;

e) tekee neuvostolle suosituksia meriympäristön suojelusta ottaen huomioon yleisesti tunnustettujen alan asiantuntijoiden näkemykset;

f) laatii ja esittää neuvostolle 162 artiklan 2 kappaleen o kohdassa mainitut säännöt, määräykset ja menettelytavat, ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat, muun muassa arviot merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan vaikutuksista ympäristöön;

g) tarkistaa näitä sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja sekä suosittaa neuvostolle aika ajoin tarpeellisiksi tai suotaviksi katsomiaan muutoksia niihin;

h) tekee neuvostolle suosituksia sellaisen seurantaohjelman perustamisesta, jolla yleisesti hyväksyttävillä tieteellisillä menetelmillä säännöllisesti havainnoidaan, mitataan, arvioidaan ja analysoidaan merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta aiheutuvan meriympäristön pilaantumisen vaaroja ja vaikutuksia. Toimikunta huolehtii myös siitä, että olemassa olevat määräykset ovat riittävät ja että niitä noudatetaan, sekä koordinoi neuvoston hyväksymän seurantaohjelman täytäntöönpanoa;

i) suosittaa neuvostolle, että merenpohjajärjestön puolesta ryhdytään merenpohjariitoja käsittelevässä jaostossa oikeudelliseen menettelyyn tämän osan ja asianomaisten liitteiden mukaisesti, ottaen erityisesti huomioon 187 artiklan;

j) suosittaa neuvostolle, mihin toimiin tulisi ryhtyä merenpohjariitoja käsittelevän jaoston i kohdassa tarkoitetussa menettelyssä tekemän päätöksen johdosta;

k) suosittaa neuvostolle hätätapauksissa määräysten antamista merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta meriympäristölle aiheutuvan vakavan haitan välttämiseksi. Määräykset voivat koskea esimerkiksi toiminnan keskeyttämistä tai muuttamista. Neuvosto antaa käsitellyssään näille suosituksille etusijan;

l) suosittaa neuvostolle, että se kieltäisi yrittäjiä tai merenpohjajärjestön yritystä rythymästä hyödyntämään alueita, joiden osalta on selvää näyttöä siitä, että meriympäristölle aiheutuisi vakavaa haittaa;

m) tekee neuvostolle suosituksia niiden tarkastajien toiminnan johtamisesta ja valvonnasta, jotka tarkastavat, noudatetaanko merenpohja-alueella harjoitettavassa toiminnassa tämän osan määräyksiä, merenpohjajärjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja sekä järjestön kanssa tehtyjen toimintasopimusten ehtoja,

n) arvioi tuotannon ylärajan ja myöntää merenpohjajärjestön puolesta tuotantoluvat 151 artiklan 2–7 kappaleen mukaisesti sen jälkeen kun neuvosto on tehnyt III liitteen 7 artiklan mukaisen valintansa.

3. Kun toimikunnan jäsenet toimivat valvonta- ja tarkastustehtävissään, sopimusvaltion tai muun asianomaisen osapuolen edustajan tulee voida seurata niiden suorittamista, jos kyseinen valtio tai osapuoli tätä pyytää.

Alaosasto D

Sihteeristö

166 artikla

Sihteeristö

1. Merenpohjajärejestön sihteeristö koostuu pääsihteeristä ja tarpeellisesta henkilöstöstä.

2. Yleiskokous valitsee pääsihteerin neljäksi vuodeksi neuvoston asettamista ehdokkaista. Hänet voidaan valita uudelleen.

3. Pääsihteeri on merenpohjajärjestön kokein hallinnollinen toimihenkilö ja hän toimii tässä tehtävässä kaikissa yleiskokouksen, neuvoston ja lisäelinten istunnoissa sekä

hoitaa muita hallintotehtäviä, joita nämä elimet hänelle antavat.

4. Pääsihteeri antaa yleiskokoukselle vuosikertomuksen merenpohjajärjestön työstä.

167 artikla

Merenpohjajärjestön henkilöstö

1. Merenpohjajärjestön henkilöstö koostuu sellaisista pätevistä tieteen, tekniikan ja muiden alojen henkilöistä kuin järjestön hallintotehtävien hoitaminen edellyttää.

2. Tärkeintä henkilöstön valitsemisessa, palkkaamisessa ja työsuhteen ehtojen määrittelyssä on, että varmistetaan mahdollisimman suuri tehokkuus, asiantuntemus ja moitteettomuus. Asianmukaista huomiota tulee kiinnittää myös siihen, että on tärkeätä valita henkilöstö mahdollisimman laajalta maantieteelliseltä pohjalta.

3. Pääsihteeri nimittää henkilöstön. Sen nimittämisessä, palkkauksessa ja erottamisessa tulee noudattaa merenpohjajärjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja.

168 artikla

Sihteeristön kansainvälisyys

1. Pääsihteeri ja henkilöstö eivät saa tehtäviään hoitaessaan pyytää tai vastaanottaa ohjeita miltään hallitukselta tai muualta merenpohjajärjestön ulkopuolelta. Niiden tulee pidättyä kaikista toimista, jotka voisivat haitallisesti vaikuttaa niiden asemaan vain järjestölle vastuussa olevina kansainvälisinä virkamiehinä. Jokainen sopimusvaltio sitoutuu kunnioittamaan pääsihteerin ja henkilöstön velvollisuuksien yksinomaan kansainvälistä luonnetta ja olemaan yrittämättä vaikuttaa pääsihteeriin ja henkilöstöön näiden täyttäessä velvollisuuksiaan. Kaikki tapaukset, joissa henkilöstön jäsen laiminlyö velvollisuutensa, annetaan merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti asianomaisen hallintotuomioistumien käsiteltäväksi.

2. Pääsihteerillä ja henkilöstöllä ei saa olla taloudellisia etuja, jotka liittyvät tutkimusta tai hyödyntämistä koskevaan toimintaan merenpohja-alueella. Kyseiset henkilöt eivät saa toimikautensa päätyttyäkään paljastaa teollisuussalaisuuksia, III liitteen 14 artiklan mukaisesti merenpohjajärjestölle siirrettyjä omistusoikeustietoja eivätkä muitakaan luottamuksellisia tietoja, joita he saavat tietoonsa merenpohjajärjestössä työskennellessään. Tämä ei kuitenkaan vaikuta heidän velvollisuuksiinsa merenpohjajärjestöä kohtaan.

3. Jos merenpohjajärjestön henkilöstön jäsen on toiminut 2 kappaleen mukaisten velvollisuuksiensa vastaisesti, järjestön tulee saattaa rikkomus siitä kärsimään joutuneen sopimusvaltion pyynnöstä tai sellaisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön pyynnöstä, jonka takaajana sopimusvaltio toimii 153 artiklan 2 kappaleen b kohdan mukaisesti ja joka on joutunut rikkomuksen kohteeksi, järjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen osoittaman tuomioistuimen käsiteltäväksi. Rikkomuksesta kärsimään joutuneella osapuolella tulee olla oikeus osallistua oikeudenkäyntiin. Pääsihteeri erottaa laiminlyöntiin syyllistyneen, jos tuomioistuin sitä suosittaa.

4. Merenpohjajärjestön sääntöihin, määräyksiin ja menettelytapoihin tulee sisältyä tarpeelliset määräykset tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi.

169 artikla

Neuvonpito ja yhteistyö kansainvälisten ja muiden kuin hallitusten välisten järjestöjen kanssa

1. Pääsihteeri ryhtyy merenpohjajärjestön toimivaltaan kuuluvissa asioissa neuvoston suostumuksella sopiviin järjestelyihin, jotka edistävät neuvonpitoa ja yhteistyötä Yhdistyneiden Kansakuntien talous- ja sosiaalineuvoston tunnustamien muiden kuin hallitusten välisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

2. Järjestö, jonka kanssa pääsihteeri on ryhtynyt 1 kappaleessa tarkoitettuihin järjestelyihin, voi nimetä edustajia osallistumaan tarkkailijoina merenpohjajärjestön elinten kokouksiin elinten menettelytapasääntöjen mukaisesti. On sovittava menettelyistä, joilla järjestöiltä tarvittaessa hankitaan lausunto.

3. Pääsihteeri voi jakaa sopimusvaltioille 1 kappaleessa mainituilta muilta kuin hallitusten välisiltä järjestöiltä saatuja kirjallisia selvityksiä asioista, joista näillä on erityistuntemusta ja jotka liittyvät merenpohjajärjestön toimintaan.

Alaosasto E

Merenpohjajärjestön yritys

170 artikla

Merenpohjajärjestön yritys

1. Yritys on merenpohjajärjestön elin, joka harjoittaa toimintaa merenpohja-alueella 153 artiklan 2 kappaleen a

kohdan mukaisesti sekä kuljettaa, jalostaa ja markkinoi merenpohja-alueelta saadut mineraalit.

2. Yrityksellä on merenpohjajärjestön kansainvälisen oikeusaseman puitteissa IV liitteen sisältämässä yrityksen perussäännössä määrätty oikeustoimikelpoisuus. Yrityksen tulee toimia tämän yleissopimuksen ja järjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti neuvoston määräys- ja valvontavallassa sekä noudattaa yleiskokouksen hyväksymiä yleisiä toimintaperiaatteita.

3. Yrityksen päätoimipaikka on merenpohjajärjestön toimipaikassa.

4. Merenpohjajärjestön yrityksen käyttöön annetaan 173 artiklan 2 kappaleen ja IV liitteen 11 artiklan mukaisesti sen toiminnalle välttämättömät varat ja 144 artiklan ja muiden tämän yleissopimuksen asianomaisten artiklojen mukaista teknologiaa.

Alaosasto F

Merenpohjajärjestön rahoitus-järjestelyt

171 artikla

Merenpohjajärjestön rahavarat

Merenpohjajärjestön rahavarat sisältävät:

a) järjestön jäsenten 160 artiklan 2 kappaleen e kohdan mukaisesti määritetyt maksuosuudet;

b) varat, jotka järjestö on saanut III liitteen 13 artiklan muikaisesti merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan yhteydessä;

c) merenpohjajärjestön yritykseltä IV liitteen 10 artiklan mukaisesti siirretyt varat;

d) 174 artiklan mukaisesti lainatut varat;

e) jäseniltä tai muilta toimijoilta saadut lahjoitukset; sekä;

f) 151 artiklan 10 kappaleen mukaisesti korvausrahastoon maksettavat maksut, jotka suoritetaan taloudellisen suunnittelutoimikunnan suositusten perusteella.

172 artikla

Merenpohjajärjestön vuotuinen tulo- ja menoarvio

Pääsihteeri tekee esityksen merenpohjajärjestön vuotuiseksi tulo- ja menoarvioksi ja antaa sen neuvostolle. Neuvosto käsittelee esityksen sekä antaa sen ja mahdolliset sitä koskevat suosituksensa yleiskokoukselle. Yleiskokous käsittelee tulo- ja menoarvioesityksen ja hyväksyy sen 160 artiklan 2 kappaleen h kohdan mukaisesti.

173 artikla

Merenpohjajärjestön kulut

1. Maksuosuudet, joita 171 artiklan a kohdessa tarkoitetaan, maksetaan erityistilille, ja niillä katetaan merenpohjajärjestön hallintomenot, kunnes järjestö saa tähän riittävästi varoja muista lähteistä.

2. Merenpohjajärjestön varoja käytetään ensisijaisesti sen hallintomenoihin. Hallintomenojen maksamisen jälkeen jäljellä oleat varat voidaan 171 artiklan a kohdan tarkoittamia maksuosuuksia lukuun ottamatta muun muassa:

a) jakaa 140 artiklan ja 160 artiklan 2 kappaleen g kohdan mukaisesti;

b) antaa merenpohjajärjestön yrityksen käyttöön 170 artiklan 4 kappaleen mukaisesti;

c) käyttää kehitysmaille maksettaviin korvauksiin 151 artiklan 10 kappaleen ja 160 artiklan 2 kappaleen l kohdan mukaisesti.

174 artikla

Merenpohjajärjestön lainanottovaltuudet

1. Merenpohjajärjestöllä on valtuudet ottaa lainaa.

2. Yleiskokous päättää merenpohjajärjestönlainanottovaltuuksien rajoista 160 artiklan 2 kapaleen f kohdan mukaisesti hyväksytyissä rahoitusmääräyksissä.

3. Neuvosto käyttää merenpohjajärjestön lainanottovaltuuksia.

4. Sopimusvaltiot eivät ole vastuussa merenpohjajärjestön veloista.

175 artikla

Vuotuinen tilintarkastus

Yleiskokouksen nimeämä riippumaton tilintarkastaja tarkastaa vuosittain merenpohjajärjestön tilit ja kirjanpidon vuotuisine taseineen.

Alaosasto G

Oikeudellinen asema, erioikeudet ja vapaudet

176 artikla

Oikeudellinen asema

Merenpohjajärjestö on kansainvälinen oikeushenkilö, ja sillä on sen tehtävien ja tarkoitusperien täyttämiseksi tarvittava oikeustoimikelpoisus.

177 artikla

Erioikeudet ja vapaudet

Jotta merenpohjajärjestö voi täyttää tehtävänsä, sillä on jokaisen sopimusvaltion alueella tässä alaosastossa määrätyt erioikeudet ja vapaudet. Merenpohjajärjestön yritystä koskevista erioikeuksista ja vapauksista on määrätty IV liitteen 13 artiklassa.

178 artikla

Vapaus oikeudenkäynnistä

Merenpohjajäjestö sekä sen omaisuus ja varat ovat vapaita oikeudenkäynneistä, paitsi jos järjestö nimenomaisesti luopuu tästä vapaudesta jossakin tapauksessa.

179 artikla

Vapaus etsinnästä ja pakkokeinoista

Merenpohjajärjestön omaisuus ja varat ovat siitä riippumatta, missä ne sijaitsevat ja kuka niitä hallitsee, vapaita etsinnästä, pakko-otosta, menettämisseuraamuksista, pakkolunastuksesta ja kaikista muista hallinto- tai lainsäädäntötoimiin perustuvista pakkokeinoista.

180 artikla

Vapaus rajoituksista, sääntelystä, valvonnasta ja moratorioista

Merenpohjajärjestön omaisuus ja varat ovat vapaita kaikenlaisista rajoituksista, sääntelystä, valvonnasta ja moratorioista.

181 artikla

Merenpohjajärjestön arkistot ja viralliset tietoyhteydet

1. Merenpohjajärjestön arkistot ovat sijainnistaan riippumatta loukkaamattomat.

2. Omistusoikeutta ja teollisuusalasuuksia koskevia tai muita vastaavia tietoja tai henkilöstötietoja ei saa talletaa julkisiin arkistoihin.

3. Jokaisen sopimusvaltion tulee antaa merenpohjajärjestölle sen virallisten tietoyhteyksien ylläpitämiseksi yhtä suotuisa kohtelu kuin muillekin kansainvälisille järjestöille.

182 artikla

Eräiden merenpohjajärjestöön liittyvien henkilöiden erioikeudet ja vapaudet

Sopimusvaltioiden edustajilla, jotka osallistuvat yleiskokouksen, neuvoston tai niiden elinten kokouksiin, sekä merenpohjajärjestön pääsihteerillä ja henkilöstöllä on jokaisen sopimusvaltion alueella:

a) vapaus oikeudenkäynnistä, joka johtuu heidän toiminnastaan heidän täyttäessään virkatehtäviään, ellei valtio, jota he edustavat, tai vastaavasti merenpohjajärjestö nimenomaisesti peruuta tätä vapautta yksittäistapauksissa;

b) sikäli kuin he eivät ole kyseisen sopimusvaltion kansalaisia, samat vapaudet maahantulorajoituksista, ulkomaalaisten rekisteröinnistä ja kansallista palvelua koskevista velvollisuuksista ja samat valuutta- ja matkustushelpotukset kuin valtio antaa vastaavassa asemassa oleville muiden sopimusvaltioiden edustajille, virkamiehille ja toimihenkilöille.

183 artikla

Vapaus veroista ja tulleista

1. Sikäli kuin on kysymys merenpohjajärjestön virallisesta toiminnasta, sen varat ja omaisuus, tulot ja tämän yleissopimuksen mukaiset toiminnot ja liiketoimet ovat vapaita kaikista välittömistä veroista. Järjestön viralliseen käyttöön tuotavat tai vietävät tavarat ovat vapaita kaikista tulleista. Järjestö ei ole vapaa veroista, jotka ovat ainoastaan maksuja palveluista.

2. Kun merenpohjajärjestö ostaa itse tai sen puolesta ostetaan huomattavan kalliita tavaroita tai palveluita, jotka ovat välttämättömiä sen viralliselle toiminnalle, ja kun vero tai tulli sisältyy tavaroiden ja palveluiden hintaan, sopimusvaltio ryhtyvät mahdollisuuksien mukaan asianmukaisiin toimiin vero- tai tullivapauden myöntämiseksi tai maksetun veron tai tullin palauttamiseksi. Tässä artiklassa myönnetyn vapautuksen perusteella maahan tuotuja tai ostettuja tavaroita ei saa vapautuksen myöntäneen sopimusvaltion alueella myydä tai luovuttaa edelleen, paitsi sopimusvaltion kanssa sovituin ehdoin.

3. Sopimusvaltiot eivät saa periä veroa palkoista tai palkkioista tai mistään muista maksuista, joita merenpohjajärjestö maksaa pääsihteerilleen, henkilöstölleen ja sen tehtävissä toimiville asiantuntijoille, jotka eivät ole kyseisen valtion kansalaisia.

Alaosasto H

Jäsenten oikeuksien ja erioikeuksien pidättäminen

184 artikla

Äänioikeuden pidättäminen

Sopimusvaltiolla, joka on laiminlyönyt maksunsa merenpohjajärjestölle, ei ole äänioikeutta, jos maksamatta oleva summa on yhtä suuri tai suurempi kuin sen maksettavaksi kuuluvat kahden edellisen vuoden maksut. Yleiskokous voi kuitenkin sallia tällaisen jäsenen äänestävän, jos se toteaa, että maksamatta jättäminen johtuu jäsenestä riippumattomista seikoista.

185 artikla

Jäsenyytteen liittyvien oikeuksien ja erioikeuksien pidättäminen

1. Yleiskokous voi neuvoston suosituksesta pidättää jäsenyytteen liittyvät oikdeudet ja erioikeudet sopimusvaltioilta, joka on jatkuvasti törkeästi rikkonut tämän osan määräyksiä.

2. 1 kappaleen mukaisiin toimiin ei saa ryhtyä, ennen kuin Kansainvälisen merioikeustuomioistuimen merenpohjariitoja käsittelevä jaosto on todennut, että sopimusvaltio on jatkuvasti törkeästi rikkonut tämän osan määräyksiä.

5 OSASTO

RIITOJEN RATKAISEMINEN JA NEUVOA-ANTAVAT LAUSUNNOT

186 artikla

Kansainvälisen merioikeustuomioistuimen merenpohjariitoja käsittelevä jaosta

Merenpohjariitoja käsittelevän jaoston perustamista ja sen tuomiovallan käyttöä säännellään tämän osaston, XV osan ja VI liitteen määräyksillä.

187 artikla

Merenpohjariitoja käsittelevällä jaoston tuomiovalta

Merenpohjariitoja käsittelevällä jaostolla on tämän osan ja siihen liittyvien liitteiden nojalla tuomiovalta seuraavissa riidoissa, jotka koskevat merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa:

a) sopimusvaltioiden väliset riidat, jotka koskevat tämän osan tai siihen liittyvien liitteiden tulkintaa tai soveltamista;

b) sopimusvaltion ja merenpohjajärjestön väliset riidat, jotka koskevat:

   i) järjestön tai sopimusvaltion tekoja tai laiminlyöntejä, joiden väitetään rikkovan tämän osan tai siihen liittyvien liitteiden määräyksiä tai niiden mukaisesti hyväksyttyjä järjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja; tai

   ii) järjestön tekoja, joiden väitetään ylittävän sen toimivallan tai osoittavan valtuuksien väärinkäyttöä;

c) toimintasopimuksen osapuolina olevien tämän yleissopimuksen sopimusvaltioiden, merenpohjajärjestön, merenpohjajärjestön yrityksen 153 artiklan 2 kappaleen b kohdassa tarkoitettujen valtion yritysten tai luonollisten tai oikeushenkilöiden väliset riidat, jotka koskevat:

   i) kyseisen toimintasopimuksen tai toimintasuunnitelman tulkintaa tai soveltamista; tai

   ii) toimintasopimuksen toisen osapuolen tekoja tai laiminlyöntejä, jotka koskevat merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa ja jotka kohdistuvat suoraan toiseen osapuoleen tai vaikuttavat suoraan tämän laillisiin etuihin;

d) merenpohjajärjestön ja sellaisen toimintasopimusta tavoittelevan osapuolen väliset riidat, joilla on 153 artiklan 2 kappaleen b kohdan mukainen valtion takuu ja joka on täyttänyt asianmukaisesti III liitteen 4 artiklan 6 kappaleen ja 13 artiklan 2 kappaleen tarkoittamat ehdot, milloin riita koskee toimintasopimushakemuksen hylkäämistä tai sopimusneuvotteluissa esiin tullutta oikeudellista kysymystä;

e) merenpohjajärjestön ja sopimusvaltion, valtionyrityksen tai sellaisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, jonka toiminnalla on 153 artiklan 2 kappaleen b kohdan mukainen sopimusvaltion takuu, väliset riidat, jotka johtuvat väitteestä, että merenpohjajärjestölle on syntynyt III liitteen 22 artiklan mukainen korvausvelvollisuus;

f) muut riidat, joissa tuomiovalta kuuluu tämän yleissopimuksen mukaan nimenomaan merioikeustuomioistuimen merenpohjariitoja käsitelevälle jaostolle.

188 artikla

Riitojen osoittaminen Kansainvälisen merioikeustuomioistuimen erityisjaoston tai merenpohjariitoja käsittelevän jaoston *ad hoc* - jaoston ratkaistavaksi tai sitovaan kaupalliseen välimiesmenettelyyn

1. 187 artiklan a kohdan tarkoittamat sopimusvaltioiden väliset riidat voidaan osoittaa:

a) riidan osapuolten pyynöstä ratkaistavaksi kansainvälisen merioikeustuomioistuimen erityisjaostossa, joka perustetaan VI liitteen 15 ja 17 artiklan mukaisesti; tai

b) riidan jonkin osapuolen pyynnösta ratkaistavaksi merenpohjariitoja käsittelevän jaoston ad hoc -jaostossa, joka perustetaan VI liitteen 36 artiklan mukaisesti.

2. a) 187 artiklan c kohdan i alakohdan tarkoittamat riidat toimintasopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta osoitetaan riidan jonkin osapuolen pyynnöstä ratkaistavaksi sitovassa kaupallisessa välimiesmenettelyssä, elleivät osapuolet toisin sovi. Kaupallisella välitystuomioistuimella, jonka ratkaistavaksi riita osoitetaan, ei ole tuomiovaltaa tämän yleissopimuksen tulkintaa koskevassa asiassa. Kun riidassa on kysymys myös XI osan ja siihen liittyvien liitteiden tulkinnasta merenpohjaalueella harjoitettavaan toimintaan nähden, siirretään asia tältä osin merenpohjariitoja käsittelevän jaoston ratkaistavaksi.

b) Jos välitystuomistuin katsoo joko riidan osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan välitysoikeudellisen menettelyn alkaessa tai sen kuluessa, että tuomioistuimen päätös riippuu merenpohjariitoja käsittelevän jaoston ratkaisusta, siirtää välitystuomioistuin asian kyseisen jaoston ratkaistavaksi. Välitystuomioistuin tekee sitten päätöksensä merenpohjariitoja käsittelevän jaoston ratkaisun pohjalta.

c) Jos toimintasopimuksessa ei ole säännöstä siitä, millaista välitysoikeudellista menettelyä riitaan sovelletaan, eivätkä riidan osapuolet toisin sovi, noudatetaan Uncitralin välitysoikeudellisia sääntöjä tai sellaisia muita välitysoikeudellisia sääntöjä, jotka on mahdollisesti osoitettu merenpohjajärjestön säännöissä määräyksissä ja menettelytapaohjeissa.

189 artikla

Merenpohjajärjestön tekemiä päätöksiä koskevat tuomiovallan rajoitukset

Merenpohjariitoja käsittelevä jaosto ei ole tuomiovaltainen puuttumaan merenpohjajärjestön tämän osan määräysten mukaisesti käyttämään harkintavaltaan. Missään tapauksessa se ei saa syrjäyttää merenpohjajärjestön harkintavaltaa. Merenpohjariitoja käsittelevä jaosto ei saa 187 artiklan mukaista tuomiovaltaansa käyttäessään ottaa kantaa siihen, noudattavatko merenpohjajärjestön säännöt, määräykset ja menettelytavat tätä yleissopimusta eikä julistaa niitä pätemättömiksi. Tämä ei kuitenkaan vaikuta 191 artiklan määräysten soveltamiseen. Jaoston toimivalta edellä mainitussa suhteessa rajoittuu päätöksiin siitä, onko järjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen soveltaminen yksittäistapauksissa ristiriidassa riidan osapuolten toimintasopimuksen mukaisten tai heille tämän yleissopimuksen mukaan kuuluvien velvoitteiden kanssa, samoin kuin päätöksiin asioissa, joissa on kysymys toimivallan ylittämisestä tai valtuuksien väärinkäytöstä, sekä tapauksiin, joissa osapuoli vaatii vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä siitä, että toinen osapuoli ei ole noudattanut toimintasopimuksen mukaisia velvoitteitaan tai sille tämän yleissopimuksen mukaan kuuluvia velvoitteita.

190 artikla

Takaajina olevien merioikeusyleissopimuksen sopimusvaltioiden osallistuminen oikeudenkäyntiin

1. Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on 187 artiklan maintun riidan osapuolena, yrittäjän takaajavaltiolle ilmoitetaan asiasta. Takaajavaltiolla on tällöin oikeus osallistua riidan käsittelyyn kirjallisesti tai suullisesti.

2. Jos sopimusvaltion takaama luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö nostaa toista sopimusvaltiota vastaan kanteen 187 artiklan c kohdessa mainitussa riidassa, vastaajavaltio voi pyytää toimintaa takaavaa valtiota esiintymään oikeudenkäynnissä kyseisen luonnollisten tai oikeushenkilön puolesta. Jos takaajavaltio ei näin menettele, vastaajavaltiota voi edustaa sen kansallisuutta oleva oikeushenkilö.

191 artikla

Neuvoa-antavat lausunnot

Merenpohjariitoja käsittelevä jaosto antaa yleiskokouksen tai neuvoston pyynnöstä neuvoa-antavia lausuntoja niiden toimintaan liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä. Lausunnot käsitellään kiireellisinä.

XII OSA

MERIYMPÄRISTÖN SUOJELU JA SÄILYTTÄMINEN

1 OSASTO

YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

192 artikla

Yleisvelvoite

Valtioilla on velvollisuus suojella ja säilyttää meriympäristöä.

193 artikla

Valtioiden täysivaltainen oikeus hyödyntää luonnonvarojaan

Valtioilla on täysivaltainen oikeus hyödyntää luonnonvarojaan ympäristöpolitiikkansa ja meriympäristön suojelua ja säilyttämistä koskevan velvollisuutensa mukaisesti.

194 artikla

Toimet meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi

1. Valtiot ryhtyvät, yhdessä tai erikseen sen mukaan kuin on tarkoituksenmukaista, kaikkiin tämän yleissopimuksen mukaisiin toimiin, joita eri lähteistä peräisin olevan meriympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvominen edellyttää. Tässä tarkoituksessa ne käyttävät mahdollisuuksiensa mukaan soveliaimpia käytettävissä olevia keinoja ja pyrkivät yhdenmukaistamaan menettelytapojaan.

2. Valtiot ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimiin, joilla huolehditaan siitä, että niiden lainkäyttövaltaan tai valvontaan kuuluva toiminta ei aiheuta pilaantumisesta johtuvaa vahinkoa muille valtioille tai niiden ympäristölle ja että niiden lainkäyttövaltaan tai valvontaan kuuluvista onnettomuustapauksista tai toiminnasta johtuva pilaantuminen ei leviä niiden alueiden ulkopuolelle, joilla ne käyttävät täysivaltaisia oikeuksiaan tämän yleissopimuksen mukaisesti.

3. Toimien, joihin tämän osan määräysten mukaan ryhdytään, tulee kohdistua kaikkiin lähteisiin, joista aiheutuu meriympäristön pilaantumista. Näillä toimilla tähdätään muun muassa seuraavanlaisen pilaantumisen mahdollisimman tehokkaaseen vähentämiseen:

a) varsinkin vaikeasti häviävien myrkyllisten, vahingollisten tai haitallisten aineiden päästäminen meriympäristöön maalla sijaitsevista lähteistä, ilmasta käsin tai ilman kauttaa tai jätteen mereen laskemisella;

b) alusten aiheuttama pilaantuminen, tähän liittyvät varsinkin toimet, joiden tarkoituksena on onnettomuuksien ehkäiseminen ja hätätilanteista selviytyminen, merellä tapahtuvan toiminnan turvallisuudesta huolehtiminen, tahallisten ja tahattomien päästöjen ehkäiseminen sekä alusten mallin, rakenteen, varusteiden, toiminnan ja miehityksen sääntéleminen;

c) pilaantuminen, joka aiheutuu merenpohjan ja sen sisustan luonnonvarojen tutkimiseen ja hyödyntämiseen käytettävistä laitteista ja välineistä. Tähän liittyvät varsinkin toimet, joiden tarkoituksena on onnettomuuksien ehkäiseminen ja hätätilanteista selviytyminen, merellä tapahtuvan toiminnan turvallisuudesta huolehtiminen sekä laitteiden ja välineiden mallin, rakenteen, varusteiden, toiminnan ja miehityksen sääntéleminen;

d) pilaantuminen, joka aiheutuu muista meriympäristössä toimivista laitteista ja välineistä; tähän liittyvät varsinkin toimet, joiden tarkoituksena on onnettomuuksien ehkäiseminen ja hätätilanteista selviytyminen, merellä tapahtuvan toiminnan turvallisuudesta huolehtiminen sekä laitteiden ja välineiden mallin, rakenteen, varusteiden, toiminnan ja miehityksen sääntéleminen.

4. Toimiessaan meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi valtiot pidättyvät häiritsemästä aiheettomasti muiden valtioiden toimintaa näiden käyttäessä oikeuksiaan ja täyttäessä velvollisuuksiaan tämän yleissopimuksen mukaisesti.

5. Tämän osan määräysten mukaisesti tulee ryhtyä myös tarpeellisiin toimiin, joita tarvitaan harvinaisten tai herkästi vaurioituvien luonnonjärjestelmien sekä harvinaistuneiden, vaarantuneiden tai erittäin uhanalaisten lajien ja muiden merielämän muotojen elinpympäristön suojelemiseksi ja säilyttämiseksi.

195 artikla

Velvollisuus olla siirtämättä muualle pilaantumisvahinkoja tai -vaaroja tai olla muuntamatta pilaantumista toisenlaiseksi

Toimiessaan meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi valtiot pidättyvät siirtämästä pilaantumisvahinkoja tai -vaaraa suoraan tai epäsuorasti alueelta toiselle tai muuntamasta pilaantumista toisenlaiseksi.

196 artikla

Teknisten menetelmien käyttö ja vieraiden tai uusien lajien siirtäminen

1. Valtiot ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimiin sellaisen meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi, joka johtuu niiden lainkäyttövaltaan tai valvontaan kuuluvien teknisten menetelmien käytöstä tai vieraiden tai uusien lajien tarkoituksellisesta tai tahattomasta tuomisesta johonkin osaan meriympäristöä ja joka voi aiheuttaa siinä huomattavia vahingollisia muutoksia.

2. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta tämän yleissopimuksen soveltamiseen meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi.

2 OSASTO

MAAILMANLAAJUINEN JA ALUEELLINEN YHTEISTYÖ

197 artikla

Maailmanlaajuinen tai alueellinen yhteistyö

Valtiot laativat yhteistyössä suoraan keskenään tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä joko maailmanlaajuisesti tai milloin tarkoituksenmukaista alueellisesti tämän yleissopimuksen mukaisia kansainvälisiä sääntöjä, säännöksiä ja menettelytapasuosituksia meriympäristön suojelemiseksi ja säilyttämiseksi, kysymykseen tulevat alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen.

198 artikla

Välittömästi uhkaavasta tai jo tapahtuneesta vahingosta ilmoittaminen

Kun valtio saa tietoonsa, että meriympäristöä uhkaa välittömästi pilaantumisvaara tai että pilaantumisvahinko on jo tapahtunut, sen tulee heti ilmoittaa asiasta valtioille, joihin se katsoo vahingon todennäköisesti ulottuvan, ja toimivaltaisille kansainvälisille järjestöille.

199 artikla

Varosuunnitelmat pilaantumisen torjumiseksi

Vahinkoalueella olevat valtiot kukin edellytystensä mukaan ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt toimivat siinä määrin kuin mahdollista 198 artiklassa mainituissa tilanteissa yhteistyössä pilaantumisen torjumiseksi ja vahinkojen ehkäisemiseksi tai mahdollisimman tehokkaaksi vähentämiseksi. Tätä varten valtiot yhdessä laativat ja edistävät varosuunnitelmia meriympäristössä tapahtuvien pilaantumisonnettomuuksien varalta.

200 artikla

Selvitykset, tutkimusohjelmat ja tietojen vaihto

Valtiot toimivat yhteistyössä suoraan tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä selvitysten tekemiseksi, tutkimusohjelmien toteuttamiseksi ja meriympäristön pilaantumista koskevien tietojen vaihdon edistämiseksi. Valtiot pyrkivät osallistumaan aktiivisesti alueellisiin ja maailmanlaajuisiin ohjelmiin, joilla hankitaan tietoja pilaantumisen luonteen ja laajuuden, pilaantumiskohteiden sekä pilaantumisen levitämisreittien, vaaratekijöiden ja torjuntamenetelmien selvittämiseksi.

201 artikla

Sääntelyn tieteelliset perusteet

Valtiot määrittävät 200 artiklan mukaisesti hankittujen tietojen perusteella yhteistyössä keskenään tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä asianmukaiset tieteelliset perusteet, joiden avulla laaditaan sääntöjä, säännöksiä ja menettelytapasuosituksia, joilla ehkäistään, vähennetään ja valvotaan meriympäristön pilaantumista.

3 OSASTO

TEKNINEN APU

202 artikla

Tieteellinen ja tekninen apu kehitysmaille

Valtioiden tulee suoraan tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä:

a) edistää ohjelmia, joilla kehitysmaille annetaan tieteellistä, teknistä, koulutus- ja muuta apua meriympäristön suojelemiseksi ja säilyttämiseksi sekä meren pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi. Apuun sisältyy muun muassa:

   i) kehittyvien valtioiden tieteellisen ja teknisen henkilöstön kouluttaminen;

   ii) asianomaisiin kansainvälisiin ohjelmiin osallistumisen helpottaminen;

iii) tarpeellisten laitteiden ja välineiden toimittaminen kehittyville valtioille;

iv) toimet, joilla parannetaan kehittyvien valtioiden mahdollisuuksia valmistaa itse kyseisiä laitteita;

v) tutkimus-, seuranta-, koulutus- ja muita ohjelmia koskeva neuvonanto ja ohjelmien edellytysten kehittäminen;

b) antaa sopivaa apua varsinkin kehitysmaille pahojen onnettomuuksien seurausten supistamiseksi mahdollisimman vähiin silloin, kun tällaiset onnettomuudet saattavat johtaa vakavaan meriympäristön pilaantumiseen;

c) antaa sopivaa apua varsinkin kehitysmaille ympäristön tilaa koskevien arviointien tekemisessä.

203 artikla

Kehitysmaille annettava suosituimmuus- kohtelu

Kansainväliset järjestöt antavat kehitysmaille etusijan meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi, valvomiseksi tai pilaantumisen seurausten mahdollisimman tehokkaaksi vähentämiseksi:

a) asianomaisia varoja ja teknistä apua jaettaessa; sekä

b) järjestöjen erityispalvelujen hyödyntämisessä.

4 OSASTO

SEURANTA JA YMPÄRISTÖN TILAN ARVIOINTI

204 artikla

Pilaantumisvaaran ja pilaantumisen vaikutusten seuranta

1. Valtiot pyrkivät muiden valtioiden oikeuksia loukkaamatta suoraan tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä havainnoimaan, mittaamaan, arvioimaan ja analysoimaan hyväksytyillä tieteellisillä menetelmillä meriympäristön pilaantumisvaaraa tai pilaantumisen seurauksia.

2. Valtiot seuraavat erityisesti sellaisen toiminnan vaikutuksia, jonka ne sallivat tai jota ne itse harjoittavat, jotta ne voivat määrittää, aiheutuuko siitä todennäköisesti meriympäristön pilaantumista.

205 artikla

Selvitysten julkaiseminen

Valtiot julkaisevat 204 artiklan mukaisesti saatuja tietoja koskevat selvitykset tai toimittavat ne sopivin väliajoin toimivaltaisille kansainvälisille järjestöille, joiden tulee saattaa ne kaikkien valtioiden käyttöön.

206 artikla

Toiminnan mahdollisten vaikutusten arviointi

Kun valtioilla on perusteltua aihetta uskoa, että suunniteltu toiminta, joka kuuluu niiden lainkäyttövaltaan tai valvontaan, voi aiheuttaa huomattavaa meriympäristön pilaantumista tai merkittäviä vahingollisia muutoksia meriympäristössä, niiden tulee mahdollisuuksien mukaan arvioida, millaisia seurauksia toiminnalla ehkä on meriympäristölle ja tiedottaa arvioinnin tuloksista 205 artiklan mukaisesti.

5 OSASTO

KANSAINVÄLINEN SÄÄNTELY JA KANSALLINEN LAINSÄÄDÄNTÖ MERIYMPÄRISTÖN PILAANTUMISEN EHKÄISEMISEKSI, VÄHENTÄMISEKSI JA VALVOMISEKSI

207 artikla

Maalta peräisin oleva pilaantuminen

1. Ottaen huomioon kansainvälisesti hyväksytyt säännöt, säännökset ja menettelytapasuositukset valtioiden tulee säätää lakeja ja antaa määräyksiä maalta peräisin olevan meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi. Tällainen pilaantuminen kulkeutuu meriympäristöön esimerkiksi jokien, jokisuistojen, putkistojen ja päästölaitteiden välityksellä.

2. Valtiot ryhtyvät myös muihin tarpeellisiin toimiin kyseisen pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi.

3. Valtiot pyrkivät yhtenäistämään tähän liittyviä toimintaperiaatteitaan asianmukaisella alueellisella tasolla.

4. Valtiot pyrkivät varsinkin toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen tai diplomaattikonferenssien välityksellä laatimaan yleismaailmallisia ja alueellisia sääntöjä, säännöksiä ja menettelytapasuosituksia maalta peräisin olevan meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi. Tällöin valtiot ottavat huomioon alueiden ominaispiirteet, kehitysmaiden taloudelliset edellytykset sekä niiden tarpeen kehittää talouselämäänsä. Säännöt, säännökset ja menettelytapasuositukset tarkistetaan ajoittain tarpeen mukaan.

5. 1, 2 ja 4 kappaleessa mainittujen lakien, määräysten, toimenpiteiden, sääntöjen, säännösten ja menettelytapasuositusten tarkoituksena on muun muassa vähentää mahdollisimman vähiin varsinkin vaikeasti häviävien myrkyllisten, vahingollisten tai haitallisten aineiden pääsy meriympäristöön.

208 artikla

Kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvaan merenpohjaan kohdistuvasta toiminnasta johtuva pilaantuminen

1. Rantavaltiot säätävät lakeja ja antavat määräyksiä, joilla ehkäistään, vähennetään ja valvotaan meriympäristön pilaantumista, joka johtuu rantavaltioiden lainkäyttövaltaan kuuluvaan merenpohjaan kohdistuvasta tai siihen liittyvästä toiminnasta tai on peräisin niiden lainkäyttövaltaan 60 ja 80 artiklan mukaisesti kuuluvista tekosaarista, laitteista ja rakennelmista.

2. Valtiot ryhtyvät myös muihin tarpeellisiin toimiin kyseisen pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi.

3. Lakien, määräysten ja toimien tulee olla vähintään yhtä tehokkaita kuin kansainvälisten sääntöjen, säännösten ja menettelytapasuositusten.

4. Valtiot pyrkivät yhtenäistämään tähän liittyviä toimintaperiaatteitaan asianmukaisella alueellisella tasolla.

5. Valtiot laativat varsinkin toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen tai diplomaattikonferenssien välityksellä yleismaailmallisia ja alueellisia sääntöjä, säännöksiä ja menettelytapasuosituksia 1 kappaleessa tarkoitetun meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi. Säännöt, säännökset ja menettelytapasuositukset tarkistetaan ajoittain tarpeen mukaan.

209 artikla

Merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta johtuva pilaantuminen

1. Merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta johtuvan meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi laaditaan XI osan mukaisesti kansainvälisiä sääntöjä, määräyksiä ja menttelytapoja, jotka tarkistetaan ajoittain tarpeen mukaan.

2. Ottaen huomioon tämän osaston muut asianomaiset määräykset, valtiot säätävät lakeja ja antavat määräyksiä meriympäristön sellaisen pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi, joka johtuu niiden lippua käyttävien, niissä rekisteröityjen tai muutoin niiden toimivaltaan kuuluvien alusten, laitteiden, rakennelmien ja muiden välineiden toiminnasta merenpohja-alueella. Lakeihin ja määräyksiin sisältyvien vaatimusten tulee olla vähintään yhtä tehokkaita kuin 1 kappaleessa mainitut kansainväliset säännöt, määräykset ja menettelytavat.

210 artikla

Jätteen mereen laskemisesta johtuva pilaantuminen

1. Valtiot säätävät lakeja ja antavat määräyksiä jätteen mereen laskemisesta johtuvan meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi.

2. Valtiot ryhtyvät myös muihin tarpeellisiin toimiin kyseisen pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi.

3. Laeissa, määräyksissä ja toimissa tulee edellyttää, että jätteitä ei lasketa mereen ilman valtioiden toimivaltaisten viranomaisten lupaa.

4. Valtiot pyrkivät varsinkin toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen tai diplomaattikonferenssien välityksellä laatimaan yleismaailmallisia ja alueellisia sääntöjä, säännöksiä ja menettelytapasuosituksia kyseisen pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi. Säännöt, säännökset ja menettelytapasuositukset tarkistetaan ajoittain tarpeen mukaan.

5. Jätteen laskeminen aluemerellä ja talousvyöhykkeellä sekä mannerjalustalle ilman rantavaltion etukäteen antamaa nimenomaista lupaa on kielletty. Rantavaltiolla on oikeus sallia jätteen laskeminen ja säännellä ja valvoa sitä harkittuaan sitä asianmukaisesti niiden valtioiden kanssa, joille jätteen laskemisesta voi niiden maantieteellisen sijainnin vuoksi aiheutua vahinkoa.

6. Kansallisilla laeilla, määräyksillä ja toimilla tulee voida ehkäistä, vähentää ja valvoa kyseistä pilaantumista vähintään yhtä tehokkaasti kuin yleismaailmallisissa säännöissä ja säännöksissä edellytetään.

211 artikla

Alusten aiheuttama meren pilaantuminen

1. Valtiot laativat toimivaltaisen kansainvälisen järjestön tai yleisen diplomaattikonferenssin välityksellä kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi sekä edistävät, milloin tarkoituksenmukaista, samalla tavoin sellaisten reittijärjestelmien käyttöönottoa, joiden tarkoituksena on vähentää sellaisten onnettomuuksien vaaraa, jotka voisivat aiheuttaa meriympäristön, rantaviiva mukaan luettuna, pilaantumista ja rantavaltioiden muille vastaaville eduille mahdollisesti aiheutuvaa pilaan-

tumisvahinkoa. Tarpeen mukaan säännöt ja säännökset tarkistetaan ajoittain samalla tavoin.

2. Valtiot säätävät lakeja ja antavat määräyksiä niiden lippua käyttävien tai niisä rekisteröityjen alusten aiheuttaman meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja rekisteröityjen alusten aiheuttaman meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi. Lakien ja määräysten tulee olla vähintään yhtä tehokkaita kuin toimivaltaisessa kansainvälisessä järjestössä tai yleisessä diplomaattikonferenssissa laaditut yleisesti hyväksytyt kansainväliset säännöt ja säännökset.

3. Valtiot, jotka asettavat meriympäristön pilaantumista ehkäistäkseen, vähentääkseen tai valvoakseen ulkomaisille aluksille erityisvaatimuksia, jotka koskevat alusten saapumista niiden satamiin tai sisäisille aluevesille tai alusten käymistä niiden rannikon ulkopuolella sijaitsevissa ulkosatamissa, julkaisevat asianmukaisesti nämä vaatimukset ja ilmoittavat niistä toimivaltaiselle kansainväliselle järjestölle. Aina kun kaksi tai useampi rantavaltio asettaa toimintatapojen yhtenäistämiseksi samanlaisia vaatimuksia, ilmoituksesta tulee selvitä, mitkä valtiot ovat yhteistyöjärjestelyjen osapuolina. Jokainen valtio vaatii sen lippua käyttävän tai siinä rekisteröidyn aluksen päällikköä ilmoittamaan sen purjehtiessa yhteistyöjärjestelyjen osapuolena olevan valtion aluemerellä ja tämän sitä pyytäessä, aikooko alus kulkea toiseen yhteistyöjärjestelyjen osapuolena olevaan samalla alueella sijaitsevaan valtioon ja jos aikoo, ilmoittamaan, täyttääkö alus satamaan saapumista koskevat vaatimukset kyseisessä valtiossa. Tämä artikla ei heikennä aluksen jatkuvaa oikeutta viattomaan kauttakulkuun eikä 25 artiklan 2 kappaleen säännösten soveltamista.

4. Harjoittaessaan täysivaltaisuuttaan aluemerellään rantavaltiot voivat hyväksyä lakeja ja määräyksiä, joilla ehkäistään, vähennetään ja valvotaan ulkomaisten alusten aiheuttamaa meren pilaantumista. Tämä koskee muun muassa viattomassa kauttakulussa olevia aluksia. Kuten II osan 3 osastossa edellytetään, lait ja määräykset eivät kuitenkaan saa haitata ulkomaisten alusten viatonta kauttakulkua.

5. Rantavaltiot voivat 6 osaston mukaista täytäntöönpanoa varten hyväksyä alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi talousvyöhykettään koskevia lakeja ja määräyksiä, jotka vastaavat toimivaltaisessa kansainvälisessä järjestössä tai yleisessä diplomaattikonferenssissa laadittuja yleisesti hyväksyttyjä kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä ja jotka on tarkoitettu niiden toimeenpanemiseen.

6. a) Kun 1 kappaleessa mainitut kansainväliset säännöt ja säännökset eivät ole erityisoloissa riittäviä ja kun rantavaltioilla on aihetta uskoa, että jollakin niiden talousvyöhykkeen tarkoin määritellyllä alueella tarvitaan alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi pakollisia erityistoimia, jotka perustuvat sellaisiin yleisesti tunnustettuihin teknisiin syihin, jotka liittyvät alueen meritieteellisiin tai ekologisiin oloihin, alueen hyödyntämiseen tai luonnonvarojen suojelemiseen ja alueen liikenteen erityisluonteeseen, rantavaltiot voivat, neuvoteltuaan asiasta toimivaltaisen kansainvälisen järjestön välityksellä muiden asianosaisten valtioiden kanssa, tehdä järjestölle asiasta ilmoituksen, joka sisältää suunniteltua järjestelyä tukevat tieteelliset ja tekniset perustelut sekä tiedot tarvittavista jätteiden vastaanottolaitteista. Järjestö ratkaisee 12 kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, vastaavatko alueen olot edellä mainittuja vaatimuksia. Jos järjestö toteaa, että ne vastaavat niitä, rantavaltiot voivat hyväksyä alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi aluetta koskevia lakeja ja määräyksiä, joilla pannaan toimeen sellaisia kansainvälisiä sääntöjä, säännöksiä ja merenkulkutapoja, jotka on järjestössä hyväksytty erityisalueisiin sovellettaviksi. Lakeja ja määräyksiä ei saa soveltaa vieraisiin aluksiin ennen kuin 15 kuukauden kuluttua siitä, kun järjestölle on tehty kyseinen ilmoitus.

b) Rantavaltiot julkaisevat tällaisten tarkoin määriteltyjen alueiden rajat.

c) Jos rantavaltiot aikovat laatia muita samaa aluetta koskevia lakeja ja määräyksiä alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi, niiden tulee edellä mainitussa ilmoituksessa ilmoittaa järjestölle myös näistä. Nämä lait ja määräykset voivat koskea päästöjä tai merenkulkutapoja mutta eivät voi velvoittaa ulkomaisia aluksia noudattamaan alusten mallin, rakenteen, miehistön tai laitteiden osalta muita kuin yleisesti hyväksyttyjä kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä. Edellyttäen, että järjestö hyväksyy lait ja määräykset 12 kuukauden kuluessa ilmoituksen tekemisestä, niitä ryhdytään soveltamaan ulkomaisiin aluksiin 15 kuukauden kuluttua siitä, kun järjestölle on tehty ilmoitus.

7. Tässä artiklassa mainittujen sääntöjen ja säännösten tulisi muun muassa koskea pikaista vaaroista ilmoittamista rantavaltioille, joiden rantaviiva tai siihen liittyvät edut saattavat kärsiä sellaisista vahinkotapauksista, esimerkiksi merionnettomuuksista, joihin liittyy tai voi todennäköisesti liittyä päästöjä.

212 artikla

Ilmasta käsin tai ilman kautta tapahtuva pilaantuminen

1. Valtiot säätevät lakeja ja antavat määräyksiä ilmasta käsin tai ilman kauttaa tapahtuvan meriympäristön

pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi. Lakeja ja määräyksiä sovelletaan kansainvälisesti hyväksytyt säännöt, säännökset ja menettelytapasuositukset sekä ilmailun turvallisuus huomioon ottaen valtion täysivaltaisuuteen kuuluvaan ilmatilaan ja valtion lippua käyttäviin aluksiin tai siinä rekisteröityihin aluksiin ja ilma-aluksiin.

2. Valtiot ryhtyvät myös muihin tarpeellisiin toimiin kyseisen pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi.

3. Valtiot pyrkivät varsinkin toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen tai diplomaattikonferenssien välityksellä laatimaan yleismaailmallisia ja alueellisia sääntöjä, säännöksiä ja menettelytapasuosituksia kyseisen pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi.

6 OSASTO

TÄYTÄNTÖÖNPANO

213 artikla

Maalta peräisin olevaa pilaantumista koskeva täytäntöönpano

Valtiot panevat täytäntöön 207 artiklan mukaisesti hyväksymänsä lait ja määräykset sekä säätävät lakeja ja antavat määräyksiä ja ryhtyvät muihin tarpeellisiin toimiin sellaisten toimivaltaisissa kansainvälisissä järjestöissä tai diplomaattikonferensseissa hyväksyttyjen sovellettavien kansainvälisten sääntöjen ja säännösten voimaan saattamiseksi, joiden tarkoituksena on maalta peräisin olevan meriympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvominen.

214 artikla

Merenpohjaan kohdistuvasta toiminnasta johtuvaa pilaantumista koskeva täytäntöönpano

Valtiot panevat täytäntöön 208 artiklan mukaisesti hyväksymänsä lait ja määräykset sekä säätävät lakeja ja antavat määräyksiä ja ryhtyvät muihin tarpeellisiin toimiin sellaisten toimivaltaisissa kansainvälisissä järjestöissä tai diplomaattikonferensseissa hyväksyttyjen sovellettavien kansainvälisten sääntöjen ja säännösten voimaan saattamiseksi, joiden tarkoituksena on meriympäristön sellaisen pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvominen, joka johtuu valtioiden lainkäyttövaltaan kuuluvaan merenpohjaan kohdistuvasta tai siihen liittyvästä toiminnasta tai on peräisin valtioiden lainkäyttövaltaan 60 ja 80 artiklan mukaisesti kuuluvista tekosaarista, laitteista ja rakennelmista.

215 artikla

Merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta johtuvaa pilaantumista koskeva täytäntöönpano

Merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta johtuvan meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi XI osan määräysten mukaisesti laadittujen kansainvälisten sääntöjen, säännösten ja menettelytapojen täytäntöönpanosta määrätään tämän yleissopimuksen mainitussa osassa.

216 artikla

Jätteen mereen laskemisesta johtuvaa pilaantumista koskeva täytäntöönpano

1. Tämän yleissopimuksen mukaisesti hyväksytyt lait ja määräykset sekä sovellettavat toimivaltaisissa kansainvälisissä järjestöissä tai diplomaattikonferensseissa hyväksytyt kansainväliset säännöt ja säännökset jätteen mereen laskemisesta johtuvan meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi panee täytäntöön:

a) rantavaltio, kun kysymyksessä on jätteen laskeminen sen aluemerellä tai talousvyöhykkeellä tai sen mannerjalustalle;

b) lippuvaltio, kun kysymyksessä ovat sen lippua käyttävät alukset tai siinä rekisteröidyt alukset tai ilma-alukset;

c) jokainen valtio, kun kysymyksessä on jätteen tai muiden aineiden lastaaminen sen alueella tai sen rannikon edustalla sijaitsevissa ulkosatamissa.

2. Millään valtioilla ei ole tämän artiklan perusteella velvollisuutta ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin, kun toinen valtio on tämän artiklan perusteella jo niihin ryhtynyt.

217 artikla

Lippuvaltioiden täytäntöönpanotoimet

1. Valtiot huolehtivat siitä, että niiden lippua käyttävät tai niissä rekisteröidyt alukset noudattavat sovellettavia toimivaltaisessa kansainvälisessä järjestössä tai yleisessä diplomaattikonferenssissa hyväksyttyjä kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä sekä niiden tämän yleissopimuksen mukaisesti hyväksymiä lakeja ja määräyksiä alusten aiheuttaman meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseki, vähentämiseksi ja valvomiseksi. Valtiot säätävät lakeja ja antavat määräyksiä edellä mainittujen sääntöjen, säännösten, lakien ja määräysten toimeenpanemiseksi ja ryhtyvät sitä varten muihinkin tarvittaviin toimiin. Lippuvaltiot huolehtivat siitä, että nämä säännöt, säännökset, lait ja määräykset pannaan tehokkaasti täytäntöön siitä riippumatta, missä rikkomus on tehty.

2. Valtiot ryhtyvät erityisesti asianmukaisiin toimiin huolehtiakseen siitä, että niiden lippua käyttäviä tai niissä rekisteröityjä aluksia kielletään lähtemästä satamasta, ennen kuin ne voivat tehdä sen 1 kappaleessa mainittujen kansainvälisten sääntöjen ja säännösten vaatimusten mukaisesti. Näihin sisältyvät muun muassa alusten mallia, rakennetta, varusteita ja miehistöä koskevat vaatimukset.

3. Valtiot huolehtivat siitä, että niiden lippua käyttävissä tai niissä rekisteröidyissä aluksissa on 1 kappaleessa mainittujen kansainvälisten sääntöjen ja säännösten vaatimat ja niiden perusteella myönnettävät todistukset. Valtiot huolehtivat siitä, että niiden lippua käyttävät alukset tarkastetaan säännöllisesti, jotta voidaan todeta, vastaako alusten todellinen kunto todistuksia. Muut valtiot hyväksyvät todistukset selvitykseksi alusten kunnosta ja pitävät niitä yhtä pätevinä kuin itse antamiaan todistuksia, mikäli ei ole selviä perusteita uskoa, että aluksen kunto ei olennaisilta osin vastaa todistuksen tietoja.

4. Jos alus rikkoo toimivaltaisessa kansainvälisessä järjestössä tai yleisessä diplomaattikonferenssissa hyväksyttyjä sääntöjä ja säännöksiä, liipuvaltio käynnistää heti tutkimuksen asiasta ja ryhtyy tarvittaessa oikeudenkäyntiin siitä riippumatta, missä rikkomus on tehty tai missä rikkomuksesta johtuva pilaantuminen on ilmennyt tai havaittu. Edellä sanottu ei heikennä 218, 220 ja 228 artiklan määräyksiä.

5. Rikkomusta tutkivat lippuvaltiot voivat pyytää apua muilta valtioilta, joiden yhteistoiminnasta saattaisi olla hyötyä tapausta koskevien seikkojen selvittämisessä. Valtioiden tulee pyrkiä täyttämään lippuvaltioiden pyynnöt.

6. Valtiot tutkivat minkä tahansa toisen valtion kirjallisesta pyynnöstä kaikki rikkomukset, joita niiden lippua käyttävien alusten väitetään tehneen. Jos lippuvaltiot toteavat, että väitetystä rikkomuksesta on riittävästi todisteita oikeudenkäyntiä varten, lippuvaltiot ryhtyvät viipymättä oikeudellisiin toimiin oman lainsäädäntönsä mukaisesti.

7. Lippuvaltiot ilmoittavat nopeasti toimista, joihin on ryhdytty, ja niiden lopputuloksesta pyynnön esittäneelle valtiolle sekä toimivaltaiselle kansainväliselle järjestölle. Tällaiset tiedot ovat kaikkien valtioiden käytettävissä.

8. Rangaistusten, joita valtioiden lainsäädännössä ja määräyksissä niiden lippua käyttäville aluksille määrätään, tulee olla riittävän ankaria, jotta ne ehkäisisivät rikkomuksia kaikkialla.

218 artikla

Satamavaltioiden täytäntöönpanotoimet

1. Kun alus on vapaaehtoisesti jonkin valtion satamassa tai sen rannikon edustalla sijaitsevassa ulkosatamassa, valtio voi ryhtyä tutkimuksiin ja, jos todisteet antavat aihetta, oikeudellisiin toimiin, kaikkien sellaisten päästöjen johdosta, jotka ovat tapahtuneet kyseisestä aluksesta valtion sisäisten aluevesien, aluemeren tai talousvyöhykkeen ulkopuolella ja jotka rikkovat sovellettavia toimivaltaisessa kansainvälisessä järjestössä tai yleisessä diplomaattikonferenssissa hyväksyttyjä kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä.

2. 1 kappaleen mukaisiin oikeudellisiin toimiin ei saa ryhtyä, milloin päästörikkomus on tapahtunut jonkin muun valtion sisäisillä aluevesillä, aluemerellä tai talousvyöhykkeellä, paitsi jos tämä valtio, lippuvaltio, rikkomuksesta vahinkoa kärsinyt valtio tai valtio, jota uhkaa vahinko rikkomuksen vuoksi, sitä pyytää, tai jos rikkomus on aiheuttanut tai todennäköisesti aiheuttaa pilaantumista oikeudellisiin toimenpiteisiin ryhtyvän valtion sisäisillä aluevesillä, aluemerellä tai talousvyöhykkeellä.

3. Kun alus on vapaaehtoisesti jonkin valtion satamassa tai sen rannikon edustalla sijaitsevassa ulkosatamassa, valtion tulee noudattaa mahdollisuuksien mukaan jokaisen muun valtion esittämää pyyntöä tutkia 1 kappaleessa mainittu päästörikkomus, jonka epäillään tapahtuneen pyynnön esittäneen valtion sisäisillä aluevesillä, aluemerellä tai talousvyöhykkeellä tai aiheuttaneen siellä vahinkoa tai vahingonvaaraa. Sen tulee mahdollisuuksien mukaan myös noudattaa lippuvaltion pyyntöä rikkomuksen tutkimiseksi siitä riippumatta, missä rikkomus on tapahtunut.

4. Pöytäkirjat tutkimuksesta, jonka satamavaltio on tämän artiklan mukaisesti tehnyt, toimitetaan lippuvaltiolle tai rantavaltiolle tämän pyynnöstä. Mikäli 7 osastossa ei toisin määrätä, voidaan oikeudelliset toimet, joihin satamavaltio on tutkimuksen johdosta ryhtynyt, keskeyttää rantavaltion pyynnöstä, jos rikkomus on tapahtunut sen sisäisillä aluevesillä, aluemerellä tai talousvyöhykkeellä. Tällöin todisteet ja asian pöytäkirjat sekä satamavaltion viranomaisille annettu takuu tai muu rahavakuus toimitetaan rantavaltiolle. Samalla oikeudelliset toimet satamavaltiossa raukeavat.

219 artikla

Alusten merikelpoisuuteen liittyvät toimet pilaantumisen välttämiseksi

Edellyttäen, että 7 osastosta ei muuta johdu, valtiot, jotka ovat pyynnöstä tai omasta aloitteestaan varmistu-

neet siitä, että niiden satamassa tai rannikon edustalla sijaitsevassa ulkosatamassa olevan aluksen merikelpoisuus ei vastaa sovellettavia kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä ja että alus siten uhkaa vahingoittaa meriympäristöä, ryhtyvät mahdollisuuksiensa mukaan hallinnollisiin toimiin, joilla estetään aluksen lähtö satamasta. Valtiot voivat sallia aluksen purjehtivan vain lähimmälle sopivalle korjaustelakalle. Kun rikkomuksen aiheuttaneet puutteet on korjattu, aluksen on annettava heti jatkaa matkaansa.

220 artikla

Rantavaltioiden täytäntöönpanotoimet

1. Kun alus on vapaaehtoisesti valtion satamassa tai sen rannikon edustalla sijaitsevassa ulkosatamassa, valtio voi, edellyttäen, että 7 osastosta ei muuta johdu, ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin sellaisten kyseisen valtion aluemerellä tai talousvyöhykkeellä tapahtuneiden rikkomusten johdosta, jotka koskevat sen tämän yleissopimuksen mukaisesti hyväksymiä lakeja ja määräyksiä tai sovellettavia kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä, joiden tarkoituksena on alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvominen.

2. Kun on selviä perusteita epäillä, että valtion aluemerellä purjehtiva alus on siellä ollessaan rikkonut valtion tämän yleissopimuksen mukaisesti hyväksymiä lakeja ja määräyksiä tai sovellettavia kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä, joiden tarkoituksena on alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvominen, valtio voi ottaen huomioon II osan 3 osaston asianomaisten määräysten soveltamisen tarkastaa aluksen rikkomuksen johdosta, ja jos todisteet antavat aihetta eikä 7 osaston määräyksistä muuta johdu, ryhtyä lainsäädäntönsä mukaisiin oikeudellisiin toimenpiteisiin, muun muassa pidättää aluksen.

3. Kun on selviä perusteita epäillä, että valtion talousvyöhykkeellä tai aluemerellä purjehtiva alus on talousvyöhykkeellä rikkonut sovellettavia kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä, joiden tarkoituksena on alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvominen, tai kyseisen valtion lakeja ja määräyksiä, jotka vastaavat ja toimeenpanevat näitä sääntöjä ja säännöksiä, valtio voi vaatia alukselta tietoja siitä, sen rekisteröintisatamasta, satamasta, jossa se on viimeksi käynyt, ja satamasta, jonne se on seuraavaksi matkalla, sekä muita asiaankuuluvia tietoja, joiden avulla voidaan todeta, onko rikkomus tapahtunut.

4. Valtiot säätävät lakeja ja antavat määräyksiä sekä ryhtyvät muihin toimiin, jotta niiden lippua käyttävät alukset noudattaisivat 3 kappaleen tarkoittamia pyyntöjä tietojen saamiseksi.

5. Kun on selviä perusteita epäillä, että valtion talousvyöhykkeellä tai aluemerellä purjehtiva alus on talousvyöhykkeellä tehnyt 3 kappaleessa mainitun rikkomuksen, josta seuraa huomattavia päästöjä, jotka aiheuttavat merkittävää meriympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, valtio voi tarkastaa aluksen rikkomuksen johdosta, jos alus on kieltäytynyt antamasta tietoja tai jos sen antamat tiedot ovat selvästi ristiriidassa tosiasiallisen tilanteen kanssa ja jos olosuhteet antavat aihetta tarkastukseen.

6. Kun on selviä objektiivisia todisteita siitä, että valtion talousvyöhykkeellä tai aluemerellä purjehtiva alus on tehnyt talousvyöhykkeellä 3 kappaleessa mainitun rikkomuksen, josta rantavaltion rantaviivalle tai tähän liittyville eduille tai sen aluemeren tai talousvyöhykkeen luonnonvaroille aiheutuu huomattavaa vahinkoa tai sen vaaraa, valtio voi, jos todisteet antavat aihetta eikä 7 osaston määräyksistä muuta johdu, ryhtyä lainsäädäntönsä mukaisiin oikeudellisiin toimenpiteisiin, muun muassa pidättää aluksen.

7. 6 kappaleen määräyksistä huolimatta rantavaltion tulee antaa aluksen jatkaa matkaa aina, kun joko toimivaltaisessa kansainvälisessä järjestössä tai muuten on sovittu sopivista kyseistä rantavaltiota sitovista menettelyistä, joilla varmistetaan takuun tai muun sopivan rahavakuuden antamista koskevien vaatimusten täyttäminen.

8. 3, 4, 5, 6 ja 7 kappaleen määräyksiä sovelletaan myös kansallisiin lakeihin ja määräyksiin, jotka on hyväksytty 211 artiklan 6 kappaleen mukaisesti.

221 artikla

Toimet merenkulkuonnettomuuksista johtuvan pilaantumisen ehkäisemiseksi

1. Mikään tämän osan määräys ei heikennä valtioiden oikeutta ryhtyä aluemeren ukopuolella tavanomaisen kansainvälisen oikeuden tai kansainvälisen sopimusoikeuden mukaisesti todellista tai uhkaavaa vahinkoa vastaaviin toimiin rantaviivansa tai siihin liittyvien etujensa, muun muassa kalastuksen, suojelemiseksi sellaiselta pilaantumiselta tai pilaantumisen uhalta, joka johtuu merenkulkuonnettomuudesta tai siihin liittyvästä toiminnasta ja jonka voidan aiheellisesti olettaa johtavan huomattaviin vahingollisiin seurauksiin.

2. Tässä artiklassa 'merenkulkuonnettomuus' tarkoittaa alusten yhteentörmäystä, karilleajoa tai muuta meren-

kulkuvahinkoa tai tapahtumaa aluksella tai sen ulkopuolella, joka aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa alukselle tai lastille aineellista vahinkoa.

222 artikla

Ilmasta käsin ja ilman kautta tapahtuvaa pilaantumista koskeva täytäntöönpano

Valtiot panevat täysivaltaisuuteensa kuuluvassa ilmatilassaan sekä niiden lippua käyttävien alusten tai niissä rekisteröityjen alusten tai ilma-alusten osalta täytäntöön 212 artiklan 1 kappaleen sekä muiden tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti hyväksytyt lait ja määräykset. Ne säätävät lakeja ja antavat määräyksiä sekä ryhtyvät muihin tarpeellisiin toimiin sellaisten toimivaltaisissa kansainvälisissä järjestöissä tai diplomaattikonferensseissa hyväksyttyjen sovellettavien kansainvälisten sääntöjen ja säännösten toimeenpanemiseksi, joiden tarkoituksena on ilmasta käsin tai ilman kautta tapahtuvan meriympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvominen. Valtiot noudattavat tällöin kaikkia asianomaisia ilmailuturvallisuutta koskevia kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä.

7 OSASTO

SUOJATOIMET

223 artikla

Oikeudenkäynnin helpottaminen

Valtiot ryhtyvät tämän osan mukaisesti vireille pantuihin oikeudenkäynteihin nähden toimiin, joilla helpotetaan todistajien kuulemista ja toisten valtioiden viranomaisten tai toimivaltaisen kansainvälisen järjestön esittämien todisteiden vastaanottamista. Valtiot helpottavat myös toimivaltaisen kansainvälisen järjestön, lippuvaltion ja kaikkien sellaisten valtioiden virallisten edustajien osallistumista oikeudenkäyntiin, jotka ovat kärsineet vahinkoa rikkomuksesta aiheutuneesta pilaantumisesta. Oikeudenkäyntiin osallistuvilla virallisilla edustajilla on kansallisten lakien ja määräysten tai kansainvälisen oikeuden mukaiset oikeudet ja velvollisuudet.

224 artikla

Täytäntöönpanovaltuudet

Vain viranomaiset tai sota-alukset, sotilasilma-alukset tai muut alukset tai ilma-alukset, joissa on selvät tunnukset, jotka osoittavat niiden olevan valtion palveluksessa, ja joilla on asianomaiset valtuudet, saavat tämän osan mukaisesti käyttää ulkomaisiin aluksiin kohdistuvia täytäntöönpanovaltuuksia.

225 artikla

Velvollisuus välttää haittavaikutuksia täytäntöönpanovaltuuksien käytössä

Käyttäessään tämän yleissopimuksen mukaisesti vieraisiin aluksiin kohdistuvia täytäntöönpanovaltuuksiaan valtiot eivät saa vaarantaa merenkulun turvallisuutta tai muutenkaan aiheuttaa alukselle vaaraa tai ohjata sitä vaaralliseen satamaan tai ankkuripaikkaan tai saattaa meriympäristöä kohtuuttomalle vaaralle alttiiksi.

226 artikla

Ulkomaisten alusten tutkiminen

1. a) Valtiot eivät saa viivyttää ulkomaista alusta kauempaa kuin 216, 218 ja 220 artiklassa mainittujen tutkimusten tekeminen vaatii. Vieraan aluksen tarkastaminen rajoitetaan sellaisten todistusten ja muiden asiakirjojen tarkastamiseen, joita yleisesti hyväksyttyjen kansainvälisten sääntöjen ja säännösten mukaan alukselta vaaditaan, tai aluksen muiden vastaavien asiakirjojen tarkastamiseen. Aluksen saa tarkastaa lähemmin vasta mainitun tutkimuksen jälkeen ja silloinkin vain, kun:

   i) on selviä perusteita epäillä, että aluksen tai sen varusteiden kunto ei olennaisilta kohdin vastaa asiakirjojen tietoja;

   ii) asiakirjojen tiedot eivät riitä vahvistamaan tai todentamaan epäiltyä rikkomusta; tai

   iii) aluksessa ei ole voimassa olevia todistuksia tai asiakirjoja.

   b) Jos tutkimuksesta ilmenee, että sovellettavia lakeja ja määräyksiä tai kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä meriympäristön suojelemiseksi ja säilyttämiseksi on rikottu, alus tulee viipymättä päästää vapaaksi kohtuullisina pidettävin ehdoin, esimerkiksi edellyttämällä takuuta tai muuta soveliasta rahavakuuta.

   c) Kun alus aiheuttaa meriympäristölle kohtuutonta vahingonvaaraa, sen vapauttaminen voidaan sovellettavia alusten merikelpoisuutta koskevia kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä heikentämättä kieltää tai vapauttamisen ehdoksi voidaan asettaa, että se siirretään lähimmälle sopivalle korjaustelakalle. Jos vapauttaminen on evätty tai tehty ehdolliseksi, aluksen lippuvaltiolle on pikaisesti ilmoitettava asiasta, jolloin tämä voi pyyttää vapauttamista XV osan mukaisesti.

2. Valtioiden tulee yhteistyössä kehittää menettelytapoja merellä olevien alusten tarpeettoman tarkastuksen välttämiseksi.

227 artikla

Ulkomaisten alusten syrjintäkielto

Valtiot eivät saa käyttäessään tämän osan mukaisia oikeuksiaan ja täyttäessään sen mukaisia velvollisuuksiaan millään tavoin syrjiä minkään valtion aluksia.

228 artikla

Oikeudellisten toimien keskeyttäminen ja niihin ryhtymistä koskevat rajoitukset

1. Oikeudelliset toimet, joihin ryhdytään rangaistuksen määräämiseksi alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi tarkoitettujen sovellettavien lakien ja määräysten tai kansainvälisten sääntöjen ja säännösten rikkomisesta, johon ulkomainen alus on syyllistynyt toimiin ryhtyneen valtion aluemeren ulkopuolella, keskeytetään, jos lippuvaltio ryhtyy rangaistuksen määräämiseksi vastaaviin oikeudellisiin toimiin kuuden kuukauden kuluessa ensiksi mainittuihin toimiin ryhtymisestä, paitsi jos on kysymys rantavaltiolle aiheutuneesta suuresta vahingosta, tai jos lippuvaltio on toistuvasti laiminlyönyt velvollisuutensa panna alustensa tekemiä rikkomuksia koskevat sovellettavat kansainväliset säännöt ja säännökset tehokkaasti täytäntöön. Kun lippuvaltio on pyytänyt, että oikeudelliset toimet keskeytetään tämän artiklan mukaisesti, se antaa aikanaan kaiken asiaa koskevan aineiston ja sen käsittelyä koskevat pöytäkirjat oikeudelliseen menettelyyn aiemmin ryhtyneen valtion käyttöön. Kun lippuvaltion käynistämä oikeudellinen menettely on saatu päätökseen, keskeytetty menettely raukeaa. Oikeudellisesta menettelystä aiheutuneiden kulujen korvaamisen jälkeen rantavaltio palauttaa keskeytyneen menettelyn johdosta annetun takuun tai muun rahavakuuden.

2. Oikeudelliseen menettelyyn rangaistusten määräämiseksi ulkomaisille aluksille ei saa ryhtyä, kun rikkomuksesta on kulunut kolme vuotta, eikä mikään valtio saa ryhtyä tällaiseeen menettelyyn, jos toinen valtio on jo siihen 1 kappaleen määräykset huomioon ottaen ryhtynyt.

3. Tämän artiklan määräykset eivät heikennä lippuvaltion oikeutta ryhtyä jonkin toisen valtion aloittamasta oikeudellisesta menettelystä huolimatta oman lainsäädäntönsä mukaisiin toimiin, esimerkiksi oikeudenkäyntiin rangaistuksen määräämiseksi.

229 artikla

Siviilioikeudellisiin toimiin ryhtyminen

Mikään tässä yleissopimuksessa ei vaikuta siviilioikeudellisiin toimiin ryhtymiseen, kun kysymyksessä on meriympäristön pilaantumisesta johtuva vahinko tai menetys.

230 artikla

Sakkorangaistukset ja syytetyn yleisesti tunnustettujen oikeuksien kunnioittaminen

1. Meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi tarkoitettujen kansallisten lakien ja määräysten tai sovellettavien kansainvälisten sääntöjen ja säännösten rikkomisesta, johon ulkomaiset alukset ovat syyllistyneet aluemeren ulkopuolella, voidaan tuomita vain sakkorangaistuksiin.

2. Meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi tarkoitettujen kansallisten lakien ja määräysten tai sovellettavien kansainvälisten sääntöjen ja säännösten rikkomisesta, johon ulkomaiset alukset ovat syyllistyneet aluemerellä, voidan tuomita vain sakkorangaistuksiin, paitsi jos kysymyksessä on vakava ja tahallinen aluemerellä tapahtunut pilaaminen.

3. Oikeudenkäynnissä, joka koskee tällaisia rikkomuksia, joihin ulkomainen alus on syyllistynyt ja joista voi seurata rangaistus, on kunnioitettava syytetyn yleisesti tunnustettuja oikeuksia.

231 artikla

Ilmoitukset lippuvaltiolle ja muille asianomaisille valtioille

Valtiot ilmoittavat viipymättä lippuvaltiolle ja muille asianomaisille valtioille toimista, joihin ne ovat ryhtyneet ulkomaisia aluksia vastaan 6 osaston määräysten mukaisesti, sekä toimittavat lippuvaltiolle kaikki viralliset selonteot toimistaan. Näitä rantavaltion velvoitteita sovelletaan kuitenkin aluemerellä tehtyihin rikkomuksiin vain sikäli kuin on kysymys oikeudenkäynnistä. Lippuvaltion diplomaattiedustajille tai konsulivirkamiehille ja mahdollisuuksien mukaan sen merenkulkuviranomaisille ilmoitetaan heti toimista, joihin ulkomaisia aluksia vastaan on ryhdytty 6 osaston määräysten mukaisesti.

232 artikla

Täytäntöönpanotoimista johtuva valtioiden vahingonkorvausvelvollisuus

Valtiot ovat korvausvelvollisia vahingosta tai menetyksestä, joka voidaan katsoa niiden aiheuttamaksi ja joka

johtuu 6 osaston määräyksiin pohjautuvista toimista, kun ne osoittautuvat laittomiksi tai menevät pitemmälle kuin saatujen tietojen perusteella on kohtuullisesti katsoen ollut tarpeellista. Valtiot huolehtivat siitä, että niiden tuomioistuimissa voidaan hakea korvausta tällaisesta vahingosta tai menetyksestä.

233 artikla

Kansainväliseen merenkulkuun käytettäviä salmia koskevat suojatoimet

Mitkään 5, 6 tai 7 osaston määräykset eivät vaikuta kansainväliseen merenkulkuun käytettäviä salmia koskevaan oikeudelliseen järjestelyyn. Kuitenkin jos jokin muu kuin 10 osastossa mainittu ulkomainen alus on rikkonut 42 artiklan 1 kappaleen a ja b kohdassa mainittuja lakeja ja määräyksiä ja siten aiheuttanut tai uhannut aiheuttaa salmien meriympäristölle huomattavaa vahinkoa, salmiin rajautuvat valtiot voivat ryhtyä asianmukaisiin täytäntöönpanotoimiin. Tällöin ne noudattavat vastaavasti tämän osaston määräyksiä.

8 OSASTO

JÄÄPEITTEISET ALUEET

234 artikla

Jääpeitteiset alueet

Rantavaltioilla on oikeus laatia ja panna täytäntöön kaikkiin osapuoliin yhtäläisesti sovellettavia lakeja ja määräyksiä aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi talousvyöhykkeen rajojen sisäpuolella olevilla jään peittämillä alueilla, joilla erityisen ankara ilmasto ja niitä suurimman osan vuotta peittävä jää aiheuttavat haittaa tai poikkeuksellista vaaraa merenkululle ja joilla meriympäristön pilaantuminen voisi johtaa siihen, että luonnon tasapaino häiriintyy huomattavasti tai järkkyy peruuttamattomasti. Laeissa ja määräyksissä tulee ottaa asianmukaisesti huomioon merenkulun tarpeet sekä meriympäristön suojeleminen ja säilyttäminen tarkimpien käytettävissä olevien tutkimustietojen perusteella.

9 OSASTO

VASTUU JA VAHINGONKORVAUSVELVOLLISUUS

235 artikla

Vastuu ja vahingonkorvausvelvollisuus

1. Valtiot ovat vastuussa meriympäristön suojelua ja säilyttämistä koskevien kansainvälisten velvoitteidensa täyttämisestä. Ne ovat vahingonkorvausvelvollisia kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

2. Valtiot huolehtivat siitä, että niiden oikeusjärjestys tarjoaa mahdollisuuden pikaisen ja riittävän korvauksen tai muun hyvityksen saamiseen vahingosta, joka johtuu niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden aiheuttamasta meriympäristön pilaantumisesta.

3. Varmistaakseen pikaisen ja riittävän korvauksen suorittamisen meriympäristön pilaantumisesta johtuvista vahingoista valtiot toimivat yhteistyössä voimassa olevan kansainvälisen oikeuden soveltamiseksi sekä vastuuta ja vahingonkorvausvelvollisuutta koskevan kansainvälisen oikeuden kehittämiseksi sikäli kuin on kysymys vahinkojen arvioimisesta ja korvaamisesta ja asiasta johtuvien riitojen ratkaisemisesta sekä, tarpeen mukaan, riittävien korvausten maksuperusteiden ja korvausten maksamista koskevien menettelyjen, esimerkiksi pakollisen vakuutuksen tai korvausrahaston, kehittämisestä.

10 OSASTO

TÄYSIVALTAINEN KOSKEMATTOMUUS

236 artikla

Täysivaltainen koskemattomuus

Tämän yleissopimuksen määräyksiä meriympäristön suojelusta ja säilyttämisestä ei sovelleta sota-aluksiin, apualuksiin tai muihinkaan valtion omistamiin tai käyttämiin aluksiin tai ilma-aluksiin, joita käytetään kyseisellä hetkellä muihin kuin valtion kaupallisiin tehtäviin. Jokaisen valtion tulee kuitenkin asianmukaisin toimin, jotka eivät heikennä sen omistamien tai käyttämien alusten tai ilma-alusten toimintaa tai toimintamahdollisuuksia, huolehtia siitä, että alukset ja ilma-alukset toimivat, siinä määrin kuin on kohtuullista ja tarkoituksenmukaista, tämän yleissopimuksen mukaisesti.

11 OSASTO

MUIDEN MERIYMPÄRISTÖN SUOJELEMISTA JA SÄILYTTÄMISTÄ KÄSITTELEVIEN YLEISSOPIMUSTEN SISÄLTÄMÄT VELVOITTEET

237 artikla

Muiden meriympäristön suojelemista ja säilyttämistä käsittelevien yleissopimusten sisältämät velvoitteet

1. Tämän osan määräykset eivät heikennä nimenomaisia velvoitteita, joita valtioilla on aiemmin tehtyjen erityisten

yleissopimusten ja muiden sopimusten perusteella ja jotka koskevat meriympäristön suojelua ja säilyttämistä, tai sopimuksia, joita saatetaan tehdä tämän yleissopimuksen yleisten periaatteiden edistämiseksi.

2. Nimenomaiset velvoitteet meriympäristön suojelmiseksi ja säilyttämiseksi, joita valtioilla on erityisten yleissopimusten perusteella, tulee täyttää tämän yleissopimuksen yleisten periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

XIII OSA

MERITIETEELLINEN TUTKIMUS

1 OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

238 artikla

Oikeus meritieteelliseen tutkimukseen

Kaikilla valtioilla maantieteellisestä sijainnistaan riippumatta sekä toimivaltaisilla kansainvälisillä järjestöillä on oikeus meritieteelliseen tutkimukseen ottaen huomioon tämän yleissopimuksen määräykset muiden valtioiden oikeuksista ja velvollisuuksista.

239 artikla

Meritieteellisen tutkimuksen edistäminen

Valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt edistävät ja helpottavat meritieteellistä tutkimusta ja sen kehittämistä tämän yleissopimuksen mukaisesti.

240 artikla

Meritieteellisessä tutkimuksessa noudatettavat yleiset periaatteet

Meritieteellisessä tutkimuksessa noudatetaan seuraavia periaatteita:

a) meritieteellistä tutkimusta tehdään vain rauhanomaisiin tarkoituksiin;

b) meritieteellisessä tutkimuksessa käytetään asianmukaisia, tämän yleissopimuksen kanssa sopusoinnussa olevia tieteellisiä menetelmiä;

c) meritieteellinen tutkimus ei saa aiheettomasti häiritä muuta tämän yleissopimuksen mukaista laillista merten käyttöä, jonka yhteydessä tutkimuksen harjoittaminen tulee puolestaan ottaa asianmukaisesti huomioon;

d) meritieteellisessä tutkimuksessa on noudatettava kaikkia tämän yleissopimuksen mukaisesti hyväksyttyjä asiaan kuuluvia, muun muassa meriympäristön suojelemista ja säilyttämistä koskevia määräyksiä.

241 artikla

Meritieteellisen tutkimuksen riittämättömyys vaatimusten oikeudelliseksi perusteeksi

Meritieteellisen tutkimuksen harjoittamiseen ei voida vedota minkään jotain meriympäristön osaa tai sen luonnonvaroja koskevan vaatimuksen oikeudellisena perusteena.

2 OSATO

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

242 artikla

Kansainvälisen yhteistyön edistäminen

1. Valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt edistävät keskinäiseksi hyödykseen kansainvälistä yhteistyötä rauhanomaisiin tarkoituksiin tehtävässä meritieteellisessä tutkimuksessa. Tällöin niiden tulee toimia täysivaltaisuuden ja lainkäyttövallan kunnioittamista koskevan periaatteen mukaisesti.

2. Soveltaessaan tätä yleissopimuksen osaa valtion tulee asianmukaisesti antaa muille valtioille riittävä mahdollisuus saada siltä tai sen avulla tietoja, joita tarvitaan ihmisten terveydelle ja turvallisuudelle sekä meriympäristölle koituvien vaarojen ehkäisemiseksi ja valvomiseksi. Edellä sanottu ei kuitenkaan heikennä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita valtioilla on tämän yleissopimuksen perusteella.

243 artikla

Suotuisien tutkimusolojen luominen

Valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt toimivat yhteistyössä tekemällä kahden- tai monenvälisiä sopimuk-

sia suotuisten olojen luomiseksi meriympäristössä tapahtuvalle meritieteelliselle tutkimukselle ja meriympäristössä havaittavien ilmiöiden ja tapahtumien merkitystä ja niiden välisiä suhteita tutkivien tiedemiesten pyrkimysten yhteen sovittamiseksi.

244 artikla

Tiedonlevitys

1. Valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt julkaisevat ja levittävät tämän yleissopimuksen mukaisesti sopivien kanavien välityksellä tietoja tärkeimmistä tutkimusohjelmaehdotuksista ja niiden tavoitteista sekä meritieteellisistä tutkimustuloksista.

2. Tätä varten valtiot edistävät aktiivisesti erikseen ja yhteistyössä muiden valtioiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa tutkimustietojen kulkua ja meritieteellistä tutkimusta koskevan tietämyksen siirtoa varsinkin kehitysmaihin sekä vahvistavat kehitysmaiden mahdollisuuksia omaan meritieteelliseen tutkimukseen muun muassa ohjelmilla, joilla näiden teknistieteelliselle henkilöstölle annetaan riittävä koulutus.

3 OSASTO

MERITIETEELLISEN TUTKIMUKSEN HARJOITTAMINEN JA EDISTÄMINEN

245 artikla

Meritieteellinen tutkimus aluemerellä

Rantavaltioilla on täysivaltaisuuttaan käyttäessään yksinomainen oikeus säännellä ja tehdä meritieteellistä tutkimusta aluemerellä ja antaa lupa siihen. Aluemerellä saa tehdä meritieteellistä tutkimusta vain rantavaltion nimenomaisella suostumuksella ja sen määräämillä ehdoilla.

246 artikla

Meritieteellinen tutkimus talousvyöhykkeellä ja mannerjalustalla

1. Rantavaltioilla on lainkäyttövaltaansa käyttäessään oikeus säännellä ja tehdä meritieteellistä tutkimusta talousvyöhykkeellään ja mannerjalustallaan ja antaa lupa siihen tämän yleissopimuksen asianomaisten määräysten mukaisesti.

2. Talousvyöhykkeellä ja mannerjalustalla tehtävään meritieteelliseen tutkimukseen tarvitaan rantavaltion suostumus.

3. Rantavaltioiden tulee tavanomaisissa oloissa antaa muille valtioille tai toimivaltaisille kansainvälisille järjestöille suostumuksensa meritieteellisiin tutkimushankkeisiin talousvyöhykkeellään tai mannerjalustallaan, kun niihin ryhdytään tämän yleissopimuksen mukaisesti vain rauhanomaisessa tarkoituksessa ja meriympäristöä koskevan tutkimustiedon lisäämiseksi koko ihmiskunnan hyödyksi. Tätä varten rantavaltiot antavat määräyksiä ja soveltavat menettelyjä, jotka takaavat, että suostumusta ei viivytetä tai evätä aiheettomasti.

4. Sovellettaessa 3 kappaletta on otettava huomioon, että tavanomaisista oloista voi olla kysymys silloinkin, kun rantavaltion ja tutkimusta tekevän valtion välillä ei ole diplomaattisia suhteita.

5. Rantavaltiot voivat kuitenkin harkintansa mukaan evätä suostumuksensa toisen valtion tai toimivaltaisen kansainvälisen järjestön meritieteelliseltä tutkimushankkeelta talousvyöhykkeellään tai mannerjalustallaan, jos hanke:

a) vaikuttaa suoraan elollisten tai elottomien luonnonvarojen tutkimiseen tai hyödyntämiseen;

b) sisältää mannerjalustan porausta, räjähteiden käyttöä tai vahingollisten aineiden päästämistä meriympäristöön;

c) sisältää 60 ja 80 artiklassa mainittujen tekosaarten, laitteiden ja rakennelmien rakentamista tai käyttöä;

d) sisältää sellaisia 248 artiklan mukaisesti annettuja tietoja hankkeen luonteesta tai tavoitteista, jotka eivät pidä paikkaansa, tai jos tutkimusta harjoittavalla valtiolla tai toimivaltaisella kansainvälisellä järjestöllä on aiemmista tutkimushankkeista jäänyt täyttämättä velvoitteita rantavaltiota kohtaan.

6. Huolimatta 5 kappaleen määräyksistä rantavaltiot eivät saa käyttää harkintavaltaansa evätäkseen suostumuksensa kyseisen kappaleen a kohdan perusteella, jos on kysymys meritieteellisistä tutkimushankkeista, joihin ryhdytään tämän osan määräysten mukaisesti mannerjalustalla 200 meripeninkulmaa kauempana niistä perusviivoista, joista aluemeren leveys mitataan, ja sellaisten erityisten alueiden ulkopuolella, jotka rantavaltiot voivat milloin hyvänsä julkisesti nimetä alueiksi, joita hyödynne-

tään tai yksityiskohtaisesti tutkitaan kyseisellä hetkellä tai aiotaan kohtuullisen ajan kuluessa hyödyntää tai tutkia. Rantavaltioiden tulee antaa alueiden nimeämisestä sekä tähän liittyvistä muutoksista riittävä ilmoitus, mutta niiden ei tarvitse selvittää alueilla tapahtuvaa toimintaa yksityiskohtaisesti.

7. 6 kappaleen määräykset eivät heikennä 77 artiklassa määriteltyjä mannerjalustaa koskevia rantavaltioiden oikeuksia.

8. Tämän artiklan tarkoittama meritieteellinen tutkimus ei saa perusteettomasti vaikeuttaa toimia, joihin rantavaltiot ryhtyvät käyttäessään tämän yleissopimuksen mukaisia täysivaltaisia oikeuksiaan ja lainkäyttövaltaansa.

247 artikla

Kansainvälisten järjestöjen tekemät tai niiden alaisuudessa tehtävät meritieteelliset tutkimushankkeet

Rantavaltion, joka on kansainvälisen järjestön jäsen tai jolla on järjestön kanssa kahdenvälinen sopimus ja jonka talousvyöhykkeellä tai mannerjalustalla järjestö haluaa tehdä tai teettää meritieteellistä tutkimusta, katsotaan antaneen luvan tutkimuksen tekemiseen sovittujen ehtojen mukaisesti, jos se on hyväksynyt hankkeen yksityiskohdat silloin, kun järjestö on päättänyt tutkimuksen tekemisestä, tai on halukas osallistumaan siihen eikä ole esittänyt vastalausettaan neljän kuukauden kuluessa siitä, kun järjestö on ilmoittanut sille hankkeesta.

248 artikla

Velvollisuus antaa rantavaltiolle tietoja

Valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt, jotka aikovat tehdä meritieteellistä tutkimusta rantavaltion talousvyöhykkeellä tai mannerjalustalla, ovat velvollisia antamaan viimeistään kuusi kuukautta ennen tutkimushankkeen alkua sille täydellisen selvityksen:

a) tutkimuksen luonteesta ja tavoitteista;

b) käytettävistä menetelmistä ja välineistä, mukaan luettuina alusten nimi, kantavuus, tyyppi ja luokka sekä selvitys tutkimuslaitteistosta;

c) tarkoista maantieteellisistä alueista, joilla tutkimus tehdään;

d) tutkimusalusten suunitellusta saapumispäivästä ja lopullisesta lähtöpäivästä tai laitteiden asennus- ja purkamispäivästä;

e) tutkimuksen toimeenpanevan laitoksen, sen johtajan ja tutkimusta johtavan henkilön nimistä; sekä

f) siitä, missä määrin katsotaan, että rantavaltion tulisi voida osallistua tutkimukseen tai olla siinä edustettuna.

249 artikla

Velvollisuus noudattaa eräitä ehtoja

1. Ryhtyessään meritieteelliseen tutkimukseen rantavaltion talousvyöhykkeellä tai mannerjalustalla valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt noudattavat seuraavia ehtoja: ne

a) huolehtivat siitä, että rantavaltion halutessa ja milloin käytännössä mahdollista sillä on oikeus osallistua tutkimukseen tai olla edustettuna siinä varsinkin tutkimusaluksilla ja muilla aluksilla tai tieteelliseen tutkimukseen käytettävillä rakennelmilla, ilman että rantavaltion tiedemiehille tarvitsee maksaa palkkiota tai että rantavaltion tarvitsee osallistua tutkimuksen kustannuksiin;

b) antavat rantavaltiolle pyynnöstä alustavia tutkimustietoja mahdollisimman pian ja lopulliset tulokset ja johtopäätökset tutkimuksen päätyttyä;

c) sitoutuvat päästämään pyynnöstä rantavaltion tutustumaan kaikkiin meritieteellisestä tutkimushankkeesta saatuihin tutkimustietoihin ja -näytteisiin sekä samoin antamaan sille jäljennettävissä olevia tietoja ja sellaisia näytteitä, jotka voidaan jakaa osiin ilman, että niiden tieteellinen arvo kärsii;

d) antavat pyynnöstä rantavaltiolle arvioita tiedoista, näytteistä ja tutkimustuloksista tai auttavat sitä niiden arvioinnissa tai tulkinassa;

e) huolehtivat siitä, että 2 kappaleen määräykset huomioon ottaen tutkimustulokset annetaan sopivien kansallisten tai kansainvälisten kanavien kautta mahdollisimman pian kansainväliseen käyttöön;

f) ilmoittavat rantavaltiolle heti, jos tutkimusohjelma muuttuu huomattavasti;

g) jollei toisin ole sovittu, siirtävät tutkimukseen käytetyt rakennelmat tai laitteet pois heti tutkimuksen päätyttyä.

2. Tämä artikla ei heikennä rantavaltion laeillaan ja määräyksillään asettamia ehtoja, jotka koskevat sen har-

kintavaltaa myöntää tai evätä suostumuksensa 246 artiklan 5 kappaleen mukaisesti. Tämä koskee muun muassa vaatimuksia etukäteen annettavasta lupauksesta sellaisen tutkimuksen tulosten saattamiseksi kansainväliseen käyttöön, jolla on välitöntä merkitystä luonnonvarojen tutkimiselle ja hyödyntämiselle.

250 artikla

Meritieteellisiä tutkimushankkeita koskeva tiedonvälitys

Ellei toisin sovita, meritieteellisiä tutkimushankkeita koskevaan tiedonvälitykseen käytetään sopivia virallisia kanavia.

251 artikla

Yleiset periaatteet ja ohjeet

Valtiot pyrkivät toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen avulla edistämään sellaisten yleisten periaatteiden ja ohjeiden kehittämistä, jotka helpottavat meritieteellisen tutkimuksen luonteen ja vaikutusten toteamista.

252 artikla

Hiljainen suostumus

Valtiot tai toimivaltaiset kansainväliset järjestöt voivat ryhtyä meritieteelliseen tutkimushankkeeseen kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun rantavaltiolle on toimitettu 248 artiklan mukaiset tiedot, ellei rantavaltio ole neljän kuukauden kuluessa tietojen vastaanottamisesta ilmoittanut tutkimusta tekevälle valtiolle tai järjestölle, että:

a) se on evännyt suostumuksensa 246 artiklan määräysten perusteella; tai

b) valtion tai toimivaltaisen kansainvälisen järjestön antamat tiedot tutkimuksen luonteesta tai tavoitteista eivät vastaa ilmeisiä tosiasioita; tai

c) se tarvitsee lisätietoja 248 ja 249 artiklan mukaisten ehtojen ja tietojen johdosta; tai

d) valtiolta tai järjestöltä on jäänyt täyttämättä niiden aiempaa meritieteellistä tutkimusta koskevia, 249 artiklan määräysten mukaisia velvoitteita.

253 artikla

Meritieteellisten tutkimusten keskeyttäminen tai lopettaminen

1. Rantavaltiolla on oikeus vaatia talousvyöhykkellään tai mannerjalustallaan käynnissä olevan meritieteellisen tutkimuksen keskeyttämistä, jos:

a) tutkimuksen teko ei vastaa niitä 248 artiklan mukaisesti annettuja tietoja, joiden perusteella rantavaltio on antanut suostumuksensa; tai

b) tutkimusta tekevä valtio tai toimivaltainen kansainvälinen järjestö ei noudata 249 artiklan määräyksiä niistä oikeuksista, joita rantavaltiolla on kyseiseen meritieteelliseen tutkimushankkeeseen nähden.

2. Rantavaltiolla on oikeus vaatia meritieteellisen tutkimuksen lopettamista, jos 248 artiklan määräyksien noudattamatta jättäminen merkitsee huomattavaa muutosta tutkimushankkeeseen tai -toimintaan.

3. Rantavaltio voi vaatia meritieteellisen tutkimuksen lopettamista myös, jos 1 kappaleen tarkoittamia puutteita ei korjata kohtuullisessa ajassa.

4. Rantavaltion ilmoitettua, että se on päättänyt määrätä tutkimuksen keskeytettäväksi tai lopetettavaksi, valtioiden tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen, jotka ovat saaneet luvan meritieteelliseen tutkimukseen, tulee lopettaa tutkimus, jota rantavaltion ilmoitus koskee.

5. Rantavaltion tulee peruuttaa 1 kappaleen mukainen keskeyttämismääräys, ja meritieteellistä tutkimusta saa jatkaa heti, kun tutkimusta tekevä valtio tai toimivaltainen kansainvälinen järjestö on täyttänyt 248 ja 249 artiklan vaatimukset.

254 artikla

Rantavaltioiden naapureina sijaitsevien sisämaavaltioiden ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevien valtioiden oikeudet

1. Valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt, jotka ovat esittäneet rantavaltiolle suunnitelman 246 artiklan 3 kappaleen tarkoittaman meritieteellisen tutkimuksen tekemiseksi, tiedottavat siitä rantavaltion naapureina sijaitseville sisämaavaltioille ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa oleville valtioille ja ilmoittavat tästä rantavaltiolle.

2. Kun rantavaltio on suostunut ehdotetun tutkimuksen tekemiseen, tutkimukseen ryhtyvät valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt antavat 246 artiklan ja muiden tämän yleissopimuksen asianomaisten määräysten mukaisesti kyseisen valtion naapureina sijaitseville sisämaavaltioille ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa oleville valtioille niiden pyynnöstä, ja milloin tarkoituksenmukaista, 248 artiklan ja 249 artiklan 1 kappaleen f kohdan mukaisia tietoja.

3. Edellä mainituille naapureina sijaitseville sisämaavaltioille ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa oleville valtioille tulee niiden pyynnöstä antaa tilaisuus mahdollisuuksiensa mukaan osallistua ehdotettuun meritieteelliseen tutkimukseen nimeämällä tähän tarkoitukseen sellaisia päteviä asiantuntijoita, joita rantavaltio ei vastusta, ja toimimalla tällöin tämän yleissopimuksen määräyksiä noudattavien ehtojen mukaisesti, joista rantavaltio on sopinut meritieteellistä tutkimusta tekevän valtion tai asianomaisten toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. 1 kappaleessa mainitut valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt antavat edellä mainituille sisämaavaltioille ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa oleville valtioille pyynnöstä 249 artiklan 1 kappaleen d kohdassa mainittuja tietoja ja apua, ottaen huomioon 249 artiklan 2 kappaleen määräykset.

255 artikla

Toimet meritieteellisen tutkimuksen helpottamiseksi ja tutkimusalusten avustamiseksi

Valtiot pyrkivät hyväksymään tarkoituksenmukaisia sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja, joilla edistetään ja helpotetaan niiden aluemeren ulkopuolella tämän yleissopimuksen mukaisesti tehtävää meritieteellistä tutkimusta sekä tarpeen mukaan helpotetaan niiden omien lakien ja määräysten rajoissa tämän osan asianomaisia määräyksiä noudattavien tutkimusalusten pääsyä niiden satamiin ja edistetään alusten avustamista.

256 artikla

Meritieteellinen tutkimus merenpohja-alueella

Kaikilla valtioilla niiden maantieteellisestä sijainnista riippumatta sekä toimivaltaisilla kansainvälisillä järjestöillä on oikeus tämän yleissopimuksen XI osan mukaisesti tehdä meritieteellistä tutkimusta merenpohja-alueella.

257 artikla

Meritieteellinen tutkimus talousvyöhykkeen ulkopuolella sijaitsevalla vesialueella

Kaikilla valtioilla maantieteellisestä sijainnistaan riippumatta sekä toimivaltaisilla kansainvälisillä järjestöillä on oikeus tehdä tämän yleissopimuksen mukaisesti meritieteellistä tutkimusta talousvyöhykkeen rajojen ulkopuolella sijaitsevilla vesialueilla.

4 OSATO

TIETEELLISEEN TUTKIMUKSEEN KÄYTETTÄVÄT RAKENNELMAT JA LAITTEET MERIYMPÄRISTÖSSÄ

258 artikla

Sijoittaminen ja käyttö

Tieteelliseen tutkimukseen käytettävien rakennelmien ja laitteiden sijoittamista johonkin meriympäristön osaan ja niiden käyttöä siellä koskevat samat ehdot kuin yleensä tieteellisen tutkimuksen tekemistä tämän yleissopimuksen mukaisesti kyseisessä meriympäristön osassa.

259 artikla

Oikeudellinen asema

Tässä osastossa mainituilla rakennelmilla tai laitteilla ei ole samaa asemaa kuin saarilla. Niillä ei ole omaa aluemerta eivätkä ne vaikuta aluemeren, talousvyöhykkeen tai mannerjalustan rajojen määräytymiseen.

260 artikla

Suojavyöhykkeet

Tieteelliseen tutkimukseen käytettävien rakennelmien ympärille voidaan tämän yleissopimuksen asianomaisten määräysten mukaisesti perustaa kohtuullisen levyinen, enintään 500 metrin levyinen suojavyöhyke. Kaikkien valtioiden tulee huolehtia siitä, että niiden alukset kunnioittavat suojavyöhykkeitä.

261 artikla

Velvollisuus olla haittaamatta merenkulkua laivareiteillä

Tieteelliseen tutkimukseen käytettävien rakennelmien tai laitteiden sijoittaminen tai käyttö ei saa haitata merenkulkua vakiintuneilla kansainvälisillä laivareiteillä.

262 artikla

Tunnukset ja varomerkit

Tässä osastossa mainituissa rakennelmissa ja laitteissa tulee olla tunnukset, joista ilmenee rekisteröintivaltio tai kansainvälinen järjestö, jolle ne kuuluvat. Niissä tulee

olla riittävät kansainvälisesti hyväksytyt varomerkit merenkulun ja ilmaliikenteen turvallisuudesta huolehtimiseksi. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen hyväksymät säännöt ja säännökset.

5 OSATO

VASTUU JA VAHINGONKORVAUSVELVOLLISUUS

263 artikla

Vastuu ja vahingonkorvausvelvollisuus

1. Valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt ovat vastuussa siitä, että meritieteellisessä tutkimuksessa, jota ne tekevät tai teettävät, noudatetaan tätä yleissopimusta.

2. Valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt ovat vastuussa ja vahingonkorvausvelvollisia tämän yleissopimuksen vastaisista toimista, jotka kohdistuvat muiden valtioiden tai niiden luonnollisten tai oikeushenkilöiden tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen tekemään tieteelliseen tutkimukseen. Niiden tulee korvata toimiensa aiheuttamat vahingot.

3. Valtiot ja toimivaltaiset kansainväliset järjestöt ovat vastuussa ja korvausvelvollisia 235 artiklan mukaisesti vahingoista, jotka johtuvat niiden tekemän tai teettämän meritieteellisen tutkimuksen aiheuttamasta meriympäristön pilaantumisesta.

6 OSASTO

RIITOJEN RATKAISEMINEN JA VÄLIAIKAISET TOIMET

264 artikla

Riitojen ratkaiseminen

Tämän yleissopimuksen määräysten tulkinnasta tai soveltamisesta johtuvat riidat, jotka liittyvät meritieteelliseen tutkimukseen, ratkaistaan XV osan 2 ja 3 osaston määräysten mukaisesti.

265 artikla

Väliaikaiset toimet

Ennen kuin riita saadaan ratkaistuksi XV osan 2 ja 3 osaston määräysten mukaisesti, valtio tai toimivaltainen kansainvälinen järjestö, jolla on lupa meritieteelliseen tutkimukseen, ei saa sallia, että tutkimustoimet aloitetaan tai niitä jatketaan ilman asianomaisen rantavaltion nimenomaista lupaa.

XIV OSA

MERITEKNOLOGIAN KEHITTÄMINEN JA SIIRTÄMINEN

1 OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

266 artikla

Meriteknologian kehittämisen ja siirtämisen edistäminen

1. Valtiot edistävät yhteistyössä suoraan tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä mahdollisuuksiensa mukaan meritieteen ja meriteknologian kehittämistä ja siirtämistä tasapuolisilla ja kohtuullisilla ehdoilla.

2. Valtiot edistävät kehitysmaiden yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen nopeuttamiseksi varsinkin sellaisten kehitysmaiden, sisämaavaltiot ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevat valtiot mukaan luettuina, meritieteellisten ja meriteknologisten toimintamahdollisuuksien kehittämistä, jotka saattavat tarvita ja pyytävät alan teknistä apua meren luonnonvarojen tutkimuksessa, hyödyntämisessä, säilyttämisessä ja hoidossa, meriympäristön suojelussa ja säilyttämisessä, meritieteellisessä tutkimuksessa ja muussa meriympäristössä tapahtuvassa toiminnassa, joka on sopusoinnussa tämän yleissopimuksen kanssa.

3. Valtiot pyrkivät parantamaan meriteknologian siirron taloudellisia ja oikeudellisia edellytyksiä tasapuolisesti kaikkien asianosaisten eduksi.

267 artikla

Laillisten etujen suojeleminen

Edistäessään 266 artiklan mukaista yhteistyötä valtiot ottavat asianmukaisesti huomioon kaikki lailliset edut,

joihin sisältyvät muun muassa meriteknologian haltijoiden, toimittajien ja vastaanottajien oikeudet ja velvollisuudet.

268 artikla

Perustavoitteet

Valtiot edistävät suoraan tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä:

a) meriteknisen tiedon hankintaa, arviointia ja levittämistä sekä helpottavat tällaisen tiedon saantia;

b) sopivan meriteknologian kehittämistä;

c) meriteknologian siirtämistä helpottavien teknisten perusrakenteiden kehittämistä;

d) inhimillisten voimavarojen kehittämistä kouluttamalla ja opettamalla kehitysmaiden ja varsinkin vähiten kehittyneiden valtioiden kansalaisia;

e) kaikilla tasoilla ja varsinkin eri alueilla, alueiden osissa tai kahdenvälisesti tapahtuvaa kansainvälistä yhteistyötä.

269 artikla

Toimet perustavoitteiden saavuttamiseksi

Saavuttaakseen 268 artiklassa mainitut perustavoitteet valtiot pyrkivät suoraan tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä muun muassa:

a) laatimaan teknistä yhteistyötä koskevia ohjelmia, joilla kaikenlaista meriteknologiaa voidaan tehokkaasti siirtää valtioihin, jotka saattavat tarvita alan teknistä apua ja pyytävät sitä; tällä tarkoitetaan varsinkin kehitysmaihin kuuluvia sisämaavaltioita ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevia valtioita, sekä muita kehitysmaita, jotka eivät ole kyenneet hankkimaan tai kehittämään itselleen omia teknologisia toimintaedellytyksiä meritieteen alalla ja meren luonnonvarojen tutkimuksessa ja hyödyntämisessä eivätkä kehittämään tällaisen teknologian perusrakenteita;

b) edistämään suotuisten edellytysten luomista sopimusten ja vastaavien järjestelyjen tekemiselle tasapuolisin ja kohtuullisin ehdoin;

c) pitämään tieteellisiä ja teknologiaa koskevia kokouksia, seminaareja ja symposiumeja etenkin meriteknologian siirtoa koskevista periaatteista ja menetelmistä;

d) edistämään tiedemiesten sekä teknisten ja muiden asiantuntijoiden vaihtoa;

e) ryhtymään asiaan liittyviin hankkeisiin ja edistämään yhteisyrityksiä ja muita kahdenvälisen ja monenvälisen yhteistyön muotoja.

2 OSASTO

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

270 artikla

Kansainvälisen yhteistyön menetelmät

Kansainväliseen yhteistyöhön meriteknologian kehittämiseksi ja siirtämiseksi ryhdytään siinä määrin kuin on mahdollista ja tarkoituksenmukaista jo olemassa olevien kahdenvälisten, alueellisten tai monenvälisten ohjelmien sekä myös laajennettujen ja uusien ohjelmien avulla. Tämän tarkoituksena on helpottaa meritieteellistä tutkimusta ja etenkin uusilla aloilla tapahtuvaa meriteknologian siirtoa sekä edistää valtamerten tutkimukseen ja kehittämiseen soveltuvaa kansainvälistä rahoitusta.

271 artikla

Ohjeet, perusteet ja määräykset

Valtiot edistävät suoraan tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen välityksellä yleisesti hyväksyttyjen ohjeiden, perusteiden ja määräysten laatimista meriteknologian siirrolle kahdenvälisellä pohjalla, kansainvälisten järjestöjen puitteissa tai muuten, ottaen erityisesti huomioon kehitysmaiden edut ja tarpeet.

272 artikla

Kansainvälisten ohjelmien koordinointi

Valtiot pyrkivät meriteknologian siirrossa huolehtimaan siitä, että toimivaltaiset kansainväliset järjestöt koordinoivat alueellisiin ja maailmanlaajuisiin ohjelmiin liittyvää samoin kuin muutakin toimintaansa ottaen huomioon kehitysmaiden ja varsinkin sisämaavaltioiden ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevien valtioiden edut ja tarpeet.

273 artikla

Yhteistyö kansainvälisten järjestöjen ja merenpohjajärjestön kanssa

Valtiot toimivat aktiivisesti yhteistyössä toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja merenpohjajärjestön kanssa rohkaistakseen ja helpottaakseen merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan liittyvän osaamisen sekä meriteknologian siirtoa kehitysmaille, niiden kansalaisille ja merenpohjajärjestön yritykselle.

274 artikla

Merenpohjajärjestön tavoitteet

Ottaen huomioon kaikki lailliset edut, muun muassa teknologian haltijoiden, toimittajien ja vastaanottajien oikeudet ja velvollisuudet, merenpohjajärjestö huolehtii merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevissa asioissa siitä, että:

a) kehitysmaihin kuuluvien rantavaltioiden, sisämaavaltioiden ja epäedullisessa maantieteellisessä asemassa olevien valtioiden kansalaisia palkataan maantieteellisesti tasapuolisen jakauman pohjalta koulutettaviksi sen toimintaan tarvittavaan johto-, tutkimus- tai tekniseen henkilöstöön;

b) tekniset asiakirjat käytettävistä laitteista, koneista, välineistä ja menetelmistä ovat kaikkien valtioiden ja varsinkin sellaisten kehitysmaiden käytettävissä, jotka saattavat tarvita alan teknistä apua ja pyytävät sitä;

c) se ryhtyy sopiviin toimiin, joilla helpotetaan sellaisten varsinkin kehitysmaiden mahdollisuuksia hankkia meriteknologiaan liittyvää teknistä apua, jotka saattavat tarvita apua ja pyytävät sitä, sekä tällaisten valtioiden kansalaisten mahdollisuuksia hanakkia tarpeellisia taitoja ja osaamista, esimerkiksi ammattikoulutusta;

d) etenkin kehitysmaat, jotka saattavat tarvita alan teknistä apua ja pyytävät sitä, saavat tässä yleissopimuksessa määrätyin rahoitusjärjestelyin apua tarpeellisten laitteiden, menetelmien ja laitoksien sekä muun teknisen tietouden hankkimisessa.

3 OSASTO

KANSALLISET JA ALUEELLISET MERITIETEEN JA -TEKNOLOGIAN KESKUKSET

275 artikla

Kansallisten keskusten perustaminen

1. Valtiot edistävät suoraan tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja merenpohjajärjestön välityksellä kansallisten meritieteen ja -teknologian tutkimuskeskusten perustamista varsinkin kehitysmaihin kuuluviin rantavaltioihin ja vahvistavat nykyisiä kansallisia keskuksia kehitysmaihin kuuluvien rantavaltioiden meritieteellisen tutkimuksen edistämiseksi ja parantamiseksi sekä sellaisten kansallisten edellytysten kehittämiseksi, joiden pohjalta ne voivat käyttää ja säilyttää merellisiä luonnonvarojaan taloudelliseksi hyödykseen.

2. Valtioiden tulee riittävästi tukea toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja merenpohjajärjestön välityksellä kansallisten keskusten perustamista ja vahvistamista, jotta ne voisivat tarjota korkeampaa koulutusta ja tarpeellisia laitteita, taitoja ja tietoja sekä tekniikan asiantuntijoita valtioille, jotka saattavat tarvita tällaista apua ja pyytävät sitä.

276 artikla

Alueellisten keskusten perustaminen

1. Valtiot edistävät yhteistyössä toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen, merenpohjajärjestön ja kansallisten meritieteen ja -teknologian tutkimuslaitosten kanssa alueellisten meritieteen ja -teknologian tutkimuskeskusten perustamista etenkin kehitysmaihin näiden meritieteellisen tutkimuksen voimistamiseksi ja edistämiseksi ja meritekniikan siirtämisen kehittämiseksi.

2. Kaikki alueen valtiot tekevät yhteistyötä alueellisten keskusten kanssa niiden päämäärien tehokkaaksi toteuttamiseksi.

277 artikla

Alueellisten keskusten tehtävät

Alueellisten keskusten tehtäviin kuuluvat muun muassa:

a) kaikentasoiset koulutusohjelmat, jotka koskevat meritieteellisen ja -teknologisen tutkimuksen eri aloja, varsinkin meribiologiaa ja siihen liittyen muun muassa elollisten luonnonvarojen suojelua ja hoitoa, valtameritutkimusta, hydrografiaa, tekniikkaa, merenpohjan geologian tutkimusta ja louhinta- ja suolanpoistomenetelmiä;

b) hallinnolliset tutkimukset;

c) tutkimusohjelmat, jotka liittyvät meriympäristön suojeluun ja säilyttämiseen sekä pilaantumisen ehkäisemiseen, vähentämiseen ja valvontaan;

d) alueellisten kokousten, seminaarien ja symposiumien järjestäminen;

e) meritieteellisten ja -teknologisten tietojen hankinta ja käsittely;

f) meritieteellisestä ja -teknologisesta tutkimuksesta saatujen tutkimustulosten levittäminen viivytyksettä yleisesti saatavilla olevissa julkaisuissa;

g) meriteknologian siirtoon sovellettavien kansallisten toimintaperiaatteiden julkistaminen ja eri maiden periaatteiden järjestelmällinen vertailu;

h) teknologian markkinointia sekä patenttisopimuksia ja muita patenttijärjestelyjä koskevien tietojen kokoaminen ja systematisointi;

i) tekninen yhteistyö alueen muiden valtioiden kanssa.

4 OSASTO

KANSAINVÄLISTEN JÄRJESTÖJEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

278 artikla

Kansainvälisten järjestöjen välinen yhteistyö

Tässä osassa ja XIII osassa mainitut toimivaltaiset kansainväliset järjestöt ryhtyvät joko suoraan tai kiinteässä yhteistyössä toistensa kanssa kaikkiin tarkoituksenmukaisiin toimiin, jotta niille tässä osassa määrätyt tehtävät ja velvollisuudet tulevat tehokkaasti täytetyiksi.

XV OSA

RIITOJEN RATKAISEMINEN

1 OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

279 artikla

Velvollisuus ratkaista riidat rauhanomaisesti

Sopimusvaltiot ratkaisevat tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvät riidat rauhanomaisesti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 2 artiklan 3 kappaleen mukaisesti ja pyrkivät tässä tarkoituksessa ratkaisuun peruskirjan 33 artiklan 1 kappaleessa mainituin keinoin.

280 artikla

Riitojen ratkaiseminen osapuolten valitsemin rauhanomaisin keinoin

Mikään tämän osan määräys ei heikennä sopimusvaltioiden oikeutta milloin hyvänsä sopia niiden välille tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvän riidan ratkaisemisesta valitsemallaan rauhanomaisella keinolla.

281 artikla

Menettely silloin kun osapuolet eivät ole onnistuneet ratkaisemaan riitaa

1. Jos sopimusvaltiot, jotka ovat tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyneen riidan osapuolia, ovat sopineet pyrkivänsä riidan ratkaisemiseen valitsemallaan rauhanomaisella keinolla, sovelletaan tässä osassa määrättyjä menettelyjä vain silloin, kun ratkaisuun ei ole kyseisellä keinolla päästy eikä osapuolten sopimus estä muuta menettelyä.

2. Jos riidan osapuolet ovat myös sopineet määräajasta, 1 kappaleen määräyksiä voidaan soveltaa vasta tämän päätyttyä.

282 artikla

Yleisten, alueellisten tai kahdenvälisten sopimusten mukaiset velvoitteet

Jos sopimusvaltiot, jotka ovat tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyneen riidan osapuolia, ovat sopineet yleisellä, alueellisella tai kahdenvälisellä sopimuksella tai muuten, että tällainen riita annetaan riidan jonkin osapuolen pyynnöstä ratkaistavaksi menettelyllä, josta seuraa sitova päätös, sovelletaan tätä menettelyä tässä osassa määrättyjen menettelyjen sijasta, elleivät riidan osapuolet toisin sovi.

283 artikla

Velvollisuus vaihtaa näkemyksiä

1. Kun sopimusvaltioiden välille syntyy riita tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, riidan osapuolet ryhtyvät pikaisesti vaihtamaan näkemyksiä riidan ratkaisemisesta neuvotteluilla tai muilla rauhanomaisilla keinoilla.

2. Osapuolet ryhtyvät pikaisesti vaihtamaan näkemyksiä myös silloin, kun ratkaisumenettely on päättynyt ilman,

että ratkaisuun on päästy, tai kun ratkaisuun on päästy, mutta sen täytäntöönpanemiseksi tarvitaan neuvotteluja.

284 artikla

Sovittelu

1. Sopimusvaltio, joka on tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyneen riidan osapuolena, voi esittää toisille osapuolille, että riita annettaisiin selvitettäväksi V liitteen 1 osaston mukaisessa tai muussa sovittelumenettelyssä.

2. Jos pyyntöön suostutaan ja osapuolet sopivat käytettävästä sovittelumenettelystä, osapuoli voi antaa riidan ratkaistavaksi tällä tavoin.

3. Jos pyyntöön ei suostuta tai osapuolet eivät pysty sopimaan menettelystä, sovittelu katsotaan päättyneeksi.

4. Kun riita on annettu ratkaistavaksi sovittelemalla, sovittelu voidaan päättää vain sovitun sovittelumenettelyn mukaisesti, jolleivät osapuolet toisin sovi.

285 artikla

Tämän osaston määräysten soveltaminen XI osan mukaisesti ratkaistavaksi annettuihin riitoihin

Tämän osaston määräyksiä sovelletaan kaikkiin riitoihin, jotka XI osan 5 osaston määräysten mukaisesti on ratkaistava tässä osassa määrätyllä menettelyllä. Jos jokin muu toimija kuin sopimusvaltio on riidan osapuolena, sovelletaan riitaan vastaavasti tämän osaston määräyksiä.

2 OSASTO

SITOVIIN PÄÄTÖKSIIN JOHTAVAT PAKOLLISET MENETTELYT

286 artikla

Tämän osaston mukaisten menettelyjen soveltaminen

Ellei ratkaisuun ole päästy 1 osastossa mainituin menettelyin, tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntynyt riita annetaan, jollei 3 osaston määräyksistä muuta johdu, riidan osapuolen pyynnöstä tämän osaston määräysten perusteella tuomiovaltaa käyttävän tuomioistuimen ratkaistavaksi.

287 artikla

Menettelyn valinta

1. Valtio voi allekirjoittaessaan tai ratifioidessaan tämän yleissopimuksen tai liittyessään siihen tai milloin hyvänsä myöhemmin vapaasti valita kirjallisella ilmoituksella yhden tai useamman seuraavista keinoista tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvän riidan ratkaisemiseksi:

a) VI liitteen mukaisesti perustettu Kansainvälinen merioikeustuomioistuin;

b) Kansainvälinen tuomioistuin;

c) VII liitteen mukaisesti perustettu välitystuomioistuin;

d) VIII liitteen mukainen erityinen välitystuomioistuin, joka on perustettu käsittelemään yhtä tai useampaa liitteessä määrättyä riitaryhmää.

2. 1 kappaleen mukaisesti tehty ilmoitus ei vaikuta sopimusvaltion velvollisuuteen hyväksyä Kansainvälisen merioikeustuomioistuimen merenpohjariitoja käsittelevän jaoston toimivaltaa XI osan 5 osastossa määrätyssä laajuudessa ja siinä määrätyllä tavalla, eikä tämä velvollisuus vaikuta kyseiseen ilmoitukseen.

3. Sopimusvaltion, joka on sellaisen riidan osapuolena, johon soveltuvaa voimassa olevaa ilmoitusta se ei ole tehnyt, katsotaan hyväksyneen VII liitteen mukaisen välitysoikeudellisen menettelyn.

4. Jos riidan osapuolet ovat hyväksyneet riidan ratkaisemiseksi saman menettelyn, riita voidaan antaa ratkaistavaksi vain tässä menettelyssä, paitsi jos osapuolet toisin sopivat.

5. Jos riidan osapuolet eivät ole hyväksyneet riidan ratkaisemiseksi samaa menettelyä, riita voidaan antaa ratkaistavaksi vain VII liitteen mukaisessa välitysoikeudellisessa menettelyssä, paitsi jos osapuolet toisin sopivat.

6. 1 kappaleen mukaisesti tehty ilmoitus pysyy voimassa, kunnes sen peruuttamista koskevan ilmoituksen tallettamisesta Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan on kulunut kolme kuukautta.

7. Uusi ilmoitus, ilmoituksen peruutus tai ilmoituksen voimassaolon päättyminen eivät vaikuta mitenkään tämän artiklan mukaista tuomiovaltaa käyttävässä tuomioistuimessa käsiteltävänä olevaan asiaan, paitsi jos osapuolet toisin sopivat.

8. Tässä artiklassa mainitut ilmoitukset ja peruutukset talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa niistä jäljennökset sopimusvaltioille.

288 artikla

Toimivalta

1. 287 artiklassa mainitulla tuomioistuimella on toimivalta kaikissa tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvissä riidoissa, jotka on tämän osan määräysten mukaisesti annettu sen ratkaistavaksi.

2. 287 artiklassa mainitulla tuomioistuimella on toimivalta myös tämän yleissopimuksen tarkoitusperiin liittyvien sopimusten tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvissä riidoissa, jotka on tällaisen sopimuksen mukaisesti annettu sen ratkaistaviksi.

3. VI liitteen mukaisesti perustetulla Kansainvälisen merioikeustuomioistuimen merenpohjariitoja käsittelevällä jaostolla ja muilla XI osan 5 osastossa mainituilla jaostoilla tai välitystuomioistuimilla on toimivalta asioissa, jotka on asianmukaisesti annettu niiden ratkaistaviksi.

4. Jos tuomioistuimen toimivallasta syntyy riitaa, asian ratkaisee tuomioistuin itse.

289 artikla

Asiantuntijat

Tämän osaston mukaista toimivaltaa käyttävä tuomioistuin voi tieteellisiä tai teknisiä asioita koskevissa riidoissa jonkin osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan valita osapuolten kanssa neuvoteltuaan vähintään kaksi tieteellistä tai teknistä asiantuntijaa mieluiten VIII liitteen 2 artiklan mukaisesti laaditusta luettelosta osallistumaan asian käsittelyyn tuomioistuimessa ilman äänioikeutta.

290 artikla

Väliaikaiset toimet

1. Jos riita on asianmukaisesti annettu ratkaistavaksi tuomioistuimelle, joka katsoo, että lähtökohtaisesti se on tämän osan tai XI osan 5 osaston mukaisesti tuomiovaltainen, tuomioistuin voi määrätä tilanteeseen sopiviksi katsomiaan väliaikaisia toimia riidan osapuolten oikeuksien turvaamiseksi tai vakavien meriympäristöön kohdistuvien vahinkojen ehkäisemiseksi ennen lopullista päätöstä.

2. Väliaikaisia toimia voidaan muuttaa tai ne voidaan lopettaa heti, kun tilanne, jossa ne on katsottu aiheellisiksi, on muuttunut tai päättynyt.

3. Väliaikaisia toimia voidaan määrätä, muuttaa tai lopettaa tämän artiklan mukaisesti vain riidan osapuolen pyynnöstä sen jälkeen, kun osapuolet ovat saaneet tilaisuuden tulla asiassa kuulluiksi.

4. Tuomioistuin ilmoittaa heti väliaikaisten toimien määräämisestä, muuttamisesta tai lopettamisesta riidan osapuolille ja sellaisille muille sopimusvaltioille, joita se katsoo asian koskevan.

5. Kunnes sellainen välitystuomioistuin perustetaan, jonka ratkaistavaksi riita tämän osaston mukaisesti on annettu, voi osapuolten sopima tuomioistuin tai, jos siitä ei sovita kahden viikon kuluessa väliaikaisia toimia koskevan pyynnön esittämisestä, Kansainvälinen merioikeustuomioistuin tai merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevissa asioissa merioikeustuomioistuimen merenpohjariitoja käsittelevä jaosto määrätä väliaikaisia toimia, muuttaa niitä tai lopettaa ne tämän artiklan mukaisesti, jos se katsoo, että perustettava tuomioistuin olisi lähtökohtaisesti tuomiovaltainen ja että asian kiireellisyys näin vaatii. Kun tuomioistuin, jonka ratkaistavaksi riita on annettu, on perustettu, se voi muuttaa väliaikaisia toimia tai lopettaa tai vahvistaa ne 1–4 kappaleen mukaisesti.

6. Riidan osapuolten tulee viipymättä noudattaa kaikkia tämän artiklan mukaisesti määrättyjä väliaikaisia toimia.

291 artikla

Oikeus ratkaisumenettelyjen käyttöön

1. Kaikki tässä osassa mainitut riitojenratkaisumenettelyt ovat sopimusvaltioiden käytettävissä.

2. Tässä osassa mainitut riitojen ratkaisumenettelyt ovat muiden toimijoiden kuin sopimusvaltioiden käytettävissä vain siten kuin tässä yleissopimuksessa erikseen määrätään.

292 artikla

Alusten ja miehistön pikainen vapauttaminen

1. Jos sopimusvaltion viranomaiset ovat pidättäneet aluksen, joka käyttää jonkin toisen sopimusvaltion lippua, ja väitetään, että pidättävä valtio ei ole noudattanut tämän yleissopimuksen määräyksiä aluksen tai sen miehistön vapauttamiseksi pikaisesti määräämällä kohtuullisen vakuuden tai muun rahatakuun, kysymys vapauttamisesta voidaan antaa osapuolten sopiman tuomioistuimen ratkaistavaksi, tai jos tästä ei sovita 10 päivän kuluessa pidätyksestä, tuomioistuimelle, jonka pidättävä valtio on 287 artiklan mukaisesti hyväksynyt, tai Kansainväliselle

merioikeustuomioistuimelle, paitsi jos osapuolet toisin sopivat.

2. Vapauttamista voidaan hakea vain aluksen lippuvaltion toimesta tai sen puolesta.

3. Tuomioistuin käsittelee vapauttamishakemuksen viivytyksettä ja käsittelee vain kysymystä vapauttamisesta ilman, että tämä vaikuttaa alusta, sen omistajaa tai sen miehistöä vastaan asianomaisessa kansallisessa elimessä käsiteltävänä olevan jutun sisältöön. Pidättävän valtion viranomaisilla säilyy toimivalta vapauttaa alus tai sen miehistö milloin hyvänsä.

4. Kun tuomioistuimen määräämä vakuus tai muu rahatakuu on maksettu, tulee pidättävän valtion viipymättä noudattaa tuomioistuimen päätöstä aluksen tai sen miehistön vapauttamisesta.

293 artikla

Sovellettava laki

1. Tämän osaston mukaista toimivaltaa käyttävä tuomioistuin soveltaa tätä yleissopimusta ja muita kansainvälisen oikeuden säännöksiä, jotka eivät ole ristiriidassa yleissopimuksen kanssa.

2. 1 kappale ei vaikuta tämän osaston mukaista toimivaltaa käyttävän tuomioistuimen valtuuteen ratkaista juttu *ex aequo et bono*, jos osapuolet niin sopivat.

294 artikla

Alustava käsittely

1. 287 artiklassa määrätty tuomioistuin, jolle on esitetty 297 artiklassa mainittua riitaa koskeva hakemus, ratkaisee jonkin osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan, onko kanteessa kysymys oikeuskeinojen väärinkäytöstä vai onko kanne lähtökohtaisesti aiheellinen. Jos tuomioistuin katsoo, että kanteessa on kysymys oikeuskeinojen väärinkäytöstä tai että kanne on lähtökohtaisesti aiheeton, se ei ryhdy käsittelemään asiaa.

2. Saatuaan hakemuksen tuomioistuin ilmoittaa siitä heti muille osapuolille ja asettaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa ne voivat pyytää tuomioistuinta tekemään 1 kappaleen mukaisen ratkaisun.

3. Tämä artikla ei vaikuta riidan minkään osapuolen oikeuteen esittää alustavia vastaväitteitä asianomaisten menettelytapasääntöjen mukaisesti.

295 artikla

Kotimaisten oikeuskeinojen loppuun käyttäminen

Sopimusvaltioiden välille tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntynyt riita voidaan antaa ratkaistavaksi tässä osastossa määrätyllä menettelyllä vasta, kun kotimaiset oikeuskeinot on käytetty loppuun, jos kansainvälinen oikeus sitä edellyttää.

296 artikla

Päätösten lopullisuus ja sitovuus

1. Tämän osaston mukaista toimivaltaa käyttävän tuomioistuimen päätös on lopullinen, ja kaikkien riidan osapuolten tulee noudattaa sitä.

2. Päätös sitoo vain riidan osapuolia ja vain kyseisen riidan osalta.

3 OSASTO

2 OSASTON SOVELTAMISTA KOSKEVAT RAJOITUKSET JA POIKKEUKSET

297 artikla

2 osaston soveltamista koskevat rajoitukset

1. Tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyneisiin riitoihin, jotka koskevat tämän yleissopimuksen mukaisia täysivaltaisia oikeuksiaan tai lainkäyttövaltaansa käyttävää rantavaltiota, sovelletaan 2 osaston mukaisia menettelyjä seuraavissa tapauksissa:

a) kun rantavaltion väitetään rikkoneen tämän yleissopimuksen määräyksiä vapauksista ja oikeuksista, jotka koskevat merenkulkua, ylilentoa ja merenalaisten kaapeleiden ja putkistojen laskemista, tai määräyksiä 58 artiklassa mainitusta muusta kansainvälisen oikeuden mukaisesta merten käytöstä;

b) kun valtion väitetään edellä mainittuja vapauksia, oikeuksia tai toimintaa harjoittaessaan rikkoneen tätä yleissopimusta tai lakeja tai määräyksiä, jotka rantavaltio on tämän yleissopimuksen mukaisesti antanut, tai muita kansainvälisoikeudellisia säännöksiä, jotka eivät ole ristiriidassa tämän yleissopimuksen kanssa; tai

c) kun rantavaltion väitetään rikkoneen erikseen osoitettuja kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä meriympäristön suojelusta ja säilyttämisestä, joita sovelletaan rantavaltioon ja jotka on hyväksytty tässä yleissopimuksessa tai toimivaltaisen kansainvälisen järjestön tai diplomaattikonferenssin välityksellä tämän yleissopimuksen mukaisesti.

2. a) Tämän yleissopimuksen määräysten tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvät riidat, jotka koskevat meritieteellistä tutkimusta, ratkaistaan 2 osaston mukaisesti. Rantavaltio ei kuitenkaan ole velvollinen suostumaan tällaiseen ratkaisutapaan, jos riita johtuu:

i) siitä, että rantavaltio on käyttänyt oikeuttaan tai harkintavaltaansa 246 artiklan mukaisesti; tai;

ii) rantavaltion päätöksestä määrätä tutkimus keskeytettäväksi tai lopetettavaksi 253 artiklan mukaisesti.

b) Riita, joka johtuu tutkijavaltion esittämästä väitteestä, jonka mukaan rantavaltio ei jonkin tutkimuksen osalta ole käyttänyt 246 ja 253 artiklan mukaisia oikeuksiaan tämän yleissopimuksen edellyttämällä tavalla, annetaan jommankumman osapuolen pyynnöstä ratkaistavaksi V liitteen 2 osastossa määrätyssä sovittelumenettelyssä edellyttäen, että sovittelukomissio ei saa asettaa kyseenalaiseksi sitä, että rantavalio käyttää harkintaansa 246 artiklan 6 kappaleessa erikseen mainittujen alueiden nimeämiseksi tai 246 artiklan 5 kappaleen mukaisen suostumuksensa eväämiseksi.

3. a) Tämän yleissopimuksen määräysten tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvät riidat, jotka koskevat kalastusta, ratkaistaan 2 osaston mukaisesti. Rantavaltio ei ole kuitenkaan velvollinen suostumaan tällaiseen ratkaisumenettelyyn, jos riita koskee sen täysivaltaisia oikeuksia talousvyöhykkeen elollisiin luonnonvaroihin tai näiden oikeuksien käyttämistä, esimerkiksi rantavaltion harkintavaltaa suurimman sallitun saaliin määräämiseksi, rantavaltion pyyntimahdollisuuksia, ylijäämän jakamista muille valtioille ja kalavarojen säilyttämistä ja hoitoa sääntelevіin lakeihin ja määräyksiin sisältyviä ehtoja.

b) Jos tämän osan 1 osaston mukaisilla keinoilla ei ole päästy ratkaisuun, riita annetaan V liitteen 2 osaston mukaiseen sovittelumenettelyyn riidan jonkin osapuolen sitä pyytäessä, kun on väitetty, että:

i) rantavaltio on selvästi laiminlyönyt velvollisuutensa huolehtia asianmukaisilla säilyttämis- ja hoitotoimilla siitä, että talousvyöhykkeen elävien luonnonvarojen säilyminen ei vakavasti vaarannu;

ii) rantavaltio on perusteettomasti kieltäytynyt määrittämästä jonkin toisen valtion pyynnöstä sellaisia elollisten luonnonvarojen kantoja koskevaa suurinta sallittua saalista ja omia mahdollisuuksiaan pyytää niitä kantoja, joita kyseinen valtio olisi kiinnostunut pyytämään; tai

iii) rantavaltio on perusteettomasti kieltäytynyt jakamasta 62, 69 ja 70 artiklan perusteella ja tämän yleissopimuksen sallimin ehdoin millekään valtiolle toteamaansa ylijäämää tai osaa siitä.

c) Sovittelukomissio ei saa milloinkaan korvata rantavaltion harkintavaltaa omallaan.

d) Sovittelukomission raportti toimitetaan asianomaisille kansainvälisille järjestöille.

e) Elleivät sopimusvaltiot toisin sovi, ne sisällyttävät 69 ja 70 artiklan mukaisiin sopimuksiin lausekkeen toimista, joihin ne ryhtyvät sopimuksen tulkitsemisesta ja soveltamisesta johtuvien erimielisyyksien ehkäisemiseksi, sekä siitä, miten niiden tulisi menetellä, jos erimielisyyttä silti syntyy.

298 artikla

Valinnaiset poikkeukset 2 osaston soveltamisesta

1. Valtio voi allekirjoittaessaan tai ratifioidessaan tämän yleissopimuksen tai liittyessään siihen tai milloin tahansa sen jälkeen ilmoittaa kirjallisesti ilman, että tämä vaikuttaisi sen 1 osaston mukaisiin velvollisuuksiin, että se ei hyväksy yhtä tai useampaa 2 osastossa määrätyistä menettelyistä yhteen tai useampaan seuraavista ryhmistä kuuluvan riidan ratkaisemiseksi:

a) i) 15, 74 ja 83 artiklan tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvät riidat, jotka koskevat merirajan määrittämistä tai historiallisia lahtia tai vaatimuksia, edellyttäen, että kun riita syntyy tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen eivätkä osapuolet ole neuvottelemalla päässeet kohtuullisessa ajassa sopimukseen, ilmoituksen tehnyt valtio suostuu siihen, että asia annetaan V liitteen 2 osaston mukaiseen sovittelumenettelyyn; edellytyksenä on lisäksi, että sovittelun ulkopuolelle jätetään riita, johon väistämättä samalla liittyy sellaisen ratkaisemattoman riidan käsittely, jossa on kysymys mantereeseen tai saaren maa-alueeseen kohdistuvasta täysivaltaisuudesta tai muista oikeuksista;

ii) kun sovittelukomissio on esittänyt raporttinsa, josta tulee ilmetä sen perustelut, osapuolet neuvottelevat raportin pohjalta sopimukseen pääsemiseksi; jos neuvottelut eivät johda sopimukseen, osapuolet antavat asian yhteisestä suostumuk-

sesta ratkaistavaksi jollakin 2 osastossa määrätyllä menettelyllä, jolleivät ne toisin sovi;

iii) tämä kohta ei koske merirajasta syntynyttä riitaa, joka on osapuolten välisellä sopimuksella ratkaistu lopullisesti tai joka aiotaan ratkaista osapuolia sitovalla kahden- tai monenvälisellä sopimuksella;

b) sotilaallisesta, muun muassa ei-kaupallista toimintaa harjoittavien valtion alusten ja ilma-alusten toiminnasta syntyneet riidat ja sellaisia täytäntöönpanotoimia koskevat riidat, jotka liittyvät 297 artiklan 2 ja 3 kappaleen mukaisesti tuomioistuimen toimivallan ulkopuolelle jäävien täysivaltaisten oikeuksien tai lainkäyttövallan harjoittamiseen;

c) riidat, joissa Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvosto toimii Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan sille määräämien tehtävien mukaisesti, paitsi jos turvallisuusneuvosto päättää poistaa asian esityslistaltaan tai kehottaa osapuolia sopimaan riidan tässä yleissopimuksessa määrätyllä tavalla.

2. Sopimusvaltio, joka on tehnyt 1 kappaleen mukaisen ilmoituksen, voi milloin tahansa peruuttaa ilmoituksensa tai suostua antamaan tämän yleissopimuksen mukaisten menettelyjen ulkopuolelle ilmoituksellaan jättämänsä riidan ratkaistavaksi siinä määrätyllä menettelyllä.

3. Sopimusvaltiolla, joka on tehnyt 1 kappaleen mukaisen ilmoituksen, ei ole oikeutta osoittaa ratkaisumenettelyjen ulkopuolelle jätettyyn ryhmään kuuluvaa riitaa ratkaistavaksi tässä yleissopimuksessa mainitulla menettelyllä ilman sen sopimusvaltion suostumusta, joka on riidan osapuolena.

4. Jos jokin sopimusvaltio on tehnyt 1 kappaleen a kohdan mukaisen ilmoituksen, muut sopimusvaltiot voivat osoittaa sitovien ratkaisumenettelyjen ulkopuolelle jätettyyn ryhmään kuuluvan riidan, joka koskee ilmoituksen tehnyttä osapuolta, sellaiseen menettelyyn, joka ilmoituksessa on hyväksytty.

5. Uusi ilmoitus tai ilmoituksen peruuttaminen ei vaikuta mitenkään tuomioistuimessa tämän artiklan mukaisesti käsiteltävänä olevaan asiaan, paitsi jos osapuolet toisin sopivat.

6. Tämän artiklan mukaiset ilmoitukset ja niiden peruutukset talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa niistä jäljennökset sopimusvaltioille.

299 artikla

Riidan osapuolten oikeus sopia menettelystä

1. Riita, joka on jätetty 2 osastossa määrättyjen ratkaisumenettelyjen ulkopuolelle 297 artiklan mukaisesti tai 298 artiklan mukaisella ilmoituksella, voidaan antaa ratkaistavaksi tällaisilla menettelyillä vain riidan osapuolten niin sovittua.

2. Mikään tämän osaston määräys ei heikennä riidan osapuolten oikeutta sopia jostakin muusta ratkaisumenettelystä tai sovinnollisesta ratkaisusta.

XVI OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET

300 artikla

Toimiminen vilpittömässä mielessä ja oikeuksien väärinkäyttö

Sopimusvaltiot täyttävät tämän yleissopimuksen mukaiset velvollisuutensa vilpittömässä mielessä ja käyttävät tämän yleissopimuksen tunnustamia oikeuksia, toimivaltaa ja vapauksia tavalla, joka ei merkitse oikeuksien väärinkäyttöä.

301 artikla

Merten rauhanomainen käyttö

Tämän yleissopimuksen mukaisia oikeuksia käyttäessään ja velvollisuuksia täyttäessään sopimusvaltiot pidättyvät minkään valtion alueelliseen koskemattomuuteen tai poliittiseen itsenäisyyteen kohdistuvan tai muutoin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan osoittamien kansainvälisen oikeuden periaatteiden vastaisen väkivallan käytöstä tai sillä uhkaamisesta.

302 artikla

Tietojen antaminen

Minkään tämän yleissopimuksen määräyksen ei katsota vaativan, että sopimusvaltion tulisi tämän yleissopimuksen mukaisten velvollisuuksiensa täyttämiseksi antaa tietoja joiden esiin tuominen olisi vastoin sen turvallisuuden

kannalta olennaisia etuja. Tämä ei kuitenkaan heikennä sopimusvaltion oikeutta turvautua tässä yleissopimuksessa riitojen ratkaisemiseksi määrättyihin menettelyihin.

303 artikla

Merestä löytyneet arkeologiset ja historialliset esineet

1. Valtioiden velvollisuutena on suojella merestä löytyneitä arkeologisia ja historiallisia esineitä. Valtiot toimivat tätä varten yhteistyössä.

2. Tällaisilla esineillä käytävän kaupan valvomiseksi rantavaltio voi 33 artiklaa soveltaessaan katsoa, että esineiden siirtäminen merenpohjasta artiklassa mainitulta vyöhykkeeltä ilman sen lupaa johtaisi artiklassa mainittujen lakien ja määräysten rikkomiseen sen alueella tai aluemerellä.

3. Mikään tämän artiklan määräys ei vaikuta tunnistettavissa olevien omistajien oikeuksiin, hylkytavaran talteenottoa koskevaan lainsäädäntöön tai muihinkaan merenkulkuun liittyviin säännöksiin eikä kulttuurivaihtoa koskeviin lakeihin tai menettelytapoihin.

4. Tämä artikla ei vaikuta muihin kansainvälisiin sopimuksiin tai kansainvälisoikeudellisiin säännöksiin, jotka koskevat arkeologisten ja historiallisten esineiden suojelua.

304 artikla

Vastuu ja vahingonkorvausvelvollisuus

Tämän yleissopimuksen määräykset vastuusta ja vahingonkorvausvelvollisuudesta eivät vaikuta nykyisten säännösten soveltamiseen eivätkä uusien vastuuta ja vahingonkorvausvelvollisuutta koskevien kansainvälisoikeudellisten säännösten kehittämiseen.

XVII OSA

LOPPUMÄÄRÄYKSET

305 artikla

Allekirjoittaminen

1. Tämän yleissopimuksen voivat allekirjoittaa:

a) kaikki valtiot;

b) Namibia Yhdistyneiden Kansakuntien Namibia-neuvoston edustamana;

c) kaikki sellaiset valtioihin liittyvät itsehallintoalueet, jotka ovat valinneet tämän aseman itsemääräämistä koskevalla päätöksellä, jota Yhdistyneet Kansakunnat valvoo ja jonka se on hyväksynyt yleiskokouksen päätöslauselman 1514 (XV) mukaisesti, ja jotka ovat toimivaltaisia tämän yleissopimuksen sääntelemissä asioissa niin että voivat muun muassa tehdä niihin liittyviä sopimuksia;

d) kaikki sellaiset valtioihin liittyvät itsehallintoalueet, jotka ovat asemaansa koskevan peruskirjan mukaisesti toimivaltaisia tämän yleissopimuksen sääntelemissä asioissa niin että voivat muun muassa tehdä niihin liittyviä sopimuksia;

e) kaikki alueet, joilla on Yhdistyneiden Kansakuntien tunnustama täydellinen sisäinen itsehallinto ja jotka ovat toimivaltaisia tämän yleissopimuksen sääntelemissä asioissa, muun muassa voivat tehdä niihin liittyviä sopimuksia, mutta eivät ole vielä saavuttaneet täyttä itsenäisyyttä yleiskokouksen päätöslauselman 1514 (XV) mukaisesti;

f) kansainväliset järjestöt IX liitteen mukaisesti.

2. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoitettavaksi 9 päivään joulukuuta 1983 Jamaikan ulkoasiainministeriössä sekä 1 päivästä heinäkuuta 1983 9 päivään joulukuuta 1984 Yhdistyneiden kansakuntien päämajassa New Yorkissa.

306 artikla

Ratifioiminen ja virallinen vahvistaminen

Valtioiden ja muiden 305 artiklan 1 kappaleen b, c, d ja e kohdassa mainittujen yhteisöjen tulee ratifioida tämä yleissopimus. Niiden yhteisöjen, jotka on mainittu 305 artiklan 1 kappaleen f kohdassa, on vahvistettava yleissopimus IX liitteen mukaisesti. Ratifioimis- ja vahvistamiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

307 artikla

Liittyminen

Valtiot ja muut 305 artiklassa mainitut yhteisöt voivat liittyä tähän yleissopimukseen. 305 artiklan 1 kappaleen f kohdassa mainittujen yhteisöjen liittymisen tulee tapahtua IX liitteen mukaisesti. Liittymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

308 artikla

Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun kuudeskymmenes ratifioimis- tai liittymiskirja on talletettu.

2. Jokaisen sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen kuudennenkymmenennen ratifioimis- tai liittymiskirjan tallettamisen jälkeen, yleissopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä ratifioimis- tai liittymiskirjan tallettamisesta, ellei 1 kappaleesta muuta johdu.

3. Merenpohjajärjestön yleiskokous kokoontuu tämän yleissopimuksen voimaantulopäivänä valitsemaan järjestölle neuvoston. Ensimmäisen neuvoston kokoonpanon tulee vastata 161 artiklan tarkoitusperiä, vaikka artiklan määräyksiä ei voitaisi täysin soveltaa.

4. Valmistelutoimikunnan laatimia sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja sovelletaan väliaikaisesti, kunnes merenpohjajärjestö hyväksyy ne virallisesti XI osan mukaisesti.

5. Merenpohjajärjestö ja sen elimet toimivat Yhdistyneiden Kansakuntien III merioikeuskonferenssin alkuinvestointeja koskevan II päätöslauselman ja valmistelutoimikunnan sen pohjalta tekemien päätösten mukaisesti.

309 artikla

Varaumat ja poikkeukset

Tähän yleissopimukseen ei saa tehdä varaumia eikä poikkeuksia, paitsi jos yleissopimuksen muut artiklat sen nimenomaan sallivat.

310 artikla

Selitykset ja ilmoitukset

309 artikla ei estä sitä , että valtio tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan tai ratifioidessaan tai siihen liittyessään antaa muodoltaan tai nimitykseltään vapaasti valittavia selityksiä tai ilmoituksia, joilla se pyrkii muun muassa yhtenäistämään lakejaan ja määräyksiään tämän yleissopimuksen määräysten kanssa edellyttäen, että selitykset tai ilmoitukset eivät ole omiaan sulkemaan pois tai muuttamaan tämän yleissopimuksen määräysten kyseiseen valtioon kohdistuvia oikeusvaikutuksia.

311 artikla

Suhde muihin yleissopimuksiin ja kansainvälisiin sopimuksiin

1. Sopimusvaltioiden välillä sovelletaan tätä yleissopimusta 29 päivänä huhtikuuta 1958 tehtyjen Geneven merioikeusyleissopimusten sijasta.

2. Tämä yleissopimus ei muuta niitä sopimusvaltioiden oikeuksia ja velvollisuuksia, joita valtioilla on muiden, tämän yleissopimuksen kanssa sopusoinnussa olevien sopimusten perusteella ja jotka eivät vaikuta muiden sopimusvaltioiden mahdollisuuksiin käyttää tämän yleissopimuksen mukaisia oikeuksiaan tai täyttää sen mukaiset velvollisuutensa.

3. Kaksi tai sitä useammat sopimusvaltiot voivat tehdä vain keskinäisissä suhteissaan sovellettaviksi sellaisia sopimuksia, joilla muutetaan tämän yleissopimuksen määräysten soveltamista tai keskeytetään se. Sopimusten tekeminen edellyttää kuitenkin, että ne eivät liity sellaiseen määräykseen, josta poikkeaminen olisi ristiriidassa tämän yleissopimuksen päämäärien ja tarkoitusperien tehokkaan toteuttamisen kanssa sekä että sopimukset eivät vaikuta yleissopimukseen sisältyvien perusperiaatteiden soveltamiseen ja että sopimusten määräykset eivät vaikuta muiden sopimusvaltioiden mahdollisuuksiin käyttää tämän yleissopimuksen mukaisia oikeuksiaan tai täyttää sen mukaiset velvollisuutensa.

4. Sopimusvaltiot, jotka aikovat tehdä 3 kappaleessa mainitun sopimuksen, ilmoittavat tämän yleissopimuksen tallettajan välityksellä muille sopimusvaltioille aikomuksestaan sekä siitä yleissopimuksen määräysten soveltamisen muuttamisesta tai keskeyttämisestä, josta sopimuksella määrätään.

5. Tämä artikla ei vaikuta kansainvälisiin sopimuksiin, jotka tämän yleissopimuksen muissa artikloissa nimenomaisesti sallitaan tai säilytetään voimassa.

6. Sopimusvaltiot sopivat, että 136 artiklassa määrättyyn perusperiaatteeseen ihmiskunnan yhteisestä perinnöstä ei tehdä muutoksia ja että ne eivät saa olla minkään siitä poikkeavan sopimuksen osapuolena.

312 artikla

Yleissopimuksen muuttaminen

1. Kun tämän yleissopimuksen voimaantulosta on kulunut 10 vuotta, sopimusvaltio voi ilmoittamalla asiasta kirjallisesti Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerille ehdottaa erityisiä muutoksia tähän yleissopimukseen edellyttäen, että ne eivät koske merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa, ja pyytää, että muutosehdotuksia käsittelemään kutsutaan koolle konferenssi. Pääsihteeri toimittaa ilmoituksen kaikille sopimusvaltioille. Jos vähintään puolet sopimusvaltioista vastaa pyyntöön myönteisesti kahdentoista kuukauden kuluessa ilmoituksen toimittamisesta, pääsihteeri kutsuu konferenssin koolle.

2. Ellei muutoskonferenssi toisin päätä, sen päätökset tehdään samalla menettelyllä kuin Yhdistyneiden Kansa-

kuntien III merioikeuskonferenssissa. Konferenssin tulisi pyrkiä kaikin keinoin sopimaan muutoksista konsensuksella eikä niistä pitäisi äänestää ennen kuin kaikki keinot konsensukseen pääsemiseksi on käytetty.

313 artikla

Yleissopimuksen muuttaminen yksinkertaisella menettelyllä

1. Sopimusvaltio voi ilmoittamalla asiasta kirjallisesti Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille ehdottaa muuta kuin merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevaa muutosta hyväksyttäväksi yleissopimukseen tässä artiklassa määrätyllä yksinkertaisella menettelyllä ilman, että kutsuttaisiin koolle konferenssia. Pääsihteeri toimittaa ilmoituksen kaikille sopimusvaltioille.

2. Jos jokin sopimusvaltio ilmaisee 12 kuukauden kuluessa ilmoituksen toimittamisesta vastustavansa muutosehdotusta tai sen hyväksymistä yksinkertaisella menettelyllä, muutos katsotaan hylätyksi. Pääsihteeri ilmoittaa tästä heti kaikille sopimusvaltioille.

3. Jos mikään sopimusvaltio ei ole 12 kuukauden kuluessa ilmoituksen toimittamisesta ilmaissut vastustavansa muutosehdotusta tai sen hyväksymistä yksinkertaisella menettelyllä, katsotaan muutosehdotus hyväksytyksi. Pääsihteeri ilmoittaa kaikille sopimusvaltioille, että muutosehdotus on hyväksytty.

314 artikla

Muutokset tämän yleissopimuksen määräyksiin, jotka koskevat yksinomaan merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa

1. Sopimusvaltio voi ilmoittamalla kirjallisesti merenpohjajärjestön pääsihteerille ehdottaa tämän yleissopimuksen määräyksiin, VI liitteen 4 osasto mukaan luettuna, muutosta, joka koskee yksinomaan merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa. Pääsihteeri toimittaa ilmoituksen kaikille sopimusvaltioille. Neuvoston hyväksyttyä muutosehdotuksen on yleiskokouksen hyväksyttävä se. Sopimusvaltioiden edustajilla näissä elimissä on täydet valtuudet käsitellä muutosehdotusta ja hyväksyä se. Muutosehdotus, jonka neuvosto ja yleiskokous ovat hyväksyneet, katsotaan hyväksytyksi.

2. Ennen kuin neuvosto ja yleiskokous hyväksyvät 1 kappaleen mukaisen muutoksen, niiden tulee huolehtia siitä, että se ei muuta merenpohja-alueen luonnonvarojen tutkimus- ja hyödyntämisjärjestelmää ennen 155 artiklan mukaista tarkistuskonferenssia.

315 artikla

Muutosten allekirjoittaminen, ratifioiminen ja niihin liittyminen sekä todistusvoimaiset tekstit

1. Kun tämän yleissopimuksen muutokset on hyväksytty, sopimusvaltiot voivat allekirjoitta ne 12 kuukauden kuluessa hyväksymisestä Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa, ellei muutoksessa toisin määrätä.

2. Kaikkiin yleissopimuksen muutoksiin sovelletaan 306, 307 ja 320 artiklaa.

316 artikla

Muutosten voimaantulo

1. Muut kuin 5 kappaleessa mainitut tämän yleissopimuksen muutokset tulevat voimaan ne ratifioineiden tai niihin liittyneiden sopimusvaltioiden osalta kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun kaksi kolmannesta ja joka tapauksessa vähintään 60 sopimusvaltioista on tallettanut ratifioimis- tai liittymiskirjansa. Muutokset eivät vaikuta niiden oikeuksien nauttimiseen tai velvollisuuksien täyttämiseen, joita muilla sopimusvaltioilla on tämän yleissopimuksen mukaisesti.

2. Muutoksessa voidaan määrätä, että sen voimaantulo edellyttää useampia ratifiointeja tai liittymisiä kuin tässä artiklassa vaaditaan.

3. Jokaisen sellaisen sopimusvaltion osalta, joka ratifioi 1 kappaleessa mainitun muutoksen tai liittyy siihen sen jälkeen, kun vaadittu määrä ratifioimis- tai liittymiskirjoja on talletettu, muutos tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun valtio on tallettanut ratifioimis- tai liittymiskirjansa.

4. Valtio, josta tulee tämän yleissopimuksen osapuoli sen jälkeen, kun jokin muutos on tullut 1 kappaleen mukaisesti voimaan ja joka ei ole toisin ilmoittanut:

a) katsotaan muutetun yleissopimuksen osapuoleksi; ja

b) muuttamattoman yleissopimuksen osapuoleksi sellaisten sopimusvaltioiden osalta, joita muutos ei sido.

5. Muutokset, jotka koskevat yksinomaan merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa, sekä VI liitteen muutokset tulevat voimaan kaikkien sopimusvaltioiden osalta

vuoden kuluttua siitä, kun kolme neljännestä sopimusvaltioista on tallettanut ratifioimis- tai liittymiskirjansa.

6. Valtio, josta tulee tämän yleissopimuksen osapuoli sen jälkeen, kun muutokset ovat tulleet voimaan 5 kappaleen mukaisesti, katsotaan muutetun yleissopimuksen osapuoleksi.

317 artikla

Irtisanominen

1. Sopimusvaltio voi sanoa tämän sopimuksen irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille. Se voi myös esittää perustelunsa irtisanomiselle. Perusteluiden puuttuminen ei vaikuta irtisanomisen pätevyyteen. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua siitä, kun ilmoitus on vastaanotettu, ellei ilmoituksessa mainita myöhempää ajankohtaa.

2. Valtio ei irtisanomisen vuoksi vapaudu niistä taloudellisista tai sopimusoikeudellisista velvoitteistaan, joita sille on syntynyt sen ollessa tämän yleissopimuksen osapuolena. Irtisanominen ei myöskään vaikuta sellaisiin valtion oikeuksiin, velvollisuuksiin tai oikeudelliseen tilanteeseen, jotka ovat syntyneet tämän yleissopimuksen toimeenpanosta ennen kuin sen voimassaolo on valtion osalta lakannut.

3. Irtisanominen ei vaikuta mitenkään sopimusvaltion velvollisuuteen täyttää sellaisia tähän yleissopimukseen sisältyviä velvoitteita, jotka sitoisivat sitä kansainvälisen oikeuden mukaisesti tästä yleissopimuksesta riippumatta.

318 artikla

Liitteiden asema

Liitteet ovat tämän yleissopimuksen erottamaton osa, ja, ellei nimenomaan toisin määrätä, viittaus tähän yleissopimukseen tai johonkin sen osaan sisältää viittauksen myös siihen liittyvään liitteeseen.

319 artikla

Tallettaja

1. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri toimii tämän yleissopimuksen ja sen muutosten tallettajana.

2. Tallettajan tehtäviensä lisäksi pääsihteeri:

a) antaa kaikille sopimusvaltioille, merenpohjajärjestölle ja toimivaltaisille kansainvälisille järjestöille selvityksiä tähän yleissopimukseen liittyvistä yleisistä kysymyksistä;

b) ilmoittaa merenpohjajärjestölle tämän yleissopimuksen ja sen muutosten ratifioinneista ja virallisista vahvistamisista sekä niihin liittymisistä ja yleissopimuksen irtisanomisista;

c) ilmoittaa sopimusvaltioille 311 artiklan 4 kappaleen mukaisista sopimuksista;

d) toimittaa tämän yleissopimuksen mukaisesti hyväksytyt muutokset sopimusvaltioille ratifioimista tai liittymistä varten;

e) kutsuu koolle tämän yleissopimuksen mukaisesti tarpeelliset sopimusvaltioiden kokoukset.

3. a) Samoin pääsihteeri toimittaa 156 artiklassa mainituille tarkkailijoille:

i) 2 kappaleen a kohdassa mainitut selvitykset;

ii) 2 kappaleen b ja c kohdassa mainitut ilmoitukset, sekä

iii) tiedoksi 2 kappaleen d kohdassa mainittujen muutosten tekstin;

b) Pääsihteeri kutsuu myös kyseiset tarkkailijat 2 kappaleen e kohdassa tarkoitettuihin sopimusvaltioiden kokouksiin tarkkailijoiksi.

320 artikla

Todistusvoimaiset tekstit

Tämän yleissopimuksen alkuperäiskappale, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan 305 artiklan 2 kappaleen määräykset huomioon ottaen Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet täysivaltaiset edustajat ovat asianmukaisesti valtuutettuina allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Montego Bayssa kymmenentenä päivänä joulukuuta tuhatyhdeksänsataa kahdeksankymmentäkaksi.

LIITEET

I LIITE

LAAJALTI VAELTAVAT LAJIT

1.	Valkotonnikala:	*Thunnus alalunga.*
2.	Tonnikala:	*Thunnus thynnus.*
3.	Isosilmätonnikala:	*Thunnus obesus.*
4.	Boniitti:	*Katsuwonus pelamis.*
5.	Keltaevätonnikala:	*Thunnus albacares.*
6.	Mustaevätonnikala:	*Thunnus atlanticus.*
7.	Tunniina:	*Euthynnus alletteratus; Euthynnus affinis.*
8.	Etelän sinievätonnikala:	*Thunnus maccoyii.*
9.	Auksiidi:	*Auxis thazard; Auxis rochei.*
10.	Merilahnat:	*Bramidae*-heimo.
11.	Marliinit:	*Tetrapturus angustirostris; Tetrapturus belone; Tetrapturus pfluegeri; Tetrapturus albidus; Tetrapturus audax; Tetrapturus georgei; Makaira mazara; Makaira indica; Makaira nigricans.*
12.	Purjekalat:	*Istiophorus platypterus; Istiophorus albicans.*
13.	Miekkakala:	*Xiphias gladius.*
14.	Sairat:	*Scomberesox saurus; Cololabis saira; Cololabis adocetus; Scomberesox saurus scombroides.*
15.	Dolfiinit:	*Coryphaena hippurus; Coryphaena equiselis.*
16.	Hait:	*Hexanchus griseus; Cetorhinus maximus; Alopiidae*-heimo; *Rhincodon typus; Carcharhinidae*-heimo; *Sphyrnidae*-heimo; *Isurida*-heimo.
17.	Valaat:	*Physeteridae*-heimo; *Balaenopteridae*-heimo; *Balaenidae*-heimo; *Eschrichtiidae*-heimo; *Monodontidae*-heimo; *Ziphiidae*-heimo; *Delphinidae*-heimo.

II LIITE

MANNERJALUSTAN RAJAAMISTA KÄSITTELEVÄ TOIMIKUNTA

1 artikla

76 artiklan nojalla ja seuraavien artiklojen mukaisesti perustetaan toimikunta, joka käsittelee yli 200 meripeninkulman päähän ulottuvan mannerjalustan rajoja.

2 artikla

1. Toimikunta koostuu 21 jäsenestä, jotka ovat geologian, geofysiikan tai hydrografian asiantuntijoita. Tämän yleissopimuksen sopimusvaltiot valitsevat heidät kansalaisistaan ottaen asianmukaisesti huomioon edustuksen tasapuolisen maantieteellisen jakautumisen. Jäsenet palvelevat henkilökohtaisessa ominaisuudessaan.

2. Ensimmäiset vaalit pidetään mahdollisimman pian ja viimeistään 18 kuukauden kuluttua tämän yleissopimuksen voimaantulosta. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri lähettää vähintään kolme kuukautta ennen jokaisia vaaleja sopimusvaltioille kirjeen, jossa niitä pyydetään nimeämään ehdokkaansa asiaankuuluvien alueellisten neuvottelujen jälkeen kolmen kuukauden kuluessa. Pääsihteeri asettaa ehdokkaat aakkosjärjestykseen ja toimittaa luettelon kaikille sopimusvaltioille.

3. Toimikunnan jäsenten vaalit pidetään sopimusvaltioiden kokouksessa, jonka pääsihteeri kutsuu koolle Yhdistyneiden Kansakuntien päämajaan. Kokouksessa, jossa päätösvaltaisuuteen tarvitaan sopimusvaltioiden kahden kolmanneksen enemmistö, toimikunnan jäseniksi valitaan ne ehdokkaat, jotka saavat kaksi kolmannesta sopimusvaltioiden läsnä olevien ja äänestävien edustajien äänistä. Kultakin maantieteelliseltä alueelta valitaan vähintään kolme jäsentä.

4. Toimikunnan jäsenet valitaan viisivuotiskaudeksi. Heidät voidaan valita uudelleen.

5. Sopimusvaltio, joka on ehdottanut henkilöä toimikunnan jäseneksi, vastaa hänen kuluistaan hänen hoitaessaan tehtäviään toimikunnassa. Asianomainen rantavaltio vastaa tämän liitteen 3 artiklan 1 kappaleen b kohdan mukaisten neuvojen antamisesta aiheutuvista kuluista. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri huolehtii sihteeristön asettamisesta toimikunnalle.

3 artikla

1. Toimikunnan tehtävänä on:

a) käsitellä rantavaltioiden sille toimittamia tietoja ja muuta aineistoa mannerjalustan ulkorajasta alueilla, joilla rajat ulottuvat yli 200 meripeninkulman päähän, sekä tehdä suosituksia 76 artiklan ja Yhdistyneiden Kansakuntien III merioikeuskonferenssin 29 päivänä elokuuta 1980 hyväksymän yhteisymmärrystä koskevan lausuman mukaisesti;

b) antaa tieteellisiä ja teknisiä neuvoja, jos rantavaltio pyytää niitä a kohdassa mainittujen tietojen antamista valmistellessaan.

2. Toimikunta voi toimia tarpeelliseksi ja hyödylliseksi katsomassaan määrin yhteistyössä UNESCOn hallitusten välisen merentutkimustoimikunnan, Kansainvälisen hydrografisen järjestön ja muiden toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa sellaisten tieteellisten ja teknisten tietojen vaihtamiseksi, jotka voivat olla toimikunnalle avuksi sen hoitaessa tehtäviään.

4 artikla

Kun rantavaltio aikoo 76 artiklan mukaisesti ulottaa mannerjalustansa ulkorajan yli 200 meripeninkulman päähän, sen tulee antaa toimikunnalle yksityiskohtaiset tiedot rajoista sekä toimenpiteen perusteluiksi tarkoitetut tieteelliset ja tekniset tiedot mahdollisimman pian, mutta viimeistään 10 vuoden kuluessa siitä, kun tämä yleissopimus on tullut valtion osalta voimaan. Rantavaltion tulee samalla myös ilmoittaa niiden toimikunnan jäsenten nimet, jotka ovat antaneet sille tieteellisiä ja teknisiä neuvoja.

5 artikla

Mikäli toimikunta ei toisin päätä, se toimii alatoimikuntiin jakautuneena. Nämä koostuvat seitsemästä jäsenestä, jotka valitaan tasapuolisuutta noudattaen ja ottaen huomioon rantavaltion käsiteltäväksi esittämään asiaan liittyvät erityispiirteet. Esityksen tehneen rantavaltion kansalaiset, jotka ovat toimikunnan jäseniä, tai toimikunnan jäsenet, jotka ovat avustaneet rantavaltiota antamalla rajojen määrittelyä koskevia tieteellisiä ja teknisiä neuvoja, eivät saa olla esitystä käsittelevän alatoimikunnan jäseninä. Heillä on kuitenkin oikeus osaallistua jäseninä toimikunnan työhön sen käsitellessä esitystä. Rantavaltio, joka on tehnyt esityksen toimikunnalle, voi lähettää edustajiaan osallistumaan ilman äänioikeutta asian käsittelyyn.

6 artikla

1. Alatoimikunta antaa suosituksensa toimikunnalle.

2. Toimikunta hyväksyy alatoimikunnan suosituksen läsnä olevien ja äänestävien jäsentensä kahden kolmanneksen enemmistöllä.

3. Toimikunnan suositukset annetaan kirjallisina esityksen tehneelle rantavaltiolle ja Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

7 artikla

Rantavaltiot määräävät mannerjalustan ulkorajan 76 artiklan 8 kappaleen määräysten ja asianmukaisten kansallisten menettelyjensä mukaisesti.

8 artikla

Jos rantavaltio ei hyväksy toimikunnan suosituksia, se voi tehdä kohtuullisessa ajassa toimikunnalle muutetun tai uuden esityksen.

9 artikla

Toimikunnan toiminta ei saa vaikuttaa kysymyksiin, jotka liittyvät vastakkain tai vierekkäin sijaitsevien valtioiden välisten rajojen määräämiseen.

III LIITE

LUONNONVAROJEN ETSINNÄN, TUTKIMUKSEN JA HYÖDYNTÄMISEN PERUSEDELLYTYKSET

1 artikla

Omistusoikeus mineraaleihin

Omistusoikeus mineraaleihin siirtyy niiden nostamisen jälkeen tämän yleissopimuksen mukaisesti.

2 artikla

Luonnonvarojen etsintä

1. a) Merenpohjajärjestö rohkaisee luonnonvarojen etsintään ryhtymistä merenpohja-alueella.

b) Luonnonvarojen etsintään saa ryhtyä vasta merenpohjajärjestön saatua tyydyttävän kirjallisen sitoumuksen siitä, että luonnonvarojen etsintään ryhtyvä noudattaa tätä yleissopimusta sekä asianomaisia järjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja, jotka koskevat 143 ja 144 artiklassa mainittujen koulutusohjelmien ja meriympäristön suojelun alalla tehtävää yhteistyötä, sekä hyväksyy sen, että järjestö valvoo niiden noudattamista. Luonnonvarojen etsintään ryhtyvän tulee samalla ilmoittaa merenpohjajärjestölle suurin piirtein se alue, jolla luonnonvarojen etsintään aiotaan ryhtyä.

c) Useat luonnonvarojen etsijät voivat harjoittaa samanaikaisesti luonnonvarojen etsintää samoilla alueilla.

2. Luonnonvarojen etsintä ei anna etsintää harjoittavalle niitä koskevia oikeuksia. Etsintää harjoittava voi kuitenkin nostaa kohtuullisen määrän mineraaleja koetarkoituksiin.

3 artikla

Tutkimus ja hyödyntäminen

1. Merenpohjajärjestön yritys, sopimusvaltiot ja muut 153 artiklan 2 kappaleen b kohdassa mainitut toimijat voivat esittää merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan liittyviä toimintasuunnitelmia merenpohjajärjestön hyväksyttäväksi.

2. Merenpohjajärjestön yritys voi esittää hyväksyttäväksi mitä tahansa merenpohja-alueen osaa koskevan toimintasuunnitelman, mutta muiden hakijoiden esityksiin varattuja alueita koskeviksi sunnitelmiksi sovelletaan tämän liitteen 9 artiklan mukaisia lisävaatimuksia.

3. Tutkimusta ja hyödyntämistä saa harjoittaa vain alueilla, joista määrätään 153 artiklan 3 kappaleessa mainituissa toimintasuunnitelmissa ja jotka merenpohjajärjestö on hyväksynyt tämän yleissopimuksen ja omien sääntöjensä, määräystensä ja menettelytapojensa mukaisesti.

4. Jokaisen hyväksytyn toimintasuunnitelman tulee:

a) olla sopusoinnussa tämän yleissopimuksen ja merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen kanssa;

b) määrätä valvonnasta, jota merenpohjajärjestö voi kohdistaa merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan 153 artiklan 4 kappaleen mukaisesti;

c) myöntää yrittäjille merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti yksinomainen oikeus tutkia ja hyödyntää toimintasuunnitelman tarkoittaman alueen määrättyjä luonnonvararyhmiä. Jos hakija kuitenkin esittää hyväksyttäväksi toimintasunnitelman, joka koskee vain tutkimus- tai hyödyntämisvaihetta, hyväksytyllä toimintasuunnitelmalla myönnetään yksinoikeus vain tähän vaiheeseen.

5. Merenpohjajärjestön yrityksen esittämiä toimintasuunnitelmia lukuun ottamatta tulee järjestön hyväksymien suunnitelmien olla järjestön ja hakijoiden välisen sopimuksen muodossa.

4 artikla

Hakijoiden kelpoisuusvaatimukset

1. Muiden hakijoiden kuin merenpohjajärjestön yrityksen katsotaan täyttävän kelpoisuusvaatimukset, jos niiden kohdalla täyttyvät 153 artiklan 2 kappaleen b kohdan mukaiset kansallisuus- tai valvonta- ja takuuvaatimukset ja jos ne noudattavat vaadittuja menettelytapoja ja täyttävät merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaiset kelpoisuusehdot.

2. Jollei 6 kappaleessa toisin määrätä, kelpoisuusehtojen tulee liittyä hakijan taloudellisiin ja teknisiin edellytyksiin ja siihen, miten hän on toteuttanut aiemmin merenpohjajärjestön kanssa tekemiensä toimintasopimusten velvoitteet.

3. Jokaisella hakijalla tulee olla sen sopimusvaltion takuu, jonka kansallisuus sillä on, paitsi jos on kysymys hakijasta, jolla on useampia kuin yksi kansallisuus kuten eri maista olevien toimijoiden yhteistyöjärjestelyillä ja yhtymillä, jolloin hakemuksella tulee olla kaikkien asianomaisten sopimusvaltioiden takuu, tai jos hakija on tosiasiassa jonkin toisen sopimusvaltion tai tämän kansalaisten valvonnassa, jolloin hakemuksella tulee olla molempien sopimusvaltioiden takuu. Takuuvaatimusten täytäntöönpanoa koskevista perusteista ja menettelytavoista määrätään merenpohjajärjestön säännöissä, määräyksissä ja menetelytavoissa.

4. Takaajavaltiolla tai -valtioilla on 139 artiklan mukaisesti velvollisuus huolehtia oikeusjärjestyksensä puitteissa siitä, että takuun saanut yrittäjä toimii merenpohja-alueella toimintasopimuksensa ehtojen ja sille tämän yleissopimuksen mukaisesti kuuluvien velvoitteiden mukaisesti. Takaajavaltio ei ole kuitenkaan velvollinen korvaamaan vahinkoa, joka on johtunut siitä, että sen takaama yrittäjä ei ole täyttänyt velvoitteitaan, jos kyseinen sopimusvaltio soveltaa sellaisia lakeja ja määräyksiä ja on ryhtynyt sellaisiin hallintotoimiin, joilla voidaan sen oikeusjärjestyksen mukaan kohtuullisessa määrin varmistaa, että sen lainkäyttövaltaan kuuluvat henkilöt noudattavat näitä velvoitteita.

5. Menettelyissä, joilla arvioidaan hakijoina olevien sopimusvaltioiden kelpoisuus, tulee ottaa huomioon hakijoiden valtioluonne.

6. Kelpoisuusvaatimuksissa tulee edellyttää, että jokainen hakija poikkeuksetta sitoutuu hakemuksessaan:

a) hyväksymään täytäntöönpanokelpoisiksi ja noudattamaan niitä velvoitteita, joita sille syntyy XI osan säännösten, merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen, järjestön toimielinten päätösten ja järjestön kanssa tekemiensä toimintasopimusten ehtojen perusteella;

b) hyväksymään sen, että merenpohjajärjestö valvoo merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa tämän yleissopimuksen edellyttämällä tavalla;

c) antamaan merenpohjajärjestölle kirjallisen vakuutuksen siitä, että hakija täyttää tuotantosopimuksensa mukaiset velvoitteensa vilpittömässä mielessä;

d) noudattamaan tämän liitteen 5 artiklassa esitettyjä määräyksiä teknologian siirtämisestä.

5 artikla

Teknologian siirtäminen

1. Esittäessään toimintasuunnitelmansa jokaisen hakijan tulee antaa merenpohjajärjestölle yleinen selvitys laitteista ja menetelmistä, joita aiotaan käyttää merenpohja-alueella harjoitettavassa toiminnassa, sekä muita asiaan liittyviä tietoja, jotka koskevat tällaisen teknologian erityispiirteitä ja jotka eivät ole omistusoikeuden suojaamia, samoin kuin siitä, mistä tällaista teknologiaa on saatavissa.

2. Jokaisen yrittäjän tulee ilmoittaa merenpohjajärjestölle 1 kappaleen mukaisesti annettujen selvitysten ja tietojen muuttumisesta aina, kun ilmenee huomattavia teknologian muutoksia tai uudistuksia.

3. Yrittäjän tulee jokaisessa merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa varten tehdyssä toimintasopimuksessa sitoutua:

a) antamaan merenpohjajärjestön pyynnöstä järjestön yrityksen käyttöön tasapuolisilla ja kohtuullisilla kaupallisilla ehdoilla teknologiaa, jota se käyttää harjoittaessaan toimintaa merenpohja-alueella toimintasopimuksen mukaisesti ja jota sillä on oikeus siirtää. Tämän tulee tapahtua lisenssien tai muiden soveliaiden järjestelyjen avulla, joista yrittäjän tulee neuvotella merenpohjajärjestön yrityksen kanssa ja joista tulee määrätä toimintasopimusta täydentävässä erityissopimuksessa. Tähän sitoumukseen saa vedota vain, jos merenpohjajärjestön yritys toteaa, että se ei saa avoimilta markkinoilta samaa tai yhtä tehokasta ja käyttökelpoista teknologiaa tasapuolisilla ja kohtuullisilla kaupallisilla ehdoilla;

b) hankkimaan sellaisen teknologian omistajalta, jota käytetään merenpohja-alueella harjoitettavassa toiminnassa toimintasopimuksen mukaisesti mutta jota ei ole yleisesti saatavilla vapailta markkinoilta ja joka ei kuulu a kohdan piiriin, kirjallisen vakuutuksen, että omistaja antaa merenpohjajärjestön yrityksen käyttöön järjestön pyynnöstä tällaista teknologiaa lisenssien tai muiden soveliaiden järjestelyjen avulla tasapuolisilla ja kohtuullisilla kaupallisilla ehdoilla ja samassa määrin kuin yrittäjän käyttöön. Jos yrittäjä ei saa sanottua vakuutusta, se ei saa käyttää kyseistä teknologiaa merenpohja-alueella harjoitettavassa toiminnassa;

c) hankkimaan omistajalta täytäntöönpanokelpoisella sopimuksella laillinen oikeus siirtää merenpohjajärjestön yritykselle teknologiaa, jota yrittäjä käyttää merenpohja-alueella toimintasopimuksen mukaisesti harjoittamassaan toiminnassa mutta jota yrittäjä ei muuten saa laillisesti siirtää ja jota ei ole yleisesti saatavissa vapailta markkinoilta, jos merenpohjajärjestön yritys tätä pyytää ja jos tämä on mahdollista aiheuttamatta yrittäjälle huomattavia kustannuksia. Silloin kun yrittäjän ja teknologian omistajan välillä on merkittävä yhtiönomainen suhde, otetaan huomioon suhteen läheisyys ja valvonta- tai vaikutusvallan laajuus ratkaistaessa, onko oikeuden hankkimiseksi ryhdytty kaikkiin mahdollisiin toimiin. Silloin kun yrittäjä tosiasiassa valvoo omistajaa eikä ole hankkinut omistajalta tätä laillista oikeutta, otetaan tämä huomioon käsiteltäessä yrittäjän edellytyksiä saada vastedes toimintasuunnitelmansa hyväksytyksi;

d) helpottamaan sitä, että merenpohjajärjestön yritys saa pyynnöstään b kohtaan kuuluvaa teknologiaa lisenssien tai muiden soveliaiden järjestelyjen avulla tasapuolisilla ja kohtuullisilla kaupallisilla ehdoilla, jos yritys päättää neuvotella suoraan teknologian omistajan kanssa;

e) ryhtymään a, b, c ja d kohdan mukaisiin toimiin hyödyttääkseen sellaista kehitysmaata tai kehitysmaiden muodostamaa ryhmää, joka on hakenut toimintasopimusta tämän liitteen 9 artiklan mukaisesti, edellyttäen, että näillä toimilla rajoitutaan hyödyntämään sitä yrittäjän ehdottaman alueen osaa, joka on varattu tämän liitteen 8 artiklan mukaisesti, ja edellyttäen, että kehitysmaan tai kehitysmaiden ryhmän hakeman toimintasopimuksen mukaiseen toimintaan ei liity teknologian siirtämistä kolmanteen valtioon tai kolmannen valtion kansalaisille. Tämän määräyksen velvoite koskee yrittäjää vain, kun merenpohjajärjestön yritys ei ole pyytänyt teknologiaa tai sitä ei ole vielä yrittäjän toimesta siirretty yritykselle.

4. Kuten muitakin toimintasopimusten määräyksiä, myös 3 kappaleen edellyttämiä sitoumuksia koskevat riidat on annettava ratkaistavaksi pakolliseen ratkaisumenettelyyn XI osan mukaisesti. Jos sitoumuksia on rikottu, voidaan tämän liitteen 18 artiklan mukaan toimintasopimuksen soveltaminen keskeyttää tai lopettaa tai määrätä rikkomuksen johdosta sakkoja. Riidat siitä, ovatko yrittäjän tekemien tarjousten ehdot tasapuolisia ja kohtuullisia kapaullisia ehtoja, voi jompikumpi osapuoli antaa sitovaan kaupalliseen välimiesmenettelyyn UNCITRALin välitysoikeudellisten sääntöjen tai sellaisten muiden välitysoikeudellisten sääntöjen mukaisesti, jotka on mahdollisesti osoitettu merenpohjajärjestön säännöissä, määräyksissä ja menettelytapaohjeissa. Jos katsotaan, että yrittäjän tekemän tarjouksen ehdot eivät ole tasapuolisia ja kohtuullisia kaupallisia ehtoja, yrittäjällä on 45 päivää aikaa muuttaa tarjouksensa tällaiseksi, ennen kuin merenpohjajärjestö ryhtyy tämän liiteen 18 artiklan mukaisiin toimiin.

5. Jos merenpohjajärjestön yritys ei kykene saamaan sopivaa teknologiaa tasapuolisilla ja kohtuullisilla kaupallisilla ehdoilla, jotta se voisi aloittaa merenpohja-alueen mineraalien nostamisen ja jalostamisen sopivaan aikaan, joko neuvosto tai yleiskokous voi kutsua koolle sopimus-

valtioiden ryhmän, joka koostuu merenpohja-alueella toimintaa harjoittavista valtioista, merenpohja-alueella toimintaa harjoittavia toimijoita takaavista valtioista ja valtioista, joilla on tällaista teknologiaa käytettävissään. Tämän ryhmän tulee neuvotella keskenään ja ryhtyä tehokkaisiin toimiin, jotta merenpohjajärjestön yritys saa käyttöönsä tällaista teknologiaa tasapuolisilla ja kohtuullisilla kaupallisilla ehdoilla. Näiden sopimusvaltioiden tulee pyrkiä omassa oikeusjärjestyksessään kaikin mahdollisin keinoin tähän tavoitteeseen.

6. Kun on kysymys yhteisyrityksistä merenpohjajärjestön yrityksen kanssa, teknologian siirtämisessä noudatetaan niitä koskevien sopimusten ehtoja.

7. 3 kappaleen edellyttämät sitoumukset sisällytetään kaikkiin merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskeviin toimintasopimuksiin, kunnes tuleee kuluneeksi 10 vuotta siitä, kun merenpohjajärjestön yritys on aloittanut kaupallisen tuotannon. Sitoumuksiin voidaan vedota tänä aikana.

8. Tässä artiklassa 'teknologialla' tarkoitetaan erityislaitteita ja teknistä osaamista esimerkiksi käsikirjoja, piirustuksia, käyttöohjeita, koulutusta ja teknistä opastusta ja apua, jota tarvitaan käyttökelpoisen toimintajärjestelmän kokoamiseen, kunnossa pitämiseen ja käyttämiseen, sekä laillista oikeutta käyttää niitä mainittuun tarkoitukseen, rajoittamatta käyttöä kenenkään yksinoikeudeksi.

6 artikla

Toimintasuunnitelmien hyväksyminen

1. Merenpohjajärjestö käsittelee toimintasuunnitelmaehdotuksia kuuden kuukauden kuluttua tämän yleissopimuksen voimaantulosta ja sen jälkeen neljän kuukauden välein.

2. Käsitellessään hakemusta toimintasopimuksen muodossa olevan toimintasuunnitelman hyväksymiseksi merenpohjajärjestön tulee ensiksi varmistua siitä, että:

a) hakija on noudattanut hakemuksille tämän liitteen 4 artiklan mukaisesti määrättyjä menettelytapoja ja antanut merenpohjajärjestölle samassa artiklassa edellytetyt sitoumukset ja vakuutukset. Jos hakija ei ole noudattanut näitä menettelytapoja tai antanut sitoumuksia tai vakuutuksia, hakijalle annetaan 45 päivää aikaa puutteiden korjaamiseen;

b) hakija täyttää tämän liitteen 4 artiklan mukaiset edellytykset.

3. Kaikki toimintasuunnitelmaehdotukset käsitellään saapumisjärjestyksessä. Niiden tulee noudattaa tämän yleissopimuksen asianomaisia määräyksiä sekä merenpohjajärjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja muun muassa toimintavaatimuksista, maksuista ja teknologian siirtämiseen liittyvistä sitoumuksista. Merenpohjajärjestön tulee hyväksyä näiden vaatimusten mukaiset toimintasuunnitelmaehdotukset edellyttäen, että ne vastaavat niitä yhtenäisiä ja ketään syrjimättömiä vaatimuksia, jotka sisältyvät järjestön sääntöihin, määräyksiin ja menettelytapoihin, paitsi jos:

a) alue tai se osa alueesta, jota toimintasuunnitelmaehdotus koskee, sisältyy jo hyväksyttyyn toimintasuunnitelmaan tai aiemmin esitettyyn toimintasuunnitelmaehdotukseen, johon merenpohjajärjestö ei ole vielä ottanut lopullista kantaa;

b) merenpohjajärjestö on 162 artiklan 2 kappaleen x kohdan mukaisesti kieltänyt toimintasuunnitelmaehdotuksen tarkoittaman alueen tai sen osan hyödyntämisen; tai

c) toimintasuunnitelman esittäjänä tai takaajana on sopimusvaltio, jolla on jo hyväksyttyjä:

i) toimintasuunnitelmia monimetallinoduulien tutkimiseksi ja hyödyntämiseksi muilta kuin varatuilta alueilta, jotka ovat yhdessä kumman tahansa toimintasuunnitelmahakemuksessa tarkoitetun alueen osan kanssa suuruudeltaan yli kolmekymmentä prosenttia sellaisesta 400 000 neliökilometrin suuruisesta alueesta, joka ympäröi jommankumman toimintasuunnitelmaehdotuksessa tarkoitetun alueen osan keskustaa;

ii) toimintasuunnitelmia monimetallinoduulien tutkimiseksi ja hyödyntämiseksi sellaisilta muilta kuin varatuilta alueilta, jotka yhdessä käsittävät kaksi prosenttia siitä merenpohjan kokonaispinta-alasta, jota ei ole varattu tai jonka hyödyntämistä ei ole kielletty 162 artiklan 2 kappaleen x kohdan mukaisesti.

4. 3 kappaleen c kohdan määräysten soveltamiseksi jaetaan yhteistyöjärjestelyn tai yhtymän esittämä toimintasuunnitelma suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tämän liitteen 4 artiklan 3 kappaleen perusteella takaajina mukana olevien sopimusvaltioiden kesken. Merenpohjajärjestö voi hyväksyä 3 kappaleen c kohdan tarkoittamat toimintasuunnitelmat, jos se katsoo, että hyväksyminen ei merkitse sitä, että sopimusvaltio tai sen takaamat toimijat saisivat yksinoikeuden merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan tai että muiden sopimusvaltioiden toiminta merenpohja-alueella muuten estyisi.

5. 3 kappaleen a kohdan määräyksistä riippumatta merenpohjajärjestö voi 151 artiklan 3 kappaleen mukaisen siirtymävaiheen päätyttyä hyväksyä sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja muista tämän yleissopimuksen kanssa sopusoinnussa olevista menettelytavoista ja perusteista, joilla voidaan valita ne hakijat, joiden toimintasuunnitelmat hyväksytään silloin, kun on kysymyksessä valinta tiettyä aluetta koskevien hakijoiden kesken. Tällaisten menettelytapojen ja perusteiden tulee taata toimintasuunnitelmien hyväksyminen tasapuolisesti ja ketään syrjimättä.

7 artikla

Tuotantolupien myöntäminen

1. Merenpohjajärjestö ottaa käsiteltäväkseen kuuden kuukauden kuluttua tämän yleissopimuksen voimaantulosta ja sen jälkeen neljän kuukauden välein sille kulloinkin välittömästi edeltävän hakemusjakson aikana esitetyt tuotantolupahakemukset. Järjestö myöntää luvat, jos kaikki hakemukset voidaan hyväksyä ylittämättä tuotantorajaa tai rikkomatta velvoitteita, joita järjestölle määrätään jossakin perushyödykesopimuksessa tai järjestelyssä, jonka osapuoli siitä on tullut 151 artiklan mukaisesti.

2. Kun 151 artiklan 2–7 kappaleessa asetetun tuotantorajan vuoksi tai merenpohjajärjestölle sellaisessa perushyödykesopimuksessa tai järjestelyssä, jonka osapuoli siitä on tullut 151 artiklan 1 kappaleen mukaisesti, määrättyjen velvoitteiden perusteella tuotantoluvan hakijoista on valittava ne, jotka luvan saavat, merenpohjajärjestön tulee tehdä valinta sääntöjensä,

määräystensä ja menettelytapojensa mukaisia tasapuolisia ja ketään syrjimättömiä vaatimuksia noudattaen.

3. Soveltaessaan 2 kappaletta merenpohjajärjestön tulee antaa etusija hakijoille, jotka:

a) osoittavat muita parempaa toimintakykyä, ottaen huomioon niiden taloudelliset ja tekniset edellytykset sekä niiden toiminnan mahdollisten aiemmin hyväksyttyjen toimintasuunnitelmien toteuttamisessa;

b) tarjoavat järjestölle mahdollisuuden saada taloudellisia etuja aiemmin, ottaen huomioon kaupallisen tuotannon suunnitellun alkamisajankohdan;

c) ovat jo sijoittaneet eniten varoja ja toimineet aktiivisimmin luonnonvarojen etsimiseksi ja tutkimiseksi.

4. Valitsematta jääneillä hakijoilla on etusija seuraavilla valintakerroilla, kunnes ne saavat tuotantoluvan.

5. Tuotantoluvan saajia valittaessa on kiinnitettävä huomiota kaikkien sopimusvaltioiden mahdollisuuksiin osallistua merenpohja-alueella harjoitettavan toimintaan ja ehkäistä toiminnan monopolisoituminen. Näin on meneteltävä valtion yhteiskunta- tai talousjärjestelmästä tai maantieteellisestä sijainnista riippumatta mihinkään valtioon tai järjestelmään kohdistuvan syrjinnän estämiseksi.

6. Jos varattuja alueita on hyödynnettävänä vähemmän kuin varaamattomia alueita, annetaan etusija varattuja alueita koskeville tuotantolupahakemuksille.

7. Tässä artiklassa mainitut päätökset tulee tehdä mahdollisimman pian kunkin hakemusjakson päätyttyä.

8 artikla

Alueiden varaaminen

Merenpohjajärjestön yrityksen tai muiden asianomaisten toimijoiden esittämiä varattuja alueita koskevia hakemuksia lukuun ottamatta jokaisen hakemuksen tulee koskea kokonaista aluetta, jonka ei tarvitse olla yksi ja yhtenäinen mutta joka on niin suuri ja jonka kaupallinen arvo on arvioitu niin suureksi, että siellä voidaan ryhtyä kahteen kaivoshankkeeseen. Hakijan tulee ilmoittaa koordinaatit, jotka jakavat alueen kahteen taloudelliselta arvoltaan yhtä suureksi arvioituun osaan, ja esittää kaikki kumpaakin alueen osaa koskevat tietonsa. Monimetallinoduuleja koskevien tietojen tulee liittyä kartoitukseen, näytteidenottoon, noduulien määrään ja niiden metallipitoisuuteen. Tiedonantovelvollisuus ei kuitenkaan vaikuta tämän liitteen 17 artiklan mukaisiin merenpohjajärjestön valtuuksiin. Järjestön tulee 45 päivän kuluessa näiden tietojen vastaanottamisesta nimetä se osa, jota käytetään vain järjestön toimintaan joko sen yrityksen toimesta tai yhteistyössä kehitysmaiden kanssa. Nimeämistä voidaan lykätä vielä 45 päivää, jos järjestö pyytää puolueetonta asiantuntijaa arvioimaan, onko kaikki tämän artiklan edellyttämät tiedot annettu. Nimetystä alueesta tulee varattu alue heti kun varaamatonta aluetta koskeva toimintasuunnitelma on hyväksytty ja toimintasopimus allekirjoitettu.

9 artikla

Toiminta varatuilla alueilla

1. Merenpohjajärjestön yritykselle tulee antaa mahdollisuus päättää, aikooko se harjoittaa toimintaa varatuilla alueilla. Päätös voidaan tehdä milloin hyvänsä, paitsi jos merenpohjajärjestö saa 4 kappaleen mukaisen ilmoituksen, jolloin yrityksen tulee tehdä päätös kohtuullisen nopeasti. Yritys voi päättää, että se hyödyntää tällaisia alueita yhteisyrityksenä asiasta kiinnostuneen valtion tai muun asianomaisen toimijan kanssa.

2. Merenpohjajärjestön yritys voi tehdä toimintaansa koskevia sopimuksia IV liitteen 12 artiklan mukaisesti. Se voi myös ryhtyä yhteisyrityksiin tällaisen toiminnan harjoittamiseksi sellaisten toimijoiden kanssa, joilla on oikeus harjoittaa toimintaa merenpohja-alueella 153 artiklan 2 kappaleen b kohdan mukaisesti. Harkitessaan yhteisyrityksiin ryhtymistä yrityksen tulee tarjota kehitysmaihin kuuluville sopimusvaltioille ja niiden kansalaisille tilaisuus tehokkaaseen osallistumiseen.

3. Merenpohjajärjestö voi säännöissään, määräyksissään ja menettelytavoissaan asettaa toimintasopimuksille ja yhteisyrityksille sekä niiden asiasisältöä että menettelytapoja koskevia vaatimuksia ja ehtoja.

4. Kehitysmaihin kuuluva sopimusvaltio tai sen tai muun hakemusehdot täyttävän kehitysmaan takaama ja tehokkaasti valvoma luonnollinen tai oikeushenkilö tai näiden muodostama ryhmä voi ilmoittaa merenpohjajärjestölle, että se haluaa esittää varattua aluetta koskevan toimintasuunnitelman tämän liitteen 6 artiklan mukaisesti. Toimintasuunnitelma otetaan käsiteltäväksi, jos merenpohjajärjestön yritys päättää 1 kappaleen mukaisesti, että se ei aio harjoittaa toimintaa alueella.

10 artikla

Etusijalle asettaminen

Yrittäjä, jonka toimintasuunnitelma on tämän liitteen 3 artiklan 4 kappaleen c kohdan mukaisesti hyväksytty koskemaan vain tutkimustoimintaa, on etusijalla käsiteltäessä toimintasuunnitelmaehdotuksia kyseisen alueen ja sen luonnonvarojen hyödyntämiseksi. Etusija voidaan kuitenkin peruuttaa, jos yrittäjä ei ole toiminut tyydyttävästi.

11 artikla

Yhteishankkeet

1. Toimintasopimuksissa voidaan määrätä yrittäjän ja merenpohjajärjestön välisistä yhteishankkeista, joita toteutetaan merenpohjajärjestön yrityksen välityksellä yhteisyritysten, tuotannon jakamisen tai muussa muodossa. Yhteishankkeilla on samanlainen suoja muutoksilta, keskeyttämiseltä tai päättymiseltä kuin merenpohjajärjestön kanssa tehdyillä toimintasopimuksilla.

2. Yrittäjät, jotka ryhtyvät tällaisiin hankkeisiin merenpohjajärjestön yrityksen kanssa, voivat saada tämän liitteen 13 artiklan mukaisesti toiminnan käynnistämiseksi taloudellista tukea.

3. Merenpohjajärjestön yrityksen kanssa toimeenpantujen yhteisyritysten osakkaiden tulee vastata tämän liitteen 13 artiklan edellyttämistä maksuista osakkuutensa mukaisessa suhteessa ottaen huomioon 13 artiklan mukaiset taloudelliset tukitoimet.

12 artikla

Merenpohjajärjestön yrityksen harjoittama toiminta

1. Toiminnassa, jota merenpohjajärjestön yritys harjoittaa merenpohja-alueella 153 artiklan 2 kappaleen a kohdan mukaisesti, noudatetaan XI osan määräyksiä, merenpohjajärjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja sekä sen asianomaisia päätöksiä.

2. Merenpohjajärjestön yrityksen esittämään toimintasuunnitelmaan tulee liittää sen taloudellisia ja teknisiä edellytyksiä tukevat selvitykset.

13 artikla

Toimintasopimusten taloudelliset ehdot

1. Hyväksyessän 153 artiklan 2 kappaleen b kohdassa mainittujen toimijoiden kanssa tehtävien toimintasopimusten taloudellisia ehtoja koskevia sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja sekä neuvotellessaan näistä ehdoista XI osan määräysten mukaisesti samoin kuin mainituista säännöistä, määräyksistä ja menttelytavoista merenpohjajärjestön tulee pyrkiä seuraaviin tavoitteisiin:

a) mahdollisimman suurten tulojen varmistaminen merenpohjajärjestölle kaupallisen tuotannon tuotosta;

b) sijoitusten ja teknologian houkutteleminen merenpohja-alueen tutkimukseen ja hyödyntämiseen;

c) huolehtiminen siitä, että yrittäjiä kohdellaan taloudellisesti tasa-arvoisesti, ja siitä, että niiden taloudelliset velvoitteet ovat samanveroisia;

d) virikkeiden tarjoaminen yrittäjille yhtenäiseltä pohjalta ja ketään syjimättä, jotta ne ryhtyisivät yhteishankkeisiin merenpohjajärjestön yrityksen ja kehitysmaiden tai niiden kansalaisten kanssa, teknologian siirtämisen edistäminen näihin tarkoituksiin ja merenpohjajärjestön ja kehitysmaiden henkilöstön kouluttaminen;

e) siitä huolehtiminen, että merenpohjajärjestön yritys voi harjoittaa tehokkaasti kaivostoimintaa merenpohjalla samanaikaisesti 153 artiklan 2 kappaleen b kohdassa mainittujen toimijoiden kanssa; sekä

f) siitä huolehtiminen, että yrittäjät eivät saa sellaista tukea, joka antaisi niille keinotekoisen kilpailuedun maalla toimiviin kaivostoiminnan harjoittajiin verrattuna, kun on kysymys yrittäjille 14 kappaleen mukaisesti tarjottavasta taloudellisesta kannustuksesta, tämän liitteen 19 artiklan mukaisesti tarkastettavien toimintasopimusten ehdoista tai tämän liiteen 11 artiklan yhteisyrityksiä koskevista määräyksistä.

2. Toimintasopimuksiksi hyväksyttävien toimintasuunnitelmahakemusten käsittelystä johtuvien hallintokulujen peittämiseksi peritään maksu, joka on 500 000 Yhdysvaltain dollaria hakemukselta. Neuvosto tarkistaa maksun suuruuden ajoittain, jotta se vastaa todellisia hallintokuluja. Jos hakemuksen käsittelystä aiheutuu merenpohjajärjestölle vähemmän kuluja kuin maksuksi on määrätty, järjestö palauttaa erotuksen hakijalle.

3. Yrittäjän tulee maksaa 1 miljoonan Yhdysvaltain dollarin suuruinen vuosimaksu toimintasopimuksen voimaantulopäivästä lukien. Jos kaupallisen tuotannon hyväksytty alkamispäivä siirtyy 151 artiklan mukaisesti tuotantoluvan myöntämisen viivästymisen vuoksi, vuosimaksua ei tarvitse maksaa viivästysajalta. Kaupallisen tuotannon alkamispäivästä lähtien yrittäjä maksaa joko tuotantomaksun tai vuosimaksun sen mukaan, kumpi on suurempi.

4. Vuoden kuluessa kaupallisen tuotannon alkamispäivästä yrittäjä päättää 3 kappaleen mukaisesti, että se maksaa rahoitusmaksunsa merenpohjajärjestölle joko:

a) maksamalla vain tuotantomaksun; tai

b) maksamalla tuotantomaksusta ja osasta tuotannon nettotuloja muodostuvan summan.

5. a) Jos yrittäjä päättää maksaa rahoitusmaksunsa merenpohjajärjestölle maksamalla vain tuotantomaksun, täksi määrätään prosenttiosuus toimintasopimuksen tarkoittamalta alueelta nostetuista monimetallinoduuleista jalostettujen metallien markkina-arvosta. Tämä prosenttiosuus määräytyy seuraavasti:

i) kaupallisen toiminnan 1. vuodesta 10:nteen: 5 prosenttia;

ii) kaupallisen toiminnan 11. vuodesta toiminnan päättymiseen: 12 prosenttia.

b) Markkina-arvo saadaan kertomalla toimintasopimuksen tarkoittamalta alueelta saaduista monimetallinoduuleista jalostettujen metallien määrä 7 ja 8 kappaleen mukaisella metallien keskihinnalla kyseisenä tilivuonna.

6. Jos yrittäjä päättää maksaa rahoitusmaksunsa merenpohjajärjestölle maksamalla maksun, joka koostuu tuotantomaksusta ja osasta tuotannon nettotuloja, maksut määrätään seuraavasti:

a) Tuotantomaksuksi määrätään prosenttiosuus toimintasopimuksen tarkoittamalta alueelta nostetuista monimetallinoduuleista jalostettujen metallien b kohdan mukaisesti määrätystä markkina-arvosta. Tämä prosenttiosuus määräytyy seuraavasti:

i) kaupallisen tuotannon ensimmäisenä kautena: 2 prosenttia;

ii) kaupallisen tuotannon toisena kautena: 4 prosenttia.

Jos tehdylle sijoitukselle m kohdan mukaan saatu voitto jää jonakin d kohdassa määritellyn kaupallisen tuotannon toisen kauden tilivuonna alle 15 prosentin siksi, että tuotantomaksua on maksettu 4 prosenttia, sen tilivuoden tuotantomaksuksi määrätään 2 eikä 4 prosenttia.

b) Markkina-arvo saadaan kertomalla toimintasopimuksen tarkoittamalta alueelta nostetuista monimetallinoduuleista jalostettujen metallien määrä 7 ja 8 kappaleen mukaisella metallien keskihinnalla kyseisenä tilivuonna.

c) i) Merenpohjajärjestön osuus tuotannon nettotuloista saadaan yrittäjän nettotulojen siitä osasta, joka on peräisin toimintasopimuksen tarkoittamalla alueella tapahtuneesta kaivostoiminnasta. Edempänä näitä kutsutaan kaivostoiminnasta saaduiksi nettotuloiksi.

ii) Merenpohjajärjestön osuus kaivostoiminnasta saaduista nettotuloista kasvaa seuraavan taulukon mukaisesti:

Osuus kaivostoiminnasta saaduista nettotuloista	Merenpohjajärjestön osuus	
	Kaupallisen tuotannon ensimmäinen kausi	Kaupallisen tuotannon toinen kausi
Osuus sijoitukselle saadusta tuotosta, joka on yli 0 prosenttia mutta alle 10 prosenttia	35 %	40 %
Osuus sijoitukselle saadusta tuotosta, joka on 10 prosenttia tai enemmän mutta alle 20 prosenttia	42,5 %	50 %
Osuus sijoitukselle saadusta tuotosta, joka on 20 prosenttia tai sitä enemmän	50 %	70 %

d) i) a ja c kohdassa tarkoitettu kaupallisen tuotannon ensimmäinen kausi alkaa kaupallisen tuotannon ensimmäisenä tilivuonna ja päättyy sinä tilivuonna, jolloin yrittäjän kassaylijäämä kattaa täysin hänelle aiheutuneet kehittämiskustannukset sekä korot siltä kehittämiskustannusten osalta, jota hän ei ole saanut katetuksi. Tällöin menetellään seuraavasti:

Ensimmäisenä tilivuonna, jolta kehittämiskustannuksia aiheutuu, kattamattomien kehittämiskustannusten tulee olla yhtä suuret kuin kehittämiskustannukset vähennettyinä kyseisen tilivuoden kassaylijäämällä. Jokaisena seuraavana tilivuonna kattamattomien kehittämiskustannusten tulee olla yhtä suuret kuin kattamattomat kehityskustannukset edellisen tilivuoden lopussa lisättynä kymmenen prosentin vuosikorolla ja kyseisen tilivuoden kehittämiskustannuksilla ja vähennettynä yrittäjän kyseisen tilivuoden kassaylijäämällä. Kattamattomat kehittämiskustannukset on katettu kokonaan ensi kertaa sinä tilivuonna, jolloin yrittäjän kassaylijäämä kattaa kokonaan hänelle aiheutuneet kehittämiskustannukset ja niiden kattamattomasta osasta kertyneen koron. Yrittäjän kassaylijäämäksi tilivuonna katsotaan hänen bruttotulonsa vähennettynä käyttökustannuksilla ja hänen c kohdan mukaisesti merenpohjajärjestölle maksamillaan maksuilla.

ii) Kaupallisen tuotannon toinen kausi alkaa kaupallisen tuotannon ensimmäisen kauden päättymistä seuraavana tilivuonna ja jatkuu toimintasopimuksen päättymiseen asti.

e) 'Kaivostoiminnasta saadut nettotulot' tarkoittaa summaa, joka saadaan kertomalla yrittäjän nettotulot kaivostoiminnasta aiheutuneiden kehittämiskustannusten osuutta yrittäjän kehittämiskustannusten kokonaismäärästä osoittamalla suhdeluvulla. Jos yrittäjä harjoittaa kaivostoimintaa ja monimetallinoduulien kuljetusta sekä jalostaa pääasiassa kolmea metallia eli kobolttia, kuparia ja nikkeliä, kaivostoiminnasta saatujen nettotulojen tulee olla vähintään 25 prosenttia yrittäjän nettotuloista. Jollei n kohdasta muuta johdu, kaikissa muissa tapauksissa, esimerkiksi kun yrittäjä harjoittaa kaivostoimintaa ja monimetallinoduulien kuljetusta sekä jalostaa pääasiassa neljää metallia eli kobolttia, kuparia, mangaania ja nikkeliä, merenpohjajärjestö voi säännöissään, määräyksissään ja menettelytavoissaan määrätä soveliaat vähimmäisarvot samassa suhteessa kuhunkin tapaukseen kuin määrättäessä 25 prosentin vähimmäisarvoa edellä mainitun kolmen metallin ollessa kyseessä.

f) 'Yrittäjän nettotulot' tarkoittaa yrittäjän bruttotuloja vähennettyinä käyttökustannuksilla ja j kohdan mukaisella kehittämiskustannusten kuoletuksella.

g) i) Jos yrittäjä harjoittaa kaivostoimintaa ja monimetallinoduulien kuljetusta sekä metallien jalostusta, 'yrittäjän bruttotulot' tarkoittaa jalostettujen metallien myynnistä saatua bruttotuloa sekä muita tuloja, jotka voidaan kohtuullisesti katsoa saaduiksi toimintasopimuksen mukaisesta toiminnasta merenpohjajärjestön rahoitussääntöjen, -määräysten ja -menettelytapojen mukaisesti.

ii) Kaikissa muissa kuin g kohdan i alakohdassa ja n kohdan iii alakohdassa mainituissa tapauksissa 'yrittäjän bruttotulot' tarkoittaa toimintasopimuksen tarkoittamalta alueelta nostetuista monimetallinoduuleista saatujen puolijalostettujen metallien myynnistä saatuja bruttotuloja sekä muita tuloja, jotka voidaan kohtuullisesti katsoa saaduiksi toimintasopimuksen mukaisesta toiminnasta merenpohjajärjestön rahoitussääntöjen, -määräysten ja -menettelytapojen mukaisesti.

h) 'Yrittäjän kehittämiskustannukset' tarkoittaa:

i) kaikkia ennen kaupallisen tuotannon aloittamista aiheutuneita kuluja, jotka liittyvät suoraan toimintasopimuksen tarkoittaman alueen tuotantoedellytysten kehittämiseen sekä tähän liittyvään toimintaan, joka koskee toimintasopimuksen mukaisia toimia kaikissa muissa kuin n kohdassa mainitussa tapauksessa, siten kuin yleisesti hyväksytyt kirjanpitoperiaatteet edellyttävät, kuten koneista, laitteista, laivoista, jalostamoista, rakentamisesta, rakennuksista, maasta, teistä sekä luonnonvarojen etsinnästä ja tutkimuksesta toimintasopimuksen tarkoittamalla alueella aiheutuvia kuluja, tutkimus- ja kehittämiskuluja sekä koroista, vuokrista ja lupa- ja muista maksuista aiheutuvia kuluja; sekä

ii) i alakohdan kuluja vastaavat kulut, jotka ovat aiheutuneet kaupallisen tuotannon aloittamisen jälkeen mutta joita toimintasuunnitelman toteuttaminen edellyttää, lukuun ottamatta käyttökustannuksia.

i) Pääoman luovutuksesta saadut tulot sekä sellaisen pääoman markkina-arvo, jota ei enää tarvita toimintasopimuksen mukaiseen toimintaan ja jota ei myydä, vähennetään yrittäjän kehittämiskustannuksista asianomaisena tilivuonna. Kun nämä vähennykset ylittävät yrittäjän kehittämiskustannukset, ylijäämä lisätään yrittäjän bruttotuloihin.

j) Ennen kaupallisen tuotannon aloittamista aiheutuneet h kohdan i alakohdassa ja n kohdan iv alakohdassa mainitut

yrittäjän kehittämiskustannukset kuoletetaan kymmenenä yhtä suurena vuotuisena eränä kaupallisen tuotannon alkamispäivästä lähtien. Kaupallisen tuotannon alkamisen jälkeen aiheutuneet h kohdan ii alakohdassa ja n kohdan iv alakohdassa mainitut yrittäjän kehittämiskustannukset kuoletetaan enintään kymmenenä yhtä suurena vuotuisena eränä siten, että ne on toimintasopimuksen päättyessä kuoletettu kokonaan.

k) 'Yrittäjän käyttökustannukset' tarkoittaa kaikkia kuluja, jotka syntyvät kaupallisen tuotannon aloittamisen jälkeen toimintasopimuksen tarkoittaman alueen tuotantoedellytysten käytössä ja tähän liittyvässä toimintasopimuksen mukaisessa toiminnassa yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti. Tällaisiin kustannuksiin sisältyvät muun muassa kiinteä vuosimaksu tai tuotantomaksu sen mukaan, kumpi on suurempi, kulut palkoista ja muista henkilöstömenoista, materiaaleista, palveluista, kuljetuksista, jalostuksesta ja markkinoinnista, koroista, julkisista palveluista, meriympäristön säilyttämisestä, toimintasopimuksen mukaiseen toimintaan nimenomaisesti liittyvistä yleis- ja hallintokuluista ja toiminnasta aiheutuvista nettotappioista, jotka on siirretty edellisille tai seuraaville vuosille siten kuin tässä määrätään. Nettotappiot voidaan siirtää kahdelle seuraavalle peräkkäiselle vuodelle. Toimintasopimuksen kahtena viimeisenä vuonna ne voidaan kuitenkin siirtää kahdelle edelliselle vuodelle.

l) Jos yrittäjä harjoittaa kaivostoimintaa, monimetallinoduulien kuljetusta sekä metallien jalostusta ja puolijalostusta, 'kaivostoiminnan kehittämiskustannukset' tarkoittaa sitä osaa yrittäjän kehittämiskustannuksista, joka liittyy suoraan toimintasopimuksen tarkoittaman alueen luonnonvaroja koskevaan kaivostoimintaan yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden ja merenpohjajärjestön rahoitussääntöjen, -määräysten ja -menettelytapojen mukaisesti siten, että niihin sisältyvät muun muassa hakemusmaksu, kiinteä vuosimaksu sekä soveltuvin osin kulut toimintasopimuksen tarkoittamalla alueella tapahtuvasta luonnonvarojen etsinnästä ja tutkimuksesta sekä osa tutkimus- ja kehittämiskustannuksista.

m) 'sijoituksen tuotto' tilivuonna tarkoittaa tilivuoden kaivostoiminnasta saatujen nettotulojen suhdetta kaivostoiminnan kehittämiskustannuksiin. Tätä suhdetta laskettaessa kaivostoiminnan kehittämiskustannuksiin luetaan siihen tarvittavan kaluston hankkimisesta tai korvaamisesta syntyneet kulut vähennettyinä korvatun kaluston alkuperäishinnalla.

n) Jos yrittäjä harjoittaa vain kaivostoimintaa:

i) 'kaivostoiminnasta saadut nettotulot' tarkoittaa yrittäjän kaikkia nettotuloja;

ii) 'yrittäjän nettotulot' on määritelty f kohdassa;

iii) 'yrittäjän bruttotulot' tarkoittaa bruttotuloja, jotka on saatu monimetallinoduulien myynnistä, ja muita varoja, jotka voidaan kohtuullisesti katsoa saaduiksi toimintasopimuksen mukaisesta toiminnasta merenpohjajärjestön rahoitussääntöjen, -määräysten ja -menettelytapojen mukaisesti;

iv) 'yrittäjän kehittämiskustannukset' tarkoittaa yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti kaikkia toimintasopimuksen tarkoittaman alueen luonnonvaroja koskevaan kaivostoimintaan suoraan liittyviä h kohdan i alakohdan mukaisia kuluja, jotka ovat aiheutuneet ennen kaupallisen tuotannon aloittamista, ja h kohdan ii alakohdan mukaisia kuluja, jotka ovat aiheutuneet kaupallisen tuotannon aloittamisen jälkeen;

v) 'yrittäjän käyttökustannukset' tarkoittaa k kohdan mukaisia yrittäjän käyttökustannuksia, jotka liittyvät suoraan toimintasopimuksen tarkoittaman alueen luonnonvaroja koskevaan kaivostoimintaan yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti;

vi) 'sijoituksen tuotto' tilivuonna tarkoittaa yrittäjän tilivuonna saamien nettotulojen suhdetta hänen kehittämiskustannuksiinsa. Tätä suhdetta laskettaessa yrittäjän kehittämiskustannuksiin luetaan kaluston hankkimisesta tai korvaamisesta syntyneet kulut vähennettyinä korvatun kaluston alkuperäishinnalla.

o) Yrittäjän maksaman koron osalta h, k, l ja n kohdassa mainitut kulut hyväksytään siinä määrin kuin merenpohjajärjestö kaikissa oloissa katsoo tämän liitteen 4 artiklan 1 kappaleen mukaisesti, että velan suhde omaan pääomaan ja korkokanta ovat kohtuullisia vallitseva liiketaloudellinen käytäntö huomioon ottaen.

p) Tämän kappaleen tarkoittamiin kuluihin ei saa lukea tuloveroja, jotka valtio määrää yhtiöille, eikä vastaavia maksuja, joita valtio asettaa yrittäjän toiminnalle.

7. a) 5 ja 6 kappaleessa mainitut 'jalostetut metallit' tarkoittaa metalleja siinä perusmuodossa kuin niitä yleensä myydään kansainvälisissä termiinikauppapörsseissä. Tätä varten merenpohjajärjestön tulee osoittaa rahoitussäännöissään, -määräyksissään ja -menettelytavoissaan asianomaiset kansainväliset termiinikauppapörssit. Jos jotain metallia ei myydä näissä pörsseissä, 'jalostetut metallit' tarkoittaa metalleja siinä perusmuodossa, jossa niitä yleensä myydään suoraan yritysten välillä tapahtuvissa liiketoimissa.

b) Jos merenpohjajärjestö ei pysty muuten määrittämään 5 ja 6 kappaleen b kohdasa mainittua toimintasopimuksen tarkoittamalta alueelta nostetuista monimetallinoduuleista jalostettujen metallien määrää, se määritellään noduulien metallipitoisuuden, siitä käytetyllä jalostusmenetelmällä hyödynnettävien metallien määrän ja muiden asiaan vaikuttavien seikkojen perusteella merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti ja noudattaen yleisesti hyväksyttyjä kirjanpitoperiaatteita.

8. Jos kansainvälinen termiinikauppapörssi tarjoaa käyttökelpoisen järjestelmän jalostettujen metallien, monimetallinoduulien ja noduuleista saatujen puolijalostettujen metallien hinnoittelemiseksi, käytetään pörssissä noteerattua keskihintaa. Kaikissa muissa tapauksissa merenpohjajärjestö määrää yrittäjän kanssa neuvoteltuaan tuotteille kohtuullisen hinnan 9 kappaleen mukaisesti.

9. a) Kaikkien tässä artiklassa mainittujen kulujen, kustannusten, tuottojen ja tulojen sekä hinnan- ja arvonmääritysten tulee perustua vapaisiin markkinoihin tai sellaisten yritysten välisiin liiketoimiin. Jos tämä ei ole mahdollista, merenpohjajärjestön tulee yrittäjän kanssa neuvoteltuaan määrätä ne ikään kuin ne perustuisivat vapaisiin markki-

noihin tai suoriin liiketoimiin ja ottaen huomioon asiaan vaikuttavat liiketoimet muilla markkinoilla.

b) Huolehtiakseen tämän kappaleen määräysten noudattamisesta ja täytäntöönpanosta merenpohjajärjestön tulee seurata periaatteita ja tulkintoja, jotka monikansallisia yhtiöitä käsittelevä Yhdistyneiden Kansakuntien toimikunta, kehitysmaiden ja kehittyneiden maiden välisiä verosopimuksia käsittelevä asiantuntijaryhmä ja muut kansainväliset järjestöt ovat hyväksyneet sovellettavaksi suoraan yritysten välillä tapahtuviin liiketoimiin. Sen tulee myös määritellä säännöissään, määräyksissään ja menettelytavoissaan yhdenmukaiset ja kansainvälisesti hyväksyttävät kirjanpitosäännöt ja -menettelytavat sekä menettely, jolla yrittäjä valitsee sellaiset riippumattomat tilintarkastajat, jotka merenpohjajärjestö voi hyväksyä, tarkastamaan tilit näiden sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti.

10. Yrittäjä antaa merenpohjajärjestön rahoitussääntöjen, -määräysten ja -menettelytapojen mukaisesti tilintarkastajien käyttöön kaikki tiedot, joita he tarvitsevat todetakseen, onko tämän artiklan määräyksiä noudatettu.

11. Kaikki tässä artiklassa mainitut kulut, kustannukset, tuotot ja tulot sekä kaikki hinnat ja arvot määritetään yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden ja merenpohjajärjestön rahoitussääntöjen, -määräysten ja -menettelytapojen mukaisesti.

12. Merenpohjajärjestölle 5 ja 6 kappaleen mukaisesti maksettavat maksut suoritetaan vapaasti vaihdettavina valuuttoina tai tärkeimmillä valuuttamarkkinoilla vapaasti saatavissa olevina ja käyttökelpoisina valuuttoina tai yrittäjän valinnan mukaan markkina-arvon pohjalta laskettuna vastaavana määränä jalostettuja metalleja. Markkina-arvo lasketaan 5 kappaleen b kohdan mukaisesti. Vapaasti vaihdettavat valuutat ja tärkeimmillä valuuttamarkkinoilla vapaasti saatavissa olevat ja käyttökelpoiset valuutat määritellään merenpohjajärjestön säännöissä, määräyksissä ja menettelytavoissa kansainvälisen valuuttakäytännön mukaisesti.

13. Kaikkia niitä taloudellisia velvoitteita, joita yrittäjällä on merenpohjajärjestölle, sekä kaikkia sen tässä artiklassa mainittuja maksuja, kuluja, kustannuksia, tuottoja ja tuloja tarkistetaan vertaamalla niitä jatkuvasti valitun lähtövuoden arvoihin.

14. Merenpohjajärjestö voi ottaen huomioon taloussuunnittelutoimikunnan ja oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunnan suositukset hyväksyä sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja, jotka rohkaisevat yhtenäisesti ja ketään syrjimättä yrittäjiä edistämään 1 kappaleessa esittyjä päämääriä.

15. Jos merenpohjajärjestön ja yrittäjän välille syntyy riita toimintasopimuksen taloudellisten ehtojen tulkinnasta tai soveltamisesta, kumpi tahansa osapuoli voi antaa sen sitovaan kaupalliseen välimiesmenettelyyn 188 artiklan 2 kappaleen mukaisesti, elleivät osapuolet yhdessä sovi riidan ratkaisemisesta muulla tavalla.

14 artikla

Tietojen siirto

1. Yrittäjä siirtää merenpohjajärjestölle tämän sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti ja toimintasuunnitelman ehtoja noudattaen järjestön määräämin väliajoin kaikki tiedot, jotka ovat sekä välttämättömiä että olennaisia, jotta merenpohjajärjestön pääelimet voivat hoitaa toimintasuunnitelman tarkoittamaan alueeseen liittyvät tehtävänsä ja käyttää valtuuksiaan tehokkaasti.

2. Sellaisia siirrettyjä toimintasuunnitelman tarkoittamaa aluetta koskevia tietoja, jotka katsotaan omistusoikeuden suojaamiksi, saa käyttää vain tämän artiklan mukaisiin tarkoituksiin. Sellaisia muita kuin laitteiden suunnitteluun liityviä tietoja, joita tarvitaan turvallisuutta ja meriympäristön suojelua koskevien merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen laatimiseen, ei katsota omistusoikeuden suojaamiksi.

3. Merenpohjajärjestö ei saa antaa yritykselleen tai järjestön ulkopuolelle luonnonvarojen etsijöiltä, toimintasopimuksen hakijoilta tai yrittäjiltä saamiaan omistusoikeuden suojaamiksi katsottavia tietoja. Yritykselle saa kuitenkin antaa tietoja varatuista alueista. Yritys ei saa antaa tällaisia sanotuilta henkilöiltä saamiaan tietoja merenpohjajärjestölle tai järjestön ulkopuolelle.

15 artikla

Koulutusohjelmat

Yrittäjä laatii merenpohjajärjestön ja kehitysmaiden henkilöstön kouluttamiseksi 144 artiklan 2 kappaleen mukaisesti käytännön ohjelmat, joihin kuuluu henkilöstön osallistuminen kaikkeen toimintasopimuksen tarkoittamaan merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan.

16 artikla

Yksinoikeus tutkimukseen ja hyödyntämiseen

Merenpohjajärjestö myöntää XI osan säännösten ja omien sääntöjensä, määräystensä ja menettelytapojensa mukaisesti yrittäjälle yksinoikeuden tutkia ja hyödyntää toimintasuunnitelman tarkoittamalta alueelta osoitettua luonnonvararyhmää. Järjestö huolehtii siitä, että kukaan muu ei hyödynnä tai tutki samalla alueella jotakin toista luonnonvararyhmää siten, että tämä haittaisi kyseisen yrittäjän toimintaa. Yrittäjällä tulee olla varmuus toimintaoikeudesta 153 artiklan 6 kappaleen mukaisesti.

17 artikla

Merenpohjajärjestön säännöt, määräykset ja menettelytavat

1. Merenpohjajärjestö laatii 160 artiklan 2 kappaleen f kohdan ii alakohdan ja 162 artiklan 2 kappaleen o kohdan ii alakohdan mukaisesti säännöt, määräykset ja menettelytavat tehtäviensä hoitamiseksi XI osan määräysten mukaisesti sekä soveltaa niitä yhdenmukaisesti. Sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen tulee koskea muun muassa seuraavia asioita:

a) merenpohja-alueella tapahtuvaan luonnonvarojen etsintään, tutkimukseen ja hyödyntämiseen liittyvää hallintomenettelyä;

b) toimintaa:

i) alueen kokoa;

ii) toiminnan kestoa;

iii) velvoitteiden täyttämistä koskevia vaatimuksia, kuten tämän liitteen 4 artiklan 6 kappaleen c kohdan mukaista vakuutusta;

iv) luonnonvararyhmiä;

v) alueista luopumista;

vi) selvityksiä toiminnan edistymisestä;

vii) tietojen antamista;

viii) toiminnan tarkastamista ja valvontaa;

ix) muun meriympäristössä harjoitettavan toiminnan häiriintymisen estämistä;

x) yrittäjän toimesta tapahtuvaa oikeuksien ja velvollisuuksien siirtoa;

xi) menettelytapoja, joilla teknologiaa siirretään 144 artiklan mukaisesti kehitysmaille, ja menettelytapoja, jotka koskevat näiden suoraa osallistumista kysmyksessä olevaan toimintaan;

xii) kaivostoimintaa koskevia määräyksiä ja tapoja, jotka voivat koskea muun muassa työturvallisuutta, luonnonvarojen säilyttämistä ja meriympäristön suojelua;

xiii) kaupallisen tuotannon määrittelemistä;

xiv) hakijoiden kelpoisuusehtoja;

c) raha-asioita:

i) yhtenäisten ja syrjimättömyysperiaatteen mukaisten kustannuslaskenta- ja kirjanpitosääntöjen laatimista ja tilintarkastajien valintatapaa;

ii) toiminnan tuoton jakamista;

iii) tämän liitteen 13 artiklassa mainittuja tukitoimia;

d) 151 artiklan 10 kappaleen ja 164 artiklan 2 kappaleen d kohdan mukaisesti tehtyjen päätösten toimeenpanoa.

2. Seuraavia asioita koskevien sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen tulee tarkasti täyttää alla esitetyt objektiiviset vaatimukset:

a) Alueiden koko:

Merenpohjajärjestö määrää tutkittavien alueiden koon. Jotta tehokas tutkimus olisi mahdollista tutkittavat alueet saavat olla kooltaan enintään kaksi kertaa niin suuria kuin hyödynnettävät alueet. Kokoa laskettaessa tulee täyttää varattuja alueita koskevat tämän liitteen 8 artiklan alueiden varaamista koskevat vaatimukset sekä 151 artiklan mukaiset tuotantovaatimukset sekä noudattaa toimintasopimuksen ehtoja ja ottaa huomioon kyseisenä aikana merenpohjaa koskevaan kaivostoimintaan saatavilla olevan tekniikan taso ja alueiden ominaispiirteet. Alueet eivät saa olla pienempiä eivätkä suurempia kuin tämän päämäärän täyttäminen edellyttää.

b) Toiminnan kesto:

i) Luonnonvarojen etsinnän kestoa ei rajoiteta;

ii) Tutkimuksen tulisi kestää niin kauan, että tietty alue saadaan tutkituksi perinpohjaisesti ja että alueelle voidaan suunnitella ja rakentaa kaivostoimintaan tarvittava laitteisto ja kaivostoimintaan ja jalostamiseen tarvittavien järjestelmien kokeilemiseksi pieniä ja keskisuuria rikastamoja;

iii) Hyödyntämisen keston tulisi riippua kaivoshankkeen taloudellisuudesta ottaen huomioon esimerkiksi malmin ehtyminen, kaivostoimintaan ja jalostamiseen tarvittavien laitteistojen käyttöikä ja toiminnan kannattavuus. Hyödyntämisen tulisi kestää niin kauan, että alueella voidaan harjoittaa kaupallista kaivostoimintaa. Siihen tulisi sisältyä kaupalliseen käyttöön soveltuvien kaivostoiminnan ja jalostamisen edellyttämien järjestelmien rakentamiseksi tarvittava kohtuullinen aika, jona kaupallista tuotantoa ei tulisi edellyttää. Hyödyntämisajan tulisi kuitenkin jäädä niin lyhyeksi, että merenpohjajärjestöllä on tilaisuus muuttaa toimintasuunnitelman ehtoja harkitessaan sen uusimista sellaisten sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti, jotka se on hyväksynyt toimintasuunnitelman hyväksymisen jälkeen.

c) Velvoitteiden täyttämistä koskevat vaatimukset:

Merenpohjajärjestön tulee vaatia, että yrittäjä maksaa tutkimusvaiheessa määräajoin maksuja, jotka ovat kohtuullisessa suhteessa toimintasuunnitelman tarkoittaman alueen kokoon, sekä maksuja, joita voidaan odottaa vilpittömässä mielessä toimivalta yrittäjältä, joka aikoi ryhtyä alueella kaupalliseen tuotantoon järjestön asettamien määräaikojen kuluessa. Maksuja ei pidä määrätä niin suuriksi, että ne karkottavat sellaiset toimintasopimusta tavoittelevat yrittäjät, joiden käyttämä teknologia ei ole yhtä kallista kuin yleisesti käytössä oleva. Järjestö määrää tutkimusvaiheen päättymisestä hyödyntämisvaiheen alkuun enimmäisajan, jonka kuluessa kaupallinen tuotanto pitää aloittaa. Enimmäisajan pituutta määrätessään järjestön tulisi ottaa huomioon, että laajojen kaivostoiminta- ja jalostusjärjestelmien rakentamista ei voida aloittaa, ennen kuin tutkimusvaihe on päättynyt ja hyödyntämisvaihe käynnistynyt. Tämän vuoksi kaupallisen tuotannon käynnistämiseen tarkoitettua enimmäisaikaa määriteltäessä tulisi ottaa huomioon rakentamiseen tutkimisvaiheen jälkeen tarvittava aika ja sallia kohtuullisessa määrin rakennusaikataulussa väistämättä tapahtuvat viivästykset. Kun kaupalliseen tuotantoon on päästy, järjestön tulee kohtuullisissa rajoissa ja ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat esittää yrittäjälle vaatimus, että hän ylläpitää kaupallista tuotantoa koko toimintasuunnitelman ajan.

d) Luonnonvararyhmät:

Ratkaistessaan, mille luonnonvararyhmälle toimintasuunnitelma hyväksytään, merenpohjajärjestö painottaa muun muassa seuraavia asioita:

i) että tietyt luonnonvarat edellyttävät samanlaisia kaivausmenetelmiä; ja

ii) että joitakin luonnonvaroja voidaan kehittää samanaikaisesti ilman, että saman alueen eri luonnonvaroja hyödyntävät yrittäjät haittaavat kohtuuttomasti toistensa toimia.

Mikään tämän kohdan määräys ei estä merenpohjajärjestöä hyväksymästä toimintasuunnitelmaa, jonka mukaan yksi hakija hyödyntää alueella useampia luonnonvararyhmiä.

e) Alueista luopuminen:

Yrittäjällä on oikeus luopua milloin hyvänsä rangaistuksitta joistakin tai kaikista oikeuksistaan toimintasunnitelman tarkoittamalla alueella.

f) Meriympäristön suojelu:

On laadittava säännöt, määräykset ja menettelytavat meriympäristön suojelemiseksi tehokkaasti haitoilta, jotka aiheutuvat suoraan merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta tai välittömästi kaivospaikan yläpuolella aluksella tapahtuvasta kaivospaikasta saatujen mineraalien jalostamisesta. Tällöin tulee ottaa huomioon, missä määrin haitat voivat johtua suoraan porauksesta, ruoppauksesta, syväkairauksesta ja louhinnasta ja missä määrin pohjakerrostumien, jätteiden ja muiden poistettavien aineiden sijoittamisesta tai laskemisesta meriympäristöön.

g) Kaupallinen tuotanto:

Kaupallisen tuotannon katsotaan alkaneen, kun yrittäjä harjoittaa keskeytyksittä laajaa kaivostoimintaa, jonka tuottama materiaalimäärä selvästi osoittaa, että toiminnan päätarkoituksena on laaja tuotanto eikä tiedonkeruuseen, analyysintekoon tai laitteiden tai laitosten kokeiluun tarkoitettu tuotanto.

18 artikla

Rangaistukset

1. Yrittäjältä voidaan peruuttaa toimintasopimuksen mukaiset oikeudet joko väliaikaisesti tai lopullisesti vain:

a) jos yrittäjä on merenpohjajärjestön varoituksista huolimatta menetellyt tavalla, joka johtaa toimintasopimuksen perusehtojen, XI osan säännösten ja järjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen vakaviin, jatkuviin ja tahallisiin rikkomuksiin; tai

b) jos yrittäjä ei ole noudattanut häneen soveltuvan riitojenratkaisuelimen lopullista ja sitovaa päätöstä.

2. Jos toimintasopimusta on rikottu tavalla, johon ei sovelleta 1 kappaleen a kohtaa, voi merenpohjajärjestö määrätä yrittäjän maksamaan sakkoja rikkomuksen vakavuuden mukaan. Järjestö voi menetellä näin myös toimintasopimuksen 1 kappaleen a kohdan mukaisen peruuttamisen sijasta.

3. Lukuun ottamatta 162 artiklan 2 kappaleen w kohdan mukaisia hätätilamääräyksiä merenpohjajärjestö ei saa panna täytäntöön päätöstä sakkorangaistuksesta tai oikeuksien peruuttamisesta, ennen kuin yrittäjälle on annettu kohtuullinen tilaisuus käyttää loppuun kaikki hänen käytettävissään olevat oikeuskeinot XI osan 5 osaston mukaisesti.

19 artikla

Toimintasopimuksen tarkistaminen

1. Kun jommankumman osapuolen mielestä olosuhteet ovat muuttuneet tai todennäköisesti muuttuvat niin, että toimintasopimus osoittautuu epäoikeudenmukaiseksi tai toimintasopimuksen tai XI osan mukaisiin tavoitteisiin pääseminen on käynyt epätarkoituksenmukaiseksi tai mahdottomaksi, osapuolet ryhtyvät neuvottelemaan sopimuksen tarkistamisesta näiltä kohdin.

2. 153 artiklan 3 kappaleen mukaisesti tehtyjä toimintasopimuksia saa tarkistaa vain osapuolten suostumuksella.

20 artikla

Oikeuksien ja velvollisuuksien siirtäminen

Toimintasopimuksesta johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia saa siirtää vain merenpohjajärjestön luvalla ja sen sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti. Järjestö ei saa ilman riittäviä perusteita evätä suostumustaan, jos ehdotettu vastaanottaja on joka suhteessa kelvollinen hakija ja ottaa täyttääkseen kaikki siirtäjän velvollisuudet ja jos vastaanottajalle ei siirretä toimintasuunnitelmaa, jonka hyväksyminen olisi tämän liitteen 6 artiklan 3 kappaleen c kohdan nojalla kiellettyä.

21 artikla

Sovellettava laki

1. Toimintasopimukseen sovelletaan sen ehtoja, merenpohjajärjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja, XI osan säännöksiä ja muita kansainvälisen oikeuden sääntöjä, jotka eivät ole ristiriidassa tämän yleissopimuksen kanssa.

2. Kaikki lopulliset päätökset, jotka tämän yleissopimuksen mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin on antanut merenpohjajärjestön ja yrittäjän oikeuksista ja velvollisuuksista, ovat täytäntöönpanokelpoisia jokaisen sopimusvaltion alueella.

3. Sopimusvaltio ei saa asettaa yrittäjälle ehtoja, jotka ovat ristiriidassa XI osan säännösten kanssa. Sen, että sopimusvaltio soveltaa takaamiinsa yrittäjiin tai sen lippua käyttäviin aluksiin ympäristölainsäädäntöä tai muita lakeja ja määräyksiä, jotka ovat ankarampia kuin merenpohjajärjestön tämän liitteen 17 artiklan 2 kappaleen f kohdan mukaisesti hyväksymät säännöt, määräykset ja menettelytavat, ei katsota olevan risitriidassa XI osan säännösten kanssa.

22 artikla

Vastuu

Yrittäjä on vastuussa tai korvausvelvollinen vahingosta, joka johtuu siitä, että se on toiminnassaan menetellyt virheellisesti, joskin huomioon otetaan myös merenpohjajärjestön asiaan vaikuttaneet toimenpiteet tai laiminlyönnit. Järjestö on samoin vastuussa tai korvausvelvollinen vahingosta, joka johtuu siitä, että se on valtuuksiaan käyttäessään ja tehtäviään hoitaessaan menetellyt virheellisesti. Tähän sisältyvät muun muassa 168 artiklan 2 kappaleen mukaiset rikkomukset. Huomioon otetaan kuitenkin myös yrittäjän asiaan vaikuttaneet toimenpiteet tai laiminlyönnit. Vahingonkorvauksen on aina katettava vahingon todellinen määrä.

IV LIITE

MERENPOHJAJÄRJESTÖN YRITYKSEN PERUSSÄÄNTÖ

1 artikla

Tarkoitusperät

1. Merenpohjajärjestön yritys on järjestön elin, joka harjoittaa toimintaa merenpohja-alueella 153 artiklan 2 kappaleen a kohdan mukaisesti sekä kuljettaa, jalostaa ja markkinoi merenpohja-alueelta saatuja mineraaleja.

2. Tarkoitusperiään täyttäessään ja tehtäviään hoitaessaan merenpohjajärjestön yritys noudattaa tätä yleissopimusta ja järjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja.

3. Kehittäessään merenpohja-alueen luonnonvaroja 1 kappaleen mukaisesti merenpohjajärjestön yritys noudattaa tämän yleissopimuksen puitteissa hyviä kaupallisia periaatteita.

2 artikla

Suhde merenpohjajärjestöön

1. Merenpohjajärjestön yritys noudattaa 170 artiklan mukaisesti yleiskokouksen yleisiä toimintaperiaatteita ja neuvoston ohjeita.

2. Yritys on toiminnassaan itsenäinen ottaen kuitenkin huomioon 1 kappaleen määräykset.

3. Yritys ei ole tämän yleissopimuksen perusteella vastuuvelvollinen merenpohjajärjestön toimista tai velvoitteista eikä järjestö yrityksen toimista tai velvoitteista.

3 artikla

Vahingonkorvausvastuun rajoittaminen

Mikään merenpohjajärjestön jäsen ei ole pelkästään jäsenyytensä perusteella vahingonkorvausvastuussa merenpohjajärjestön yrityksen toimista tai velvoitteista. Määräys ei kuitenkaan vaikuta tämän liitteen 11 artiklan 3 kappaleeseen.

4 artikla

Organisaatio

Merenpohjajärjestön yrityksellä on johtokunta, pääjohtaja ja sen toiminnan edellyttämä muu henkilökunta.

5 artikla

Johtokunta

1. Johtokunta koostuu 15 jäsenestä, jotka yleiskokous valitsee 160 artiklan 2 kappaleen c kohdan mukaisesti. Johtokunnan jäsenten valinnassa kiinnitetään asianmukaista huomiota tasapuolisen maantieteellisen jakauman periaatteeseen. Esittäessään ehdokkaita johtokunnan jäseniksi merenpohjajärjestön jäsenten tulee pitää mielessä, että merenpohjajärjestön yrityksen toimintakyvyn ja menestymisen tuvaamiseksi ehdokkaiden tulee olla mahdollisimman kyvykkäitä henkilöitä, jotka ovat päteviä asianomaisella alalla.

2. Johtokunnan jäsenet valitaan neljäksi vuodeksi, ja heidät voidaan valita uudelleen. Jäsenyyden vuorotteluun on kiinnitettävä asianmukaista huomiota.

3. Johtokunnan jäsenet jatkavat tehtävissään seuraajiensa valitsemiseen asti. Jos jäsenyys vapautuu, yleiskokous valitsee 160 artiklan 2 kappaleen c kohdan mukaisesti uuden jäsenen edeltäjän toimikauden loppuajaksi.

4. Johtokunnan jäsenet toimivat henkilökohtaisessa ominaisuudessaan. Hoitaessaan tehtäviään he eivät saa pyytää ohjeita eivätkä ottaa niitä vastaan hallituksilta tai muiltakaan tahoilta. Jokaisen merenpohjajärjestön jäsenen tulee kunnioittaa johtokunnan jäsenten itsenäisyyttä ja pidättyä kaikista yrityksistä vaikuttaa jäseniin näiden hoitaessa tehtäviään.

5. Jokaiselle johtokunnan jäsenelle maksetaan korvaus merenpohjajärjestön yrityksen varoista. Yleiskokous määrää korvauksen suuruuden neuvoston suosituksesta.

6. Johtokunta toimii yleensä merenpohjajärjestön yrityksen päätoimipaikassa ja kokoontuu niin usein kuin yrityksen toiminta vaatii.

7. Johtokunnan päätösvaltaisuuteen tarvitaan jäsenten kahden kolmanneksen enemmistö.

8. Jokaisella johtokunnan jäsenellä on yksi ääni. Kaikista johtokunnan käsiteltävänä olevista asioista päätetään sen jäsenten äänten enemmistöllä. Jos jäsen on jäävi käsiteltävänä olevassa asiassa hän ei saa äänestää.

9. Jokainen merenpohjajärjestön jäsen voi pyytää johtokunnalta tietoja sellaisista johtokunnan toimenpiteistä, jotka erityisesti koskevat kyseistä jäsentä. Johtokunnan tulee pyrkiä antamaan tällaisia tietoja.

6 artikla

Johtokunnan valtuudet ja tehtävät

Johtokunta johtaa merenpohjajärjestön yrityksen toimintaa. Se käyttää tämän yleissopimuksen määräykset huomioon ottaen

yrityksen tarkoitusperien täyttämiseen tarvittavia valtuuksia, joita ovat muun muassa valtuus:

a) valita keskuudestaan puheenjohtaja;

b) hyväksyä itselleen menettelytapasäännöt;

c) tehdä viralliset kirjalliset toimintasuunnitelmat ja antaa ne neuvostolle 153 artiklan 3 kappaleen ja 162 artiklan 2 kappaleen j kohdan mukaisesti;

d) kehittää toimintasuunnitelmia ja ohjelmia 170 artiklassa mainitun toiminnan harjoittamista varten;

e) valmistella tuotantolupahakemukset ja antaa ne neuvostolle 151 artiklan 2–7 kappaleen mukaisesti;

f) antaa lupa neuvotteluihin, jotka koskevat uuden, esimerkiksi III liitteen 5 artiklan 3 kappaleen a, c ja d kohdan mukaisen teknologian hankkimista, ja hyväksyä neuvottelujen tulokset;

g) hyväksyä yhteisyrityksiä ja muita III liitteen 9 ja 11 artiklassa mainittuja yhteishankkeita koskevat ehdot, antaa lupa näitä yrityksiä ja järjestelyjä koskeviin neuvotteluihin ja hyväksyä neuvottelujen tulokset;

h) suosittaa yleiskokoukselle, mikä osuus merenpohjajärjestön yrityksen nettotuloista pitäisi jättää 160 artiklan 2 kappaleen f kohdan ja tämän liitteen 10 artiklan mukaiseksi varannoksi;

i) hyväksyä merenpohjajärjestön yrityksen vuotuinen tulo- ja menoarvio;

j) hyväksyä tämän liitteen 12 artiklan 3 kappaleen mukaisten tavaroiden ja palvelusten hankinnat;

k) antaa neuvostolle vuosikertomus tämän liitteen 9 artiklan mukaisesti;

l) antaa neuvostolle yleiskokouksen hyväksymistä varten esitykset merenpohjajärjestön yrityksen organisaatiota, johtoa ja sen henkilökunnan nimittämistä ja erottamista koskeviksi säännöiksi sekä hyväksyä määräykset, joilla säännöt pannaan täytäntöön;

m) ottaa lainaa ja antaa sellaiset vakuudet tai muut takuut, joista se voi tämän liitteen 11 artiklan 2 kappaleen mukaisesti päättää;

n) ryhtyä oikeudenkäyntiin, tehdä sopimuksia ja liiketoimia ja ryhtyä muihin tämän liitteen 13 artiklan mukaisiin toimiin;

o) oikeuttaa pääjohtaja ja johtokunnan komiteat käyttämään valtuuksia, joihin ei liity harkintavallan käyttöä edellyttäen, että neuvosto hyväksyy menettelyn.

7 artikla

Merenpohjajärjestön yrityksen pääjohtaja ja henkilökunta

1. Yleiskokous valitsee neuvoston suosituksesta johtokunnan asettamista ehdokkaista merenpohjajärjestön yrityksen pääjohtajan, joka ei saa olla johtokunnan jäsen. Pääjohtajan toimikausi on määräaikainen ja enintään viisi vuotta. Pääjohtaja voidaan valita uusiksi toimikausiksi.

2. Pääjohtaja on merenpohjajärjestön yrityksen laillinen edustaja ja korkein toimihenkilö. Hän vastaa suoraan johtokunnalle yrityksen toiminnan johtamisesta. Hän on vastuussa yrityksen organisaatiosta, johdosta ja sen henkilökunnan nimittämisestä ja erottamisesta tämän liitteen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen ja määräysten mukaisesti. Hän osallistuu ilman äänioikeutta johtokunnan kokouksiin ja voi osallistua ilman äänioikeutta myös yleiskokouksen ja neuvoston kokouksiin, kun niissä käsitellään merenpohjajärjestön yritystä koskevia asioita.

3. Henkilökuntaa valittaessa ja palkattaessa ja sen työehdoista päätettäessä pidetään tärkeimpänä näkökohtana mahdollisimman suurta tehokkuutta ja teknistä pätevyyttä. Tältä pohjalta kiinnitetään asianmukaista huomiota siihen, että on tärkeää valita henkilökunta maantieteellisen tasapuolisuuden mukaisesti.

4. Hoitaessaan tehtäviään pääjohtaja ja yrityksen muu henkilökunta eivät saa pyytää ohjeita tai ottaa niitä vastaan hallituksilta tai muiltakaan merenpohjajärjestön yrityksen ulkopuolisilta tahoilta. Heidän tulee pidättyä kaikesta toiminnasta, joka voisi vaikuttaa haitallisesti heidän asemaansa yrityksen kansainvälisinä virkamiehinä, jotka ovat vastuussa vain yritykselle. Jokainen sopimusvaltio sitoutuu kunnioittamaan pääjohtajan ja henkilökunnan velvollisuuksien yksinomaan kansainvälistä luonnetta ja olemaan yrittämättä vaikuttaa pääjohtajaan ja henkilökuntaan näiden täyttäessä velvollisuuksiaan.

5. 168 artiklan 2 kappaleessa mainittuja velvollisuuksia sovelletaan samalla tavoin myös merenpohjajärjestön yrityksen henkilökuntaan.

8 artikla

Sijainti

Merenpohjajärjestön yrityksen päätoimipaikka sijaitsee merenpohjajärjestön toimipaikassa. Yritys voi perustaa muita toimipaikkoja tai laitoksia minkä tahansa sopimusvaltion alueelle tämän suostumuksella.

9 artikla

Toimintakertomukset ja tiliselvitykset

1. Merenpohjajärjestön yritys antaa viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kunkin tilivuoden päättymisestä neuvoston käsiteltäväksi vuosikertomuksen, joka sisältää tilinpäätöksen ja tilintarkastajien lausunnon, ja toimittaa neuvostolle sopivin väliajoin yhteenvedon taloudellisesta tilanteesta sekä voitto- ja tappiolaskelman, josta näkyvät sen toiminnan tulokset.

2. Merenpohjajärjestön yritys julkaisee vuosikertomuksen ja muita tarpeellisiksi katsomiaan selvityksiä.

3. Kaikki tässä artiklassa mainitut kertomukset ja selvitykset toimitetaan merenpohjajärjestön jäsenille.

10 artikla

Nettotulojen jakaminen

1. Ottaen huomioon 3 kappaleen määräykset merenpohjajärjestön yritys maksaa järjestölle III liitteen 13 artiklan mukaiset maksut tai niitä vastaavat suoritukset.

2. Yleiskokous päättää johtokunnan suosituksesta, mikä osuus merenpohjajärjestön yrityksen nettotuloista jätetään yrityksen varannoksi. Jäännös siirretään merenpohjajärjestölle.

3. Sinä aikana, jonka merenpohjajärjestön yritys tarvitsee tullakseen omavaraiseksi, mikä saa kestää enintään 10 vuotta siitä, kun yritys on aloittanut kaupallisen tuotannon, yleiskokous vapauttaa yrityksen 1 kappaleen tarkoittamista maksuista ja jättää koko nettotulon yrityksen varannoksi.

11 artikla

Raha-asiat

1. Merenpohjajärjestön yrityksen rahavaroihin sisältyvät:

a) merenpohjajärjestöltä 173 artiklan 2 kappaleen b kohdan mukaisesti saadut suoritukset;

b) vapaaehtoiset maksut sopimusvaltioilta yrityksen toiminnan rahoittamiseksi;

c) varat, jotka yritys on lainannut 2 ja 3 kappaleen mukaisesti;

d) yrityksen toiminnastaan saamat tulot;

e) sellaiset muut yrityksen käyttöön annetut varat, joilla se voi aloittaa kaivostoiminnan mahdollisimman nopeasti ja huolehtia tehtäviensä hoitamisesta.

2. a) Merenpohjajärjestön yrityksellä on valtuudet ottaa lainaa ja antaa sellaiset vakuudet tai muut takuut kuin se päättää. Ennen kuin yritys laskee liikkeelle obligaatioitaan sopimusvaltion rahamarkkinoille tai sen valuutassa, yrityksen tulee saada sen suostumus. Neuvosto hyväksyy lainojen kokonaismäärän johtokunnan suosituksesta.

b) Sopimusvaltiot pyrkivät mahdollisuuksiensa mukaan tukemaan yrityksen hakemuksia lainojen saamiseksi pääomamarkkinoilta ja kansainvälisiltä rahalaitoksilta.

3. a) Merenpohjajärjestön yritykselle annetaan rahavarat, joita se tarvitsee yhden kaivospaikan tutkimiseen ja hyödyntämiseen, siitä saatujen mineraalien sekä mineraaleista saadun nikkelin, kuparin, koboltin ja mangaanin kuljettamiseen, jalostamiseen ja markkinoimiseen ja toiminnan alkuvaiheen hallintokulujen maksamiseen. Valmistelutoimikunta määrittää varojen määrän ja sen muuttamista koskevat perustelut ja näkökohdat merenpohjajärjestön sääntö-, määräys- ja menettelytapaluonnoksissa.

b) Kaikki sopimusvaltiot antavat merenpohjajärjestön yritykselle puolet a kohdassa tarkoitetuista rahavaroista pitkäaikaisina korottomina lainoina maksujen määräämishetkellä voimassa olevan Yhdistyneiden Kansakuntien varsinaiseen tulo- ja menoarvioon sovellettavan maksutaulukon mukaisesti, jota on muutettu siten, että siinä otetaan huomioon myös valtiot, jotka eivät ole Yhdistyneiden Kansakuntien jäseniä. Yritys kokoaa toisen puolen rahavaroista ottamalla velkaa, jonka takaajina ovat kaikki sopimusvaltiot kyseisen taulukon mukaisesti.

c) Jos sopimusvaltioiden maksuista kertyy vähemmän kuin yrityksen tulisi a kohdan mukaisesti saada, yleiskokous käsittelee vajausta ensimmäisessä kokouksessaan ja hyväksyy konsensuksella sitä koskevat toimet ottaen huomioon a ja b kohdan mukaiset sopimusvaltioiden velvollisuudet ja valmistelutoimikunnan suositukset.

d) i) Jokainen sopimusvaltio antaa yritykselle maksusitoumukset, joita ei voi peruuttaa eikä siirtää ja jotka ovat korottomia. Sopimusvaltion osuutta b kohdan mukaisista korottomista lainoista vastaavat sitoumukset tulee antaa 60 päivän kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulosta tai 30 päivän kuluessa sopimusvaltion ratifioimis- tai liittymiskirjan tallettamisesta sen mukaan, kumpi tapahtuu myöhemmin.

ii) Johtokunta laatii mahdollisimman pian tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen ja sittemmin vuosittain tai muuten sopivin väliajoin suunnitelman siitä, milloin ja miten paljon se tarvitsee rahavaroja hallintokuluihinsa ja toimintaan, jota yritys harjoittaa 170 artiklan ja tämän liitteen 12 artiklan mukaisesti.

iii) Yritys ilmoittaa tämän jälkeen merenpohjajärjestön välityksellä sopimusvaltioille, millaiset b kohdan mukaiset osuudet niiltä tarvitaan näihin kuluihin. Yritys muuttaa rahaksi sen verran sitoumuksia kuin suunnitelmassa mainittujen kulujen kattamiseksi kyseisistä korottomista lainoista tarvitaan.

iv) Sopimusvaltiot asettavat ilmoituksen saatuaan omat velkatakuuosuutensa yrityksen käyttöön b kohdan mukaisesti.

e) i) Jos yritys pyytää, sopimusvaltiot voivat tarjota b kohdassa mainitun taulukon mukaisten velkatakuiden lisäksi muita takuita.

ii) Velkatakuiden sijasta sopimusvaltio voi tehdä yritykselle lahjoituksen, joka vastaa suuruudeltaan sitä osuutta veloista, jotka sillä olisi muuten velvollisuus taata.

f) Korollisten lainojen takaisinmaksu on etusijalla korottomien lainojen takaisinmaksuun verrattuna. Korottomat lainat maksetaan takaisin sellaisen suunnitelman mukaisesti, jonka yleiskokous on hyväksynyt neuvoston suosituksesta ja johtokunnan esityksestä. Tehdessään esityksiä maksusuunnitelmista johtokunnan tulee seurata merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen asianomaisia kohtia, joissa yrityksen toiminnan tehokkuuden ja erityisesti taloudellisen riippumattomuuden turvaamiselle annetaan keskeinen merkitys.

g) Yritykselle tarkoitetut rahavarat tulee antaa vapaasti vaihdettavina valuuttoina tai tärkeimmillä valuuttamarkkinoilla vapaasti saatavissa olevina ja käyttökelpoisina valuuttoina. Valuutat määritellään merenpohjajärjestön säännöissä, määräyksissä ja menettelytavoissa siten kuin

vallitseva kansainvälinen valuuttakäytäntö edellyttää. Paitsi jos 2 kappaleessa toisin määrätään, mikään sopimusvaltio ei saa ylläpitää tai asettaa yritykselle rajoituksia, jotka koskevat näiden rahavarojen hallussapitoa, käyttöä tai vaihtoa.

h) 'Velkatakuu' tarkoittaa sopimusvaltion lupausta yrityksen velkojille maksaa takuun kattamat yrityksen taloudelliset sitoumukset asiaankuuluvan taulukon mukaisessa suhteessa, kun velkojat ovat ilmoittaneet sopimusvaltiolle, että yritys on laiminlyönyt sitoumuksensa. Sitoumusten maksamiseen sovellettavien menettelytapojen tulee olla merenpohjajärjestön sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaiset.

4. Merenpohjajärjestön yrityksen rahavarat, omaisuus ja kulut pidetään erillään merenpohjajärjestön rahavaroista, omaisuudesta ja kuluista. Tämä artikla ei estä yritystä tekemästä järjestön kanssa järjestelyjä, jotka koskevat toimitiloja ja välineitä, henkilöstöä ja palveluja tai jommankumman toisen puolesta maksamien hallintokulujen korvaamista.

5. Neuvoston valitsema riippumaton tilintarkastaja tarkastaa vuosittain merenpohjajärjestön yrityksen asiakirjat, kirjanpidon ja tilit mukaan luettuina sen vuotuiset taseet.

12 artikla

Toiminta

1. Merenpohjajärjestön yritys ehdottaa neuvostolle hankkeita 170 artiklan mukaista toimintaa varten. Ehdotusten tulee sisältää 153 artiklan 3 kappaleen mukainen virallinen kirjallinen toimintasuunnitelma merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta ja kaikki muut tiedot, joita oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunta suunnitelmaa arvioidessaan ja neuvosto sen hyväksymiseksi saattavat kulloinkin tarvita.

2. Neuvoston hyväksyttyä hankkeen merenpohjajärjestön yritys toteuttaa sen 1 kappaleessa mainitun virallisen kirjallisen toimintasuunnitelman pohjalta.

3. a) Jos merenpohjajärjestön yrityksellä ei ole toimintaansa tarvitsemiaan tavaroita tai palveluja, se voi hankkia niitä. Tätä varten sen tulee pyytää tarjouksia ja hyväksyä tarjous, jonka ehdot ovat laadun, hinnan ja toimitusajan kokonaisvertailussa edullisimmat.

b) Jos tällaisia tarjouksia on useita, sopimus tehdään noudattaen:

i) periaatetta, jonka mukaan ketään ei saa syrjiä sellaisin poliittisin tai muin perustein, jotka eivät liity siihen, että toimintaa harjoitetaan riittävän huolellisesti ja tehokkaasti; ja

ii) neuvoston antamia ohjeita, jotka koskevat varsinkin kehitysmaihin kuuluvista sisämaavaltioista ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevista valtioista peräisin olevien tavaroiden ja palvelusten suosimista.

c) Johtokunta voi hyväksyä säännöt, joissa määritellään, missä erityisoloissa tarjousten pyytämistä koskevasta vaatimuksesta voidaan merenpohjajärjestön yrityksen edun nimissä luopua.

4. Merenpohjajärjestön yrityksellä on omistusoikeus kaikkiin tuottamiinsa mineraaleihin ja niiden jalosteisiin.

5. Myydessään tuotteitaan merenpohjajärjestön yritys ei saa syrjiä ketään. Se ei saa myöntää alennuksia, jotka eivät ole luonteeltaan kaupallisia.

6. Merenpohjajärjestön yritys käyttää liiketoiminnalleen tarpeellisia valtuuksia. Tämä ei toisaalta vaikuta niihin yleisiin tai erityisvaltuuksiin, joita yrityksellä on tämän yleissopimuksen muiden määräysten perusteella.

7. Merenpohjajärjestön yritys ei puutu sopimusvaltioiden poliittisiin asioihin. Myöskään asianomaisen sopimusvaltion poliittinen luonne ei saa vaikuttaa yrityksen päätöksiin. Sen tulee päätöksenteossaan ottaa huomioon vain kaupalliset näkökohdat, joita tulee punnita puolueettomasti tämän liitteen 1 artiklassa mainittujen tarkoitusperien täyttämiseksi.

13 artikla

Oikeudellinen asema ja erioikeudet ja vapaudet

1. Jotta merenpohjajärjestön yritys voi hoitaa tehtävänsä, sille myönnetään sopimusvaltioiden alueella tässä artiklassa määrätty asema, erioikeudet ja vapaudet. Tämän periaatteen toteuttamiseksi yritys ja sopimusvaltiot voivat tarvittaessa tehdä erityissopimuksia.

2. Yrityksellä on sen tehtävien ja tarkoitusperien täyttämiseksi tarvittava oikeustoimikelpoisuus. Se on erityisesti toimivaltainen:

a) tekemään sopimuksia ja ryhtymään yhteishankkeisiin tai muihin järjestelyihin, muun muassa valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa;

b) hankkimaan, vuokraamaan ja pitämään hallussaan kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä luovuttamaan sitä;

c) olemaan osapuolena oikeudenkäynnissä.

3. a) Yritystä vastaan voidaan nostaa kanne vain asianmukaisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa sen sopimusvaltion alueella.

i) jossa yrityksen toimipaikka tai tilat sijaitsevat;

ii) johon yritys on nimennyt edustajan, jolla on oikeus vastaanottaa haasteita;

iii) jossa yritys on tehnyt sopimuksen tavaroiden tai palveluiden toimittamisesta;

iv) jossa yritys on laskenut liikkeelle arvopapereita; tai

v) jossa yritys harjoittaa muuten liiketoimintaa.

b) Yrityksen omaisuus ja varat ovat siitä riippumatta, missä ne sijaitsevat ja kuka niitä hallitsee, vapaita kaikista takavarikointi- tai täytäntöönpanotoimista, ennen kuin yritystä vastaan nostetussa jutussa on annettu lopullinen tuomio.

4. a) Yrityksen omaisuus ja varat ovat siitä riippumatta, missä ne sijaitsevat ja kuka niitä hallitsee, vapaita pakko-otosta, menettämisseuraamuksista, pakkolunastuksesta ja kaikista muista hallinto- tai lainsäädäntötoimiin perustuvista pakkokeinoista.

b) Yrityksen omaisuus ja varat ovat siitä rippumatta, missä ne sijaitsevat ja kuka niitä hallitsee, vapaita kaikenlaisista yritystä syrjivistä rajoituksista, sääntelystä, valvonnasta ja moratorioista.

c) Yrityksen ja sen työntekijöiden tulee noudattaa sen valtion tai alueen lakeja ja määräyksiä, jossa ne harjoittavat liike- tai muuta toimintaa.

d) Sopimusvaltiot huolehtivat siitä, että yrityksellä on kaikki oikeudet, erioikeudet ja vapaudet, jotka ne antavat kaupallista toimintaa alueellaan harjoittaville yhteisöille. Yrityksen tulee saada nämä oikeudet, erioikeudet ja vapaudet vähintään yhtä suotuisin perustein kuin samanlaista kaupallista toimintaa harjoittavat yhteisöt. Jos sopimusvaltiot myöntävät kehitysmaille tai niiden kaupallisille yhteisöille muita erioikeuksia, yrityksen tulee saada samat erioikeudet vastaavin suosituimmuusehdoin.

e) Sopimusvaltiot voivat myöntää yritykselle erityisiä etuja, oikeuksia, erioikeuksia ja vapauksia ilman, että niiden tarvitsee myöntää näitä muille kaupallisille yhteisöille.

5. Yritys neuvottelee niiden isäntämaiden kanssa, joissa sen toimipaikat ja muut tilat sijaitsevat, vapautuksen saamiseksi välillisistä ja välittömistä veroista.

6. Jokainen sopimusvaltio ryhtyy tarpeellisiin toimiin saattaakseen omalla lainsäädännöllään voimaan tässä liitteessä esitetyt periaatteet ja ilmoittaa yritykselle, mihin nimenomaisiin toimiin se on ryhtynyt.

7. Yritys voi luopua sille tässä artiklassa tai 1 kappaleessa mainituissa erityissopimuksissa myönnetyistä erioikeuksista ja vapauksista siinä määrin ja sellaisilla ehdoilla kuin se päättää.

V LIITE

SOVITTELU

1 osasto

XV OSAN 1 OSASTON MUKAINEN SOVITTELUMENETTELY

1 artikla

Menettelyn käynnistäminen

Jos riidan osapuolet ovat sopineet 284 artiklan mukaisesti antavansa riidan tämän osaston mukaiseen sovitteluun, osapuoli voi käynnistää menettelyn ilmoittamalla muille osapuolille asiasta kirjallisesti.

2 artikla

Sovittelijaluettelo

Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri kokoaa sovittelijoista luettelon, jota hän pitää ajan tasalla. Jokaisella sopimusvaltiolla on oikeus nimetä neljä sovittelijaa, joista jokaisen tulee olla kiistattomasti tunnettu tasapuolisuudestaan, pätevyydestään ja rehellisyydestään. Luettelo koostuu näin nimetyistä henkilöistä. Jos sopimusvaltion nimeämiä sovittelijoita on jossakin vaiheessa vähemmän kuin neljä, sillä on oikeus nimetä tarpeen mukaan lisää sovittelijoita. Sovittelija pysyy luettelossa, kunnes sovittelijan nimennyt sopimusvaltio poistaa hänet siitä. Sovittelija jatkaa kuitenkin toimintaansa sovittelukomissiossa, johon hänet on nimitetty, kunnes menettely komissiossa on saatu päätökseen.

3 artikla

Sovittelukomission kokoonpano

Elleivät osapuolet toisin sovi, sovittelukomissio kootaan seuraavasti:

a) Sovittelukomissio koostuu viidestä jäsenestä, ellei g kohdasta muuta johdu.

b) Sovittelun käynnistänyt osapuoli nimeää kaksi sovittelijaa, jotka valitaan mieluiten tämän liitteen 2 artiklassa mainitusta luettelosta. Toinen sovittelija voi olla kyseisen osapuolen kansallisuutta, elleivät osapuolet toisin sovi. Sovittelijoiden nimeämisestä tulee mainita tämän liitteen 1 artiklassa mainitussa ilmoituksessa.

c) Riidan toinen osapuoli nimeää b kohdassa esitetyllä tavalla kaksi sovittelijaa 21 päivän kuluessa tämän liitteen 1 artiklassa mainitun ilmoituksen vastaanottamisesta. Jos sovittelijoita ei ole tämän ajan kuluessa nimetty, sovittelun käynnistänyt osapuoli voi viikon kuluessa ajan päättymisestä joko lopettaa sovittelun ilmoittamalla tästä toiselle osapuolelle tai

pyytää Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeriä nimeämään sovittelijat e kohdan mukaisesti.

d) Kyseiset neljä sovittelijaa nimeävät kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun heidät on nimetty, viidennen sovittelijan, joka valitaan tämän liitteen 2 artiklassa mainitusta luettelosta ja joka toimii puheenjohtajana. Jos viidettä ei ole tänä aikana nimetty, jompikumpi osapuoli voi viikon kuluessa ajan päättymisestä pyytää Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeriä nimeämään hänet e kohdan mukaisesti.

e) Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri nimeää kolmenkymmenen päivän kuluessa c tai d kohdan mukaisen ilmoituksen vastaanottamisesta tarvittavat sovittelijat tämän liitteen 2 artiklassa mainitusta luettelosta yhteistyössä riidan osapuolten kanssa.

f) Vapautunut paikka täytetään alkuperäisen nimitysmenettelyn mukaisesti.

g) Osapuolet, jotka toteavat kysymyksessä olevan niiden yhteiset edut, nimeävät kaksi sovittelijaa yhdessä. Jos osapuolilla on erilaiset edut tai erimielisyyttä siitä, onko niillä yhteisiä etuja, ne nimeävät sovittelijat erikseen.

h) Riidoissa, joilla on useampia kuin kaksi sellaista osapuolta, joilla on erilaiset edut tai erimielisyyttä siitä, onko niillä yhteisiä etuja, osapuolten tulee soveltaa a–f kohdan määräyksiä siinä määrin kuin mahdollista.

4 artikla

Menettely

Sovittelukomissio päättää itse menettelystään, elleivät osapuolet toisin sovi. Komissio voi riidan osapuolten suostumuksella pyytää jotakin sopimusvaltiota antamaan asiasta suullisen tai kirjallisen lausunnon. Komissio päättää menettelytavoistaan, raportistaan ja suosituksistaan jäsentensä äänten enemmistöllä.

5 artikla

Rauhanomainen ratkaisu

Komissio voi kiinnittää osapuolten huomiota toimiin, jotka saattaisivat helpottaa riidan ratkaisua.

6 artikla

Komission tehtävät

Komissio kuulee osapuolia, tutkii niiden esittämät vaateet ja vastaväitteet ja tekee niille ehdotuksia sovinnolliseen ratkaisuun pääsemiseksi.

7 artikla

Raportti

1. Komissio antaa toiminnastaan raportin 12 kuukauden kuluttua siitä, kun se on asetettu. Raportista tulee ilmetä, miltä osin asiassa on päästy yhteisymmärrykseen ja jos siihen ei ole päästy, komission päätelmät kaikista käsiteltävään riitaan olennaisesti liittyvistä tosiasioista tai oikeudellisista kysymyksistä sekä mahdolliset suositukset, joita komissio pitää asianmukaisina sovinnolliseen ratkaisuun pääsemiseksi. Raportti talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa sen heti riidan osapuolille.

2. Komission raportti ja siihen sisältyvät päätelmät tai suositukset eivät sido osapuolia.

8 artikla

Sovittelun päättyminen

Sovittelu päättyy, kun on päästy ratkaisuun tai kun osapuolet tai jokin niistä on ilmoittanut kirjallisesti Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, että se ei hyväksy raportin suosituksia, tai kun raportin toimittamisesta osapuolille on kulunut kolme kuukautta.

9 artikla

Palkkio ja kulut

Riidan osapuolet maksavat komission palkkiot ja kulut.

10 artikla

Osapuolten oikeus menettelyn muuttamiseen

Riidan osapuolet voivat muuttaa tämän liitteen määräyksiä sopimuksella, jota sovelletaan vain kyseiseen riitaan.

2 osasto

VELVOLLISUUS SUOSTUA XV OSAN 3 OSASTON MUKAISEEN SOVITTELUUN

11 artikla

Sovittelun käynnistäminen

1. Jokainen sellaisen riidan osapuoli, joka voidaan XV osan 3 osaston määräysten mukaisesti antaa soviteltavaksi tämän osaston mukaisesti, voi käynnistää sovittelun ilmoittamalla riidan muille osapuolille tästä kirjallisesti.

2. Jokaisella riidan osapuolella, jolle on ilmoitettu sovittelun käynnistämisestä 1 kappaleen mukaisesti, on velvollisuus suostua sovitteluun.

12 artikla

Vastaamatta jättäminen tai jättäytyminen pois sovittelusta

Se, että osapuoli tai osapuolet eivät vastaa ilmoitukseen sovittelun aloittamisesta tai jättäytyvät pois sovittelusta, ei ole esteenä sovittelulle.

13 artikla

Toimivalta

Erimielisyydet siitä, onko tämän osaston mukaisesti toimiva sovittelukomissio toimivaltainen ratkaisee komissio itse.

14 artikla

1 osaston soveltaminen

Milloin tämän osaston määräyksistä ei muuta johdu, sovelletaan tämän liitteen 1 osaston 2–10 artiklaa.

VI LIITE

KANSAINVÄLISEN MERIOIKEUSTUOMIOISTUIMEN PERUSSÄÄNTÖ

1 artikla

Yleiset määräykset

1. Kansainvälinen merioikeustuomioistuin perustetaan tämän yleissopimuksen ja tämän perussäännön määräysten mukaisesti, ja sen tulee toiminnassaan noudattaa niitä.

2. Tuomioistuimen toimipaikka sijaitsee Hampurin vapaassa hansakaupungissa Saksan liittotasavallassa.

3. Tuomioistuin voi pitää istuntojaan ja hoitaa tehtäviään muuallakin, kun se katsoo tämän tarpeelliseksi.

4. Annettaessa riita merioikeustuomioistuimen ratkaistavaksi sovelletaan XI ja XV osan määräyksiä.

1 osasto

TUOMIOISTUIMEN ORGANISAATIO

2 artikla

Kokoonpano

1. Tuomioistuin koostuu 21 riippumattomasta jäsenestä, jotka valitaan kiistattomasti tasapuolisiksi ja rehellisiksi sekä merioikeuden alalla päteviksi tunnetuista henkilöistä.

2. Tuomioistuimessa tulee varmistua siitä, että sen jäsenistö edustaa kokonaisuudessaan maailman tärkeimpiä oikeusjärjestelmiä ja on jakautunut maantieteellisesti tasapuolisesti.

3 artikla

Jäsenyys

1. Tuomioistuimessa ei saa olla jäsenenä kahta saman valtion kansalaista. Henkilö, jota voitaisiin tuomioistuimen jäsenyyden kannalta pitää useamman kuin yhden valtion kansalaisena, katsotaan sen valtion kansalaiseksi, jossa hän yleensä käyttää kansalaisoikeuksiaan ja poliittisia oikeuksiaan.

2. Jokaisesta Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen määrittelemästä maantieteellisestä ryhmästä tulee olla vähintään kolme jäsentä.

4 artikla

Ehdokasasettelu ja vaalit

1. Jokainen sopimusvaltio voi nimetä enintään kaksi henkilöä, joilla on tämän liitteen 2 artiklassa määrätty pätevyys. Tuomioistuimen jäsenet valitaan näin nimetyistä henkilöistä koostuvasta luettelosta.

2. Ensimmäisten vaalien ollessa kysymyksessä Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri ja myöhempien vaalien ollessa kysymyksessä tuomioistuimen pääsihteeri lähettää vähintään kolmea kuukautta ennen vaalipäivää sopimusvaltioille kirjallisen pyynnön, jossa pyydetään, että ne asettavat ehdokkaansa tuomioistuimen jäseniksi kahden kuukauden kuluessa. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri tai tuomioistuimen pääsihteeri asettaa ehdokkaat aakkosjärjestykseen ja ilmoittaa, mikä jäsenvaltio on heidät asettanut ehdokkaaksi, sekä toimittaa luettelon sopimusvaltioille ennen vaalipäivää edeltävän kuukauden seitsemättä päivää.

3. Ensimmäiset vaalit pidetään kuuden kuukauden kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä.

4. Tuomioistuimen jäsenet valitaan salaisella äänestyksellä. Ensimmäiset vaalit pidetään sopimusvaltioiden kokouksessa, jonka Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri kutsuu koolle. Myöhemmät vaalit pidetään sopimusvaltioiden hyväksymällä tavalla. Kokouksen päätösvaltaisuuteen tarvitaan kaksi kolmannesta sopimusvaltioista. Tuomioistuimen jäseniksi tulee valita ne ehdokkaat, jotka saavat suurimman äänimäärän ja kahden kolmanneksen enemmistön läsnä olevien ja äänestävien sopimusvaltioiden äänistä edellyttäen, että tämä enemmistö myös edustaa sopimusvaltioiden enemmistöä.

5 artikla

Toimikausi

1. Tuomioistuimen jäsenet valitaan yhdeksäksi vuodeksi, ja heidät voidaan valita uudelleen. Seitsemän ensimmäisissä vaaleissa valitun jäsenen toimikausi päättyy kuitenkin kolmen vuoden kuluttua ja seitsemän muun jäsenen toimikausi kuuden vuoden kuluttua.

2. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri valitsee heti ensimmäisten vaalien jälkeen arvalla ne tuomioistuimen jäsenet, joiden toimikausi päättyy edellä mainitun kolmen tai kuuden vuoden pituisen kauden päättyessä.

3. Tuomioistuimen jäsenet jatkavat tehtäviensä hoitamista, kunnes heidän paikkansa täytetään. Tämänkin jälkeen he käsittelevät loppuun asiat, joiden käsittelyyn he jo ovat ryhtyneet.

4. Jos tuomioistuimen jäsen eroaa, eropyyntö on osoitettava tuomioistuimen puheenjohtajalle. Paikka vapautuu puheenjohtajan vastaanotettua pyynnön.

6 artikla

Vapautuneet paikat

1. Vapautuneita paikkoja täytettäessä noudatetaan ensimmäisissä vaaleissa käytettyä menettelytapaa edellyttäen kuitenkin, että tuomioistuimen pääsihteerin tulee kuukauden kuluessa paikan vapautumisesta esittää tämän liitteen 4 artiklan mukainen pyyntö ja että tuomioistuimen puheenjohtaja määrää vaalipäivän neuvoteltuaan siitä ensin sopimusvaltioiden kanssa.

2. Jos tuomioistuimen jäsen on valittu sellaisen jäsenen tilalle, jonka toimikausi ei ole vielä päättynyt, hän hoitaa virkaa edeltäjänsä toimikauden loppuun.

7 artikla

Tuomioistuimen jäsenyyden kanssa ristiriidassa oleva toiminta

1. Kukaan tuomioistuimen jäsen ei saa hoitaa minkäänlaista poliittista tai hallinnollista tehtävää tai olla aktiivisesti yhteydessä minkään sellaisen yrityksen toimintaan, joka tutkii tai hyödyntää meren tai merenpohjan varoja tai käyttää merta tai merenpohjaa muuten kaupalliseen tarkoitukseen, eikä hänellä saa olla taloudellista etua tällaisen yrityksen toiminnasta.

2. Kukaan tuomioistuimen jäsen ei saa toimia asiamiehenä, neuvonantajana tai asianajajana missään jutussa.

3. Epäselvät tapaukset ratkaistaan tuomioistuimen muiden läsnä olevien jäsenten enemmistöpäätöksellä.

8 artikla

Jäsenten esteellisyys yksittäisessä jutussa

1. Kukaan tuomioistuimen jäsen ei saa osallistua sellaisen jutun ratkaisemiseen, jonka käsittelyyn hän on aiemmin osallistunut jonkin osapuolen asiamiehenä, neuvonantajana tai asianajajana tai kansallisen tai kansainvälisen tuomioistuimen jäsenenä tai muussa ominaisuudessa.

2. Jos tuomioistuimen jäsen katsoo erityisestä syystä, että hänen ei pitäisi osallistua jonkin jutun ratkaisemiseen, hänen tulee ilmoittaa tästä tuomioistuimen puheenjohtajalle.

3. Jos puheenjohtaja katsoo, että tuomioistuimen jäsenen ei jostakin erityisestä syystä tulisi osallistua jutun käsittelyyn, hänen tulee ilmoittaa jäsenelle asiasta.

4. Epäselvät tapaukset ratkaistaan tuomioistuimen muiden jäsenten enemmistöpäätöksellä.

9 artikla

Seuraukset jäsenen toimikelpoisuutta koskevien edellytysten puuttumisesta

Jos tuomioistuimen muut jäsenet katsovat yksimielisesti, että jäsen ei enää täytä toimikelpoisuuttaan koskevia edellytyksiä, tuomioistuimen puheenjohtaja julistaa hänen paikkansa avoimeksi.

10 artikla

Erioikeudet ja vapaudet

Tuomioistuimen jäsenillä on tuomioistuimen tehtävissä diplomaattiset erioikeudet ja vapaudet.

11 artikla

Jäsenten antama juhlallinen vakuutus

Jokaisen tuomioistuimen jäsenen tulee ennen tehtäviinsä ryhtymistä antaa tuomioistuimen julkisessa istunnossa juhlallinen vakuutus siitä, että, hän käyttää valtuuksiaan puolueettomasti ja tunnollisesti.

12 artikla

Tuomioistuimen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja pääsihteeri

1. Tuomioistuin valitsee itselleen kolmeksi vuodeksi puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jotka voidaan valita uudelleen.

2. Tuomioistuin nimittää itselleen pääsihteerin ja voi ryhtyä toimiin muiden tarvittavien virkamiesten nimittämiseksi.

3. Puheenjohtajan ja pääsihteerin tulee asua tuomioistuimen toimipaikassa.

13 artikla

Päätösvaltaisuus

1. Kaikkien käytettävissä olevien jäsenten tulee osallistua istuntoihin. Tuomioistuin on päätösvaltainen yhdentoista vaaleilla valitun jäsenen ollessa läsnä.

2. Ellei tämän liitteen 17 artiklassa toisin määrätä, tuomioistuin ratkaisee, ketkä jäsenet ovat käytettävissä tuomioistuimen käsitellessä kutakin riitaa, ottaen huomioon, mitä tämän liitteen 14 ja 15 artiklassa määrätään jaostojen tehokkaasta työskentelystä.

3. Tuomioistuimen tulee käsitellä ja tarkistaa kaikki sen käsiteltäväksi annetut riidat ja hakemukset, paitsi milloin sovelletaan tämän liitteen 14 artiklaa tai osapuolet pyytävät, että niihin sovelletaan tämän liitteen 15 artiklaa.

14 artikla

Merenpohjariitoja käsittelevä jaosto

Tämän liitteen 4 osaston määräysten mukaisesti perustetaan merenpohjariitoja käsittelevä jaosto. Sen toimivalta ja tehtävät ovat XI osan 5 osaston määräysten mukaiset.

15 artikla

Erityisjaostot

1. Tuomioistuin voi perustaa tietynlaisia riitoja käsittelemään tarpeellisiksi katsomiaan jaostoja, jotka koostuvat vähintään kolmesta tuomioistuimen jäsenestä.

2. Tuomioistuimen tulee osapuolten pyynnöstä perustaa jaosto käsittelemään sen ratkaistavaksi annettua riitaa. Tuomioistuin päättää jaoston kokoonpanosta osapuolten suostumuksella.

3. Käsittelyn jouduttamiseksi tuomioistuin asettaa vuosittain viisijäsenisen jaoston ratkaisemaan riitoja nopeutetussa menettelyssä. Lisäksi valitaan kaksi jäsentä sellaisten jäsenten varalle, jotka eivät voi osallistua jonkin riidan käsittelyyn.

4. Riidat käsitellään ja ratkaistaan tässä artiklassa mainituissa jaostoissa, jos osapuolet sitä pyytävät.

5. Tässä artiklassa ja tämän liitteen 14 artiklassa mainittujen jaostojen tekemät päätökset katsotaan tuomioistuimen päätöksiksi.

16 artikla

Tuomioistuimen säännöt

Tuomioistuin laatii toiminnalleen menettelytapa- ja muut säännöt.

17 artikla

Jäsenten kansallisuus

1. Riidan osapuolen kansallisuutta olevilla tuomioistuimen jäsenillä on oikeus osallistua riidan käsittelyyn tuomioistuimen jäseninä.

2. Jos tuomioistuimessa on riidan osapuolen kansallisuutta oleva jäsen, kukin muista osapuolista voi valita tuomioistuimeen lisäjäsenen.

3. Jos tuomioistuimessa ei ole tuomarina osapuolten kansallisuutta olevia jäseniä, kukin osapuoli voi valita tuomioistuimeen lisäjäsenen.

4. Tätä artiklaa sovelletaan tämän liitteen 14 ja 15 artiklassa mainittuihin jaostoihin. Tällöin puheenjohtaja pyytää yhteistyössä osapuolten kanssa niin monta jaostoon kuuluvaa tuomioistuimen jäsentä kuin on tarpeen luovuttamaan paikkansa asianomaisten osapuolten kansallisuutta oleville tuomioistuimen jäsenille, ja jos heitä ei ole tai jos nämä ovat estyneitä saapumasta, osapuolten erikseen valitsemille jäsenille.

5. Jos useilla osapuolilla on yhteiset edut, niitä pidetään edellä olevien määräysten soveltamisessa yhtenä osapuolena. Jos asiasta on epäselvyyttä, sen ratkaisee tuomioistuin.

6. 2–4 kappaleen mukaisesti valittujen jäsenten tulee täyttää tämän liitteen 2, 8 ja 11 artiklan ehdot. He osallistuvat riidan ratkaisuun tasavertaisina muiden jäsenten kanssa.

18 artikla

Jäsenten palkkiot

1. Jokainen vaaleilla valittu tuomioistuimen jäsen saa vuosipalkan sekä erityispalkkion kultakin päivältä, jona hän hoitaa tehtäviään edellyttäen, että hänelle erityispalkkioina maksettu summa ei ylitä vuosipalkkaa.

2. Puheenjohtaja saa vuotuisen erityispalkkion.

3. Varapuheenjohtaja saa erityispalkkion kultakin päivältä, jona hän toimii puheenjohtajana.

4. Tämän liitteen 17 artiklan mukaisesti muuten kuin vaaleilla valitut tuomioistuimen jäsenet saavat korvauksen kultakin päivältä, jona he hoitavat tehtäviään.

5. Palkat, palkkiot ja korvaukset määrätään ajoittain sopimusvaltioiden kokouksessa ottaen huomioon tuomioistuimen työmäärä. Niitä ei saa pienentää toimikauden aikana.

6. Pääsihteerin palkka määrätään tuomioistuimen esityksestä sopimusvaltioiden kokouksessa.

7. Sopimusvaltioiden kokouksen hyväksymissä säännöissä tulee määrätä, millä ehdoilla tuomioistuimen jäsenet ja pääsihteeri saavat eläkkeen ja korvauksen matkakuluistaan.

8. Palkat, palkkiot ja korvaukset ovat verottomia.

19 artikla

Tuomioistuimen kulut

1. Sopimusvaltiot ja merenpohjajärjestö maksavat tuomioistuimen kulut sopimusvaltioiden kokouksissaan sopimilla ehdoilla ja tavoilla.

2. Kun jokin muu kuin sopimusvaltio tai merenpohjajärjestö on tuomioistuimen ratkaistavaksi annetun jutun osapuolena, tuomioistuin päättää, miten paljon osapuolen tulee maksaa tuomioistuimen kuluista.

2 osasto

TOIMIVALTA

20 artikla

Tuomioistuimeen pääsy

1. Tuomioistuin on sopimusvaltioiden käytettävissä.

2. Tuomioistuin on muiden kuin sopimusvaltioiden käytettävissä XI osassa erikseen määrätyissä jutuissa tai jutuissa, jotka on annettu tuomioistuimen ratkaistavaksi sellaisen muun sopimuksen mukaisesti, joka antaa tuomioistuimelle tuomiovallan ja jonka kaikki jutun osapuolet ovat hyväksyneet.

21 artikla

Tuomiovalta

Tuomioistuimen tuomiovalta käsittää kaikki riidat ja hakemukset, jotka on annettu sen ratkaistavaksi tämän yleissopimuksen mukaisesti, ja kaikki asiat, joista on nimenomaisesti määrätty muissa sopimuksissa, jotka myöntävät tuomioistuimelle tuomiovallan.

22 artikla

Muihin sopimuksiin liittyvien riitojen osoittaminen merioikeustuomioistuimelle

Tämän yleissopimuksen alaa koskevan jo voimassa olevan sopimuksen osapuolet voivat sopia sen tulkintaa tai soveltamista koskevien riitojen antamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi.

23 artikla

Sovellettava lainsäädäntö

Tuomioistuin ratkaisee kaikki riidat ja anomukset 293 artiklan mukaisesti.

3 osasto

OIKEUDENKÄYNTIMENETTELY

24 artikla

Oikeudenkäynnin aloittaminen

1. Riidat annetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi tapauksittain joko ilmoittamalla tuomioistuimen pääsihteerille tätä koskevasta erityissopimuksesta tai osoittamalla hänelle kirjallinen hakemus asiasta. Kummassakin tapauksessa on mainittava riidan aihe ja osapuolet.

2. Pääsihteerin tulee ilmoittaa erityissopimuksesta tai hakemuksesta heti kaikille asianosaisille.

3. Pääsihteerin tulee ilmoittaa sopimuksesta tai hakemuksesta myös kaikille sopimusvaltioille.

25 artikla

Väliaikaiset toimet

1. Tuomioistuimella ja sen merenpohjariitoja käsittelevällä jaostolla on valtuudet määrätä 290 artiklan mukaisesti väliaikaisia toimia.

2. Jos tuomioistuin ei ole koolla tai jos jäseniä ei ole riittävästi päätösvaltaisuuden aikaansaamiseksi, väliaikaiset toimet määrää tämän liitteen 15 artiklan 3 kappaleen mukaisesti nopeutettua menettelyä varten perustettu jaosto. Tämän liitteen 15 artiklan 4 kappaleen määräyksistä riippumatta väliaikaisiin toimiin voidaan ryhtyä riidan osapuolen pyynnöstä. Tuomioistuimen tulee seurata toimia ja tarpeen mukaan muuttaa niitä.

26 artikla

Suullinen käsittely

1. Suullista käsittelyä johtaa puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Jos molemmat ovat estyneitä, käsittelyä johtaa vanhin läsnä oleva tuomari.

2. Suullinen käsittely on julkinen, ellei tuomioistuin toisin päätä tai elleivät osapuolet vaadi, että yleisöä ei saa pästää istuntoon.

27 artikla

Jutun käsittely

Tuomioistuin antaa määräykset jutun käsittelystä, päättää, missä muodossa ja missä ajassa kunkin osapuolen tulee antaa lopullausuntonsa sekä ryhtyy toimiin todisteiden vastaanottamiseksi.

28 artikla

Saapumatta jääminen

Kun toinen osapuoli jää saapumatta tuomioistuimeen tai jättää puhevaltansa käyttämättä, voi toinen osapuoli pyytää tuomioistuinta jatkamaan käsittelyä ja tekemään päätöksen. Osapuolen saapumatta jääminen tai puhevallan käyttämättä jättäminen ei ole esteenä oikeudenkäynnille. Ennen päätöksensä tekemistä tuomioistuimen tulee todeta, että se on toimivaltainen ratkaisemaan riidan ja että vaade on asiallisesti ja oikeudellisesti perusteltu.

29 artikla

Päätöksen edellyttämä enemmistö

1. Kaikki kysymykset ratkaistaan tuomioistuimen läsnä olevien jäsenten enemmistöllä.

2. Äänten jakautuessa tasan puheenjohtajan tai hänen sijaisensa ääni ratkaisee.

30 artikla

Päätös

1. Päätöksestä tulee ilmetä sen perustelut.

2. Päätöksessä on mainittava päätöksentekoon osallistuneiden tuomareiden nimet.

3. Jos päätös ei joltakin osin edusta tuomioistuimen jäsenten yksimielistä käsitystä, jokaisella tuomarilla on oikeus esittää eriävä mielipiteensä.

4. Puheenjohtaja ja pääsihteeri allekirjoittavat päätöksen. Se julistetaan julkisessa istunnossa, sitten kun riidan osapuolet ovat saaneet siitä asianmukaisesti tiedon.

31 artikla

Väliintulopyyntö

1. Jos sopimusvaltio katsoo, että riidassa annettava päätös saattaa vaikuttaa sen oikeudellisiin etuihin, se voi pyytää tuomioistuimelta lupaa väliintuloon.

2. Tuomioistuin päättää luvan myöntämisestä.

3. Jos lupa väliintuloon myönnetään, tuomioistuimen päätös riidasta sitoo väliintullutta sopimusvaltiota siinä määrin kuin se koskee asioita, joihin sopimusvaltion väliintulo liittyy.

32 artikla

Oikeus väliintuloon yleissopimuksen tulkinnan tai soveltamisen ollessa kysymyksessä

1. Kun riidassa on kysymys tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, tuomioistuimen pääsihteeri ilmoittaa asiasta heti kaikille sopimusvaltioille.

2. Kun on kysymys tämän liitteen 21 tai 22 artiklan mukaisesti kansainvälisen sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, pääsihteeri ilmoittaa asiasta kaikille kyseisen sopimuksen osapuolille.

3. Jokaisella 1 ja 2 kappaleessa mainitulla sopimuspuolella on oikeus väliintuloon oikeudenkäynnissä. Jos se käyttää tätä oikeutta, tuomioistuimen päätöksessä esitetty tulkinta sitoo sitä samalla tavoin kuin muita riidan osapuolia.

33 artikla

Päätösten lopullisuus ja sitovuus

1. Tuomioistuimen päätös on lopullinen ja kaikkien riidan osapuolten tulee noudattaa sitä.

2. Päätös sitoo vain riidan osapuolia ja vain ratkaistun riidan osalta.

3. Jos päätöksen sisällöstä tai laajuudesta syntyy riitaa, tuomioistuin ratkaisee asian osapuolen pyynnöstä.

34 artikla

Kulut

Ellei tuomioistuin toisin päätä, jokainen osapuoli maksaa itse kulunsa.

4 osasto

MERENPOHJARIITOJA KÄSITTELEVÄ JAOSTO

35 artikla

Kokoonpano

1. Tämän liitteen 14 artiklassa mainittu merenpohjariitoja käsittelevä jaosto koostuu yhdestätoista jäsenestä, jotka vaaleilla valitut tuomioistuimen jäsenet valitsevat keskuudestaan äänten-enemmistöllä.

2. Valittaessa jaoston jäseniä tulee huolehtia siitä, että siinä ovat edustettuina maailman tärkeimmät oikeusjärjestelmät ja tasapuolisesti eri maantieteelliset alueet. Merenpohjajärjestön yleiskokous voi antaa tästä yleisiä suosituksia.

3. Jäsenet jaostoon valitaan kolmen vuoden välein. Heidät voidaan valita toiseksi kaudeksi.

4. Jaosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, jonka toimikausi on sama kuin jaoston.

5. Jos oikeudenkäynti on vielä kesken sen kolmivuotiskauden lopulla, joksi jaosto on valittu, jaosto päättää käsittelyn alkuperäisessä kokoonpanossaan.

6. Jos jaostossa vapautuu paikka, tuomioistuin valitsee vaaleilla valituista jäsenistään seuraajan toimikauden loppuajaksi.

7. Jaosto on päätösvaltainen seitsemän tuomioistuimen valitseman jäsenen ollessa läsnä.

36 artikla

Ad hoc -jaostot

1. Merenpohjariitoja käsittelevä jaosto perustaa kolmejäsenisen *ad hoc* -jaoston käsittelemään sen ratkaistavaksi 188 artiklan 1 kappaleen b kohdan mukaisesti annettua riitaa. Merenpohjariitoja käsittelevä jaosto päättää *ad hoc* -jaoston kokoonpanosta, joka edellyttää riidan osapuolten hyväksymistä.

2. Jos riidan osapuolet eivät hyväksy *ad hoc* -jaoston kokoonpanoa, kumpikin riidan osapuoli nimeää yhden jäsenen, jotka yhdessä nimeävät kolmannen jäsenen. Jos osapuolet eivät pääse

yksimielisyyteen tai jompikumpi ei nimeä jäsentä, merenpohjariitoja käsittelevä jaosto nimeää jäsenen tai jäsenet viipymättä jäsenistään neuvoteltuaan ensin osapuolten kanssa.

3. *Ad hoc* -jaoston jäsenet eivät saa olla riidan osapuolten palveluksessa tai niiden kansalaisia.

37 artikla

Jaostokäsittelyyn pääsy

Jaosto on sopimusvaltioiden, merenpohjajärjestön ja muiden XI osan 5 osastossa mainittujen toimijoiden käytettävissä.

38 artikla

Sovellettava laki

Jaoston tulee 293 artiklan määräysten lisäksi soveltaa:

a) tämän yleissopimuksen mukaisesti hyväksyttyjä merenpohjajärjestön sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja; sekä

b) merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevien toimintasopimusten ehtoja näihin sopimuksiin liittyvissä asioissa.

39 artikla

Jaoston päätösten täytäntöönpano

Jaoston päätökset ovat täytäntöönpanokelpoisia sopimusvaltioiden alueilla samalla tavoin kuin sen sopimusvaltion korkeimman tuomioistuimen tuomiot tai päätökset, jonka alueella täytäntöönpanoa haetaan.

40 artikla

Tämän liitteen muiden osastojen määräysten soveltaminen

1. Jaostoon sovelletaan tämän liitteen muiden osastojen määräyksiä, jotka eivät ole ristiriidassa tämän osaston kanssa.

2. Hoitaessaan neuvoa-antaviin lausuntoihin liittyviä tehtäviään jaoston tulee noudattaa tämän liitteen määräyksiä tuomioistuimessa noudatettavasta menettelystä siinä määrin kuin se pitää niitä asiaan soveltuvina.

5 osasto

MUUTOKSET

41 artikla

Muutokset

1. 4 osastoa lukuun ottamatta tätä liitettä voidaan muuttaa vain 313 artiklassa mainituin tavoin tai tämän yleissopimuksen mukaisesti koolle kutsutussa konferenssissa konsensuksella.

2. 4 osaston muutokset voidaan hyväksyä vain 314 artiklan mukaisesti.

3. Tuomiostuin voi ehdottaa tähän perussääntöön tarpeellisiksi katsomiaan muutoksia esittämällä ne kirjallisina sopimusvaltioiden käsiteltäväksi 1 ja 2 kappaleen mukaisesti.

VII LIITE

VÄLITYSOIKEUDELLINEN MENETTELY

1 artikla

Välitysoikeudellisen menettelyn aloittaminen

Ellei XV osassa toisin määrätä, riidan osapuoli voi antaa riidan ratkaistavaksi tässä liitteessä määrätyllä välitysoikeudellisella menettelyllä ilmoittamalla asiasta kirjallisesti riidan muille osapuolille. Ilmoitukseen tulee liittää selvitys kanteesta ja sen perustelut.

2 artikla

Välimiesluettelo

1. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri laatii välimiehistä luettelon, jota hän pitää ajan tasalla. Jokaisella sopimusvaltiolla on oikeus nimetä neljä välimiestä, joista jokaisella tulee olla kokemusta merten käyttöä koskevista kysymyksistä ja jokaisen olla kiistattomasti tunnettu tasapuolisuudestaan, pätevyydestään ja rehellisyydestään. Luettelo koostuu näin nimetyistä henkilöistä.

2. Jos sopimusvaltion nimeämiä välimiehiä on jossakin vaiheessa vähemmän kuin neljä, sopimusvaltiolla on oikeus nimetä tarpeen mukaan lisää välimiehiä.

3. Välimies pysyy luettelossa, kunnes hänet nimennyt sopimusvaltio poistaa hänet siitä. Välimies jatkaa kuitenkin toimintaansa välitystuomioistuimessa, johon hänet on nimetty, kunnes menettely on saatu päätökseen.

3 artikla

Välitystuomioistuimen kokoonpano

Elleivät osapuolet toisin sovi, välitystuomioistuin kootaan tämän liitteen mukaista menettelyä varten seuraavasti:

a) Välitystuomioistuin koostuu viidestä jäsenestä, ellei g kohdasta muuta johdu.

b) Välitysoikeudellisen menettelyn aloittanut osapuoli nimeää yhden jäsenen, joka tulee mieluiten valita tämän liitteen 2 artiklassa mainitusta luettelosta ja joka voi olla sen kansalainen. Nimeämisestä tulee mainita tämän liitteen 1 artiklassa mainitussa ilmoituksessa.

c) Riidan toinen osapuoli nimeää kolmenkymmenen päivän kuluessa tämän liitteen 1 artiklassa mainitun ilmoituksen vastaanottamisesta yhden jäsenen, joka tulee mieluiten valita luettelosta joka voi olla sen kansalainen. Jos jäsentä ei ole tämän ajan kuluessa nimetty, menettelyn käynnistänyt osapuoli voi pyytää jäsentä nimettäväksi e kohdan mukaisesti.

d) Osapuolet nimeävät kolme muuta jäsentä yhteisestä sopimuksesta. Heidät tulee mieluiten valita luettelosta, ja heidän tulee olla kolmansien valtioiden kansalaisia, elleivät osapuolet toisin sovi. Riidan osapuolet nimeävät jonkun näistä kolmesta jäsenestä välitystuomioistuimen puheenjohtajaksi. Jos osapuolet eivät kuudenkymmenen päivän kuluessa tämän liitteen 1 artiklassa mainitun ilmoituksen vastaanottamisesta pääse sopimukseen yhden tai useamman yhteisestä sopimuksesta nimettävän tuomioistuimen jäsenen nimeämisestä tai puheenjohtajan nimeämisestä, nämä henkilöt nimetään riidan osapuolen pyynnöstä e kohdan mukaisesti. Pyyntö tulee esittää kahden viikon kuluessa edellä mainittujen kuudenkymmenen päivän päättymisestä.

e) Elleivät osapuolet sovi, että niiden valitsema henkilö tai kolmas valtio tekee c ja d kohdan mukaiset nimitykset, ne tekee Kansainvälisen merioikeustuomioistuimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja on estynyt toimimasta tämän kohdan mukaisesti tai on riidan osapuolen kansalainen, nimitykset tekee Kansainvälisen merioikeustuomioistuimen seuraavaksi vanhin käytettävissä oleva jäsen, joka ei ole riidan osapuolen kansalainen. Tässä kohdassa mainitut nimitykset tulee tehdä tämän liitteen 2 artiklassa mainitusta luettelosta kolmenkymmenen päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta ja neuvottelemalla osapuolten kanssa. Kunkin näin nimetyn jäsenen tulee olla eri kansallisuutta, eikä kukaan näistä jäsenistä saa olla riidan osapuolten palveluksessa, asua vakinaisesti niiden alueella tai olla näiden kansalaisia.

f) Vapautuneiden paikkojen täyttämisessä tulee noudattaa alkuperäistä nimeämismenettelyä.

g) Osapuolet, joilla on yhteiset edut, nimeävät yhden tuomioistuimen jäsenen yhteisestä sopimuksesta. Jos riidassa on useita osapuolia, joilla on eri edut, tai jos on erimielisyyttä siitä, onko niillä yhteisiä etuja, jokainen nimeää tuomioistuimeen yhden jäsenen. Osapuolten erikseen nimeämien tuomioistuimen jäsenten lukumäärän tulee aina olla yhtä pienempi kuin osapuolten yhdessä nimeämien jäsenten lukumäärä.

h) Riidoissa, joissa on enemmän kuin kaksi osapuolta, sovelletaan mahdollisuuksien mukaan a-kohtaa.

4 artikla

Välitystuomioistuimen tehtävät

Tämän liitteen 3 artiklan mukaisesti perustettu välitystuomioistuin toimii tämän liitteen ja muiden tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

5 artikla

Menettely

Elleivät riidan osapuolet toisin sovi, välitystuomioistuin päättää itse menettelystään, jossa tulee taata jokaiselle osapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi ja esittää kantansa.

6 artikla

Riidan osapuolten velvollisuudet

Riidan osapuolten tulee helpottaa välitystuomioistuimen työtä. Varsinkin niiden tulee lainsäädäntönsä mukaisesti ja kaikin käytettävissään olevin keinoin:

a) antaa sen käyttöön kaikki tarvittavat asiakirjat ja tiedot ja antaa sille muuta apua; sekä

b) antaa sille mahdollisuus kutsua tarvittaessa todistajia tai asiantuntijoita ja vastaanottaa näiltä todisteita sekä katsastaa paikat, joihin juttu liittyy.

7 artikla

Kulut

Ellei välitystuomioistuin jutun erityisluonteen vuoksi toisin päätä, riidan osapuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin tuomioistuimen kuluista, muun muassa sen jäsenten palkkioista.

8 artikla

Päätöksenteon edellyttämä enemmistö

Välitystuomioistuin tekee päätöksensä jäsentensää ääntenenemmistöllä. Päätöksenteko ei esty, jos vähemmän kuin puolet jäsenistä on poissa tai pidättyy äänestämästä. Jos äänet jakautuvat tasan, puheenjohtajan ääni ratkaisee.

9 artikla

Saapumatta jääminen

Jos riidan toinen osapuoli jää saapumatta välitystuomioistuimeen tai jättää puhevaltansa käyttämättä, toinen osapuoli voi pyytää

tuomioistuinta jatkamaan oikeudenkäyntiä ja tekemään päätöksen. Osapuolen saapumatta jääminen tai puhevallan käyttämättä jättäminen ei ole esteenä oikeudenkäynnin jatkamiselle. Ennen päätöksensä tekemistä tuomioistuimen tulee todeta, että se on toimivaltainen ratkaisemaan riidan ja että kanne on asiallisesti ja oikeudellisesti perusteltu.

10 artikla

Päätös

Välitystuomioistuimen päätöksen tulee koskea vain riidan aihetta, ja siitä tulee ilmetä perustelut. Päätöksessä on mainittava päätöksentekoon osallistuneiden tuomarien nimet ja päätöksentekopäivä. Jokainen tuomari voi esittää erillisen tai eriävän mielipiteensä.

11 artikla

Päätöksen lopullisuus

Päätös on lopullinen, eikä siihen voi hakea muutosta, paitsi jos riidan osapuolet ovat etukäteen sopineet muutoksenhakumenettelystä. Riidan osapuolten tulee noudattaa päätöstä.

12 artikla

Päätöksen tulkinta tai täytäntöönpano

1. Riidan osapuoli voi antaa päätöksen tulkinnasta tai täytäntöönpanosta osapuolten välille syntyvän kiistan päätöksen tehneen välitystuomioistuimen ratkaistavaksi. Tuomioistuimessa mahdollisesti vapaana olevan paikan täyttämiseksi tähän tarkoitukseen tulee noudattaa alkuperäistä nimeämismenettelyä.

2. Kaikkien riidan osapuolten sopimuksesta kiista voidaan antaa myös jonkin muun tuomioistuimen ratkaistavaksi 287 artiklan mukaisesti.

13 artikla

Soveltaminen muihin toimijoihin kuin sopimusvaltioihin

Tämän liitteen määräyksiä sovelletaan vastaavasti myös riitoihin, jotka koskevat muita toimijoita kuin sopimusvaltioita.

VIII LIITE

ERITYINEN VÄLITYSOIKEUDELLINEN MENETTELY

1 artikla

Menettelyn aloittaminen

Ellei XV osassa toisin määrättä, tämän yleissopimuksen 1) kalastusta, 2) meriympäristön suojelua ja säilyttämistä, 3) meritieteellistä tutkimusta tai 4) merenkulkua, alusten aiheuttama ja jätteen mereen laskemisesta johtuva meren pilaantuminen mukaan lukien, koskevien määräysten tulkintaan tai soveltamiseen liittyvän riidan osapuoli voi antaa riidan ratkaistavaksi tämän liitteen mukaisella erityisellä välitysoikeudellisella menettelyllä ilmoittamalla siitä kirjallisesti riidan muille osapuolille. Ilmoitukseen tulee liittää selvitys kanteesta ja sen perustelut.

2 artikla

Asiantuntijaluettelo

1. Kunkin alan eli 1) kalastuksen, 2) meriympäristön suojelun ja säilyttämisen, 3) meritieteellisen tutkimuksen ja 4) merenkulun, mukaan luettuna alusten aiheuttama ja jätteen mereen laskemisesta johtuva meren pilaantuminen, asiantuntijoista laaditaan luettelo, jota pidetään ajan tasalla.

2. Asiantuntijaluetteloita laativat ja pitävät ajan tasalla Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö kalastuksen alalla, Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristöohjelma meriympäristön suojelemisen ja säilyttämisen alalla, hallitusten välinen meritieteellinen toimikunta meritieteellisen tutkimuksen alalla ja Kansainvälinen merenkulkujärjestö merenkulun alalla, mihin kuuluu myös alusten aiheuttama ja jätteen mereen laskemisesta johtuva meren pilaantuminen, tai kussakin tapauksessa asianomainen alaelin, jolle järjestö, ohjelma tai toimikunta on antanut tämän tehtävän.

3. Jokaisella sopimusvaltiolla on oikeus nimetä kultakin alalta kaksi asiantuntijaa, jotka on todettu ja yleisesti tunnustettu päteviksi alan oikeudellisissa, tieteellisissä tai teknisissä kysymyksissä ja jotka ovat kiistattomasti tunnettuja tasapuolisuudestaan ja rehellisyydestään. Luettelot koostuvat kultakin alalta tällä tavoin nimetyistä henkilöistä.

4. Jos sopimusvaltion nimeämiä asiantuntijoita on jossakin vaiheessa vähemmän kuin kaksi, sopimusvaltiolla on oikeus nimetä tarpeen mukaan lisää jäseniä.

5. Asiantuntija pysyy luettelossa, kunnes hänet nimennyt sopimusvaltio poistaa hänet siitä. Asiantuntija jatkan kuitenkin toimintaansa erityisessä välitystuomioistuimessa, johon hänet on nimetty, kunnes tuomioistuimessa vireillä olleiden asioiden käsittely on saatu päätökseen.

3 artikla

Erityisen välitystuomioistuimen kokoonpano

Elleivät osapuolet toisin sovi, erityinen välitystuomioistuin kootaan tämän liitteen mukaista menettelyä varten seuraavasti:

a) Erityinen välitystuomioistuin koostuu viidestä jäsenestä, ellei g kohdasta muuta johdu.

b) Menettelyn aloittanut osapuoli nimeää kaksi välimiestä, jotka tulee mieluiten valita tämän liitteen 2 artiklassa mainituista, kyseisiä riitoja koskevista luetteloista ja joista toinen voi olla sen kansalainen. Nimityksistä tulee mainita tämän liitteen 1 artiklassa mainitussa ilmoituksessa.

c) Riidan toinen osapuoli nimeää kolmenkymmenen päivän kuluessa liitteen 1 artiklassa mainitun ilmoituksen vastaanottamisesta kaksi jäsentä, jotka tulee mieluiten valita kyseisiä riitoja koskevista luetteloista ja joista toinen voi olla sen kansalainen. Jos jäseniä ei ole tämän ajan kuluessa nimetty, menettelyn aloittanut osapuoli voi kahden viikon kuluessa ajan päättymisestä pyytää jäseniä nimettäviksi e kohdan mukaisesti.

d) Riidan osapuolet nimeävät yhteisestä sopimuksesta erityisen välitystuomioistuimen puheenjohtajan. Hänet tulee mieluiten valita asianomaisesta luettelosta, ja hänen tulee olla kolmannen valtion kansalainen, elleivät osapuolet toisin sovi. Jos osapuolet eivät kolmenkymmenen päivän kuluessa tämän liitteen 1 artiklassa mainitun ilmoituksen vastaanottamisesta pääse sopimukseen puheenjohtajan nimeämisestä, hänet nimetään riidan osapuolten pyynnöstä e kohdan mukaisesti. Pyyntö tulee esittää kahden viikon kuluessa edellä mainittujen kolmenkymmenen päivän päättymisestä.

e) Elleivät osapuolet sovi, että niiden valitsema henkilö tai kolmas valtio tekee nimityksen, tarpeelliset nimitykset tekee Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri kolmenkymmenen päivän kuluessa c tai d kohdan mukaisen pyynnön vastaanottamisesta. Tässä kohdassa mainitut nimitykset tulee tehdä tämän liitteen 2 artiklassa mainituista asiantuntijaluetteloista neuvottelemalla riidan osapuolten ja asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Kunkin näin nimetyn jäsenen tulee olla eri kansallisuutta, eikä kukaan näistä jäsenistä saa olla riidan osapuolten palveluksessa, asua vakinaisesti niiden alueella tai olla niiden kansalaisia.

f) Vapautuneiden paikkojen täyttämisessä tulee noudattaa alkuperäistä nimeämismenettelyä.

g) Osapuolet, joilla on yhteiset edut, nimeävät yhden tuomioistuimen jäsenen yhteisestä sopimuksesta. Jos riidassa on useita osapuolia, joilla on eri edut tai jos on erimielisyyttä siitä, onko niillä yhteisiä etuja, jokainen nimeää tuomioistuimeen yhden jäsenen.

h) Riidoissa, joissa on enemmän kuin kaksi osapuolta, sovelletaan mahdollisuuksien mukaan a—f kohtaa.

4 artikla

Yleiset määräykset

VII liitteen 4–13 artiklaa sovelletaan vastaavasti tämän liitteen mukaiseen erityiseen välitysoikeudelliseen menettelyyn.

5 artikla

Tutkimus

1. Tämän yleissopimuksen 1) kalastusta, 2) meriympäristön suojelua ja säilyttämistä, 3) meritieteellistä tutkimusta tai 4) merenkulkua, mukaan luettuna alusten aiheuttama ja jätteen mereen laskemisesta johtuva meren pilaantuminen, koskevien määräysten tulkintaan tai soveltamiseen liittyvän riidan osapuolet voivat milloin hyvänsä sopia, että ne pyytävät tämän liitteen 3 artiklan mukaisesti perustettua erityistä välitystuomioistuinta tekemään tutkimuksen ja selvittämään riitaan johtaneet tosiseikat.

2. Elleivät osapuolet toisin sovi 1 kappaleen mukaisesti toimivan erityisen välitystuomioistuimen tekemän tutkimuksen tulokset katsotaan osapuolten välillä lopullisiksi.

3. Jos kaikki riidan osapuolet pyytävät, erityinen välitystuomioistuin voi tehdä suosituksia, joilla ei ole päätöksen voimaa ja jotka tarjoavat osapuolille vain lähtökohdan riitaan johtaneiden kysymysten tarkastelulle.

4. Jos 2 kappaleen määräyksistä ei muuta johdu, erityinen välitystuomioistuin toimii tämän liitteen määräysten mukaisesti, elleivät osapuolet toisin sovi.

IX LIITE

KANSAINVÄLISTEN JÄRJESTÖJEN OSALLISTUMINEN

1 artikla

Määritelmät

305 artiklassa ja tässä liitteessä 'kansainvälinen järjestö' tarkoittaa valtioiden perustamaa hallitusten välistä järjestöä, jolle sen jäsenvaltiot ovat antaneet toimivallan tämän yleissopimuksen piiriin kuuluvissa asioissa, mukaan lukien toimivallan tehdä sopimuksia näistä asioista.

2 artikla

Allekirjoittaminen

Kansainvälinen järjestö voi allekirjoittaa tämän yleissopimuksen, jos enemmistö järjestön jäsenvaltioista on allekirjoittanut yleissopimuksen. Allekirjoittaessaan kansainvälisen järjestön tulee ilmoittaa ne yleissopimuksen piiriin kuuluvat asiat, joissa yleissopimuksen allekirjoittaneet järjestön jäsenvaltiot ovat antaneet toimivaltansa järjestölle, sekä toimivallan luonne ja laajuus.

3 artikla

Virallinen vahvistaminen ja liittyminen

1. Kansainvälinen järjestö voi tallettaa vahvistamis- tai liittymiskirjansa, jos enemmistö sen jäsenvaltioista tallettaa tai on tallettanut oman ratifioimis- tai liittymiskirjansa.

2. Kansainvälisen järjestön tallettamien asiakirjojen tulee sisältää tämän liitteen 4 ja 5 artiklan edellyttämät sitoumukset ja ilmoitukset.

4 artikla

Osallistumislaajuus sekä oikeudet ja velvollisuudet

1. Kansainvälisen järjestön vahvistamis- tai liittymiskirjan tulee sisältää sitoumus yleissopimuksen mukaisten valtioiden oikeuksien ja velvollisuuksien hyväksymisestä niissä asioissa, joita koskevan toimivallan sen jäsenvaltiot, jotka ovat tämän yleissopimuksen sopimuspuolia, ovat antaneet sille.

2. Kansainvälinen järjestö on tämän yleissopimuksen sopimuspuoli siinä määrin kuin sillä on toimivaltaa tämän liitteen 5 artiklassa mainittujen ilmoitusten ja tiedotusten mukaisesti.

3. Tällainen kansainvälinen järjestö käyttää niitä oikeuksia ja täyttää ne velvollisuudet, jotka yleissopimuksen sopimuspuolina olevilla jäsenvaltiolla olisi muuten tämän yleissopimuksen mukaisesti niissä asioissa, joissa nämä jäsenvaltiot ovat antaneet sille toimivallan. Kansainvälisen järjestön jäsenvaltiot eivät saa käyttää toimivaltaa, jonka ne ovat antaneet järjestölle.

4. Tällaisen kansainvälisen järjestön osallistuminen ei voi missään tapauksessa merkitä sen jäsenvaltioihin kuuluvien sopimusvaltioiden edustuksen kasvua siitä, mihin niillä olisi muuten oikeus, päätöksentekoon liittyvät oikeudet mukaan luettuina.

5. Tällaisen kansainvälisen järjestön osallistuminen ei voi missään tapauksessa merkitä sitä, että järjestön jäsenvaltiot, jotka eivät ole tämän yleissopimuksen sopimusvaltioita, saisivat tämän yleissopimuksen mukaisia oikeuksia.

6. Jos kansainvälisen järjestön tämän yleissopimuksen mukaisten velvoitteiden ja järjestön perustamissopimuksen tai siihen liittyvien asiakirjojen mukaisten velvoitteiden välillä on ristiriitaa, noudatetaan tämän yleissopimuksen velvoitteita.

5 artikla

Ilmoitukset ja tiedotukset

1. Kansainvälisen järjestön vahvistamis- tai liittymiskirjan tulee sisältää ilmoitus, jossa määritellään ne tämän yleissopimuksen piiriin kuuluvat asiat, joissa tämän yleissopimuksen sopimuspuolina olevat järjestön jäsenvaltiot ovat antaneet toimivallan järjestölle.

2. Kansainvälisen järjestön jäsenvaltion tulee, kun se ratifioi tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen tai kun järjestö tallettaa vahvistamis- tai liittymiskirjansa, jos se tapahtuu myöhemmin, ilmoittaa, missä yleissopimuksen piiriin kuuluvassa asiassa se on antanut toimivallan järjestölle.

3. Sopimusvaltioiden, jotka ovat tämän yleissopimuksen sopimuspuolena olevan kansainvälisen järjestön jäsenvaltioita, katsotaan olevan toimivaltaisia niissä yleissopimuksen piiriin kuuluvissa asioissa, joista ne eivät ole nimenomaisesti ilmoittaneet tai tiedottaneet tämän artiklan mukaisesti.

4. Kansainvälisen järjestön ja sen sopimusvaltioihin kuuluvien jäsenvaltioiden tulee viipymättä ilmoittaa tämän yleissopimuksen tallettajalle kaikista 1 ja 2 kappaleen mukaisilla ilmoituksilla tehdyistä toimivallanjakoa koskevista muutoksista, muun muassa uusien toimivaltuuksien antamisesta.

5. Sopimusvaltio voi pyytää kansainväliseltä järjestöltä ja sopimusvaltioihin kuuluvilta järjestön jäsenvaltioilta tietoja siitä, onko toimivalta jossakin esille tulleessa kysymyksessä järjestöllä vai sen jäsenvaltioilla. Järjestön ja asianomaisten jäsenvaltioiden tulee toimittaa nämä tiedot kohtuullisen nopeasti. Järjestö ja jäsenvaltiot voivat toimittaa tiedot myös omasta aloitteestaan.

6. Tämän artiklan mukaisissa ilmoituksissa ja tiedotuksissa tulee määritellä annetun toimivallan luonne ja laajuus.

6 artikla

Vastuu ja vahingonkorvausvelvollisuus

1. Sopimuspuolet, joilla on tämän liitteen 5 artiklan mukainen toimivalta, ovat vastuussa tämän yleissopimuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämättä jättämisestä tai yleissopimuksen muusta rikkomisesta.

2. Sopimusvaltio voi pyytää kansainväliseltä järjestöltä tai sopimusvaltioihin kuuluvilta jäsenvaltioilta tietoja siitä, kuka on jostakin asiasta vastuussa. Järjestön ja asianomaisten jäsenvaltioiden tulee toimittaa nämä tiedot. Siitä että tietoja ei toimiteta kohtuullisen nopeasti tai että tiedot ovat ristiriitaisia, seuraa solidaarinen korvausvastuu.

7 artikla

Riitojen ratkaiseminen

1. Kansainvälinen järjestö voi tallettaessaan vahvistamis- tai liittymiskirjansa tai milloin hyvänsä myöhemmin vapaasti valita kirjallisella ilmoituksella yhden tai useamman 287 artiklan 1 kappaleen a, c, tai d kohdassa mainituista keinoista tämän yleissopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevien riitojen ratkaisemiseksi.

2. XV osan määräyksiä sovelletaan vastaavasti sellaisten tämän yleissopimuksen sopimuspuolten välisiin riitoihin, joista yksi tai useampi on kansainvälinen järjestö.

3. Kun kansainvälinen järjestö on yhden tai useamman jäsenvaltionsa kanssa yhdessä riidan osapuolena tai niillä on yhteiset edut, järjestön katsotaan hyväksyneen samat menettelytavat riidan ratkaisemiseksi kuin jäsenvaltioiden. Jos jäsenvaltio on kuitenkin valinnut 287 artiklan mukaisesti vain Kansainvälisen tuomioistuimen, järjestön ja asianomaisen jäsenvaltion katsotaan hyväksyneen VII liitteen mukaisen välitysoikeudellisen menettelyn, elleivät riidan osapuolet toisin sovi.

8 artikla

XVII osan määräysten soveltaminen

XVII osan määräyksiä sovelletaan vastaavasti kansainväliseen järjestöön, paitsi seuraavissa asioissa:

a) kansainvälisen järjestön vahvistamis- tai liittymiskirjaa ei oteta huomioon 308 artiklan 1 kappaletta sovellettaessa;

b) i) kansainvälisellä järjestöllä on yksinomainen toimivalta 312–315 artiklaa sovellettaessa sikäli kuin sillä on tämän liitteen 5 artiklan mukaisesti toimivalta kaikissa sopimusmuutoksiin liittyvissä kysymyksissä;

ii) kansainvälisen järjestön vahvistamis- tai liittymiskirja, joka liittyy tämän liitteen 5 artiklan mukaisesti joka suhteessa kansainvälisen järjestön toimivaltaan kuuluviin sopimusmuutoksiin, katsotaan 316 artiklan 1, 2 ja 3 kappaletta sovellettaessa kunkin sopimusvaltioihin kuuluvan jäsenvaltion ratifioimis- tai liittymiskirjaksi;

iii) kansainvälisen järjestön vahvistamis- tai liittymiskirjaa ei oteta huomioon sovellettaessa 316 artiklan 1 ja 2 kappaletta muihin sopimusmuutoksiin.

c) i) kansainvälinen järjestö ei saa sanoa tätä yleissopimusta irti 317 artiklan mukaisesti, jos jokin sen jäsenvaltio on sopimusvaltio ja jos järjestö täyttää edelleen tämän liitteen 1 artiklan mukaiset edellytykset;

ii) kansainvälisen järjestön tulee sanoa tämä yleissopimus irti, kun mikään sen jäsenvaltioista ei ole sopimusvaltio tai jos se ei enää täytä tämän liitteen 1 artiklan mukaisia edellytyksiä. Irtisanominen tulee voimaan heti.

10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen XI osan soveltamiseen liittyvä

SOPIMUS

TÄMÄN SOPIMUKSEN SOPIMUSVALTIOT, jotka

TUNNUSTAVAT 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (jäljempänä 'yleissopimus') huomattavan merkityksen kaikkien maailman kansojen välisen rauhan, oikeudenmukaisuuden ja edistyksen turvaamisen kannalta,

VAHVISTAVAT, että kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolella oleva merenpohja-alue ja sen sisusta (joista jäljempänä käytetään nimitystä 'merenpohja-alue') sekä merenpohja-alueen luonnonvarat ovat ihmiskunnan yhteistä perintöä,

OVAT TIETOISIA yleissopimuksen tärkeydestä merellisen ympäristön suojelun ja säilyttämisen kannalta sekä maailman ympäristöön kohdistuvasta kasvavasta huolesta,

OVAT KÄSITELLEET Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin selontekoa epävirallisista konsultaatioista, joita käytiin valtioiden kesken vuosina 1990–1994 kiistanalaisista yleissopimuksen XI osaan ja siihen liittyviin määräyksiin (jäljempänä 'XI osa') liittyvistä kysymyksistä,

PANEVAT MERKILLE ne poliittiset ja taloudelliset muutokset, muun muassa markkinajohtoisen kehityksen, jotka vaikuttavat XI osan soveltamiseen,

HALUAVAT HELPOTTAA yleismaailmallista yleissopimukseen osallistumista,

OTTAVAT HUOMIOON, että XI osan soveltamiseen liittyvä sopimus parhaiten vastaisi tätä tavoitetta,

OVAT SOPINEET seuravasta:

1 artikla

XI osan soveltaminen

1. Tämän sopimuksen sopimusvaltiot sitoutuvat soveltamaan XI osaa tämän sopimuksen mukaisesti.

2. Tämän sopimuksen liite on erottamaton osa sopimusta.

2 artikla

Tämän sopimuksen ja XI osan välinen suhde

1. Tämän sopimuksen ja XI osan määräyksiä tulkitaan ja sovelletaan yhdessä yhtenä asiakirjana. Jos tämän sopimuksen ja XI osan välillä todetaan ristiriita, sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä.

2. Yleissopimuksen 309–319 artiklaa sovelletaan tähän sopimukseen samoin kuin niitä sovelletaan yleissopimukseen.

3 artikla

Allekirjoittaminen

Tämä sopimus on avoinna allekirjoittamista varten yleissopimuksen 305 artiklan 1 kappaleen a, c, d, e ja f kohdassa tarkoitetuille valtioille ja yhteisöille Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa 12 kuukauden ajan sen hyväksymispäivästä lukien.

4 artikla

Suostumus sitoutumiseen

1. Tämän sopimuksen hyväksymisen jälkeen yleissopimuksen ratifioimis-, vahvistamis- tai liittymiskirja katsotaan myös sitoutumiseksi noudattamaan tätä sopimista.

2. Mikään valtio tai yhteisö ei voi antaa suostumustaan sopimukseen sitoutumiseen ilman, että se sitä ennen tai samanaikaisesti sitoutuu noudattamaan yleissopimusta.

3. Edellä 3 artiklassa tarkoitettu valtio tai yhteisö voi ilmoittaa sitoumuksensa noudattaa tätä sopimusta

a) allekirjoittamalla sen ilman ratifioimista, vahvistamista tai 5 artiklassa tarkoitettua menettelyä koskevaa varaumaa,

b) allekirjoittamalla sen ratifioimis- tai vahvistamisvaraumin ja sen jälkeen ratifioimalla tai vahvistamalla sen,

c) allekirjoittamalla 5 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen, tai

d) liittymällä siihen.

4. Yleissopimuksen 305 artiklan 1 kappaleen f kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen vahvistaminen tapahtuu yleissopimuksen IX liitteen mukaisesti.

5. Ratifioimis-, vahvistamis- ja liittymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

5 artikla

Yksinkertaistettu menettely

1. Valtion tai yhteisön, joka on ennen tämän sopimuksen hyväksymispäivää tallettanut yleissopimusta koskevan ratifioimis-, vahvistamis- tai liittymiskirjan ja joka on allekirjoittanut tämän sopimuksen 4 artiklan 3 kappaleen c kohdan mukaisesti, katsotaan 12 kuukauden kuluttua tämän sopimuksen 4 artiklan 3 kappaleen c kohdan mukaisesti, katsotaan 12 kuukauden kuluttua tämän sopimuksen hyväksymisestä antaneen suostumuksensa siihen, että tämä sopimus sitoo sitä, jollei asianomainen valtio tai yhteisö ennen mainittua päivämäärää ole kirjallisesti ilmoittanut tallettajalle, ettei se käytä sanottua yksinkertaistettua menettelytapaa.

2. Mikäli valtio tai yhteisö tekee edellä tarkoitetun ilmoituksen, tähän sopimukseen sitoutuminen tapahtuu 4 artiklan 3 kappaleen b kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

6 artikla

Voimaantulo

1. Tämä sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä päivästä, jona 40 valtiota on 4 ja 5 artiklan mukaisesti ilmoittanut sitoutuvansa noudattamaan tätä sopimusta edellyttäen, että mainittuihin valtioihin kuuluu vähintään seitsemän Yhdistyneiden Kansakuntien kolmannen merioikeuskonferenssin II päätöslauselman 1 kappaleen a kohdassa (jäljempänä 'II päätöslauselma') mainittua valtiota, ja että vähintään viisi näistä on kehittyneitä valtioita. Jos nämä voimaantuloedellytykset on täytetty ennen marraskuun 16 päivää 1994, tämä sopimus tulee voimaan 16 päivänä marraskuuta 1994.

2. Kunkin valtion tai yhteisön osalta, joka ilmoittaa sitoutuvansa noudattamaan tätä sopimusta sen jälkeen, kun 1 kappaleessa tarkoitetut edellytykset on täytetty, tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun ilmoitus sitoutumisesta on annettu.

7 artikla

Väliaikainen soveltaminen

1. Jos tämä sopimus ei 16 päivänä marraskuuta 1994 ole tullut voimaan, sitä soveltavat väliaikaisesti

a) valtiot, jotka ovat antaneet suostumuksensa sen hyväksymiseen Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksessa, lukuun ottamatta valtiota, joka ennen 16 päivää marraskuuta 1994 kirjallisesti ilmoittaa talletettajalle, että se ei mainitulla tavalla sovella tätä sopimusta tai että se suostuu mainittuun soveltamiseen vasta myöhemmin tapahtuvan allekirjoittamisen tai kirjallisen ilmoituksen jälkeen,

b) valtiot ja yhteisöt, jotka allekirjoittavat tämän sopimuksen, lukuun ottamatta valtiota tai yhteisöä, joka sopimuksen allekirjoittaessaan kirjallisesti ilmoittaa tallettajalle, että se ei mainitulla tavalla sovella tätä sopimusta,

c) valtiot ja yhteisöt, jotka antavat suostumuksensa sopimuksen väliaikaiseen soveltamiseen tallettajalle jätettävällä kirjallisella ilmoituksella,

d) tähän sopimukseen liittyvät valtiot.

2. Kaikki edellä mainitut valtiot ja yhteisöt soveltavat tätä sopimusta väliaikaisesti kansallisten lakien ja määräystensä mukaisesti 16 päivästä marraskuuta 1994 alkaen tai siitä päivästä alkaen, jona asianomainen valtio tai yhteisö allekirjoittaa tämän sopimuksen, antaa suostumisilmoituksensa tai liittyy tähän sopimukseen, jos tämä tapahtuu myöhemmin.

3. Väliaikainen soveltaminen lakkaa päivänä, jona tämä sopimus tulee voimaan. Väliaikainen soveltaminen lakkaa joka tapauksessa 16 päivänä marraskuuta 1998, jos tuona päivänä 6 artiklan 1 kappaleen edellytys, että vähintään seitsemän II päätöslauselman 1 kappaleen a kohdassa mainittua valtiota (joista vähintään viisi on kehittyneitä valtioita) on ilmoittanut sitoumuksensa noudattaa tätä sopimusta, ei ole täytetty.

8 artikla

Sopimusvaltiot

1. Tässä sopimuksessa 'sopimusvaltiot' tarkoittaa valtioita, jotka ovat ilmoittaneet suostumuksensa noudattaa tätä sopimusta ja joiden osalta tämä sopimus on voimassa.

2. Tätä sopimusta sovelletaan vastaavasti yleissopimuksen 305 artiklan 1 kappaleen c, d, e ja f kohdassa tarkoitettuihin yhteisöihin, jotka tulevat tämän sopimuksen sopimuspuoliksi niitä kutakin koskevien edellytysten mukaisesti. 'Sopimusvaltion' käsite tarkoittaa tällöin myös näitä yhteisöjä.

9 artikla

Tallettaja

Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri on tämän sopimuksen tallettaja.

10 artikla

Todistusvoimaiset tekstit

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet täysivaltaiset edustajat ovat asianmukaisesti valtuutettuina allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty New Yorkissa kahdentenakymmenentenäkahdeksantena päivänä heinäkuuta 1994.

LIITE

1 OSASTO

SOPIMUSVALTIOLLE KOITUVAT KUSTANNUKSET JA TOIMIELIMIÄ KOSKEVAT JÄRJESTELYT

1. Kansainvälinen merenpohjajärjestö (jäljempänä 'merenpohjajärjestö') on järjestö, jonka kautta yleissopimuksen sopimusvaltiot XI osassa ja tässä sopimuksessa merenpohja-alueelle perustetun järjestelyn mukaisesti järjestävät ja valvovat merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa ja erityisesti merenpohja-alueen luonnonvarojen hallintoa. Järjestön tehtävät ja valtuudet ovat ne, jotka sille yleissopimuksessa nimenomaisesti annetaan. Järjestöllä on sellaiset yleissopimuksen mukaiset lisävaltuudet, joita merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan liittyvien valtuuksien käyttö ja tehtävien suorittaminen edellyttää.

2. Jotta sopimusvaltioille koituvat kustannukset pysyisivät mahdollisimman alhaisina, kaikkien yleissopimuksen ja tämän sopimuksen nojalla perustettavien toimielinten ja niiden alaisten lisäelinten tulee olla kustannustehokkaita. Tätä periaatetta tulee noudattaa myös kokousten tiheydestä, kestosta ja aikatauluista päätettäessä.

3. Merenpohjajärjestön toimielinten ja lisäelinten perustamisen ja toiminnan tulee perustua asteittaiseen kehitykseen siten, että asianomaiset toimielimet ja lisäelimet voivat tehokkaasti suorittaa tehtävänsä ja velvollisuutensa merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan eri kehitysvaiheissa.

4. Merenpohjajärjestön ensitehtävistä yleissopimuksen voimaantultua vastaavat yleiskokous, neuvosto, sihteeristö, oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunta ja rahoitusasiaintoimikunta. Taloudellisen suunnittelutoimikunnan tehtäviä hoitaa oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunta, kunnes neuvosto toisin päättää tai kunnes ensimmäinen tuotantosuunnitelma on hyväksytty.

5. Yleisspoimuksen voimaantulon ja ensimmäisen tuotantosuunnitelman hyväksymisen välisenä aikana merenpohjajärjestö keskittyy

a) tutkimusta koskevien toimintasuunnitelmien hyväksymistä koskevien hakemusten käsittelyyn yleissopimuksen XI osan ja tämän sopimuksen mukaisesti,

b) Kansainvälisen merenpohjajärjestön ja Kansainvälisen merioikeustuomioistuimen perustamista valmistelevan toimikunnan (jäljempänä 'valmistelutoimikunta') sellaisten päätösten toteuttamiseen, jotka koskevat rekisteröityjä alkusijoittajia ja näiden takaajina toimivia valtioita, mukaan lukien yleissopimuksen 308 artiklan 5 kappaleen ja II päätöslauselman 13 kappaleen mukaiset oikeudet ja velvollisuudet,

c) seuraamaan sopimuksen muodossa hyväksyttyjen tutkimusta koskevien toimintasuunnitelmien noudattamista,

d) seuraamaan ja tarkistamaan syvänmerenpohjan kaivostoiminnan kehitystä, mukaan luettuna maailman metallimarkkinoiden tilan sekä metallin hintatason kehityssuuntausten ja -näkymien säännöllinen analyysi,

e) tutkimaan merenpohja-alueen mineraalituotannon mahdollista vaikutusta sellaisten samojen mineraalien maaperätuottajien talouselämään, jotka todennäköisesti kärsivät vakavimmin, jotta niille aiheutuvia vaikeuksia voitaisiin minimoida ja niiden taloudellista sopeutumista auttaa ottaen huomioon valmistelutoimikunnan tällä alalla suorittama työ,

f) hyväksymään merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan edellyttämiä sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja; yleissopimuksen III liitteen 17 artiklan 2 kappaleen b ja c kohdan estämättä mainituissa säännöissä, määräyksissä ja menettelytavoissa tulee ottaa huomioon tämän sopimuksen määräykset, syvänmerenpohjan kaupallisen kaivostoiminnan alkamisen viivästyminen ja merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan todennäköinen etenemisvauhti,

g) sellaisten sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen hyväksymiseen, jotka koskevat meriympäristön suojelua ja säilyttämistä,

h) merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevan meritieteellisen tutkimuksen edistämiseen ja rohkaisemiseen sekä saatavana olevien tutkimus- ja analyysitulosten kokoamiseen ja levittämiseen painottaen erityisesti merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan ympäristövaikutuksiin liittyvää tutkimusta,

i) sellaisen tieteellisen tiedon saamiseen ja meriteknologian kehityksen seuraamiseen, joka liittyy merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan, erityisesti meriympäristön suojelua ja säilyttämistä koskevaan teknologiaan,

j) mineraalien etsinnästä ja tutkimuksesta saatavana olevien tietojen arvioimiseen,

k) hyödyntämistä koskevien, muun muassa meriympäristön suojelua ja säilyttämistä käsittelevien sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen laatimiseen.

6. a) Neuvosto käsittelee hyväksyttäväksi jätetyn tutkimusta koskevan toimintasuunnitelmahakemuksen oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunnan suosituksen pohjalta. Mainittu toimintasuunnitelmahakemus käsitellään yleissopimuksen ja sen III liitteen sekä tämän sopimuksen määräysten mukaisesti sekä seuraavat seikat huomioon ottaen:

i) tutkimusta koskeva toimintasuunnitelma, joka jätetään II päätöslauselman 1 kappaleen a kohdan ii tai iii alakohdassa tarkoitetun sellaisen valtion tai muun toimijan taikka sen osan puolesta, joka ei ole rekisteröity alkusijoittaja ja joka on jo harjoittanut huomattavaa toimintaa merenpohja-alueella ennen yleissopimuksen voimaantuloa, tai sen oikeudenomistajan puolesta, katsotaan toimintasuunnitelman hyväksymisen edellyttämien rahoituksellisten ja teknisten vaatimusten mukaiseksi, jos takaajana toimiva valtio tai valtiot vakuuttavat, että hakija on käyttänyt vähintään 30 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria vastaavan määrän tutkimukseen ja vähintään 10 prosenttia tästä toimintasuunnitelmassa mainitun alueen mittaukseen ja arviointiin. Jos toimintasuunnitelma muilta osin vastaa yleissopimuksen määräyksiä ja sen nojalla hyväksyttyjä sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja, neuvosto hyväksyy sen sopimuksen muodossa. Tämän liitteen 3 osaston 11 kappaleen määräyksiä tulkitaan ja sovelletaan tämän alakohdan mukaisesti,

ii) rekisteröity alkusijoittaja voi II päätöslauselman 8 kappaleen a kohdan määräysten estämättä jättää tutkimusta koskevan toimintasuunnitelman hyväksyttäväksi kolmenkymmenenkuuden kuukauden kuluessa yleissopimuksen voimaantulosta. Toimintasuunnitelman tulee sisältää valmistelutoimikunnalle sekä ennen että jälkeen rekisteröintiä jätetyt asiakirjat, selonteot ja muut tiedot, ja siihen tulee liittää valmistelutoimikunnan II päätöslauselman 11 kappaleen a kohdan mukaisesti antama todistus, jossa selostetaan alkusijoittajia koskevista säännöistä johtuvien velvoitteiden täyttämistä. Tällainen toimintasuunnitelma katsotaan hyväksytyksi. Hyväksytyn toimintasuunnitelman tulee olla XI osan ja tämän sopimuksen mukaisesti merenpohjajärjestön ja rekisteröidyn alkusijoittajan välillä tehdyn sopimuksen muodossa. II päätöslauselman 7 kappaleen a kohdan mukaisesti suoritettava 250 000 Yhdysvaltain dollarin maksu katsotaan tämän liitteen 8 osaston 3 kappaleessa tarkoitetuksi tutkimusvaiheen maksuksi. Tämän liitteen 3 osaston 11 kappaleen määräyksiä tulkitaan ja sovelletaan edellä sanotun mukaisesti,

iii) syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti a kohdan i alakohdassa mainitun toimintasopimuksen valtion, muun toimijan tai sen osan kanssa tulee sisältää samat tai vähintään yhtä suotuisat järjestelyt kuin ne, joista on sovittu a kohdan ii alakohdassa mainitun rekisteröidyn alkusijoittajan kanssa. Jos jollekin a kohdan i alakohdassa mainitulle valtiolle tai muulle toimijalle tai sen osalle myönnetään suotuisammat järjestelyt, neuvosto myöntää a kohdan ii alakohdassa mainitulle rekisteröidylle alkusijoittajalle samat tai vähintään yhtä suotuisat järjestelyt sikäli kuin ne eivät muuta tai heikennä järjestön etuja,

iv) valtio, joka a kohdan i tai ii alakohdan määräysten nojalla takaa toimintasuunnitelmahakemuksen, voi olla sopimusvaltio tai valtio, joka väliaikaisesti soveltaa tätä sopimusta siten kuin 7 artiklassa määrätään, tai valtio, joka on väliaiaikaisesti järjestön jäsen siten kuin 12 kappaleessa määrätään,

v) II päätöslauselman 8 kappaleen c kohtaa tulkitaan ja sovelletaan a kohdan iv alakohdan mukaisesti.

b) tutkimusta koskeva toimintasuunnitelma hyväksytään yleissopimuksen 153 artiklan 3 kappaleen mukaisesti.

7. Hyväksyttäväksi jätetyssä toimintasuunnitelmahakemuksessa on oltava liitteenä arvio esitetyn toiminnan mahdollisista ympäristövaikutuksista sekä luonnos valtameritutkimusta ja perustutkimusta koskevaksi ohjelmaksi merenpohjajärjestön hyväksymien sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti.

8. Hyväksyttäväksi jätetty tutkimusta koskeva toimintasuunnitelmahakemus käsitellään, jollei 6 kappaleen a kohdan i tai ii alakohdan määräyksistä muuta johdu, tämän liitteen 3 osaston 11 kappaleen mukaisia menettelytapoja käyttäen.

9. Tutkimusta koskeva toimintasuunnitelmahakemus hyväksytään 15 vuodeksi. Toimintasuunnitelman umpeutuessa yrittäjä jättää uuden toimintasuunnitelmahakemuksen, ellei yrittäjä ole sitä jo tehnyt tai saanut jatkoaikaa toimintasuunnitelmalle. Yrittäjä voi hakea jatkoaikaa enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Mainittu jatkoaika myönnetään, jos yrittäjä on vilpittömässä mielessä pyrkinyt noudattamaan toimintasuunnitelman vaatimuksia, mutta ei ole itsestään riippumattomista syistä pystynyt saattamaan päätökseen tuotantovaiheeseen siirtymisen edellyttämää valmistelutyötä, tai jos tuotantovaiheeseen siirtymistä ei vallitsevissa taloudellisissa olosuhteissa voida perustella.

10. Merenpohjajärjestölle varatun alueen määrittäminen yleissopimuksen III liitteen 8 artiklan mukaisesti tapahtuu tutkimusta koskevan toimintasuunnitelmahakemuksen tai tutkimusta ja tuotantoa koskevan toimintasuunnitelmahakemuksen hyväksymisen yhteydessä.

11. 9 kappaleen määräyksistä riippumatta sellainen hyväksytty tutkimusta koskeva toimintasuunnitelma, jonka takaajana on vähintään yksi sellainen valtio, joka väliaikaisesti soveltaa tätä sopimusta, lakkaa olemasta voimassa, jos asianomainen valtio lakkaa soveltamasta tätä sopimusta väliaikaisesti eikä ole tullut väliaikaiseksi jäseneksi siten kuin 12 kappaleessa määrätään eikä myöskään sopimusvaltioksi.

12. Tämän sopimuksen voimaan tullessa valtiot ja tämän sopimuksen 3 artiklassa tarkoitetut yhteisöt, jotka ovat soveltaneet tätä sopimusta väliaikaisesti 7 artiklan mukaisesti ja joiden osalta se ei ole voimassa, voivat edelleen väliaikaisesti olla merenpohjajärjestön jäseniä sopimuksen voimaantuloon saakka asianomaisten valtioiden ja yhteisöjen osalta seuraavissa kohdissa annettujen määräysten mukaisesti:

a) jos tämä sopimus tulee voimaan ennen marraskuun 16 päivää 1996, asianomaiset valtiot ja yhteisöt voivat jatkaa osallistumista merenpohjajärjestön väliaikaisina jäseninä ilmoitettuaan sitä koskevista aikomuksistaan sopimuksen tallettajalle. Mainittu väliaikainen jäsenyys päättyy joko 16 päivänä marraskuuta 1996 tai tämän sopimuksen ja yleissopimuksen tullessa voimaan asianomaisen jäsenen osalta, jos tämä tapahtuu aiemmin. Neuvosto voi asianomaisen valtion tai yhteisön pyynnöstä jatkaa väliaikaista jäsenyyttä myös marraskuun 16 päivän 1996 jälkeen ajanjaksoiksi, jotka eivät yhteensä ylitä kahta vuotta edellyttäen, että neuvosto on varmistautunut siitä, että asianomainen valtio tai yhteisö on vilpittömässä mielessä kaikin tavoin pyrkinyt tämän sopimuksen ja yleissopimuksen sopimuspuoleksi;

b) jos tämä sopimus tulee voimaan marraskuun 15 päivän 1996 jälkeen, mainitut valtiot ja yhteisöt voivat pyytää neuvostoa jatkamaan niiden väliaikaista jäsenyyttä merenpohjajärjestössä ajanjaksoiksi, jotka päättyvät viimeistään 16 päivänä marraskuuta 1998. Varmistauduttuaan siitä, että asianomainen valtio tai yhteisö on vilpittömässä mielessä kaikin tavoin pyrkinyt tämän sopimuksen ja yleissopimuksen sopimuspuoleksi, neuvosto myöntää väliaikaisen jäsenyyden sen hakupäivästä lukien;

c) valtiot ja yhteisöt, jotka ovat merenpohjajärjestön väliaikaisia jäseniä siten kuin a ja b kohdassa määrätään, soveltavat XI osan ja tämän sopimuksen ehtoja kansallisten tai sisäisten lakiensa ja määräystensä sekä vuotuisen tulo- ja menoarvionsa määräysten mukaisesti, ja niillä on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muilla jäsenillä, mukaan luettuna

   i) velvoite osallistua järjestön hallintomenoihin maksutaulukon mukaisesti,

   ii) oikeus hyväksyttäväksi jätettävän, tutkimusta koskevan toimintasuunnitelmahakemuksen takaamiseen. Sellaisten toimijoiden osalta, jotka koostuvat yhtä useampaa kansallisuutta olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä, tutkimusta koskevaa toimintasuunnitelmaa ei hyväksytä, jolleivät kaikki valtiot, joiden kansallisuutta olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä asianomaiset toimijat muodostuvat, ole sopimusvaltioita tai väliaikaisia jäseniä;

d) 9 kappaleen määräysten estämättä tutkimusta koskeva, sopimuksen muodossa hyväksytty toimintasuunnitelma, jonka väliaikaisena jäsenenä oleva valtio on taannut siten kuin c kohdan ii alakohdassa määrätään, lakkaa olemasta voimassa, jos mainitun valtion jäsenyys lakkaa eikä asianomainen valtio tai yhteisö ole tullut sopimusvaltioksi,

e) jos mainittu jäsen on laiminlyönyt sille määrätyn maksun suorituksen tai muutoin jättänyt noudattamatta tämän kappaleen mukaiset velvoitteensa, sen väliaikainen jäsenyys lakkaa.

13. Yleissopimuksen III liitteen 10 artiklan viittausta epätyydyttävään toimintaan tulkitaan siten, että yrittäjä ei ole noudattanut hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaisia velvoitteitaan siitä huolimatta, että merenpohjajärjestö on vähintään yhdellä kirjallisella varoituksella kehottanut niin tekemään.

14. Merenpohjajärjestöllä on oma tulo- ja menoarvionsa. Sitä seuraavan vuoden loppuun saakka, jona tämä sopimus tulee voimaan, järjestön hallintomenot suoritetaan Yhdistyneiden Kansakuntien tulo- ja menoarviosta. Sen jälkeen järjestön hallintomenot katetaan jäsenten maksuosuuksilla, jonka suorittavat

myös väliaikaiset jäsenet, siten kuin yleissopimuksen 171 artiklan a kohdassa ja 173 artikla sekä tässä sopimuksessa määrätään, kunnes järjestölle on kertynyt riittävästi varoja muista lähteistä, jotta se voi suoriutua mainituista menoista. Merenpohjajärjestö ei käytä yleissopimuksen 174 artiklan 1 kappaleessa mainittuja lainanottovaltuuksia hallintomenojensa kattamiseksi.

15. Järjestö laatii ja hyväksyy yleissopimuksen 162 artiklan 2 kappaleen o kohdan ii alakohdan mukaisesti tämän liitteen 2, 5, 6, 7 ja 8 osastoon sisältyvien periaatteiden mukaiset säännöt, määräykset ja menettelytavat sekä tarvittavat lisäsäännöt, -määräykset ja -menettelytavat helpottaakseen tutkimusta tai tuotantoa koskevan toimintasuunnitelman hyväksymistä seuraavien kohtien mukaisesti:

a) neuvosto voi ryhtyä mainittujen sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen laatimiseen katsoessaan sen tarpeelliseksi merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan kannalta, arvioidessaan, että kaupallinen tuotanto on alkamassa tai sellaisen valtion pyynnöstä, jonka kansalainen aikoo hakea tuotantosuunnitelman hyväksymistä,

b) jos a kohdassa tarkoitettu valtion pyyntö esitetään, neuvoston on yleissopimuksen 162 artiklan 2 kappaleen o kohdan mukaisesti saatava mainitut säännöt, määräykset ja menettelytavat hyväksyttyä kahden vuoden kuluessa siitä, kun pyyntö on esitetty,

c) jos neuvosto ei annetun määräajan kuluessa ole saanut tuotantoon liittyvien sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen laadintaa päätökseen ja tuotantosuunnitelmahakemus on vireillä, neuvoston tulee kuitenkin käsitellä hakemus ja hyväksyä se väliaikaisesti yleissopimuksen määräysten ja sellaisten sääntöjen, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti, jotka se on väliaikaisesti hyväksynyt, tai yleissopimuksen sisältämien normien perusteella sekä tämän liitteen sisältämien periaatteiden pohjalta mitään yrittäjää syrjimättä.

16. Hyväksyessään XI osan ja tämän sopimuksen mukaisesti sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja, merenpohjajärjestö ottaa huomioon ne XI osan määräyksiin liittyvät sääntö-, määräys- ja menettelytapaluonnokset sekä muut suositukset, jotka sisältyvät valmistelutoimikunnan selontekoihin ja suosituksiin.

17. Yleissopimuksen XI osan 4 osaston asianomaisia määräyksiä tulkitaan ja sovelletaan tämän sopimuksen mukaisesti.

2 OSASTO

Merenpohjajärjestön yritys

1. Merenpohjajärjestön sihteeristö suorittaa merenpohjajärjestön yrityksen tehtävät, kunnes yritys aloittaa toimintansa erillään sihteeristöstä. Merenpohjajärjestön pääsihteeri nimittää järjestön henkilöstön keskuudesta väliaikaisen pääjohtajan valvomaan mainittuja sihteeristön tehtäviä.

Mainitut tehtävät ovat seuraavat:

a) syvänmerenpohjan kaivostoiminnan kehityksen seuranta ja tarkastus, muun muassa analysoimalla säännöllisesti maailman metallimarkkinoiden tilaa ja metallin hintatason kehityssuuntauksia ja -näkymiä,

b) merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevista meritieteellisistä tutkimuksista saatujen tulosten arviointi, erityisesti painottaen merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan ympäristövaikutuksia koskevaa tutkimusta,

c) saatavana olevien luonnonvarojen etsintää ja tutkimusta, muun muassa toiminnan aloittamisperusteita, koskevien tietojen arviointi,

d) merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan kannalta merkityksellisen teknisen kehityksen arviointi, erityisesti ottaen huomioon meriympäristön suojeluun ja säilyttämiseen liittyvä teknologia,

e) merenpohjajärjestölle varattuja alueita koskevine tietojen arviointi,

f) yhteishankkeita koskevien ehdotusten arviointi,

g) koulutetun henkilöstön saantia koskevien tietojen kokoaminen,

h) merenpohjajärjestön yrityksen hallinnon johtamiseen toiminnan eri vaiheissa liittyvien toimintavaihtoehtojen tutkiminen.

2. Aluksi merenpohjajärjestön yritys suorittaa syvänmerenpohjan kaivostoimintansa yhteishankkeiden avulla. Kun muun toimijan kuin yrityksen jättämä tuotantosuunnitelma on hyväksytty tai kun neuvosto on vastaanottanut yrityksen kanssa suoritettavan yhteishankehakemuksen, neuvosto ryhtyy käsittelemään kysymystä yrityksen toiminnasta erillään merenpohjajärjestön sihteeristöstä. Jos yhteishankkeet yrityksen kanssa ovat käypien kaupallisten periaatteiden mukaisia, neuvosto antaa yleissopimuksen 170 artiklan 2 kappaleen mukaisen määräyksen erillisestä toiminnasta.

3. Yleissopimuksen IV liitteen 11 artiklan 3 kappaleessa määrättyä sopimusvaltioiden velvollisuutta rahoittaa merenpohjajärjestön yrityksen yksi kaivospaikka ei sovelleta, eikä sopimusvaltioilla ole velvollisuutta rahoittaa yrityksen tai sen yhteishankkeiden kaivospaikkoja koskevia järjestelyjä.

4. Yrittäjiä koskevia velvoitteita sovelletaan myös merenpohjajärjestön yritykseen. Yleissopimuksen 153 artiklan 3 kappaleen ja III liitteen 3 artiklan 5 kappaleen estämättä yrityksen toimintasuunnitelma on hyväksytyksi tullessaan merenpohjajärjestön ja yrityksen välinen sopimus.

5. Yrittäjällä, jonka hakemuksen perusteella tietty alue on osoitettu merenpohjajärjestölle tälle varattuna alueena, on mainitun alueen tutkimisen ja hyödyntämisen osalta etuoikeus yhteishankkeeseen merenpohjajärjestön yrityksen kanssa. Jos yritys ei jätä toimintasuunnitelmahakemusta mainitun alueen osalta 15 vuoden kuluessa siitä, kun se on aloittanut toimintansa erillään merenpohjajärjestön sihteeristöstä, tai 15 vuoden kuluessa päivästä, jona mainittu alue varattiin merenpohjajärjestölle, jos tämä tapahtuu myöhemmin, kyseisellä yrittäjällä on oikeus jättää aluetta koskeva toimintasuunnitelmahakemus edellyttäen, että se vilpittömässä mielessä tarjoaa yritykselle mahdollisuuden osallistua toimitaan yhteishankkeen muodossa.

6. Yleissopimuksen 170 artiklan 4 kappaletta, IV liitettä sekä muita merenpohjajärjestön yritykseen liittyviä määräyksiä tulkitaan ja sovelletaan tämän osaston määräysten mukaisesti.

3 OSASTO

Päätöksenteko

1. Yleiskokous määrää yhdessä neuvoston kanssa yleiset toimintaperiaatteet merenpohjajärjestölle.

2. Merenpohjajärjestön elinten tulee pääsääntöisesti tehdä päätöksensä konsensuksella.

3. Mikäli kaikista yrityksistä huolimatta päätöksenteossa ei saavuteta konsensusta, yleiskokouksen on menettelytapakysymyksissä tehtävä päätöksensä läsnä olevien ja äänestävien jäsenten ääntenenemmistöllä. Asiakysymyksissä päätökset, tehdään läsnä olevien ja äänestävien jäsenten kahden kolmanneksen ääntenenemmistöllä, kuten määrätään yleissopimuksen 159 artiklan 8 kappaleessa.

4. Yleiskokouksen sellaisten päätösten, jotka koskevat asiaa, jossa myös neuvostolla on toimivalta tai jotka koskevat hallintoon, talousarvioon tai talouteen liittyvää asiaa, tulee perustua neuvoston antamiin suosituksiin. Mikäli yleiskokous ei hyväksy neuvoston suositusta jossakin asiassa, sen tulee palauttaa asia neuvostolle uudelleen harkittavaksi. Neuvoston tulee harkita asiaa uudelleen yleiskokouksen esittämien näkemysten pohjalta.

5. Mikäli kaikista yrityksistä huolimatta päätöksenteossa ei saavuteta konsensusta, neuvoston on menttelytapakysymyksissä tehtävä päätöksensä läsnä olevien ja äänestävien jäsenten ääntenenemmistöllä. Sellaisia asioita lukuun ottamatta, joissa yleissopimus määrää neuvoston tekemään päätökset konsensuksella, asiakysymyksiä koskevat päätökset tehdään läsnä olevien ja äänestävien jäsenten kahden kolmanneksen ääntenenemmistöllä edellyttäen, että kyseisiä päätöksiä ei vastusta jonkin 9 kappaleessa mainitun jaoston enemmistö. Päätöksiä tehdessään neuvoston tulee pyrkiä ajamaan merenpohjajärjestön kaikkien jäsenten etuja.

6. Neuvosto voi lykätä päätöksen tekemistä jatkoneuvottelujen käymiseksi silloin, kun kaikkia keinoja konsensukseen pääsemiseksi ei jossakin asiassa ilmeisesti ole vielä käytetty.

7. Yleiskokouksen tai neuvoston sellaisten päätösten, jotka vaikuttavat talouteen tai talousarvioon, tulee perustua rahoitusasiaintoimikunnan antamiin suosituksiin.

8. Yleissopimuksen 161 artiklan 8 kappaleen b ja c kohdan määräyksiä ei sovelleta.

9. a) Jokaisen 15 kappaleen a—c kohdan mukaisesti valitun valtioryhmän katsotaan muodostavan oman jaostonsa neuvostossa tapahtuvassa äänestyksessä. 15 kappaleen d ja e kohtien mukaisesti valittujen kehitysmaiden katsotaan muodostavan yhden jaoston neuvostossa tapahtuvassa äänestyksessä.

b) Ennen neuvoston jäsenten valintaa yleiskokouksen on laadittava luettelot jäsenyyden kriteerit täyttävistä maista 15 kappaleen a—d kohdissa mainituissa valtioryhmissä. Jos valtio täyttää jäsenyyskriteerit useammassa kuin yhdessä ryhmässä, vain yksi ryhmä saa asettaa sen ehdolle neuvostoon valittavaksi ja se saa edustaa vain tätä ryhmää neuvostossa tapahtuvissa äänestyksissä.

10. Jokaista 15 kappaleen a—d kohdassa mainittua valtioryhmää edustavat neuvostossa kyseisen ryhmän nimeämät jäsenet. Kukin ryhmä nimeää yhtä monta ehdokasta kuin ryhmällä on jäsenpaikkoja täytettävänä. Milloin 15 kappaleen a—e kohdassa mainitussa ryhmässä mahdollisten ehdokkaiden lukumäärä ylittää kyseisessä ryhmässä vapaina olevien paikkojen lukumäärän, tulee pääsääntöisesti noudattaa vuorotteluperiaatetta. Kunkin ryhmän valtiojäsenten tulee päättää, miten tätä periaatetta noudatetaan kyseisessä ryhmässä.

11. a) Neuvoston tulee hyväksyä oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunnan antama suositus, joka koskee toimintasuunnitelman hyväksymistä, ellei sen läsnä olevien ja äänestävien jäsenten kahden kolmanneksen enemmistö, mukaan lukien neuvoston kunkin jaoston läsnä olevien ja äänestävien jäsenten enemmistöt, päätä olla hyväksymättä toimintasuunnitelmaa. Mikäli neuvosto ei tee päätöstä toimintasuunnitelman hyväksymistä koskevan suosituksen pohjalta määräajassa, katsotaan, että neuvosto on hyväksynyt kyseisen suosituksen mainitun ajan päättyessä. Kyseinen määräaika on tavallisesti 60 päivää, ellei neuvosto tee päätöstä pitemmän ajan määräämisestä. Jos toimikunta suosittaa jonkin toimintasuunnitelman hylkäämistä tai ei anna suositusta, neuvosto voi silti hyväksyä toimintasuunnitelman noudattaen menettelytapasääntöjään, jotka koskevat päätöksentekoa asiakysymyksissä.

b) Yleissopimuksen 162 artiklan 2 kappaleen j kohdan määräyksiä ei sovelleta.

12. Milloin toimintasuunnitelman hylkäämisestä syntyy erimielisyyttä, se on alistettava yleissopimuksen tarkoittamaan riitojenratkaisumenettelyyn.

13. Oikeudellisten ja teknisten asioiden toimikunnan äänestämällä tehtävät päätökset tulee tehdä läsnä olevien ja äänestävien jäsenten muodostamalla enemmistöllä.

14. Yleissopimuksen XI osan 4 osaston B ja C alaosastoja on tulkittava ja sovellettava tämän osaston mukaisesti.

15. Neuvostossa tulee olla kolmekymmentäkuusi merenpohjajärjestön jäsentä, jotka yleiskokous vallitsee seuraavassa järjestyksessä:

a) neljä jäsentä niiden sopimusvaltioiden keskuudesta, jotka ovat viiden edellisen tilastointivuoden aikana joko kuluttaneet yli kaksi prosenttia merenpohja-alueelta saatavia mineraalilajeja koskevasta maailman kokonaiskulutuksesta tai joiden nettotuonti on ollut yli kaksi prosenttia merenpohja-alueelta saatavista mineraalilajeista tuotettujen hyödykkeiden kokonaistuonnista ja joista yksi aina on Itä-Euroopan alueen bruttokansantuotteeltaan suurin valtio ja yksi valtio, jolla yleissopimuksen voimaantullessa on suurin bruttokansantuote, mikäli nämä valtiot tahtovat olla edustettuina tässä ryhmässä;

b) neljä jäsentä niiden kahdeksan sopimusvaltion keskuudesta, jotka ovat sijoittaneet eniten merenpohja-alueella harjoitettavan toiminnan valmisteluihin ja itse toimintaan joko suoraan tai kansalaistensa välityksellä;

c) neljä jäsentä niiden sopimusvaltioiden keskuudesta, jotka ovat niiden lainkäyttövaltaan kuuluvilla alueilla tapahtuvan tuotannon perusteella merenpohja-alueelta saatavien mineraalilajien suurimpia nettoviejiä, mukaan lukien vähintään kaksi kehitysmaata, joiden talouselämälle kyseisten mineraalien viennillä on huomattava merkitys;

d) kuusi jäsentä erityisetuja edustavista kehitysmaihin kuuluvista sopimusvaltioista. Kysymykseen tulevat muun muassa asukasluvultaan suurien valtioiden, sisämaavaltioiden tai epäedullisessa maantieteellisessä asemassa olevien valtioden, saarivaltioiden, merenpohja-alueelta saatavien mineraalilajien huomattavien tuojavaltioiden, mahdollisten tuottajavaltioiden ja vähiten kehittyneiden valtioiden erityisedut;

e) kahdeksantoista jäsentä, jotka valitaan siten, että neuvoston paikkojen jakautumisessa varmistetaan tasapuolinen maantieteellinen jakautuminen. Kultakin maantieteelliseltä alueelta valitaan tämän kohdan perusteella vähintään yksi jäsen. Maantieteellisillä alueilla tarkoitetaan tässä Afrikkaa, Aasiaa, Itä-Eurooppaa, Latinalaista Amerikkaa ja Karibiaa sekä Länsi-Eurooppaa ja muita valtioita.

16. Yleissopimuksen 161 artiklan 1 kappaleen määräyksiä ei sovelleta.

4 OSASTO

Tarkistuskonferenssi

Yleissopimuksen 155 artiklan 1, 3 ja 4 kappaleen tarkistuskonferenssia koskevia määräyksiä ei sovelleta. Yleissopimuksen 314 artiklan 2 kappaleen määräysten estämättä yleiskokous voi neuvoston suosituksesta milloin tahansa tarkistaa yleissopimuksen 155 artiklan 1 kappaleessa mainittuja asioita. Tätä sopimusta samoin kuin XI osaa koskeviin muutoksiin sovelletaan yleissopimuksen 314, 315 ja 316 artiklan mukaisia menettelyä. Yleissopimuksen 155 artiklan 2 kappaleen periaatteet, järjestelmä ja muut ehdot on pidettävä voimassa, eikä artiklan 5 kappaleessa mainittuja oikeuksia saa loukata.

5 OSASTO

Teknologian siirtäminen

1. Yleissopimuksen 144 artiklassa olevien määräysten ohella säätelevät seuraavat periaatteet teknologian siirtämistä XI osassa mainittuja tarkoituksia varten:

a) Merenpohjajärjestön yrityksen samoin kuin syvänmerenpohjan kaivosteknologiaa haluavien kehitysmaiden tulee pyrkiä saamaan tällaista teknologiaa avoimilta makkinoilta tasapuolisilla ja kohtuullisilla kaupallisilla ehdoilla tai yhteisyrityshankkeiden kautta;

b) Jos merenpohjajärjestön yritys tai kehitysmaat eivät voi hankkia syvänmerenpohjan kaivostoimintaan tarvittavaa teknologiaa, järjestö voi pyytää mitä tahansa yrittäjää tai kaikkia yrittäjiä samoin kuin takaajana toimivaa valtiota tai valtioita yhteistyössä kanssaan helpottamaan tällaisen teknologian hankkimista yritykselle tai sen yhteisyrityksille tai asianomaiselle kehitysmaalle tai kehitysmaille, jotka pyrkivät saamaan sitä tasapuolisilla ja kohtuullisilla ehdoilla, varmistaen samalla immateriaalioikeuksien tehokkaan suojan. Tätä varten sopimusvaltiot sitoutuvat toimimaan varauksetta ja tehokkaasti yhteistyössä järjestön kanssa ja varmistamaan, että myös niiden takaamat yrittäjät toimivat varauksetta yhteistyössä järjestön kanssa;

c) Sopimusvaltioiden tulee yleensäkin edistää merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevaa kansainvälistä teknistä ja tieteellistä yhteistyötä joko asianomaisten osapuolten kesken tai kehittämällä meritieteen ja meritekniikan koulutusta, teknistä apua ja tieteellisiä yhteistyöohjelmia sekä meriympäristön suojelua ja säilyttämistä.

2. Yleissopimuksen III liitteen 5 artiklan määräyksiä ei sovelleta.

6 OSASTO

Tuotanto-ohjelma

1. Merenpohjajärjestön tuotanto-ohjelman tulee perustua seuraaville periaatteille:

a) Merenpohja-alueen luonnonvarojen kehittämisen tulee tapahtua terveiden kaupallisten periaatteiden mukaisesti;

b) Tullitariffeja koskevan GATT-sopimuksen määräyksiä ja niiden tilalle tulevia sopimuksia sovelletaan merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan;

c) Etenkään valtiontukea ei saa myöntää merenpohja-alueella harjoitettavaan toimintaan paitsi milloin se on mahdollisesti sallittu niiden sopimusten mukaisesti, jotka mainitaan b kohdassa. Valtion tuella tarkoitetaan tässä samanlaista tukea kuin b kohdassa mainituissa sopimuksissa;

d) Merenpohja-alueelta ja muista lähteistä saatavien mineraalien välillä ei saa esiintyä syrjintää. Mineraaleille ei pidä myöntää etuoikeutettua pääsyä markkinoille eikä liioin etuoikeutta näistä mineraaleista valmistettavien hyödykkeiden maahantuonnille, varsinkaan:

i) käyttämällä tulleja tai muita kaupan esteitä; tai

ii) sopimusvaltioiden toimesta mineraaleille tai hyödykkeille, joiden valmistajia ovat niiden valtionyritykset tai niiden kansallisuutta olevat tai niiden tai niiden kansalaisten valvonnassa olevat luonnolliset tai oikeushenkilöt;

e) Tuotantosuunnitelmassa, joka koskee merenpohjajärjestön hyväksymää hyödyntämistä kullakin kaivosalueella, on oltava mukana alustava tuotantoaikataulu, jonka tulee sisältää ennakoidut suurimmat mineraalimäärät, jotka kyseisen tuotantosuunnitelman perusteella tuotettaisiin vuodessa;

f) Seuraavat säännöt koskevat sellaisten riitojen ratkaisemista, jotka liittyvät b kohdassa mainituissa sopimuksissa oleviin määräyksiin:

i) Milloin asianomaiset sopimusvaltiot ovat osapuolina tällaisissa sopimuksissa, niiden on voitava käyttää kyseisten sopimusten mukaisia menettelyjä riitojen ratkaisemiseksi;

ii) Milloin yksi tai useampi asianomainen sopimusvaltio ei ole tällaisten sopimusten osapuolena, sen tai niiden on voitava käyttää yleissopimuksessa määriteltyjä riitojenratkaisumenettelyjä;

g) Olosuhteissa, joissa b kohdassa mainittujen sopimusten mukaisesti on todettu, että sopimusvaltio on myöntänyt sellaista tukea, joka on kielletty tai josta on ollut haitallisia vaikutuksia toisen sopimusvaltion etuihin eivätkä kyseinen sopimusvaltio tai kyeiset sopimusvaltiot ole ryhtyneet asianmukaisiin toimenpiteisiin, sopimusvaltio voi pyytää neuvostoa ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin.

2. Edellä 1 kappaleessa olevat periaatteet eivät vaikuta oikeuksiin tai velvollisuuksiin, joista on määrätty jossakin 1 kappaleen b kohdassa mainitussa sopimuksessa tai asianomaisissa vapaakauppa- ja tulliliittosopimuksissa niiden sopimusvaltioiden välisissä suhteissa, jotka ovat kyseisten sopimusten osapuolia.

3. Jos yrittäjä hyväksyy muita tukia kuin sellaisia, jotka mahdollisesti ovat sallittuja 1 kappaleen b kohdassa mainittujen sopimusten mukaisesti, se rikkoo sen sopimuksen perusehtoja vastaan, joka muodostaa merenpohja-alueella harjoitettavaa toimintaa koskevan toimintasuunnitelman.

4. Jos sopimusvaltiolla on aihetta uskoa, että 1 kappaleen b—d kohdassa tai 3 kappaleessa olevia vaatimuksia on rikottu, se voi panna alulle riitojenratkaisumenettelyn 1 kappaleen f tai g kohdan mukaisesti.

5. Sopimusvaltio voi milloin tahansa ilmoittaa neuvostolle toiminnasta, jonka se katsoo loukkaavan 1 kappaleen b—d kohdan vaatimuksia.

6. Merenphjajärjestön tulee laatia muun muassa tuotantosuunnitelmien hyväksymistä koskevia sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja, joilla varmistetaan tämän osaston määräysten täytäntöönpano.

7. Yleissopimuksen 151 artiklan 1–7 ja 9 kappaleen, 162 artiklan 2 kappaleen g kohdan, 165 artiklan 2 kappaleen n kohdan samoin kuin III liitteen 6 artiklan 5 kappaleen ja 7 artiklan määräyksiä ei sovelleta.

7 OSASTO

Taloudellinen apu

1. Merenpohjajärjestön taloudellisen avun niille kehitysmaille, joiden vientitulot tai talouselämä kärsivät vakavasti jonkin mineraalin hinnan halpenemisesta tai kyseisen mineraalin viennin vähenemisestä, sikäli kuin tällainen halpeneminen tai väheneminen johtuisi merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta, tulee perustua seuraaviin periaatteisiin:

a) Merenpohjajärjestö perustaa taloudellista apua varten rahaston merenpohjajärjestön varojen siitä osasta, joka ylittää merenpohjajärjestön hallintomenojen kattamiseksi tarvittavat varat. Neuvosto määrää kulloinkin tätä tarkoitusta varten varattavan rahamäärän rahoitusasiaintoimikunnan suosituksesta. Talousapurahaston perustamiseksi on käytettävä vain varoja, jotka saadaan yrittäjien, merenpohjajärjestön yritys mukaan lukien, suorittamista maksuista sekä vapaaehtoisista avustuksista;

b) Merenpohjajärjestön talousapurahastosta avustetaan sellaisia syvänmerenpohjan mineraalilajien maaperätuottajiin kuuluvia kehitysmaita, joiden talouselämän katsotaan kärsineen vakavasti mineraalien merenpohja-alueelta tapahtuvasta tuotannosta;

c) Avustaessaan mainittuja maaperätuottajiin kuuluvia kehitysmaita merenpohjajärjestö on soveltuvilta osin yhteistyössä sellaisten olemassa olevien yleismaailmallisten tai alueellisten kehitysyhteistyölaitosten kanssa, joilla on tarvittava perusrakenne ja asiantuntemus tällaisten avustusohjelmien toteuttamiseksi;

d) Avustuksen laajuus ja kesto määritellään tapauskohtaisesti ottaen asianmukaisesti huomioon kyseisille maaperätuottajiin kuuluville kehitysmaille aiheutuneiden haittojen luonne ja vakavuus.

2. Yleissopimuksen 151 artiklan 10 kappale pannaan täytäntöön 1 kappaleessa mainittujen taloudellisten avustustoimien avulla. Yleissopimuksen 160 artiklan 2 kappaleen 1 kohtaa, 162 artiklan 2 kappaleen n kohtaa, 164 artiklan 2 kappaleen d kohtaa, 171 artiklan f kohtaa ja 173 artiklan 2 kappaleen c kohtaa tulkitaan vastaavasti.

8 OSASTO

Toimintasopimusten taloudelliset ehdot

1. Toimintasopimusten taloudellisia ehtoja koskevat säännöt, määräykset ja menettelytavat laaditaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

a) Merenpohjajärjestölle suoritettavissa maksuissa noudattavan järjestelmän tulee olla oikeudenmukainen sekä yrittäjän että merenpohjajärjestön kannalta ja sen tulee tarjota riittävät keinot sen arvioimiseksi noudattaako yrittäjä tätä järjestelmää;

b) Järjestelmän mukaisten maksujen tulee vastata niitä, joita sovelletaan samojen tai samalaisten mineraalien maa-alueilla tapahtuvassa kaivostoiminnassa, jotta syvänmerenpohjan kaivostoiminnan harjoittajat eivät saisi keinotekoista kilpailuetua eikä heille aiheutuisi haittaa kilpailussa;

c) Järjestelmä ei saa olla monimutkainen eikä siitä saa aiheutua huomattavia hallintomenoja merenpohjajärjestölle tai yrittäjälle. Rojaltijärjestelmän tai yhdistetyn rojaltti- ja voitto-osuusjärjestelmän käyttöönottoa tulee tutkia. Jos päätetään käyttää vaihtoehtoisia järjestelmiä, yrittäjällä on oikeus valita toimintasopimukseensa sovellettava järjestelmä. Järjestelmän myöhemmästä muutoksesta on kuitenkin sovittava merenpohjajärjestön ja yrittäjän kesken;

d) Kaupallisen tuotannon alkamispäivästä lähtien on suoritettava kiinteä vuosimaksu. Tämä maksu voidaan hyvittää muita sellaisia maksuja vastaan, jotka on suoritettava c kohdan mukaisen järjestelmän nojalla. Neuvosto määrää maksun suuruuden;

e) Maksujärjestelmää voidaan ajoittain tarkistaa muuttuvien olosuhteiden valossa. Mahdollisia muutoksia on sovellettava syrjimättä ketään. Tällaisia muutoksia voidaan soveltaa olemassa oleviin toimintasopimuksiin vain yrittäjän pyynnöstä. Järjestelmän myöhemmästä muutoksesta on sovittava merenpohjajärjestön ja yrittäjän kesken;

f) Näihin periaatteisiin perustuvien sääntöjen ja määräysten tulkintaa tai soveltamista koskeviin riitoihin sovelletaan yleissopimuksessa määriteltyjä riitojenratkaisumenettelyjä.

2. Yleissopimuksen III liitteen 13 artiklan 3–10 kappaleen määräyksiä ei sovelleta.

3. Yleissopimuksen III liitteen 13 artiklan 2 kappaleen mukainen maksu joko tutkimusvaiheeseen tai tuotantovaiheeseen rajoittuvan toimintasuunnitelman hyväksymistä koskevan hakemuksen käsittelystä on 250 000 Yhdysvaltain dollaria.

9 OSASTO

Rahoitusasiaintoimikunta

1. Täten perustetaan rahoitusasiaintoimukunta. Toimikunnassa on 15 jäsentä, joilla tulee olla asianmukainen pätevyys talousasioissa. Sopimusvaltioiden nimeämien ehdokkaiden tulee täyttää mahdollisimman korkeat pätevyys- ja rehellisyysvaatimukset.

2. Rahoitusasiaintoimikunnassa ei saa olla kahta saman sopimusvaltion kansalaista.

3. Yleiskokous valitsee rahoitusasiaintoimikunnan jäsenet. Tällöin on otettava asianmukaisesti huomioon maantieteellisen tasapuolisuuden tarve ja erityisetujen edustus. Jokaisella tämän liitteen 3 osaston 15 kappaleen a, b, c ja d kohdassa mainitulla valtioryhmällä tulee olla vähintään yksi jäsen toimikunnassa. Siihen saakka kunnes merenpohjajärjestöllä on hallintomenojensa kattamiseksi riittävästi muita varoja kuin maksuosuudet, viidellä järjestön hallinnollisen tulo- ja menoarvion suurimalla rahoittajalla tulee olla edustaja toimikunnassa. Tämän jälkeen kunkin ryhmän jäsenen valinnan tulee perustua kyseisen ryhmän jäsenten tekemään nimitykseen ilman, että tämä vaikuttaa mahdollisuuteen valita lisäjäseniä kustakin ryhmästä.

4. Rahoitusasiaintoimikunnan jäsenten toimikausi on viisi vuotta. Heidät voidaan valita uudelleen uudeksi toimikaudeksi.

5. Jos rahoitusasiaintoimikunnan jäsen kuolee, estyy hoitamasta tehtäviään tai eroaa ennen toimikautensa päättymistä, yleiskokous valitsee jäljellä olevaksi toimikaudeksi jäsenen samalta maantieteelliseltä alueelta tai samasta valtioryhmästä.

6. Rahoitusasiaintoimikunnan jäsenillä ei saa olla omaa taloudellista etua asioissa, joista toimikunnan tulee antaa suosituksia. He eivät saa paljastaa tehtäviensä päättymisen jälkeenkään sellaisia luottamuksellisia tietoja, jotka ovat tulleet heidän tietoonsa heidän suorittaessaan tehtäviä merenpohjajärjestön lukuun.

7. Yleiskokouksen ja neuvoston seuraavia asioita koskevissa päätöksissä on otettava huomioon rahoitusasiaintoimikunnan suositukset:

a) merenpohjajärjestön elinten taloudellisia sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja koskevat ehdotukset, merenpohjajärjestön taloudellinen johto ja sisäinen taloudellinen hallinto;

b) niiden maksujen määrittäminen, joita jäsenet suorittavat merenpohjajärjestön hallinnolliseen tulo- ja menoarvioon yleissopimuksen 160 artiklan 2 kappaleen e kohdan mukaisesti;

c) kaikki asiaankuuluvat taloudelliset asiat, mukaan lukien merenpohjajärjestön pääsihteerin vuosittain yleissopimuksen 172 artiklan mukaisesti laatima tulo- ja menoarvioehdotus ja sihteeristön työsuunnitelmien toteutukseen liittyvät taloudelliset näkökohdat;

d) hallinnollinen tulo- ja menoarvio;

e) Sopimusvaltioiden taloudelliset velvoitteet, jotka syntyvät tämän sopimuksen ja XI osan täytäntöönpanosta samoin kuin niiden ehdotusten ja suositusten hallinnolliset ja talousarviota koskevat seurausvaikutukset, joihin liittyy menoja merenpohjajärjestön varoista;

f) säännöt, määräykset ja menettelytavat, jotka koskevat merenpohja-alueella harjoitettavasta toiminnasta saatavien rahallisten ja muiden taloudellisten etujen tasapuolista jakoa, ja niiden perusteella tehtävät päätökset.

8. Rahoitusasiaintoimikunta tekee menettelytapakysymyksiä koskevat päätöksensä läsnä olevien ja äänestävien jäsentensä ääntenenemmistöllä. Asiakysymyksiä koskevat päätökset on tehtävä yksimielisesti.

9. Yleissopimuksen 162 artiklan 2 kappaleen y kohdan määräyksen raha-asioita käsittelevän lisäelimen perustamisesta katsotaan tulleen täytetyksi tämän osaston mukaisella rahoitusasiaintoimikunnan perustamisella.

LIITE 2

EUROOPAN YHTEISÖN VIRALLISTA VAHVISTAMISTA KOSKEVA ASIAKIRJA

Euroopan yhteisö tervehtii kohteliaasti Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeriä ja sillä on kunnia, viitaten 10 päivänä joulukuuta 1982 tehtyyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimukseen ja Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 28 päivänä heinäkuuta 1994 hyväksymään 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen XI osan soveltamiseen liittyvään sopimukseen, tallettaa mainittuihin yleissopimukseen ja sopimukseen liittyvä virallista vahvistamista koskeva asiakirjansa.

Samanaikaisesti kun se tallettaa kyseisen asiakirjan, Euroopan yhteisöllä on kunnia ilmoittaa, että se hyväksyy yleissopimuksessa jäsenvaltioille määrätyt oikeudet ja velvoitteet sellaisten aiheiden osalta, joissa sen yleissopimuksen sopimuspuolina olevat jäsenvaltiot ovat siirtäneet toimivaltansa sille. Yleissopimuksen liitteessä IX olevan 5 artiklan 1 kohdassa määrätty toimivaltaa koskeva julistus on tämän asiakirjan liitteenä.

Euroopan yhteisö haluaa myös julistaa yleissopimuksen 310 artiklan mukaisesti, että se vastustaa kaikkia julistuksia tai kannanottoja, joilla suljetaan pois tai muutetaan Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen erityisesti kalastustoimintaan liittyvien määräysten oikeudellinen ulottuvuus. Yhteisö katsoo erityisesti, että yleissopimuksessa ei tunnusteta rannikkovaltion oikeutta eikä lainkäyttövaltaa kalavarojen hyödyntämiseen, säilyttämiseen tai hoitoon muutoin kuin yksinomaisen talousvyöhykkeen ulkopuolella sijaitsevien paikallaan pysyvien lajien osalta.

Euroopan yhteisö pidättää oikeuden antaa muita julistuksia yleissopimuksen ja sopimuksen yhteydessä sekä vastauksena tuleviin julistuksiin ja kannanottoihin.

Kunnioittavasti,

LIITE 3

EUROOPAN YHTEISÖN TOIMIVALTAA KOSKEVA JULISTUS 10 PÄIVÄNÄ JOULUKUUTA 1982 TEHDYN YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN MERIOIKEUSYLEISSOPIMUKSEN JA 28 PÄIVÄNÄ HEINÄKUUTA 1994 TEHDYN YLEISSOPIMUKSEN XI OSAN SOVELTAMISEEN LIITTYVÄN SOPIMUKSEN ALAAN KUULUVIEN AIHEIDEN OSALTA

(Yleissopimuksen liitteessä IX olevan 5 artiklan 1 kohdan ja sopimuksen 4 artiklan 4 kohdan nojalla annettu julistus)

Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen liitteessä IX olevan 5 artiklan 1 kohdassa määrätään, että kansainvälisen järjestön virallista vahvistamista koskevaan asiakirjaan on sisällyttävä julistus, jossa eritellään yleissopimuksen alaan kuuluvat aiheet, joissa yleissopimuksen sopimuspuolina olevat järjestön jäsenvaltiot ovat siirtäneet toimivaltansa sille ([1]).

10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen XI osan soveltamiseen liittyvän sopimuksen ([2]) 4 artiklan 4 kohdassa määrätään, että kansainväliset järjestöt antavat virallisen vahvistuksensa yleissopimuksen liitteen IX määräysten mukaisesti.

Euroopan yhteisö perustettiin Pariisin sopimuksella (Euroopan hiili- ja teräsyhteisö) ja Rooman sopimuksella (Euroopan talousyhteisö ja Euroopan atomienergiayhteisö), jotka allekirjoitettiin 18 päivänä huhtikuuta 1951 ja 25 päivänä maaliskuuta 1957. Allekirjoittajavaltioiden ratifioinnin jälkeen kyseiset perustamissopimukset tulivat voimaan 25 päivänä heinäkuuta 1952 ja 1 päivänä tammikuuta 1958. Perustamissopimukset muutettiin Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella, joka allekirjoitettiin Maastrichtissa 7 päivänä helmikuuta 1992 ja joka tuli voimaan allekirjoittajavaltioiden ratifioinnin jälkeen 1 päivänä marraskuuta 1993, sekä viimeksi Korfussa 24 päivänä kesäkuuta 1994 allekirjoitetulla liittymissopimuksella, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995 ([3]).

Tällä hetkellä yhteisöjen jäsenvaltiot ovat: Belgian kuningaskunta, Tanskan kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Irlanti, Italian tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta, Alankomaiden kuningaskunta, Itävallan tasavalta, Portugalin tasavalta, Suomen tasavalta, Ruotsin kuningaskunta sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta.

Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimusta ja sen XI osaan liittyvää sopimusta sovelletaan Euroopan yhteisölle siirretyn toimivallan osalta alueisiin, joihin sovelletaan yhteisön perustamissopimusta siinä, erityisesti sen 227 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti.

([1]) Liitteessä IX olevan 2 artiklan mukaisesti yhteisö on antanut yleissopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä julistuksen, jossa eritellään yleissopimuksen alaan kuuluvat aiheet, joissa sen jäsenvaltiot ovat siirtäneet toimivaltansa sille.

([2]) Yhteisö on allekirjoittanut sopimuksen 29 päivänä heinäkuuta 1994 ja soveltanut sitä väliaikaisesti 16 päivästä marraskuuta 1994.

([3]) Pariisin sopimus, jolla perustettiin Euroopan hiili- ja teräsyhteisö (EHTY), rekisteröitiin Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä 15 päivänä maaliskuuta 1957 numerolla 3 729; Rooman sopimukset, joilla perustettiin Euroopan talousyhteisö (ETY) ja Euroopan atomienergiayhteisö (Euratom), rekisteröitiin 21 ja 24 päivänä huhtikuuta 1958 numeroilla 4 300 ja 4 301. Sopimus Euroopan unionista rekisteröitiin 28 päivänä joulukuuta 1993 numerolla 30 615. Liittymissopimus, joka tehtiin 24 päivänä kesäkuuta 1994, julkaistiin 29 päivänä elokuuta 1994 *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* N:o C 241.

Tätä julistusta ei sovelleta jäsenvaltioiden alueisiin, joihin mainittua perustamissopimusta ei sovelleta, eikä se rajoita asianomaisten jäsenvaltioiden mahdollisia toimia tai kannanottoja yleissopimuksen ja sopimuksen yhteydessä kyseisten alueiden puolesta ja niiden etujen suojelemiseksi.

Edellä mainittujen määräysten mukaisesti tässä julistuksessa eritellään toimivallat, jotka jäsenvaltiot siirtävät yhteisölle perustamissopimusten nojalla yleissopimuksen ja sopimuksen alaan kuuluvissa aiheissa.

Yhteisön toimivallan luonteen vuoksi sen ulottuvuutta ja käyttöä kehitetään jatkuvasti ja yhteisö täydentää tai muuttaa tätä julistusta tarvittaessa yleissopimuksen liitteessä IX olevan 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

On täsmennettävä, että yhteisöllä on tietyissä aiheissa yksinomainen toimivalta, kun taas toisissa aiheissa se jakaa toimivallan jäsenvaltioidensa kanssa.

1. **Alat, joilla yhteisöllä on yksinomainen toimivalta:**

— *yhteisö ilmoittaa, että sen jäsenvaltiot ovat siirtäneet sille toimivaltansa merikalastusvarojen säilyttämisessä ja hoidossa.* Yhteisön toimivaltaan tällä alalla kuuluu päättää asiaankuuluvista säännöistä ja säännöksistä (joita jäsenvaltiot soveltavat) ja sopia toimivaltansa rajoissa ulkoisista sitoumuksista kolmansien valtioiden tai toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Tätä toimivaltaa sovelletaan myös kalastuksessa kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluviin vesialueisiin sekä avomerialueisiin. Aluksia koskevaan lainkäyttövaltaan, jäsenvaltion lipun käytön myöntämiseen, alusten rekisteröintiin sekä rikosoikeudellisten ja hallinnollisten seuraamusten soveltamisoikeuteen liittyvät toimenpiteet kuuluvat kuitenkin jäsenvaltioiden toimivaltaan yhteisön lainsäädäntöä noudattaen. Yhteisön lainsäädännössä säädetään myös hallinnollisista seuraamuksista,

— *kauppa- ja tullipolitiikkansa perusteella* yhteisöllä on toimivalta yleissopimuksen X ja XI osan sekä 28 päivänä heinäkuuta tehdyn sopimuksen kansainvälistä kauppaa koskevien määräysten osalta.

2. **Alat, joilla yhteisö jakaa toimivallan jäsenvaltioidensa kanssa**

— *kalastuksen osalta* tietyt alat, jotka eivät suoraan liity kalavarojen säilyttämiseen ja hoitoon, kuuluvat yhteisen toimivallan piiriin, kuten esimerkiksi tutkimus, teknologinen kehitys ja kehitysyhteistyö,

— *muun muassa yleissopimuksen II, III, V, VII ja XII osaan kuuluvien merikuljetusta, meriliikenteen turvallisuutta ja merien saastumisen ehkäisemistä koskevien määräysten osalta* yhteisöllä on yksinomainen toimivalta ainoastaan siinä määrin kuin kyseiset yleissopimuksen määräykset tai yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi käyttöön otetut oikeudelliset välineet vaikuttavat voimassa oleviin yhteisön sääntöihin. Jos yhteisön sääntöjä on olemassa, mutta niihin ei vaikuteta, kuten yhteisön vähimmäissääntöjen tapauksessa, yhteisö ja sen jäsenvaltiot jakavat toimivallan. Muissa tapauksissa toimivalta kuuluu jäsenvaltioille.

Tämän asiakirjan liitteenä on luettelo asiaan kuuluvista yhteisön säädöksistä. Niistä johtuvan yhteisön toimivallan ulottuvuus on arvioitava säädösten täsmällisten säännösten perusteella erityisesti siinä määrin kuin niissä säädetään yhteisistä säännöistä.

— *Yleissopimuksen XIII ja XIV osan määräysten osalta* yhteisön toimivalta liittyy tutkimusta ja teknologista kehitystä koskevan yhteistyön edistämiseen kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Yhteisön toiminta tällä alalla täydentää jäsenvaltioi-

den toimintaa. Tätä toimivaltaa toteutetaan käytännössä liitteessä tarkoitettujen ohjelmien käyttöönotolla.

3. **Muiden yhteisön politiikkojen mahdolliset seuraukset**

— Olisi korostettava, että yhteisö toteuttaa politiikkoja ja toimia epäoikeudenmukaisten taloudellisten käytäntöjen, julkisten markkinoiden ja teollisen kilpailukyvyn valvonnan sekä kehitysavun aloilla. Kyseiset yhteisön politiikat voivat liittyä yleissopimuksen ja sopimuksen alaan, erityisesti tiettyjen VI ja IX osan määräysten osalta.

LIITE

YLEISSOPIMUKSESSA JA SOPIMUKSESSA KÄSITELTYIHIN AIHEISIIN LIITTYVÄT YHTEISÖN SÄÄDÖKSET

— Meriturvallisuuden ja merien saastumisen ehkäisemisen alalla

Neuvoston päätös 92/143/ETY, tehty 25 päivänä helmikuuta 1992, Euroopassa käytettävistä radionavigointijärjestelmistä (EYVL N:o L 59, 4.3.1992, s. 17).

Neuvoston direktiivi 79/115/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1978, avomeriluotsien harjoittamasta alusten luotsauksesta Pohjanmerellä ja Englannin kanaalissa (EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 32).

Neuvoston direktiivi 93/75/ETY, annettu 13 päivänä syyskuuta 1993, vaarallisia tai ympäristöä pilaavia aineita kuljettavia aluksia koskevista vähimmäisvaatimuksista niiden ollessa matkalla yhteisön merisatamiin tai poistuessa sieltä (EYVL N:o L 247, 5.10.1993, s. 19).

Neuvoston direktiivi 93/103/ETY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1993, turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista kalastusaluksilla tehtävässä työssä (kolmastoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL N:o L 307, 13.12.1993, s. 1).

Neuvoston direktiivi 94/57/EY, annettu 22 päivänä marraskuuta 1994, alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettuja laitoksia sekä merenkulun viranomaisten asiaan liittyviä toimia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista (EYVL N:o L 319, 12.12.1994, s. 20).

Neuvoston direktiivi 94/58/EY, annettu 22 päivänä marraskuuta 1994, merenkulkijoiden vähimmäiskoulutustasosta (EYVL N:o L 319, 12.12.1994, s. 28).

Neuvoston direktiivi 95/21/EY, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1995, alusturvallisuutta, saastumisen ehkäisemistä ja alusten asumis- ja työskentelyolosuhteita koskevien kansainvälisten standardien soveltamisesta yhteisön satamia käyttäviin ja jäsenmaiden lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesillä purjehtiviin aluksiin (satamavaltioiden suorittama valvonta) (EYVL N:o L 157, 7.7.1995, s. 1).

Neuvoston direktiivi 96/98/EY laivavarusteista, annettu 13 päivänä joulukuuta 1996 (EYVL N:o L 46, 17.2. 1997, s. 25).

Neuvoston asetus (ETY) N:o 613/91, annettu 4 päivänä maaliskuuta 1991, laivojen siirtämisestä yhteisössä rekisteristä toiseen (EYVL N:o L 68, 15.3.1991, s. 1) ja komission asetus (ETY) N:o 2158/93, annettu 28 päivänä heinäkuuta 1993, ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen ja alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen muutosten soveltamisesta neuvoston asetuksen (ETY) N:o 613/91 osalta (EYVL N:o L 194, 3.8.1993, s. 5).

Neuvoston asetus (EY) N:o 2978/94, annettu 21 päivänä marraskuuta 1994, erillisillä painolastisäiliöillä varustettujen öljysäiliöalusten painolastitilojen vetoisuuden mittaamisesta annetun kansainvälisen merenkulkujärjestön päätöslauselman A.747(18) täytäntöönpanosta (EYVL N:o L 319, 12.12.1994, s. 1).

Neuvoston asetus (EY) N:o 3051/95, annettu 8 päivänä joulukuuta 1995, ro-ro-matkustaja-alusten turvallisuusjohtamisesta (EYVL N:o L 320, 30.12.1995, s. 14).

— **Meriympäristön suojelun ja säilyttämisen alalla (Yleissopimuksen XII osa)**

Neuvoston päätös 81/971/ETY, tehty 3 päivänä joulukuuta 1981, yhteisön tietojärjestelmien perustamisesta hiilivetyjen mereen pääsemisestä aiheutuvan saastumisen valvomiseksi ja vähentämiseksi (EYVL N:o L 355, 10.12.1981, s. 52).

Neuvoston päätös 86/85/ETY, tehty 6 päivänä maaliskuuta 1986, yhteisön tietojärjestelmän perustamisesta hiilivetyjen ja muiden vaarallisten aineiden mereen pääsemisestä aiheutuvan saastumisen valvomiseksi ja vähentämiseksi (EYVL N:o L 77, 22.3.1986, s. 33).

Neuvoston direktiivi 75/439/ETY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1975, jäteöljyhuollosta (EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 23).

Neuvoston direktiivi 75/442/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1975, jätteistä (EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39).

Neuvoston direktiivi 76/160/ETY, annettu 8 päivänä joulukuuta 1975, uimaveden laadusta (EYVL N:o L 31, 5.2.1976, s. 1).

Neuvoston direktiivi 76/464/ETY, annettu 4 päivänä toukokuuta 1976, tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta (EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23).

Neuvoston direktiivi 78/176/ETY, annettu 20 päivänä helmikuuta 1978, titaanidioksiditeollisuuden jätteistä (EYVL N:o L 54, 25.2.1978, s. 19).

Neuvoston direktiivi 79/923/ETY, annettu 30 päivänä lokakuuta 1979, simpukkavesiltä vaadittavasta laadusta (EYVL N:o L 281, 10.11.1979, s. 47).

Neuvoston direktiivi 80/779/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1980, ilmanlaadun raja- ja ohjearvoista rikkidioksidille ja leijumalle (EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 30).

Neuvoston direktiivi 82/176/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1982, kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 81, 27.3.1982, s. 29).

Neuvoston direktiivi 82/501/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1982, tietyn teollisen toiminnan suuronnettomuuden vaarasta (EYVL N:o L 230, 5.8.1982, s. 1).

Neuvoston direktiivi 82/883/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982, menettelytavoista titaanidioksiditeollisuuden jätteiden vaikutuksen alaisena olevien ympäristöjen valvomiseksi ja tarkkailemiseksi (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 1).

Neuvoston direktiivi 82/884/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1982, ilmassa olevan lyijyn raja-arvosta (EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 15).

Neuvoston direktiivi 83/513/ETY, annettu 26 päivänä syyskuuta 1983, kadmiumpäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 291, 24.10.1983, s. 1).

Neuvoston direktiivi 84/156/ETY, annettu 8 päivänä maaliskuuta 1984, muiden alojen kuin kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 74, 17.3.1984, s. 49).

Neuvoston direktiivi 84/360/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1984, teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä (EYVL N:o L 188, 16.7.1984, s. 20).

Neuvoston direktiivi 84/491/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1984, heksakloorisykloheksaanipäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 274, 17.10.1984, s. 11).

Neuvoston direktiivi 85/203/ETY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 1985, ilmanlaatustandardeista typpidioksidille (EYVL N:o L 87, 27.3.1985, s. 1).

Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EYVL N:o L 175, 5.7.1985, s. 40).

Neuvoston direktiivi 86/280/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986, direktiivin 76/464/ETY liitteen luetteloon I sisältyvien tiettyjen vaarallisten aineiden päästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista (EYVL N:o L 181, 4.7.1986, s. 16).

Neuvoston direktiivi 88/609/ETY, annettu 24 päivänä marraskuuta 1988, tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan pääsevien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta (EYVL N:o L 336, 7.12.1988, s. 1).

Neuvoston direktiivi 89/369/ETY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 1989, yhdyskuntajätteiden uusien polttolaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä (EYVL N:o L 163, 14.6.1989, s. 32).

Neuvoston direktiivi 89/429/ETY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1989, yhdyskuntajätteiden olemassa olevien polttolaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä (EYVL N:o L 203, 15.7.1989, s. 50).

Neuvoston direktiivi 91/271/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, yhdyskuntajätevesien käsittelystä (EYVL N:o L 135, 30.5.1991, s. 40).

Neuvoston direktiivi 91/676/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1991, vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta (EYVL N:o L 375, 31.12.1991, s. 1).

Neuvoston direktiivi 91/689/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1991, vaarallisista jätteistä (EYVL N:o L 377, 31.12.1991, s. 20).

Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EYVL N:o L 206, 22.7.1992, s. 7).

Neuvoston direktiivi 92/112/ETY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1992, menettelytavoista titaanidioksiditeollisuuden jätteiden aiheuttaman pilaantumisen vähentämistä ja mahdollista poistamista koskevien ohjelmien yhdenmukaistamiseksi (EYVL N:o L 409, 31.12.1992, s. 11).

Neuvoston direktiivi 94/67/ETY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1994, vaarallisten jätteiden polttamisesta (EYVL N:o L 365, 31.12.1994, s. 34).

Neuvoston asetus (ETY) N:o 259/93, annettu 1 päivänä helmikuuta 1993, Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta (EYVL N:o L 30, 6.2.1993, s. 1).

— **Meriympäristöä koskevan tutkimuksen alalla**

Meritieteiden ja -teknologioiden alan ohjelma

Ympäristö ja ilmasto -ohjelma

Kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön alalla: tieteellinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa.

— **Yleissopimukset, joissa yhteisö on sopimuspuoli**

Maalta peräisin olevan meren pilaantumisen ehkäisemistä koskeva yleissopimus, Pariisi, 4 päivänä kesäkuuta 1974 (neuvoston päätös 75/437/ETY, tehty 3 päivänä maaliskuuta 1975, julkaistu EYVL:ssä N:o L 194, 25.7.1975, s. 5).

Maalta peräisin olevan meren pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yleissopimuksen muutospöytäkirja, Pariisi, 26 päivänä maaliskuuta 1986 (neuvoston päätös 87/57/ETY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1986, julkaistu EYVL:ssä N:o L 24, 27.1.1987, s. 47).

Välimeren suojelemista maalta peräisin olevalta pilaantumiselta koskeva pöytäkirja, Ateena, 17 päivänä toukokuuta 1980 (neuvoston päätös 83/101/ETY, tehty 28 päivänä helmikuuta 1983, julkaistu EYVL:ssä N:o L 67, 12.3.1983, s. 1).

Välimeren suojelemista pilaantumiselta koskevan yleissopimuksen sekä aluksista ja ilma-aluksista tapahtuvan jätteen mereen laskemisen aiheuttaman Välimeren pilaantumisen ehkäisemistä koskeva pöytäkirja, Barcelona, 16 päivänä helmikuuta 1976 (neuvoston päätös 77/585/ETY, tehty 25 päivänä heinäkuuta 1977, julkaistu EYVL:ssä N:o L 240, 19.9.1977, s. 1).

Yhteistyötä öljyn ja muiden vahingollisten aineiden aiheuttaman Välimeren pilaantumisen torjumiseksi hätätilanteessa koskeva pöytäkirja, Barcelona, 16 päivänä helmikuuta 1976 (neuvoston päätös 81/420/ETY, tehty 19 päivänä toukokuuta 1981, julkaistu EYVL:ssä N:o L 162, 19.6.1981, s. 4).

Valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskeva yleissopimus, Geneve, 13 päivänä marraskuuta 1979 (neuvoston päätös, tehty 11 päivänä kesäkuuta 1981, julkaistu EYVL:ssä N:o L 171, 27.6.1981, s. 11).

2 ja 3 päivänä huhtikuuta 1982 tehty Välimeren erityisessä suojelussa olevia alueita koskeva pöytäkirja, Geneve, 3 päivänä huhtikuuta 1982, (päätös 84/132/ETY, julkaistu EYVL:ssä N:o L 68, 10.3.1984, s. 36).

Öljyn ja muiden vaarallisten aineiden aiheuttaman Pohjanmeren pilaantumisen torjuntayhteistyötä koskeva sopimus, Bonn, 13 päivänä syyskuuta 1983 (neuvoston päätös, tehty 28 päivänä kesäkuuta 1984, julkaistu EYVL:ssä N:o L 188, 16.7.1984).

Atlantin valtameren luoteisosan rannikkojen ja vesien suojelemista saastumista vastaan koskeva yhteistyösopimus, Lissabon, 17 päivänä lokakuuta 1990 (neuvoston päätös 93/550/ETY, julkaistu EYVL:ssä N:o L 267, 28.10.1993, s. 20).

Vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus, Basel, 22 päivänä maaliskuuta 1989 (neuvoston päätös 93/98/ETY, tehty 1 päivänä helmikuuta 1993, julkaistu EYVL:ssä N:o L 39, 16.2.1993, s. 1).

LIITE 4

MERIOIKEUSRYHMÄN VALTUUDET (1)

Merioikeusryhmä tarkastelee 16 päivänä marraskuuta 1994 voimaan tulleen Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alaan kuuluvia kysymyksiä. Se valmistelee Euroopan unionin neuvoston ratkaisuja ja osallistuu merioikeuden alaan kuuluvien yhteisön politiikkojen määrittelyyn. Tätä tarkoitusta varten se antaa lausuntoja pysyvien edustajien komitealle (ja tarvittaessa poliittiselle komitealle) tämän pyynnöstä tai omasta aloitteestaan neuvoston työn valmistamiseksi asioissa, jotka liittyvät kyseisten politiikkojen yhdenmukaisuuteen kansainvälisen oikeuden ja erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen kanssa.

Merioikeusryhmän valtuudet koskevat erityisesti seuraavaa:

1. Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen ja sen XI osan soveltamiseen liittyvän sopimuksen tekemisestä tehtävän neuvoston päätöksen valmistelu;
2. Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen liitteessä IX olevan 5 artiklan 1 ja 4 kohdassa määrättyjen julistusten valmistelu;
3. Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 287 ja 310 artiklassa määrättyjen julistusten valmistelu;
4. yleissopimuksessa perustettujen elinten yhteydessä vahvistettavien yhteisön kantojen luonnosten laatiminen sellaisten kysymysten osalta, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan;
5. yhteisön ja sen jäsenvaltioiden toiminnan yhteensovittaminen Kansainvälisessä merenpohjajärjestössä ja sen elimissä sekä niiden kuuleminen yhteisen kannan luonnosten määrittelemiseksi yhteiseen ulko-ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvissa ja yhteistä etua koskevissa kysymyksissä;
6. yhteisen kannan luonnosten määrittely yhteistä etua sekä merioikeuden kehitystä ja sen vaikutuksia Euroopan unionin ulkopolitiikkaan koskevissa ulkopoliittisissa kysymyksissä;
7. neuvostolle esitettyjen luonnosten ja ehdotusten johdonmukaisuuden tarkastelu kansainvälisen merioikeuden ja erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen kanssa.

Yhteisön kanta sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa vahvistetaan tavanomaista menettelyä noudattaen.

Euroopan unionin ulkopolitiikkaan kuuluviin asioihin sovelletaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston määräyksiä.

---

(1) Coreperin hyväksymät 12 päivänä tammikuuta 1995.

Lisäys

NEUVOSTON JA KOMISSION JULISTUS

yhteisön valinnasta Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvien riitojen ratkaisukeinoiksi (yleissopimuksen 287 artikla)

(liitettävä neuvoston pöytäkirjaan)

Neuvosto sitoutuu komission ehdotuksesta tarkastelemaan uudelleen kohtuullisessa määräajassa sen jälkeen, kun yleissopimuksessa määrätyt riitojen ratkaisumenettelyt ovat olleet käytössä riittävän pitkään ja viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1998, onko muun riitojen ratkaisumenettelyn kuin sovittelun valinta yhteisön etujen mukaista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tiettyjen yhteisön jäsenvaltioiden yleissopimuksen ratifiointikirjojensa tallettamisen yhteydessä esittämiä kannanottoja.

Komissio sitoutuu esittämään ajoissa ehdotuksen neuvostolle, jotta tämä voi tarkastella asiaa uudelleen.